

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2009	3
1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNUJEJO DELOVNO PODROČJE	3
1.2 ORGANI ZAVODA	3
1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA.....	5
1.4 POSLOVNO OKOLJE CD	10
1.5 ČLOVEŠKI VIRI.....	12
1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV	18
1.7 ZASEDENOST DVORAN	20
1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2009, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI	24
1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	35
1.10 PREGLED MEDIJSKEGA POJAVLJANJA IN MARKETINŠKIH PRIJEMOV	39
1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2009.....	42
II KULTURNO – UMETNIŠKI PROGRAM CANKARJEVEGA DOMA	44
2 RESNA GLASBA IN OPERA	44
2.1 SIMFONIČNA GLASBA	44
2.2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST	46
2.3 VOKALNA GLASBA	46
2.4 KOMORNA GLASBA	47
2.5 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	49
2.6 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD	50
3 DRUGA GLASBA.....	50
3.1 GLASBE SVETA	50
3.2 JAZZ IN MEJNE GLASBENE ZVRSTI.....	52
3.3 MEJNE GLASBENE ZVRSTI	59
4 GLEDALIŠČE	60
4.1 MEDNARODNI KOPRODUKCIJI IN TUJA GOSTOVANJA	60
4.2 KOPRODUKCIJE GLEDALIŠKIH PROJEKTOV	64

4.3 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE.....	69
4.4 PONOVIITVE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV IZ PREJŠNJE SEZONE	71
4. 5 KLUB CD	71
5 PLESNA UMETNOST	72
5.1 PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	73
5.2 PLESNE KOPRODUKCIJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI.....	74
5.3 ZAČASNO GOSTOVANJE BALETA SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA.....	76
5.4 DRUGE PLESNE PRIREDITVE	76
6 FILMSKI PROGRAM	77
6.1 FILMSKI FESTIVALI.....	77
6.2 FILMSKI CIKLI	80
6.3 FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD	81
6.4 ENKRATNI IN DODATNI DOGODKI	83
7 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM.....	84
7. 1 PRIREDITVE ZA OTROKE	84
7.2 KULTURNOVZGOJNE PRIREDITVE.....	85
7.3 USTVARJALNOST MLADIH.....	88
7.4 HUMANISTIČNI PROGRAMI	89
7.5 LITERARNI PROGRAMI.....	91
7.6 MEHIKA	92
8 RAZSTAVNI PROGRAM	93
8.1 ARHEOLOGIJA	94
8.2 LIKOVNA UMETNOST	96
8.3 ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE	96
8.4 FOTOGRAFIJA	97
8.5 DRUGI PROJEKTI.....	99
III. KONGRESNO-KOMERCIALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA	101

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2009

Na 2. seji, ki je bila 17. 2. 2009 je Svet Cankarjevega doma¹ izdal soglasje k Programu in finančnemu načrtu CD za leto 2009, ki je bil usklajen z Odločbo Ministrstva za kulturo² št. 6110-1078/2008/3, izdano 30.1.2009. Program in finančni načrt je potrdil tudi strokovni svet zavoda na 10. seji, ki je bila 16. 2. 2009. Sprejeti Program in finančni načrt CD je poleg Strategije CD za obdobje 2008–12 osnova, s katero v Poslovnem poročilu primerjamo uresničeno v letu 2009 z načrtovanim.

1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNJUJEJO DELOVNO PODROČJE CD

1. Sklep in sprememba sklepa o ustanovitvi Cankarjevega doma
2. Strategija Cankarjevega doma za obdobje 2008–12
3. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo
4. Zakon o javnih financah
5. Nacionalni program za kulturo
6. Poziv k predložitvi predloga finančnega načrta in programa dela za leto 2009
7. Odločbe MK in pogodbe, sklenjene z MK o financiranju CD v letu 2009

Pravna podlaga za opredelitev CD kot zavoda je podana z Zakonom o zavodih. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Sklep o ustanovitvi CD dajeta podlago odločitvam o delovanju CD.

CD deluje od leta 1981. Kulturno-umetniški program in kongresno dejavnost izvaja že trideset let. Glavni ustanovitelj CD je država, ki vsa leta sofinancira Cankarjev dom. Drugi ustanovitelj je od leta 2004 dalje Iskra d.d., ki bi morala v skladu z ustanoviteljskim deležem (3,47 %) po pogodbi zagotavljati sorazmerni delež sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje glede na sprejete letne načrte (do leta 2008 je zagotavljala deleže praviloma z enoletnim zamikom plačil, v letu 2009 ni zagotovila sofinanciranja). Soustanoviteljstvo Iskre d.d. mora biti v letu 2010 dokončno razrešeno.

CD je kulturni in kongresni center, ustanovljen za izvajanje kulturno-umetniškega programa³ (javne službe) ter kongresne in druge dejavnosti na trgu⁴ (dejavnost na trgu). CD opravlja javno službo, program, ki je v javnem interesu in ga sofinancira Ministrstvo za kulturo, delno (25 do 30 % letno) pa je financiran z nejavnimi prihodki javne službe, največ s prihodki od prodanih vstopnic. CD opravlja tudi druge dejavnosti, ki jih v skladu s sklepom o ustanovitvi ne opravlja kot javno službo (financirane izključno s prodajo storitev na trgu). K tem sodita predvsem organiziranje in izvedba kongresnih, družabnih, družbenopolitičnih, protokolarnih, sejmskih, izobraževalnih, festivalskih in drugih (v zadnjih letih tudi kulturnih) prireditev.

1.2 ORGANI ZAVODA

Organi zavoda so: generalni direktor, Svet zavoda in Strokovni svet, ki zagotavljajo poslovanje CD v skladu z veljavnimi predpisi in odgovarjajo za zakonitost poslovanja zavoda.

Generalni direktor Cankarjevega doma je Mitja Rotovnik. CD ima za vodenje posameznih sektorjev ali področij dejavnosti pomočnike generalnega direktorja, ki uporabljajo naziv direktor. Poslovni sektor vodi Jana Kramberger, ki v času odsotnosti tudi nadomešča generalnega direktorja. Kongresno-komercialni sektor vodi Breda Pečovnik, tehnični sektor pa Sašo Kranjc. Kulturno-umetniški program neposredno vodi generalni direktor Mitja Rotovnik, ki usklajuje in koordinira delo umetniških vodij za posamezna programska področja.

¹ V nadaljevanju tudi CD

² V nadaljevanju tudi MK

³ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KUP (kulturno-umetniški program) ali JS (javna služba).

⁴ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KKP (kongresno-komercialni program) ali DT (dejavnost na trgu).

Vlada RS je oktobra 2008 sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Cankarjev dom, ki določa spremenjeno sestavo članov Sveta. Šest članov je tako imenovala Vlada RS (dr. Ignacija J. Fridl, Ana Železnik, Jože Možina, Janez Pergar, Slavica Mrkun in Aleš Čerin), trije zaposleni člani pa so bili izvoljeni v zavodu na neposrednih in tajnih volitvah (Nina Pirnat Spahić, mag. Vinko Sever in Saša Globačnik).

Prva konstitutivna seja Sveta CD je bila sklicana januarja 2009. Skupaj je bilo v letu 2009 sklicanih 7 sej, od tega 2 korespondenčni.

Člani Sveta so na sejah sprejemali odločitve v skladu s svojimi pristojnostmi:

- Z razglasitvijo imenovanih članov je bil konstituiran Svet zavoda, ki traja pet let; Svet je izvolil predsednika Aleša Čerina in namestnico predsednika Ano Železnik.
- Sprejel je Predlog sprememb poslovnika o delu Sveta zavoda.
- Zaradi spremenjenih poslovnih rezultatov za leto 2007 se je Svet strinjal s predlogom generalnega direktorja, da se ves ugotovljeni presežek prihodkov nad odhodki za leto 2007 v skupni višini 121.646,39 EUR prenese na povečanje obveznosti za sredstva v upravljanju kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev v prihodnjih letih.
- Svet je izdal soglasje k revidiranemu Letnemu poročilu Cankarjevega doma za leto 2007, ki ga sestavljata Računovodsko in Poslovno poročilo.
- Sprejel je čistopis Poslovnika o delu Sveta zavoda Cankarjev dom.
- Dal je soglasje k Programu in finančnemu načrtu CD za leto 2009.
- Strinjal se je s predlogom generalnega direktorja, da se presežek prihodkov nad odhodki v skupni višini 133.952,80 EUR, ustvarjen v letu 2008, prenese na povečanje obveznosti za sredstva v upravljanju kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev.
- Izdal je soglasje k Letnemu poročilu Cankarjevega doma za leto 2008, ki ga sestavljata Računovodsko in Poslovno poročilo.
- Strinjal se je z metodologijo za razdelitev splošnih stroškov na javno službo in dejavnost na trgu oziroma na posamezne projekte.
- Dal je soglasje k predlogu pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v CD, št. Sist-1/2009, z dne 24. 2. 2009.
- Strinjal se je, da se delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu zaposlenim izplačuje v skladu s sprejetim finančnim načrtom CD za leto 2009 ter na osnovi sprotih ocen uspešnosti poslovanja in meril, ki jih sprejme generalni direktor, vendar največ do višine, ki jo določa Pravilnik o določitvi obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.
- Ugotovil je, da generalnemu direktorju in direktorjem sektorjev glede na Pravilnik o merilih za ugotavljanje redne delovne uspešnosti direktorjev pravnih oseb javnega prava s področja kulture pripada za leto 2008 najvišji mogoči znesek za redno delovno uspešnost v višini dveh bruto osnovnih plač iz decembra 2008. Glede na Dogovor o ukrepih na področju plač v javnem sektorju je Svet CD predlagal, da se za redno delovno uspešnost direktorjem izplača sredstva v višini 4/12 pripadajočega zneska, to je 4/12 od dveh bruto osnovnih mesečnih plač direktorjev iz decembra 2008.
- Svet se je strinjal, da se zaradi odličnih uspehov dejavnosti CD na trgu generalnemu direktorju in trem direktorjem sektorjev v letu 2009 za leto 2008 iz prihodkov dejavnosti CD na trgu izplača dodatna delovna uspešnost, vsakemu v višini dveh bruto osnovnih mesečnih plač direktorjev iz decembra 2008.
- Izrazil je pozitivno mnenje o imenovanju Mitje Rotovnika za generalnega direktorja javnega zavoda CD.
- Dal je soglasje k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v CD, št. Sist-3/2009, z dne 17. 6. 2009.
- Izdal je soglasje k spremembi popravka načrta investicij, investicijskega vzdrževanja CD in nakupov opreme v letu 2009 izključno iz razloga, da se sredstva, ki so bila CD namenjena z dopolnilno odločbo Ministrstva za kulturo, resnično črpajo in realizira investicijski načrt za leto 2009.
- Svet je predlagal, da vodstvo CD na Ministrstvo za kulturo pošlje vlogo za dodelitev dodatnih sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje. Svet CD je pozval Ministrstvo za kulturo

in mu predlagal, da Cankarjevemu domu zagotovi letno dovolj sredstev za varno delovanje zavoda. Svet je pričakoval poseben dogovor z MK za dodelitev posebnih dodatnih finančnih sredstev iz naslova investicijskega vzdrževanja in nakupov opreme (kot je bilo to sklenjeno z ministrom dr. Simonitijem v prejšnjem mandatu).

- Svet se je strinjal s spremembo kulturno-umetniškega programa CD za leto 2009.
- Izdal je soglasje k dopolnjenemu načrtu investicij, investicijskega vzdrževanja in nakupov opreme CD v letu 2009.
- Strinjal se je s predlaganim načrtom investicijsko-vzdrževalne dejavnosti CD za obdobje od leta 2009 do 2013. CD bo načrt uresničeval, če bodo vsako leto pravočasno zagotovljena finančna sredstva iz proračuna na osnovi pogodbe med CD in MK.
- Dal je soglasje k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v CD, št. Sist-4/2009, z dne 1. 9. 2009.
- Sklenil je pogodbo o zaposlitvi Mitje Rotovnika za generalnega direktorja CD za določen čas od 15. 10. 2009 do 14. 10. 2014.
- Razpisal je volitve predstavnikov delavcev CD v Strokovni svet zavoda in sklenil, da vodstvo CD pripravi predlog spremembe Sklepa o ustanovitvi glede sestave Strokovnega sveta CD.
- Strinjal se je z dopolnjenim načrtom investicijskega vzdrževanja in nakupov opreme v letu 2009, ki bo uresničen z neproračunskimi viri financiranja.

Strokovni svet zavoda se je v letu 2009 sestal štirikrat, od tega enkrat v novi sestavi, ker je članom potekel petletni mandat. Novi Strokovni svet sestavljajo štirje imenovani člani (Tamara Bračič Vidmar, Damjan Damjanovič, Boris Renner, Jaš Otrin) ter trije izvoljeni izmed zaposlenih v CD (Barbara Rogelj, Iztok Polanc, Tina Kramberger).

Strokovni svet je obravnaval vprašanja s področja strokovnega dela zavoda:

- Sprejel je Program in finančni načrt CD za leto 2009.
- Sprejel in potrdil je Letno poročilo CD za leto 2008, ki ga sestavlja Računovodsko in Poslovno poročilo za leto 2008.
- Izrazil je pozitivno mnenje o imenovanju Mitje Rotovnika za generalnega direktorja CD.
- Strinjal se je s spremembo kulturno-umetniškega programa CD za leto 2009.
- Z razglasitvijo imenovanih članov je bil uradno določen Strokovni svet za dobo 5 let; Strokovni svet je izvolil predsednico Barbaro Rogelj in namestnico predsednice Tino Kramberger.
- Sprejel je Spremembe poslovnika o delu Strokovnega sveta.

1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA

Načrtovani program CD je bil uresničen z manjšimi spremembami in dopolnitvami, ki so podrobneje prikazane v poglavju o kulturno-umetniškem programu javne službe. Odpadla sta le dva filmska cikla: o sodobnem poljskem filmu in retrospektiva italijanskega vesterna. Nadomeščena sta bila z obširnimi izborom štirinajstih filmov znamenitega francoskega vala iz šestdesetih let prejšnjega stoletja. Število načrtovanih filmskih projekcij ni bilo doseženo zaradi zanimanja občinstva za odkupljene filme v programu distribucije CD in preoptimističnega načrtovanja. Zato pa je ponovno in v vseh pogledih uspel to pot že 20. LIFFe s skoraj 46 tisoč obiski. Razmeroma dobro je uspel tudi festival dokumentarnega filma, ki je privabil 2900 obiskovalcev.

Največji porast prireditev je zaznati v kulturnovzgojnem, humanističnem in literarnem programu. Glede na letni načrt je bilo izvedenih 59 enot več, kar je razveseljiv podatek, ki potrjuje uspešno razvijanje tega programskega segmenta. Ta, zlasti na humanističnem in literarnem področju, doživlja razcvet tudi zaradi izjemnega pritiska zunanjih organizatorjev za raznovrstne prireditve v prenovljenem klubu CD in Drugem preddverju ter v Štihovalni dvorani. Ker predlagajo odlične in največkrat mednarodno uveljavljene literature, znanstvenike, humaniste, projekte, teme in podobno, jih je marsikdaj težko zavrniti. Nenačrtovane prireditve, ki jih vključimo med letom v program, so navadno brez vstopnine in s tem brez vira za nujno financiranje splošnih stroškov uporabe dvoran, ki jih MK le delno financira, pa še to le za načrtovani program. Dodatne prireditve nimajo zagotovljenih

sredstev za stroške ogrevanja, elektrike, čiščenja, hostes, promocijo ... Uvedba vsaj najmanjše vstopnine je zato prej ali slej nujna. In boleča!

Precejšen porast števila prireditev glede na načrt za leto 2009 smo opazili tudi v programu druge glasbe. Povečanje za 11 programskih enot gre na račun uspešne izvedbe jubilejnega, 50. jazz festivala, ki je z enotedensko celodnevno programsko ponudbo in z vrhuncem na večer Johna Zorna Ljubljano spremenil v evropsko jazzovsko prestolnico, ter novih programskih enot (uvedenih sicer že septembra 2008 in izvajanih v obeh sezonah v letu 2009), Cankarjevih torkih, ki so Cankarjev dom uveljavili tudi kot odlično ljubljansko klusko prizorišče jazza in mejnih glasbenih zvrsti.

Ob tem dodajamo še preostalo dogajanje v Klubu CD, od priljubljenega programa Cafe teatra do vedno bolj obiskanih literarnih srečanj, koncertov (vključno s preseljenima cikloma Mladi mladim in Zvokom šestih strun) ter drugih prireditev, kar vse je odlično izoblikovalo prenovljeni Klub CD, vse bolj priljubljeno zbirališče ljubiteljev dobre umetnosti in druženja. Končane so tudi konceptualne rešitve glede gostinske dejavnosti, tako da bomo v prvi polovici leta 2010 izvedli javno naročilo za gostinstvo v KCD.

O uspešni izvedbi programskega fokusa 2009 – predstavitev mehiške kulture – je najbolj zgovorna izjava mehiškega ambasadorja Alejandra Diaza y Pereza Duarteja: »Takšne predstavitve, kot ste jo naredili v Cankarjevem domu, mehiška kultura letos ni doživela nikjer na svetu!« Lepo priznanje! Arheološka razstava o jaškastih grobnicah v zahodni Mehiki je bila zagotovo vrhunski razstavljeni dogodek ne le v Ljubljani, temveč po vsej Sloveniji. To so Cankarjevemu domu priznali celo tisti muzealci, ki bi jim moralo biti prirejanje takšnih razstav osnovna dejavnost. Razstava je bila tako kot leto prej *Faraonska renesansa* poleg glavnega kataloga opremljena še s posebno izdajo za otroke, ki jim je arheologijo Mehike ob vodenem ogledu razstave približala na pedagoško nazoren način.

Realizacija vseh treh glasbenih ciklov – zatega, srebrnega in »predihanega« – je bila na visoki programski in izvedbeni ravni. V zlatem abonmaju je najbolj navdušil londonski orkester Philharmonia s slovitim dirigentom Lorinom Maazelom, v srebrnem vzhajajoča zvezda violinistka Hilary Hahn in doajen stareg glasbe Jordi Savall, v ciklu Predihano pa dvodnevno gostovanje nizozemskega ansambla za sodobno glasbo Insomnio. V vokalni glasbi sta izstopala dva koncerta: Zbor ruske državne kapele in Trio Ane Majiljan ter v baletu gostovanje Velikega kanadskega baleta iz Montreala. Etno glasbeni program je bil kakovostno izenačen; morda je posebej izstopal koncert dveh iranskih umetnikov, poimenovan Shanbehzadeh Ensemble. Največje zanimanje so v okviru glasbenega cikla Cankarjevi torki poželi koncerti: Ramba Amadeusa (Beograd), Steva Wynna s Chrisom Eckmanom in gosti (New York, Ljubljana) ter koncert tria Derya Türkan, Ugur Isik in Renaud Garcia Fons. Nesporni »kralj« jazzovske scene Cankarjevega doma je bil v letu 2010 trio Chick Corea, Stanley Clarke in Lenny White, imenovan White Power of Three.

Gledališki program je bil na dovolj visoki umetniški ravni vsaj z dvema presežkoma, toda tudi vsaj z enim hujšim padcem, glavni razlog za katerega je bila napačna notranja programska odločitev. Presežni sta bili naprej dve odločitvi o koprodukciji – eni mednarodni in eni domači. Dosežek druge je bila zmaga na Borštnikovem srečanju, ko se je ime koproducenta CD pojavilo ob razglasitvi najboljšje lanske slovenske predstave *Macbeth po Shakespearu* gledališča Mini teater. Dosežek prve pa je bilo veličastno, nepozabno in pretresljivo gostovanje gledališča Societas Raffaello Sanzio režiserja Romea Castellucija s predstavo *Pekel (Božanska komedija)*. Za prisotnost in razpoznavnost CD v mednarodnem gledališkem prostoru je najbolj pomembno, da se vključuje v eno od koprodukcij »prve mednarodne gledališke lige«.

Programska odločitev o vključitvi koprodukcijske predstave *Parfum* KUD Samosvoj, režiserja Boruta Bučinela, v okviru sodelovanja z NVO je bila dobronamerna, toda tudi zgrešena, saj tako slabe predstave CD ni koproduciral že dalj časa.

Odličnost podobe lanskega koprodukcijskega gledališkega programa v CD podpirata zelo uspešni plesni predstavi *Srh* Matjaža Fariča in Milka Lazarja ter *Takt* Urške Teržan, uglednih nevladnih kulturnih zavodov – Flota in Celinka.

Pet ponovitev velike gledališke koprodukcije (SNG, SNG Maribor, SSG Trst in CD), pripravljene za vse tri velike odre, iz leta 2008, je utrdilo prepričanje programskega vodstva CD, da je bila uprizoritev Shakespearovega *Viharja* bolj blede senca velikih pričakovanj, ki smo jih v času priprav gojili. Pokazalo se je namreč, da ne pomagata niti velika volja koproducentov ne relativno velik finančni

vložek, če se režiser (Vito Taufer) za enkratni izziv strokovno ne pripravi dovolj, pri sestavi umetniške in igralske ekipe pa povleče vsaj dve premalo premišljeni potezi.

V letu 2009 je po dogovoru na Ministrstvu za kulturo CD ponovno na široko odprl vrata največjemu kulturnemu brezdomcu v Sloveniji – ljubljanski Operi in baletu. Zaradi prevelike umetniške krize, v katero je zaradi serije hudih napak takratne kulturne politike iz vodstva zabredla ta hiša, priložnosti ni bila sposobna izkoristiti. V CD se je pojavila s slabim programom in njegovo izvedbo. Ne le da za oder Gallusove dvorane, kjer ni bila sposobna pripraviti nove operne uprizoritve, tudi ponovitev dveh oper iz prejšnjih sezon, *Knez Igor* in *Seviljski brivec*, je bila v umetniškem smislu borna. Nič manj niso bile »zaprašene« druge ponovitve iz prejšnjih sezon – *Vesela vdova* in *Hrestač*. Umetniško škodo je po naši presoji utrpel tudi baletni ansambel, ki je moral na odru LD uprizoriti balet za otroke *Picko in Packo* v dokaj amaterskem scenskem okolju.

Slovenska filharmonija je v celoti uresničila načrtovani program, ravno tako Simfonični orkester RTVS. Pri prvi še čakamo na preskok na višjo kakovostno raven, ki jo je obljubil direktor Damjan Damjanovič, ko je iz tujine pripeljal novega glavnega dirigenta; menimo, da izključno po svoji presoji. Pri radijih z velikim zanimanjem spremljamo vsebinsko presnovo zelenega abonmaja v »kromatično« raznobarvni abonma s tematsko precej bolj zaokroženimi programi koncertov, kot je to nekoč velevala njegova zgolj »zelen« barva.

Usklajena širša kulturnopolitična prizadevanja za boljšo in kakovostnejšo kulturno vzgojo so dobila v programu CD ustrezen pečat. Za to nima zasluge zgolj Cankarjev dom, ki je lastni del programa kulturne vzgoje strokovno poglobil in razširil, temveč tudi obe glasbeni mladini, oba simfonična orkestra, oba SNG in tudi Ministrstvo za kulturo (s prizadevno sekretarko Natašo Bucik). Le napako glede neučinkovitega obveščanja za nacionalni kulturni bazar (kulturne vzgoje), ki je imelo za posledico preslab obisk iz šol, bomo v letu 2010 popravili.

Razstavna dejavnost je bila v minulem letu v tradicionalno odlični programski »kondiciji«. Število razstav, njihova kakovost, nanje vezan kulturnovzgojni program, strokovno vodenje, kataloška oprema razstav in izjemno dober obisk so podatki, ki CD, čeprav je najprej »dom odrskih umetniških dogodkov«, povzdigujejo v eno najuglednejših »galerij« v Ljubljani. Dejstvo je, da hodijo obiskovalci v CD tudi samo zaradi razstav, razveseljuje vsakokrat odlično obiskana odprtja številnih razstav. Ljubitelj fotografije je izrekel lepo priznanje, ko je izjavil, da ima »CD najboljši program fotografskih razstav in najkakovostnejše arheološko zgodovinske razstave v mestu«.

V zadnjih letih se je zelo razširila ponudba kulturnih dogodkov, ki jih zunanji organizatorji izvajajo v CD pod komercialnimi pogoji najema dvoran in opreme CD v programu dejavnosti CD na trgu. Nobenega dvoma ni več, da je treba v primerih, ko termini v dvoranah niso zasedeni z javno kulturno umetniško službo in s kongresi, katerih število po letih močno niha, omogočiti izvajanje kulturnih dogodkov za plačilo stroškov tudi drugim organizatorjem. Seveda si v tem primeru vodstvo Cankarjevega doma pridržuje pravico, da zavrne pobudo za določeno prireditve, če oceni, da gre za izrazito neakovosten kulturni dogodek.

Do kulturnega škandala z *Muzikalom Broadway*, ki je bil izveden v sklopu, ni prišlo zato, ker petkratna ponovitev te prireditve ne bi sodila v CD, temveč zato ker sta menedžer Boštjan Troha in koreografinja Mojca Horvat z zavajajočim obveščanjem in predragimi vstopnicami zavestno zavedla potencialne obiskovalce, ki so mislili, da bo v CD gostoval profesionalni ameriški muzikal, in so zato kupili vstopnice. Jedro njunega zavajanja je bilo v tem, da v udarni promocijski akciji nikjer nista navedla, da gre za (ljubitelsko) plesno skupino Mojce Horvat in za njene koreografije. Neprofesionalne od njiju so bile tudi promocijske obljube, da bo nastopil orkester, ki ga ni bilo, da bo predstava imela razkošno scenografijo, ki je ni bilo, in razkošno kostumografijo, ki tudi ni bila taka. Slepota zaupanja vodstva kongresno-komercialnega sektorja CD, da zaradi dvajsetletnega plodnega sodelovanja CD s koreografinjo Mojco Horvat ne more priti do zlorabe in prevare, se je maščevalo tako, da v pogodbi ni bilo jasno določeno, kako bo Mojca Horvat oz. Zavod Nostalgija oglaševal predstavo. Nekako je to morda celo razumljivo: le kdo od neposrednih pogajalcev v CD si je predstavljal, da bo pohlep po zaslužku ugledno koreografinjo Mojco Horvat pripeljal do tega, da bo v udarni promociji *Muzikala Broadway* pristala na to, da zataji svojo plesno skupino in njeno ime. Da je

šlo v resnici za načrtovano zavajanje potencialnega občinstva ter neposlovno sodelovanje s Cankarjevim domom, govori za njiju dodaten žalostni dogodek: kljub ostremu odzivu številnih zavedenih obiskovalcev, novinarjev in Cankarjevega doma sta dogodek enako zavajajoče ponovila še v Zagrebu, pobrala neopravičeno zasluženi denar in požela ogorčen odziv zagrebške javnosti. Vsa sreča je, da je njuno zavajajoče oglaševanje oglobila tržna inšpekcija in obsodila oglaševalska zbornica.

1.3.1 IZPOLNJEVANJE NAČRTOVANIH CILJEV POSLOVANJA CD V LETU 2009

- 1207 uresničenih prireditev javne službe – 53 več, kot smo načrtovali;
- 644 različnih prireditev, 17.498 izvajalcev, v celoti uresničen kulturno-umetniški program z zelo dobrimi finančnimi rezultati poslovanja,
- obsežnejši program kongresne in druge dejavnosti CD na trgu: uresničenih 255 projektov, 820 prireditev / dogodkov, načrtovani prihodek presežen za 175.909 EUR ali 7,5 %, in uresničen prispevek za kritje splošnih odhodkov, ki za 263.132 EUR presega načrtovanega za leto 2009;
- veliko število obiskovalcev prireditev: kulturno-umetniškega programa 386.788 , to je 89.983 več, kot smo načrtovali, ter udeležencev kongresov in drugih prireditev dejavnosti na trgu 216.396, to je 66.396 več, kot smo načrtovali; skupaj 603.184, 33,5 % več, kot smo načrtovali;
- ponovno zelo dober izkoristek dvoranskih in izjemno velik izkoristek kadrovskega zmogljivosti. S povprečno le 168 zaposlenimi je uresničenih kar 32.489 ur programa (priprav, vaj in prireditev) v dvoranah CD (ob zvrstno zelo različnem programu, povečanem obsegu različnih scenskih projektov, ki zahtevajo obsežne tehnične ekipe);
- organizacija in tehnična izvedba prireditev v drugih dvoranah v Ljubljani in po Sloveniji;
- v letu 2009 smo iz neproračunskih virov obračunali amortizacijo in zagotovili sredstva za investicijsko vzdrževanje v višini 348.168 EUR, kar je redkost pri poslovanju javnih zavodov;
- zaradi recesije so bila skromnejša sredstva pokroviteljev in darovalcev za javno službo in programe dejavnosti na trgu kot leto prej, v skupnem znesku 442.588 EUR (leto prej: 880.351 EUR);
- ustvarjen je presežek prihodkov nad odhodki 134.974 EUR, s katerim bodo v naslednjih letih sofinancirane investicije in nakup opreme;
- delež sredstev MK v celotnem prihodku CD je 51,2 %,
- delež neproračunskih prihodkov (od prodanih vstopnic, pokroviteljev in darovalcev, od opravljenih storitev na trgu ...) je 48,8 %;
- s finančno podporo MK smo uresničili načrtovane zahtevne projekte postopne prenove CD, zapisane v Strategiji CD za obdobje od 2008 do 2012, ki jo bomo nadaljevali v naslednjih letih, razširjen energetski pregled objekta pa je pokazal, da je CD eden redkih javnih zavodov, ki skrbno in racionalno upravlja z energijo v objektu;
- številni drugi zelo dobri rezultati (vsebinski, številčni, finančni) kažejo na uspešno in učinkovito poslovanje kolektiva CD (tudi v letu, ki ga je zaznamovala recesija), kar je razvidno iz Letnega poročila (poslovnega in računovodskega) CD za leto 2009.

Strateški cilji javne službe CD, ki smo jih zapisali v program in finančni načrt za leto 2009, so v celoti uresničeni, celo preseženi.

- Izveden je bil načrtovani program CD na področjih resne in druge glasbe, gledališča, plesa, filma, razstav, kulturne vzgoje in humanistike.
- Ustvarjali smo dobre razmere za delovanje in izvedbo dogovorjenega obsega rednega programa Slovenske filharmonije, Simfoničnega orkestra RTVS in Big Band RTVS, SNG Opera in balet Ljubljana in Maribor ter neodvisnih producentov.
- Slovenska filharmonija je v Gallusovi dvorani izvedla vse štiri abonmajske cikle in novoletni koncert.
- SNG Opera in balet Ljubljana je izvedla razširjeni program začasnega gostovanja v Cankarjevem domu (v enem delu s koprodukcijским sodelovanjem s SNG Maribor).

- Simfonični orkester RTVS in Big Band orkester RTVS sta v CD in Križankah (v okviru Jazz festivala) izvedla del svojega letnega programa v skladu s pogodbo med CD in RTVS.
- Glasbena mladina Slovenije je s sodelovanjem Slovenske filharmonije in Cankarjevega doma izvedla koncertni program glasbene vzgoje.
- Ljubljanska glasbena mladina je s sodelovanjem Simfoničnega orkestra RTVS, Big Banda RTVS in CD izvedla koncertni program glasbene vzgoje.
- Cankarjev dom je filme iz svoje distribucije prikazal tudi v kinematografih v slovenski art mreži.
- Izvedli smo velik splet kulturnovzgojnih programov za mlade ter družbeno pomembne in aktualne humanistične programe.
- Cankarjev dom je bil v okviru svoje javne službe izvršni producent Prešernove proslave 2009.
- Izveden je bil program, v katerem sodeluje CD kot koproducent z javnimi zavodi in nevladnimi kulturnimi organizacijami.
- Z raznovrstnim programom smo poskrbeli za boljšo kakovost življenja obiskovalcev ter za zanimiv in pomenljiv kulturno-umetniški program slovenske prestolnice.
- Izvedeni program je obsegal kulturno-umetniško tradicijo in podpiral živo ustvarjalnost, vključno z reaktualizacijo kulturne tradicije v sodobnost, in zagotavljal kritično avtorefleksijo kulturno-umetniškega delovanja.

Finančni rezultati javne službe

- Načrtovani prihodek javne službe v višini 8,656.105 EUR je bil presežen za 229.080 EUR, to je za 2,6 %. Uresničen je bil prihodek v višini 8,885.185 EUR.
- Nejavni prihodki javne službe v višini 3,047.128 EUR so za 16,8 %, to je 439.000 EUR, presegli načrtovane.
- Proračunska sredstva v višini 5,838.057 EUR za neposredne in splošne stroške, stroške dela in investicijsko vzdrževanje, ki jih je zagotovilo MK, pa so nižja od načrtovanih za 3,5 %, to je 209.920 EUR (manjše od načrtovanega je sofinanciranje stroškov dela).
- Delež javnih (proračunskih) sredstev v višini 65,7 % za program javne službe (vključno s projekti) je manjši od načrtovanega v višini 70 %, kar je dober rezultat,
- Večji je delež neproračunskih sredstev: načrtovan delež 30 %, uresničen 34,3 %.
- Za sofinanciranje neposrednih stroškov prireditev kulturno-umetniškega programa (vključno s projekti) je MK zagotovilo 41,4 % sredstev. 58,6 % sredstev je zagotovil CD s prihodki od prodanih vstopnic, sredstev pokroviteljev in darovalcev ter s prihodki od opravljenih storitev javne službe. Za sofinanciranje neposrednih programskih stroškov je CD zagotovil 2,003.798 EUR, MK pa 1,473.213 EUR.

Finančni rezultati dejavnosti CD na trgu

- V skladu s finančnim načrtom bi morali uresničiti prihodek v višini 2,334.604 EUR. Uresničen prihodek v višini 2,510.513 EUR presega načrtovanega za 7,5 %.
- V letu 2009 bi morali v skladu z načrtom uresničiti najmanj 1,577.604 EUR prispevka za sofinanciranje splošnih odhodkov (splošnih stroškov, stroškov dela, investicijskega vzdrževanja, amortizacije). Med letom smo storili vse, da načrt presežemo (pomemben motiv je bila dodatna delovna uspešnost zaposlenih). Načrtovani prispevek za kritje splošnih odhodkov je bil zato presežen za 263.132 EUR.
- V terminski shemi CD naj bi v skladu z načrtom za dejavnost CD na trgu zagotovili vsaj 25 % razpoložljivih dvoranskih, razstavnih in drugih prostorskih zmogljivosti. Kljub »gneči«, predvsem od začetka oktobra do konca decembra, je bil cilj z napornim usklajevanjem in v zadnjem kvartalu preobremenjenimi zaposlenimi predvsem v tehnični izvedbi programa v celoti uresničen.
- Kongresno-komercialna dejavnost je z ustvarjenimi poslovnimi rezultati uresničila tudi številne pomembne (posredne) cilje, ki v računovodskih izkazih niso neposredno vidni:

zmanjšala je splošne (predvsem stalne) stroške poslovanja za javno službo in stroške dela javne službe, zagotovila je boljši izkoristek dvoranskih in kadrovskih zmogljivosti CD ter ustvarila in prispevala del sredstev za investicijsko prenovu CD in posodabljanje njegove tehnologije. Zaradi odbitnega deleža DDV je zmanjšala tudi stroške javne službe, v letu 2009 nekoliko manj kot leto prej.

- Strateški smisel poslanstva kongresno-komercialnega sektorja ali dejavnosti CD na trgu, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2009, je večplasten. Posredno smo sodelovali pri razvoju turističnega gospodarstva mesta, organizatorjem številnih najrazličnejših dogodkov smo omogočali njihovo izvajanje, s prirejanjem mednarodnih kongresov, konferenc in simpozijev pa smo hkrati omogočali tudi razvoj strok in določenih znanstvenih disciplin.

Pokrovitelji in darovalci v letu 2009

Program CD je v letu 2009 s pokroviteljstvom ali darovalstvom podprlo več kot 30 podjetij in družb. Za kulturno-umetniški program in projekte dejavnosti CD na trgu so pokrovitelji in darovalci zagotovili 442.588 € (v letu 2008 rekordnih 880.351 EUR).

Pokrovitelji kulturno-umetniškega programa leta 2009:

PIVOVARNA LAŠKO, d.d., NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d.d., MOBITEL, d.d., POSLOVNI SISTEM MERCATOR, d.d., BTC, d.d., PORSCHE SLOVENIJA, d.o.o., TELEKOM SLOVENIJE, d.d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d., Območna enota Ljubljana, ERICSSON, d.o.o., RIKO, d.o.o., MOHAR SATLER INVESTICIJE, d.d., TRIMO, d.d., DELO, časopisno in založniško podjetje, d.d., DNEVNIK, časopisna družba, d.d., KLARO, d.o.o., ZAVOD RADIO ŠTUDENT, RADIO SLOVENIA INTERNATIONAL, MLADINA časopisno podjetje, d.d.

Darovalci leta 2009:

TOBAČNA LJUBLJANA, d.o.o., MARAND, d.o.o., NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d.d., MIRO SENICA, odvetnik, ENERGOPLAN GRADBENO PODJETJE, d.d., MORO & KUNST, d.o.o.

Program Cankarjevega doma finančno podpirajo:

AVSTRIJSKI KULTURNI FORUM, FRANCOSKI INŠTITUT CHARLES NODIER, VELEPOSLANIŠTVO ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE, VELEPOSLANIŠTVO KRALJEVINE ŠPANIJE, GOETHEJEV INŠTITUT LJUBLJANA, PREDSTAVNIŠTVO EVROPSKE KOMISIJE V REPUBLIKI SLOVENIJI, EUROPA CINEMAS, MEDIA, MINISTRSTVO ZA KULTURO RS kot ustanovitelj

1.4 POSLOVNO OKOLJE CD

Ekonomsko okolje

Za področje kulturno-umetniške (in kongresne) dejavnosti ostaja v ekonomskem okolju posebej pomemben davčni sistem. Vsaka sprememba na področju davkov vpliva na poslovanje, pogosto različno za obe ključni dejavnosti CD. Oprostitvev davka na dodano vrednost za kulturno-umetniški program ima pozitiven učinek pri določanju cen vstopnic za prireditve in s tem na večjo dostopnost kulture širšemu krogu obiskovalcev, kar je namen te oprostitve; negativni učinek ima za dejavnost CD na trgu, ki zaradi sorazmerno obsežnega dela oproščene kulturno-umetniške dejavnosti in proračunskih virov financiranja te dejavnosti onemogoča proračunavanje vstopnih davkov v celoti. Odbitni delež vstopnih davkov v CD je med letom znašal 28 % davka na dodano vrednost, ob koncu leta je bil izračunan 21 %. Kongresne storitve imajo zaradi odbitnega deleža davka na dodano vrednost višje stroške od konkurence v zasebnem sektorju, stroški kulturno-umetniške dejavnosti pa so (zaradi dejavnosti na trgu) sorazmerno nižji kot v javnih zavodih, ki opravljajo le javno službo. Aktualna

davčna zakonodaja ima za glavno dejavnost (javno službo) CD pozitivne, za stransko (kongresi in druga dejavnost na trgu) negativne učinke.

Recesija večjih težav pri poslovanju CD lani ni povzročila, saj smo program in finančni načrt skrbno načrtovali in vse leto nadzirali poslovanje, cene vstopnic, obisk prireditev, tržili proste zmogljivosti. V uresničitev programa in zmanjševanje stroškov poslovanja je ves kolektiv vložil veliko truda, zato rezultati niso izostali. V letih 2010 in 2011 ocenjujemo, da se bodo še zaostрили pogoji poslovanja, zato pripravljamo načrte za uspešno poslovanje v zaostrenih razmerah.

Pravno-politično okolje

Politične razmere imajo močan vpliv na kulturno-umetniško in kongresno dejavnost, ne le v CD, ampak povsod po svetu.

Restriktivna zakonodaja in počasni odzivi državne uprave omejujejo možnosti CD, ki izvaja tudi gospodarsko dejavnost znotraj javnega sektorja. Tudi pri izvajanju javne službe želi biti CD uspešen, učinkovit in racionalen, kar ni značilnost javnega sektorja, v katerem velja, da "javni zavodi, ki ustvarijo presežek prihodkov, dobijo preveč javnih sredstev". Proračunska logika zato javni sektor spodbuja k trošenju, tudi če ni gospodarno. Predvsem v zadnjih letih je vlada s pripravo številnih zakonov in drugih predpisov omejila poslovanje javnih zavodov, ki imajo vse manj avtonomije. S sprejetimi predpisi je birokratizirano delo v storitvenem delu javnega sektorja. Zakonodaja ne spodbuja (in ne ščiti) organizacij, kot je CD. Ker so zaposleni v CD javni uslužbenci, je omejena možnost njihovega nagrajevanja, zelo so omejene osnovne plače ter možnosti za napredovanje in motiviranje zaposlenih.

CD mora v skladu z Zakonom o javno-zasebnem partnerstvu v letu 2010 z državo doseči dogovor, da ostaja nacionalni javni kulturni zavod z državo kot edino ustanoviteljico. To pomeni, da mora država doseči dogovor z Iskro d.d., ki ima v CD 3,47 % soustanoviteljski delež.

Tehnološko okolje

Z opremo in odrsko tehnologijo CD omogoča izvedbo najsodobnejših vrhunskih kulturno-umetniških produkcij in gostovanj iz tujine. Tudi za izvajanje kongresne dejavnosti je potrebno ustrezno tehnološko okolje (usklajeno z mednarodnimi standardi). V Sloveniji je bila v zadnjih letih zgrajena dobra kongresna infrastruktura, dobili smo nekaj novih, vrhunsko opremljenih središč iz poslovnega ali kongresnega turizma.

Razvoj tehnologije pomeni grožnjo »živi« kulturno-umetniški dejavnosti, izvedeni na odrih in pred obiskovalci, saj je sodobna tehnologija sestavni del nepogrešljive opreme tudi doma, v stanovanjih. Umetnost in kultura sta vse bolj dostopni najširšemu krogu prebivalcev posredno, s pomočjo sodobne tehnologije, ki pa ne more nadomestiti neposrednega spremljanja umetniških dogodkov v prireditvenih prostorih. S kakovostnim programom, stalnimi prenovami CD in usmeritvami v "prijaznejši prostor" za urbano druženje obiskovalcev mora CD ohraniti in pridobiti nove obiskovalce.

Naravno, kulturno in socialno okolje

Z višanjem izobrazbene ravni in življenjskega standarda ljudje postajajo vedno bolj zahtevni. Obisk kulturnih prireditev narašča z višino izobrazbene ravni, še posebno če se z izobrazbo povečuje dohodek. Izdatki za kulturo in rekreacijo močno naraščajo z življenjskim standardom prebivalstva, za katerega so vse bolj pomembni kakovost življenja, prosti čas in zdravje. Dobri rezultati poslovanja CD (število obiskovalcev, prihodki od prodanih vstopnic) v letu 2009 dokazujejo, da recesija ne pomeni nujno slabšega obiska kulturnih prireditev, navsezadnje gre tudi za "prevrednotenje vrednot" in usmerjanje ljudi h kakovostnemu preživljanju prostega časa.

Ocena konkurence na področju dejavnosti na trgu

Pri izvajanju programa dejavnosti na trgu so se že v letu 2004 občutneje pokazale posledice izjemno hitrega in širokega razvoja kongresne infrastrukture v Sloveniji v zadnjih letih. Ponudba zmogljivosti za mednarodno kongresno dejavnost je presegla povpraševanje. V tem smislu se je tržni položaj CD poslabšal zlasti zaradi visoke kakovosti prostorskih in tehnoloških prednosti novih kongresnih centrov, ki so običajno v sklopu hotelov, dodatno neposredno konkurenco pri organizaciji medvladnih srečanj, kongresov in proslav dejavnosti CD pa pomenijo državni kongresni center Brdo, GR, fakultete in celo javni zavodi s področja kulture, ki kar v okviru javne službe izvajajo »tržno« dejavnost.

Druge značilnosti okolja CD

Prepletanje kulturno-umetniške in kongresne dejavnosti, ki ima prednosti zaradi boljšega izkoristka kadrovske in prostorske zmogljivosti in nižjih splošnih stroškov na termin, je vse bolj težavno pri terminskem načrtovanju in usklajevanju programov. Za kratkoročno pridobivanje tržnih projektov ostajajo na razpolago le manj privlačni časovni termini. Pri umeščanju in načrtovanju programov v dvorane CD imajo prednost kulturni programi, ki jih sofinancira Ministrstvo za kulturo. Komerčialnim projektom je na voljo "preostalih" 25 do 30 % zmogljivosti – pogosto ne takraz, ko jih potencialni naročniki storitev CD želijo..

1.5 ČLOVEŠKI VIRI

1.5.1 ZAPOSLOVANJE IN ZAPOSLENI

Na kadrovskem področju je bilo tudi v letu 2009 čutiti vpliv uvedbe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) in pripadajočih podzakonskih predpisov. Še pred dokončnim prehodom na obračun plač po novem (v celoti), predvidenim za 1. 3. 2010, je bila Kolektivna pogodba za javni sektor, ki določa datum dokončne odprave nesorazmerij med plačami zaposlenih v javnem sektorju, spremenjena. Slednje je kot kaže predvsem posledica vpliva svetovne finančne krize, zaradi katere se je Vlada RS odločila privarčevati tudi določena sredstva, ki bi bila sicer namenjena za plače zaposlenih v javnem sektorju. Varčevanje naj bi med drugim dosegli s prestavitvijo izplačila tretje (od štirih) tranš razlike med plačo po starem in izračunano novo plačo za javne uslužbence. Tako naj bi bila plačna nesorazmerja v celoti odpravljena šele z oktobrom 2011 namesto s 1. 3. 2010.

V letu 2009 ni bilo zagotovljenih sredstev za izplačilo redne delovne uspešnosti, zaposleni v Cankarjevem domu (CD) smo sicer redno prejeli delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, 22 zaposlenim pa je bila v različnem trajanju in višini izplačana tudi delovna uspešnost na podlagi 22.e člena ZSPJS, zaradi povečanega obsega dela.

V marcu 2009 smo v CD prvič izvedli ocenjevanje letne delovne uspešnosti zaposlenih v skladu z določbami Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede. V pripravo letnih ocen so bili poleg direktorjev sektorjev vključeni tudi vsi drugi vodje organizacijskih enot.

Povprečno število zaposlenih v letu 2009 v CD je bilo 167,9.

Število zaposlenih na dan 31. december:

2009	165
2008	169
2007	168
2006	162
2005	176
2004	176
2003	181

Za leto 2009 je imel Cankarjev dom v kadrovskem načrtu predvidenih 171 zaposlitev, od tega 3 za določen čas. 31. 12. 2009 je bilo v resnici zaposlenih 165 delavcev, od katerih sta dva tujca. Za določen čas je imelo ob koncu leta 2009 sklenjeno pogodbo o zaposlitvi pet delavcev, kar je 3,03 % od vseh zaposlenih.

V letu 2009 so bili delavci fizično prisotni v CD 266.005 ur (266.146 ur v letu 2008) ali povprečno 1584 ur na zaposlenega, kar je 8 ur na zaposlenega več kot v letu 2008.

Na novo ali nadomestno je Cankarjev dom v letu 2009 zaposlil šest delavcev.

Pogodba o zaposlitvi **je prenehala veljati 10 delavcem**; od tega se jih je šest upokojilo, dvema se je iztekla pogodba o zaposlitvi, sklenjena za določen čas, z dvema pa je bil o prenehanju delovnega razmerja sklenjen sporazum.

Število zaposlenih po sektorjih na 31. 12. 2009: Kulturno-umetniški program (KUP) 13, Kongresno-komercialni program (KKP) 11, Tehnični sektor (TS) 93, Poslovni sektor (vključno s Službo za trženje programa in odnose z javnostmi) (PS) 48. Po spolu v CD prevladujejo moški (64,24 %); pretežno moška struktura zaposlenih je še posebej značilna za TS, kjer je od vseh zaposlenih kar 89,25 % moških, popolnoma ženska struktura (100 %) pa je v KKP.

TABELA 1: Število zaposlenih po sektorjih 31. 12. 2009

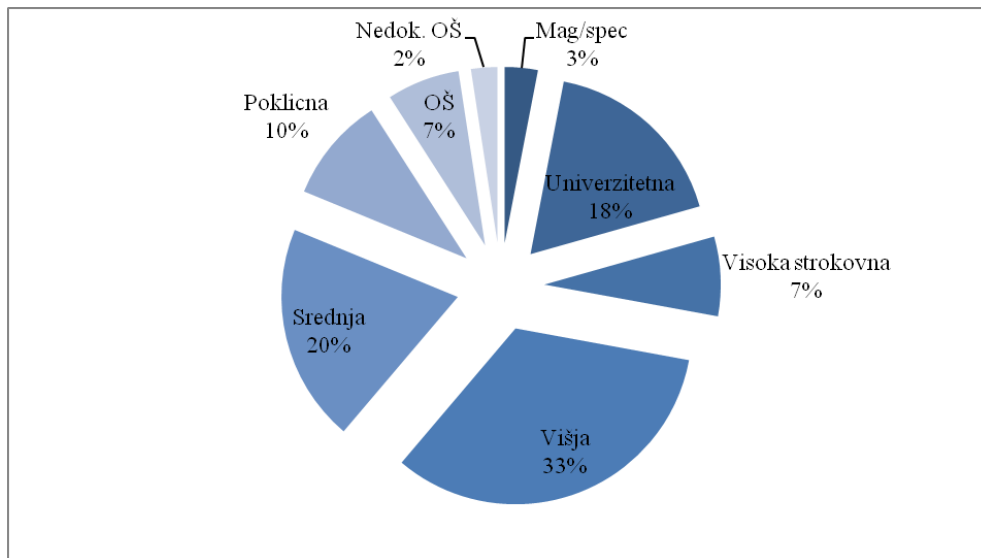
Sektor	Ženske	%	Moški	%	Skupaj	%
KUP	7	53,85	6	46,15	13	7,88
KKP	11	100,00	0	0,00	11	6,67
TS	10	10,75	83	89,25	93	56,36
PS	31	64,58	17	35,42	48	29,09
SKUPAJ	59	35,76	106	64,24	165	100,00

Starostna struktura zaposlenih v CD

Povprečna starost zaposlenih je bila ob koncu leta 2009 v CD 44,85 let (v letu 2008 44,44 let).

TABELA 2: Število zaposlenih po spolu in starostnih skupinah na dan 31. 12. 2009

	5-letne starostne skupine									Skupaj
	do 25 let	od 26 do 30 let	od 31 do 35 let	od 36 do 40 let	od 41 do 45 let	od 46 do 50 let	od 51 do 55 let	od 56 do 60 let	nad 61 let	
Moški	4	5	9	15	15	21	20	14	3	106
Ženske	1	4	8	9	14	6	15	2	0	59
Skupaj	5	9	17	24	29	27	35	16	3	165
Odstotek	3,03	5,45	10,30	14,55	17,58	16,36	21,21	9,70	1,82	100,00

Izobrazbena struktura zaposlenih v CD**SLIKA 1: Dejanska izobrazba zaposlenih v CD ob koncu leta 2009****Struktura zaposlenih po spolu in doseženi pokojninski dobi****TABELA 3: Število zaposlenih po spolu in po doseženi pokojninski dobi na dan 31. 12. 2009, po 5-letnih skupinah**

	Pokojninska doba – po 5-letnih skupinah									Skupaj
	do 5 let	od 6 do 10 let	od 11 do 15 let	od 16 do 20 let	od 21 do 25 let	od 26 do 30 let	od 31 do 35 let	od 36 do 40 let	nad 40 let	
Moški	9	8	8	11	17	19	19	13	2	106
Ženske	7	6	6	7	14	9	8	2	0	59
Skupaj	16	14	14	18	31	28	27	15	2	165
Odstotek	9,70	8,48	8,48	10,91	18,79	16,97	16,36	9,09	1,21	100,00

Invalidnost

31. 12. 2009 je bilo v CD zaposlenih osem invalidov, kar pomeni 4,85 % delavcev od vseh zaposlenih. CD v skladu z Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov glede na uvrstitev v dejavnost pod šifro 90.010 spada v skupino drugih javnih, skupnih in storitvenih dejavnosti, za katere je od 1. 5. 2007 določena 2 % kvota zaposlovanja invalidov. V CD smo to kvoto presegali za 5, vendar pa je pri nagradi in oprostitvi prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje upoštevano preseganje za 4, ker je invalidnost enega od zaposlenih posledica poškodbe pri delu v CD.

Redno napredovanje

V višji plačni razred na delovnem mestu je v letu 2009 na podlagi treh letnih ocen delovne uspešnosti redno napredovalo 13 delavcev. Postopek ocenjevanja letne delovne uspešnosti in napredovanja je v letu 2009 prvič potekal v skladu z določbami Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in na podlagi Uredbe o napredovanju zaposlenih v plačne razrede.

1.5.2 IZOBRAŽEVANJE

V CD si prizadevamo za stalno strokovno izpopolnjevanje zaposlenih na različnih področjih ter tudi za njihovo izobraževanje z namenom pridobitve nadaljnje stopnje izobrazbe tako zaradi nadomestitve manjkajoče izobrazbe ali zaradi možnosti napredovanja na zahtevnejša delovna mesta.

Vodje programov spremljajo novosti s svojih delovnih področij na službenih poteh doma in v tujini. Poleg tega stalno potekajo različne oblike izpopolnjevanj (tečaji, seminarji, delavnice ipd.), ki se jih je v letu 2009 udeležilo 162 delavcev. Nekaj izobraževanj za večje število zaposlenih je bilo v letu 2009 organiziranih v prostorih CD, od tega v treh primerih z izvajalci, ki so zaposleni v CD, kar je že redna praksa. Tako lahko zapišemo, da so sredstva, ki jih CD letno namenja izobraževanju, porabljena najbolj učinkovito.

Zaposleni si novo potrebno znanje pridobivajo tudi s študijem ob delu. V letu 2009 sta bili (tudi zaradi negotovih razmer glede grozeče finančno-gospodarske krize) na novo sklenjeni samo dve pogodbi o izobraževanju ob delu za šolanje, ki je delno v interesu CD in delavcev.

V letu 2009 so trije sodelavci, ki so imeli sklenjeno pogodbo o izobraževanju ob delu, uspešno opravili šolanje. Ob koncu leta 2009 je bilo odprtih 14 pogodb o izobraževanju ob delu. V minulem letu so štirje sodelavci opravili certificiranje za nacionalno poklicno kvalifikacijo na svojem delovnem področju (oblikovalec zvoka oz. vodja projekta), s čimer so se pridružili dosedanjim devetim, ki so si nacionalno poklicno kvalifikacijo (oblikovalec osvetljave ali vodja projekta) pridobili že leto pred tem. S tem jim je bila omogočena zasedba določenih delovnih mest, za katera je zahtevana VI. stopnja usposobljenosti (čeprav nimajo pridobljene te stopnje javnoveljavne izobrazbe).

Za namene kotizacij in šolnin je bilo porabljenih 39.731,84 EUR (za kotizacije 24.986,44 EUR, za šolnine pa 14.745,40 EUR). Povprečni znesek, namenjen izobraževanju na zaposlenega v CD, je bil 236,64 EUR, povprečno število porabljenih ur za različne oblike izobraževanj na zaposlenega pa je okoli 18 ur (ob upoštevanju izobraževanj, ki so potekala v okviru delovnega časa).

1.5.3 BOLNIŠKA ODSOTNOST IN STARŠEVSKI DOPUST

V letu 2009 so bili zaposleni v CD odsotni zaradi bolniške 13.332 ur, zaradi starševskega dopusta (porodniški dopust, dopust za nego in varstvo otroka ter očetovski dopust) pa 5540 ur, kar skupno znaša 18.872 ur odsotnosti. Podatek o skupni odsotnosti je podan zaradi možnosti primerjave s podatki iz prejšnjih let. Od 13.332 ur bolniške odsotnosti je bilo v letu 2009 v breme CD izplačanih 9324 ur, v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije pa 4008 ur.

Primerjava samo bolniške odsotnosti z letom 2008 pokaže, da se je glede na celotni letni fond ur njen delež v letu 2009 zmanjšal, in sicer s 4,41 % na 3,84 %.

TABELA 4: Bolniška odsotnost (vključno s porodniško) v urah od leta 2003 naprej

LETO	BOLNIŠKA ODSOTNOST (v urah)	Povprečni letni fond ur	Delež odsotnosti (boln., porod.) v %
1	2	3	4=2/3
2003	33.632	366.000	9,19
2004	25.156	365.160	6,89
2005	23.197	366.080	6,34
2006	19.736	349.440	5,65
2007	22.796	344.240	6,53
2008	17.852	352.663	5,06
2009	18.872	350.575	5,38

1.5.4 NADURNO DELO

V letu 2009 je bilo 67 delavcem izplačanih 3527 nadur, od tega največ za delo, opravljeno maja (547), novembra (501), marca (445) in oktobra (368). Glede na število zaposlenih v posameznem sektorju je največji delež prejemnikov izplačanih nadur v TS. V letu 2009 je bilo 21 opravljenih izplačanih nadur povprečno na zaposlenega, kar je hkrati povprečje prejšnjih desetih let.

TABELA 5: Izplačane nadure po sektorjih od leta 2003 naprej

LETO	SKUPAJ	KUP	KKP	TS	PS	Izplačane nadure na zaposlenega
2003	5390,0	589,0	796,0	2849,0	1.156,0	29
2004	3342,0	236,0	502,0	1905,0	699,0	19
2005	2630,5	477,0	160,0	1411,0	582,5	15
2006	3141,0	445,0	786,0	1465,0	445,0	19
2007	3751,0	211,0	448,0	2906,0	186,0	22
2008	4577,0	509,0	547,0	2826,0	695,0	27
2009	3527,0	356,0	304,0	2426,0	441,0	21

1.5.5 POGODBENO DELO, DELO ŠTUDENTOV IN PROSTOVOLJCEV

V Varnostni službi so del nalog varovanja tudi v letu 2009 opravljali na javnem razpisu izbrani zunanji izvajalci na podlagi sklenjene pogodbe. V začetku leta 2009 je varnostno dejavnost v CD predstavljalo dvanajst zaposlenih in osem varnostnikov podjetja FIT varovanje. Med letom se je zamenjalo kar nekaj varnostnikov zunanjega izvajalca, kar je v zadnjih letih reden pojav. V letu 2009 so zunanji izvajalci opravili skupno 17.488 ur rednega in izrednega varovanja, za kar jim je bilo izplačanih 146.331,36 EUR.

Z izbranim zunanjim izvajalcem (Čistoča d.o.o) se v okviru TS, poleg redno zaposlenih delavk in delavca izvajajo naloge čiščenja in vzdrževanja CD. V letu 2009 je bil letni strošek opravljenega dela na podlagi pogodbe z zunanjim izvajalcem 191.786,05 EUR za opravljenih 21.723 ur.

V letu 2009 so bili za kratkotrajno občasno nadomeščanje zaposlenih na podlagi sklenjenih podjemnih pogodb angažirani štirje zunanji sodelavci: 2 za področje kinooperatorskih del za potrebe filmskega programa CD in 2 za garderoberska dela za potrebe resne glasbe, druge glasbe, plesno-gledaliških predstav in vzgojno-humanističnega programa za različne prireditve v letu 2009.

V letu 2009 je v CD na podlagi sklenjenega dogovora delalo 22 prostovoljcev, ki so opravljali različne naloge v KUP in v Službi za trženje programa in odnose z javnostmi v okviru 20. Liffa, 1 prostovoljka pa različne zadolžitve v okviru 50. jazz festivala.

Na praktičnem usposabljanju je bilo v letu 2009 sedem študentov, in sicer 2 v TS, 4 v KKP in 1 v PS. Za prevoz in prehrano, kar jim pripada po kolektivni pogodbi, je bilo študentom izplačano 2192,57 EUR. Delavci CD so pri delu s študenti na praksi v letu 2009 opravili 121 mentorskih ur.

V letu 2008 je v različnih časovnih obdobjih in trajanju delalo 208 različnih študentov, ki so skupaj opravili 50.067 ur. S strani CD so za to prejeli plačilo v skupni višini 204.265,53 EUR (neto znesek), od tega 127.106,90 EUR za delo hostes in kontrolorjev, 35.310,74 EUR za delo v KKP, preostalo pa v drugih organizacijskih enotah CD pri opravljanju različnih del zaradi začasno povečanega obsega dela (npr. delo pri blagajni, vodenje po razstavah, vodenje delavnic, sodelovanje pri pripravi prizorišč, računalniško programiranje, distribucija medijskih vsebin ...).

1.5.6 STROŠKI DELA ZAPOSLENIH, IZPLAČANI V LETU 2009⁵

Za plače z dodatki, nadomestila, druge osebne prejemke, prispevke in davek na plače smo v letu 2009 izplačali 4,505.635 (4,158.566⁶) EUR. Za nekatera delovna mesta, ki so bila začasno ali trajno nezasedena (varnostniki, čistilke ...), smo imeli sklenjene pogodbe z zunanjimi sodelavci ali službami. Žal to pomeni že več let podcenjeno financiranje stroškov dela teh sodelavcev s strani MK v sklopu splošnih stroškov.

TABELA 6: ODLIVI ZA STROŠKE DELA V LETU 2009 PO VIRIH FINANCIRANJA⁷

Načrtovani stroški dela	CD SKUPAJ	MK za JS	Nejavni prih JS	SKUPAJ JS	Dejavnost na trgu DT	Delež MK
a) plače in dodatki	3,072.383	2,229.803	105.208	2,335.011	737.372	72,6
b) regres za letni dopust	114.202	84.557	2.237	86.794	27.409	74,0
c) povračila in nadomestila	257.990	180.000	16.073	196.073	61.918	69,8
d) sredstva za delovno uspešnost	361.871	15.042	259.980	275.022	86.849	4,2
e) sredstva za nadurno delo	46.150		35.074	35.074	11.076	0,0
g) drugi izdatki :odpravnine, solidarnost	32.552	23.062	1.678	24.740	7.812	70,8
Skupaj prispevki, premije PZ	620.487	378.481	93.089	471.570	148.917	61,0
SKUPAJ STROŠKI DELA	4,505.635	2,910.944	513.338	3,424.282	1,081.352	64,6
Viri financiranja stroškov dela v %		64,6	11,4	76,0	24,0	

Za javno službo so bili izplačani stroški dela⁸ v višini 3,424.282 EUR (2,951.294 EUR), to je 76 % (71 %) vseh stroškov dela CD. Delež izplačanih stroškov dela za javno službo je večji kot leto prej, zaradi povečanega obsega dela za javno službo. Za opravljeno delo za storitve dejavnosti CD na trgu smo izplačali 1,081.352 (1,207.272) EUR, to je 24 % (29 %) vseh stroškov dela CD.

CD je za delovno uspešnost zaposlenih v letu 2009 zaradi odličnih poslovnih rezultatov in velikih delovnih obremenitev vseh zaposlenih v skladu s predpisi izplačal 361.871 EUR (378.730 EUR).

Delovno uspešnost smo glede na pričakovane poslovne rezultate izplačevali mesečno, delno pa s poračunom v decembru 2009. Redno delovno uspešnost smo izplačevali le prve štiri mesece, v skladu s predpisi.

Viri financiranja stroškov dela zaposlenih:

- Ministrstvo za kulturo je zagotovilo 64,4 % (65,4 %) sredstev, to je 2,910.944 EUR (2,719.046 EUR). Delež javnih sredstev za stroške dela je ponovno manjši kot leto prej kljub povečanemu obsegu dela za javno službo; tudi za naprej obeti niso rožnati, čeprav je CD v šestih letih zmanjšal število zaposlenih iz 181 na 168, to je za 13, kar je spet ena od redkosti v javnem sektorju.
- Z nejavnimi prihodki javne službe smo zagotovili kar 513.338 EUR (232.248 EUR), to je 11,4 % (5,6 %), od tega 259.980 EUR za izplačila delovne uspešnosti v letu 2009.
- S prihodki dejavnosti na trgu pa 1,081.352 EUR (1,207.272 EUR), to je 24 % (29 %).

⁵ Vir: Izkaz denarnega toka CD za leto 2009.

⁶ V oklepajih so – za primerjavo – navedeni podatki za leto 2008, če ni drugače zapisano.

⁷ Vsi finančni podatki v tabelah so v evrih. Evri so v poročilu označeni z EUR ali z €.

⁸ Plače z dodatki, nadomestila, drugi osebni prejemki in prispevki.

1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV

SLIKE 2, 3, 4: ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV OD 1990 NAPREJ

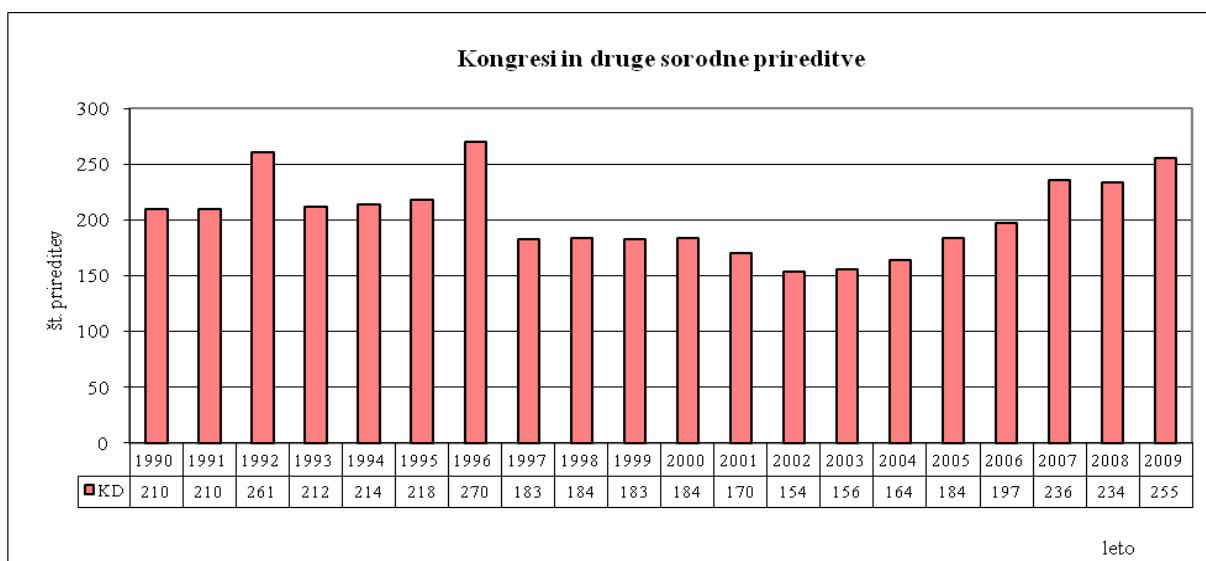
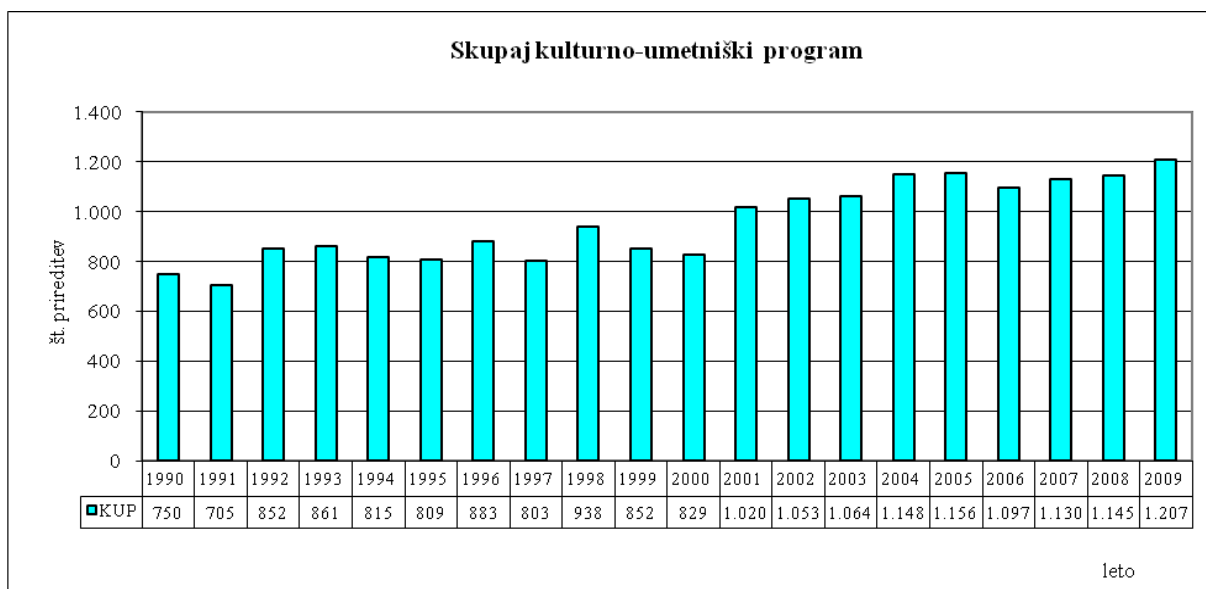
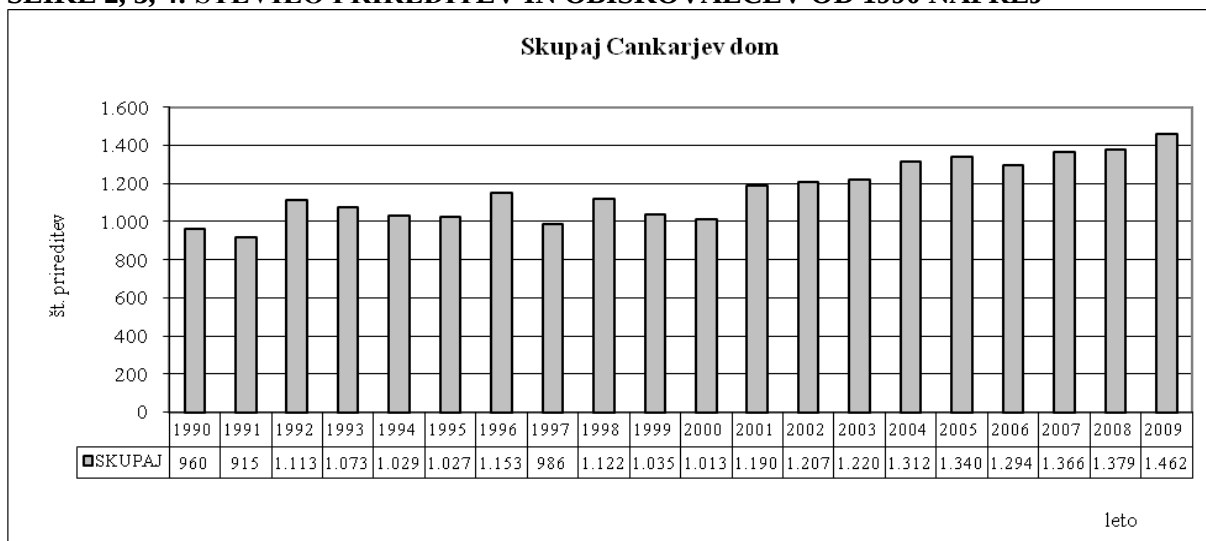

TABELA 7: ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV PO DEJAVNOSTIH IN ZVRSTEH

	načrtovano		uresničeno					
	2009	2009	2009	2009	2.009	2009	št. prir.	št. obisk.
Dejavnosti, zvrsti kulturno-umetniškega programa	št. prireditvev	število obiskov	št. prireditvev	št. razl. prireditvev	število obiskov	št. izvajalcev	real/načrt	real/načrt
SIMFONIČNA GLASBA	74	71.970	74	41	80.266	7.226	100,0	111,5
GLASBENO SCENSKA DELA	6	4.200	6	1	4.442	1.200	100,0	105,8
VOKALNA GLASBA	4	2.620	5	5	3.900	449	125,0	148,9
KOMORNA GLASBA	21	5.715	22	22	5.341	103	104,8	93,5
ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJ	8	5.000	7	3	4.827	820	87,5	96,5
DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	9	5.040	9	9	799	44	100,0	15,9
KLASIČNA GLASBA	122	94.545	123	81	99.575	9.842	100,8	105,3
ETNO PRIREDITVE	10	4.400	12	12	5.412	116	120,0	123,0
JAZZ, CANK. TORKI	39	7.144	48	48	10.835	307	123,1	151,7
MEJNE GLASBENE ZVRSTI	16	16.150	17	13	18.126	518	106,3	112,2
"DRUGA GLASBA"	65	27.694	77	73	34.373	941	118,5	124,1
KOPRODUKCIJE	60	6.810	61	15	7.424	373	101,7	109,0
GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	54	7.280	51	17	6.495	201	94,4	89,2
GOSTOVANJA IZ TUJINE	11	5.700	9	5	2.498	199	81,8	43,8
GLEDALIŠČE	125	19.790	121	37	16.417	773	96,8	83,0
SLOVENSKE PLESNE KOPRODUKCIJE	18	2.050	15	10	1.317	57	83,3	64,2
GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	2	600	2	2	868	61	100,0	144,7
FOLKLORA	2	900	2	1	970	200	100,0	107,8
PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	3	2.920	3	3	2.683	97	100,0	91,9
ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJ.	18	9.200	33	5	22.198	1.970	183,3	241,3
PLESNA UMETNOST	43	15.670	55	21	28.036	2.385	127,9	178,9
FILMSKI FESTIVALI	315	47.900	305	118	48.749		96,8	101,8
DISTRIBUCIJA CD	85	7.000	65	4	2.296		76,5	32,8
FILMSKI CIKLI	36	1.630	21	20	1.712		58,3	105,0
IZREDNE PROJEKCIJE, DRUGO	7	1.000	6	2	1.156		85,7	115,6
FILM	443	57.530	397	144	53.913		89,6	93,7
PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE	31	4.800	49	25	9.245	683	158,1	192,6
KULTURNO VZGOJNE UČNE URE	152	29.480	156	52	20.251	1.441	102,6	68,7
USTVARJALNOST MLADIH	23	6.600	26	19	8.381	850	113,0	127,0
HUMANISTIČNI PROGRAMI	54	6.700	91	90	6.040	282	168,5	90,1
LITERARNE IN DRUGE PRIREDITVE	59	4.920	66	62	4.067	294	111,9	82,7
KULTURNA VZGOJA	319	52.500	388	248	47.984	3.550	121,6	91,4
RAZSTAVE	34	28.950	39	39	103.950		114,7	359,1
DRUGI PROJEKTI JAVNE SLUŽBE	3	126	7	1	2.440	23	233,3	1.936,5
KULTURNO-UMETNIŠKI PROGRAM / JS	1.154	296.805	1207	644	386.688	17.514	104,6	130,3
PROJEKTI V CD – SKUPAJ 250	720	125.000	778		214.906		108,1	171,9
SKUPAJ PROJEKTI ZUNAJ CD 5	85	2.000	42		1.490		49,4	74,5
SKUPAJ DEJAVNOST NA TRGU – 255	805	127.000	820		216.396		101,9	170,4
SKUPAJ CD 1.462 projektov, 2.027 prireditvev oz. dogodkov	1.959	423.805	2.027	644	603.184	17.514	103,5	142,3

V letu 2009 smo imeli 1462 (1379) projektov kulturno-umetniškega in kongresno-komercialnega programa, skupaj 2027 (1980) prireditvev, ki jih je obiskalo 603.184 (605.919) obiskovalcev ali udeležencev.

V letu 2009 (2008) je CD izvedel 1207 (1145) prireditev kulturno-umetniškega programa ali 53 več, kot je bilo načrtovano. Presegli smo število prireditev javne službe v primerjavi z načrtom iz Strategije CD za obdobje 2008–12 in načrt za leto 2009 (načrtovali smo 1154 prireditev v programu javne službe). Uresničenih je bilo 62 prireditev več kot v letu 2008. Ni zanemarljivo, da je povečan predvsem obseg glasbeno-scenskih, zahtevnih prireditev z velikim številom izvajalcev (gostovanje SNG OB).

V prostorih CD se je zvrstila 1001 (1020) prireditev, v drugih dvoranh v Ljubljani (Križanke, Slovenska filharmonija, Kinodvor, Metelkova ...) 206 (197). Podobno kot prejšnja leta smo ob kulturno-umetniških prireditvah v prostorih CD organizirali 83 (75) sprejemov in tiskovnih konferenc, ki niso vključeni v seštevek prireditev v tabeli 6. Glede na prejšnje leto (2008) se je nekoliko zmanjšalo število različnih kulturno-umetniških prireditev 644 (657) – za 13, presega pa uresničenega v letu 2007 za 25 enot.

Število obiskov(alcev) kulturno-umetniškega programa je doseglo 386.788 (403.457 smo jih prešteli v letu 2008, od tega 36.000 ma razstavi *Faraonske renesanse*). Krepko pa smo presegli načrtovanih 296.805 obiskovalcev oz. obiskov. Ocenjen je obisk na razstavah, predvsem v večnamenskih prostorih (Velika sprejemna dvorana, preddverja) je resnično število obiskovalcev (ki si razstave ogledajo, ko pridejo na druge prireditve) večje od navedenega v tem poročilu.

V programu javne službe je v letu 2009 nastopilo kar 17.498 (16.135) domačih in tujih izvajalcev (nismo prišteli gostov na filmskem festivalu in v razstavnem programu CD). Izjemen dosežek, ki pa močno obremenjuje naraščajoče splošne stroške CD (klima, elektrika, čiščenje, komunalne storitve, sanitetni material ...).

Kongresno-komercialni program je skupno organiziral 255 (234) projektov z 820 (805) dogodki oz. prireditvami ter gostil kar 216.396 (205.802) domačih in tujih udeležencev. Med prireditvami dejavnosti na trgu je bilo 94 projektov oz. 219 kulturnih dogodkov, 8 mednarodnih s 84 dogodki in 148 drugih projektov s 475 dogodki.

Najbolje obiskan je bil 25. slovenski knjižni sejem, ki je nekakšen most med javno službo in dejavnostjo CD na trgu, na katerem smo prešteli skoraj 49.000 obiskov(alcev). V sklopu knjižnega sejma je bila v CD v šestih dneh kar 101 prireditev, namenjena obiskovalcem, knjige je predstavilo 117 razstavljalcev.

Število prireditev in obiskov(alcev) po dejavnostih in zvrsteh ter primerjave z načrtovanim za leto 2009 je razvidno iz tabele 7 na strani 19 iz treh slik na strani 18 pa je razvidno letno število prireditev (brez posredovanih) od leta 1990 naprej, ki kažejo trende gibanja števila (sicer zelo različnih) prireditev.

1.7 ZASEDENOST DVORAN

V minulem letu so bile dvorane CD dobro izkoriščene, 32.489 (29.200) ur so bile namenjene izvajanju programov (pripravam, vajam, prireditvam), v to niso zajete ure investicijsko-vzdrževalnih del, ki so jih vzdrževalci in izvajalci opravljali ob redkih prostih terminih ter pogosto ob sočasnem potekanju programa. Od tega je bilo 75 % ur priprav, vaj in prireditev kulturno-umetniškega programa. 25 % obratovalnih ur je bilo namenjenih kongresni in drugi dejavnosti CD na trgu. Povečano število obratovalnih ur je uresničilo manjše število zaposlenih kot v prejšnjih letih, kar je povzročalo preobremenitev zaposlenih predvsem v obdobju od 1. oktobra do konca leta 2009.

Razpoložljive dvoranske zmogljivosti merimo v CD od leta 1981 naprej s termini. En termin je 5- do 6-urni časovni sklop, ko v dvorani potekajo aktivnosti, povezane z izvedbo prireditev (priprave, vaje, prireditve in pospravljanje po prireditvah). Vsak dan je v osnovi razdeljen na tri termine: dopoldan, popoldan in zvečer. Izhodišče pri terminskem načrtovanju je letna načrtovana zasedenost dvoran, ki jo omejuje razpoložljiva letna količina ur delovnega časa zaposlenih delavcev tehnične izvedbe programa.

Za dejavnost na trgu je bilo na voljo (preostalih) 25 % razpoložljivih zmogljivosti. Več kot 45 % prireditev dejavnosti na trgu smo v letu 2009 pridobili na osnovi kratkoročnega trženja prostih zmogljivosti in storitev CD. Izhodišče za kratkoročno pridobivanje je načrtovan prispevek za kritje splošnih odhodkov CD, določen z letnimi načrti za naslednje leto. Pri kratkoročnem pridobivanju je velika težava v že zasedenih terminih, ki jih želijo potencialni organizatorji, potrebnega je veliko usklajevanja. Ker v letu 2009 ni bilo velikih mednarodnih kongresov, je bilo še večje število posameznih, kratkoročno pridobljenih prireditev, med njimi kar 94 kulturnih prireditev drugih organizatorjev.

Za Gallusovo in Linhartovo dvorano je značilno veliko število terminov vaj in priprav. Pomemben razlog je v žanrski pestrosti kulturno-umetniškega programa, ki onemogoča uresničitev večjega števila prireditev ob polnem izkoristku zmogljivosti obeh največjih dvoran, predvsem Gallusove. Dnevni program za Gallusovo dvorano precej niha po dejavnostih KUP in zahteva veliko terminov (časa) za zelo različne odrske (scenske, lučne, tonske ...) postavitve npr. simfoničnih koncertov, opernih in plesnih scenografij, različnih koncertnih izvedb, prireditev z akustično školjko in brez nje, z baletnim podom in brez njega, s projekcijami, ozvočenjem in ne nazadnje tudi kongresno-predavalniških postavitve. Veliko število različnih prireditev v vseh dvoranh CD je značilnost CD.

Še vedno ostajamo pri poudarku, da je obseg uresničenega programa zadnja tri leta dosegel (če ne celo presegel) največjega mogočega, saj ima realno omejitve v sedanjem racionalnem številu zaposlenih in v podcenjenem sofinanciranju splošnih stroškov za program javne službe s strani MK (večji izkoristek zmogljivosti povečuje variabilni del splošnih stroškov). Leta 2003 je bilo ob primerljivi zasedenosti dvoranskih zmogljivosti v CD 31. decembra zaposlenih 181 delavcev, v letu 2008 169, lani le 165 delavcev. Za CD velja, da je skrajno racionaliziral število zaposlenih že v prejšnjih letih in s tem prihranil tudi znatna javna sredstva.

Struktura programa (zvrsti) ostaja povečini enaka, več je le scenskih prireditev v GD in LD, ki zahtevajo številčnejše izvedbene ekipe in več časa za pripravo prostorov, nekoliko manj je bilo izvedbeno manj zahtevnih filmskih predstav. Tudi razmerje med pripravami in prireditvami se ne razlikuje občutno od prejšnjih, npr. za Gallusovo dvorano, v kateri je od vseh terminov kar 68 % namenjenih pripravam in vaji, 32 % pa je terminov prireditev. V Linhartovi dvorani je za priprave in vaje namenjenih 62 % vseh izkoriščenih terminov.

Število prireditev in obiskovalcev javne službe v prostorih CD v letu 2009

Gallusova:

134 prireditev, 60 različnih, 136.610 obiskovalcev, v povprečju 1019 na prireditev.

Linhartova:

161 prireditev, 73 različnih, 63.406 obiskovalcev, v povprečju 394 na prireditev.

Kosovelova:

222 prireditev, 95 različnih, 18.301 obiskovalec, v povprečju 82 na prireditev.

Štihova:

89 prireditev, 36 različnih, 11.068 obiskovalcev, v povprečju 124 na prireditev.

Klub CD:

120 prireditev, 88 različnih, 13.970 obiskovalcev, v povprečju 116 na prireditev.

Duše Počkaj:

51 prireditev, 21 različnih, 1811 obiskovalcev, v povprečju 35 na prireditev

V drugih prostorih CD (sprejemna dvorana, preddverja, sejne sobe, mala galerija ...) je bilo še 224 prireditev javne službe

Terminsko razmerje (neponderiranih terminov) med javno službo (KUP) in dejavnostjo na trgu (KKP) naj bi bilo čim bližje zapisanemu v strategiji CD v vseh dvoranh: 70 % KUP, 30 % KKP. V letu 2009 smo zaradi povečanega obsega programa javne službe dosegli razmerje neponderiranih terminov: 75 % KUP, 25 % KKP.

Primerneje je analizirati zasedenost dvoran CD in preostalih prostorov zaradi neenakosti izvajanih programov po dvoranih. Dvorane so povečini uporabljene za večje kulturne in kongresne produkcije, programsko precej nesorodna pa so preddverja in manjše sejne sobe, namenjene raznim sprejemom, predavanjem, seminarjem ... To je tudi eden od razlogov za uporabo ponderiranih terminov pri osnovah za razdelitev splošnih stroškov, vendar poudarjamo različno zahtevnost terminov (po dejavnostih in po dvoranih) v absolutnem smislu.

V izhodišču je za posamezno dvorano privzeto kot izhodišče polne zasedenosti 600 razpoložljivih terminov v letu, kar tudi v letu 2009 nakazuje na skoraj polno zasedenost Gallusove dvorane⁹ ter zelo dobro zasedenost Linhartove dvorane, KCD in dvorane Duše Počkaj (vaje gledališko-plesnih skupin – koprodukcij). Še vedno se najslabše odreže Štihovala dvorana (250 terminov), ki s svojo specifičnostjo pomeni izziv za prihodnje programske načrte.

TABELA 8: TERMINI PRIPRAV VAJ IN PRIREDITEV V LETU 2009

prostor	Skupaj JS	priprave, vaje JS	priredit-veni t. JS	skupaj KKP	priprave, vaje KKP	priredit-veni t. KKP	skupaj termini CD	izkoristek zmogljivosti	delež vaj, priprav
GD	421	292	129	213	140	73	634	106	68
LD	393	252	141	162	91	71	555	93	62
KD	284	115	169	62	19	43	346	58	39
ŠD	224	188	82	26	8	18	250	42	60
VSD	234	107	127	185	93	92	419	70	48
P1	469	171	298	173	66	107	642	107	37
P2	170	101	69	169	74	95	339	57	52
E1	28	14	14	23	6	17	51	27	39
E2	43	8	35	21	5	16	64	33	20
E3	23	10	13	46	15	31	69	36	36
E4	55	42	13	73	14	59	128	42	44
M1	58	27	31	63	21	42	121	20	40
M3	69	26	43	73	20	53	142	23	32
M4	70	25	45	65	17	48	135	23	30
MG	562	38	524	23	6	17	585	98	8
LN	105	34	71	70	17	53	175	29	29
KCD	326	182	138	96	45	51	422	77	55
DDP	417	366	51	4	3	1	421	99	88
G	589	75	514	4	2	2	593	99	13
SKUPAJ dvorane CD	4.540	2.033	2.507	1.551	662	889	5.478		
struktura	76			24			100		

1.7.1 MERILA ZA DELITEV SPLOŠNIH ODHODKOV CD

Podlaga za delitev splošnih stroškov CD na posamezne prireditve je analiza zasedenosti dvoran oziroma ponderirana struktura uresničenih terminov v letu 2009. Merila smo v osnovi oblikovali leta 1994, ko smo izmerili razmerja stroškov med dvoranami in stroške za različne vrste prireditev. Za ugotavljanje razmerja med javno službo in dejavnostjo na trgu, termine v dvoranih CD, ki so različne po velikosti in tehnični opremljenosti, ponderiramo in jih s tem naredimo primerljive. Ponderji oziroma uteži, s katerimi so preračunani termini v različnih dvoranih na primerljive osnove, so določeni na podlagi izmerjenih stroškov v posameznih dvoranih pri izvajanju različnih prireditev.

⁹ Nekaterih terminov ni mogoče izkoristiti, ker je čas od konca ene prireditve do začetka priprav za naslednjo prekratek, da bi omogočil dodaten izkoristek zmogljivosti terminov, ko dvorane ni mogoče uporabiti, čeprav v njej ne potekajo priprave, vaje ali prireditve. Takšnih terminov je bilo v Gallusovi dvorani v letu 2009 ok. 35.

Ponderirana zasedenost dvoran (ponderirani termini) je osnova za delitev splošnih stroškov, kot so ogrevanje, elektrika, čiščenje ... na posamezne prireditve oziroma med javno službo in dejavnost CD na trgu. Metodologija je bila sprejeta tudi na seji Sveta CD marca 2009 in je priloga Pravilnika o računovodstvu CD.

Glede na obseg opravljenega dela zaposlenih za javno službo in dejavnost na trgu so stroški dela zaposlenih v vodstvu, poslovnem in tehničnem sektorju za leto 2009 razdeljeni v razmerju: 79 % na javno službo, 21 % na dejavnost CD na trgu. Stroški dela zaposlenih v kulturno-umetniškem sektorju so v celoti vključeni v odhodke javne službe, zaposlenih v kongresno-komercialnem sektorju pa v celoti v dejavnost na trgu. Stroški zaposlenih v službi za trženje programa in prodajo vstopnic so v letu 2009 90 % odhodek javne službe in 10 % odhodek dejavnosti CD na trgu. Delovno uspešnost smo na obe dejavnosti razdelili v skladu s predpisi in glede na dosežene rezultate poslovanja.

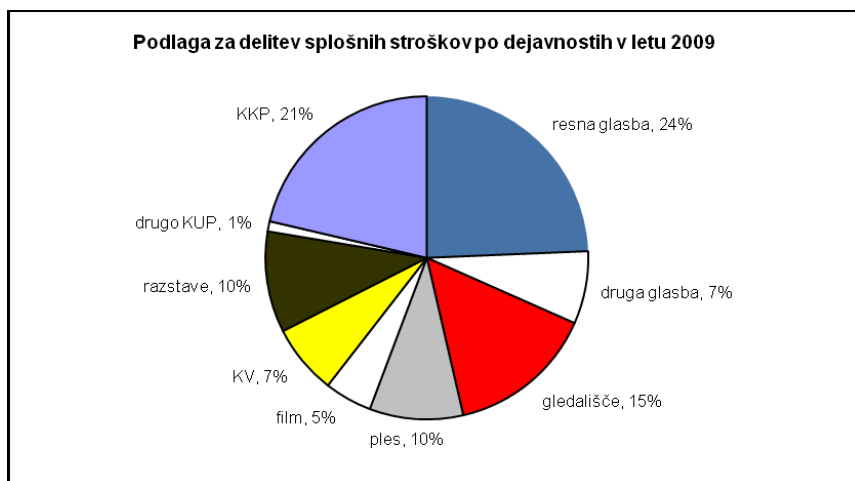
Metodologija za razdelitev stroškov amortizacije CD na javno službo in dejavnost na trgu je bila sprejeta na seji Sveta CD v letu 2006. Najprej se obračuna amortizacija, ki bremeni samo javno službo, in amortizacija, ki bremeni le dejavnost na trgu. Ključ za delitev preostale amortizacije je v osnovi enak kot za delitev splošnih stroškov: glede na razmerje ponderiranih terminov v dvoranih se za leto 2009 obračunana splošna amortizacija deli na javno službo 79 % in dejavnost na trgu 21 %.

Za leto 2009 so izračunani deleži za razdelitev splošnih stroškov, povezanih z zasedenostjo dvoran, naslednji: 79 % splošnih stroškov je vključenih v odhodke kulturno-umetniškega programa, 21 % pa v odhodke kongresov in drugih prireditev dejavnosti CD na trgu. Podlaga za delitev splošnih odhodkov po dejavnostih KUP, ki je osnova za delitev stroškov javne službe na posamezne dejavnosti kulturno-umetniškega programa, je izračunana iz zasedenosti dvoran v letu 2009 po metodologiji za razdelitev splošnih stroškov.

Razdelitev splošnih stroškov na dejavnosti kulturno-umetniškega programa v odstotkih:

• <u>resna glasba</u>	<u>24</u>
• <u>druga glasba</u>	<u>7</u>
• <u>gledališče</u>	<u>15</u>
• <u>ples</u>	<u>10</u>
• <u>film</u>	<u>5</u>
• <u>kulturna vzgoja</u>	<u>7</u>
• <u>razstave</u>	<u>10</u>
• <u>drugo KUP</u>	<u>1</u>
• <u>kongresno-komercialni program</u>	<u>21</u>

SLIKA 5: DELEŽI SPLOŠNIH STROŠKOV ZA LETO 2009

1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2009, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI**1.8.1 ODHODKI IN PRIHODKI IZ IZKAZOV PRIHODKOV IN ODHODKOV CD**

Poslovanje je bilo v letu 2009 finančno **uspešno**. To kažejo rezultati poslovanja in primerjave z načrtovanim za leto 2009.

TABELA 9: ODHODKI IN PRIHODKI CD

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 2007	uresničeno 2008	načrt 2009	uresničeno 2009	uresn. 09/ načrt 09	uresn. 09/ uresn. 08	strukt uresn.09
ODHODKI CD							
neposredni stroški	4.250.741	5.737.192	4.142.011	4.146.788	100,1	72,3	36,8
splošni stroški	2.122.441	2.379.198	1.981.580	2.161.393	109,1	90,8	19,2
investicijsko vzdrževanje		33.389	188.500	218.043	115,7	653,0	1,9
amortizacija	464.526	490.208	237.172	237.625	100,2	48,5	2,1
stroški dela	3.715.966	4.181.839	4.441.446	4.496.875	101,2	107,5	39,9
SKUPAJ ODHODKI CD	10.553.674	12.821.825	10.990.709	11.260.724	102,5	87,8	100,0
PRIHODKI CD							
MK ZA JS	4.971.110	5.586.924	6.047.977	5.838.057	96,5	104,5	51,2
prihodki od prodanih vstopnic	2.727.949	3.059.199	2.371.628	2.806.880	118,4	91,8	24,6
sponzorji, donatorji	435.642	880.351	442.900	442.588	99,9	50,3	3,9
prodaja storitev, drugi prihodki	2.540.620	3.429.303	2.128.204	2.308.174	108,5	67,3	20,3
SKUPAJ PRIHODKI CD	10.675.321	12.955.778	10.990.709	11.395.698	103,7	88,0	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV	121.647	133.953		134.974		100,8	

ODHODKI CD

Odhodki v višini 11.260.724 € so le za 2,5 % presegli načrtovane, kar je rezultat natančnega načrtovanja in dobrega nadzora nad finančnim poslovanjem. So za 12,2 % nižji kot v letu 2008 zaradi drugačnega obsega in strukture programa. Uresničene v letu 2007 presegajo za 14,3 %. Nihanje odhodkov po letih kaže, da so odhodki zelo odvisni od obsega in strukture programa, zato je osnova, s katero rezultate primerjamo, ko ugotavljamo ali smo uspešno poslovali, predvsem finančni načrt.

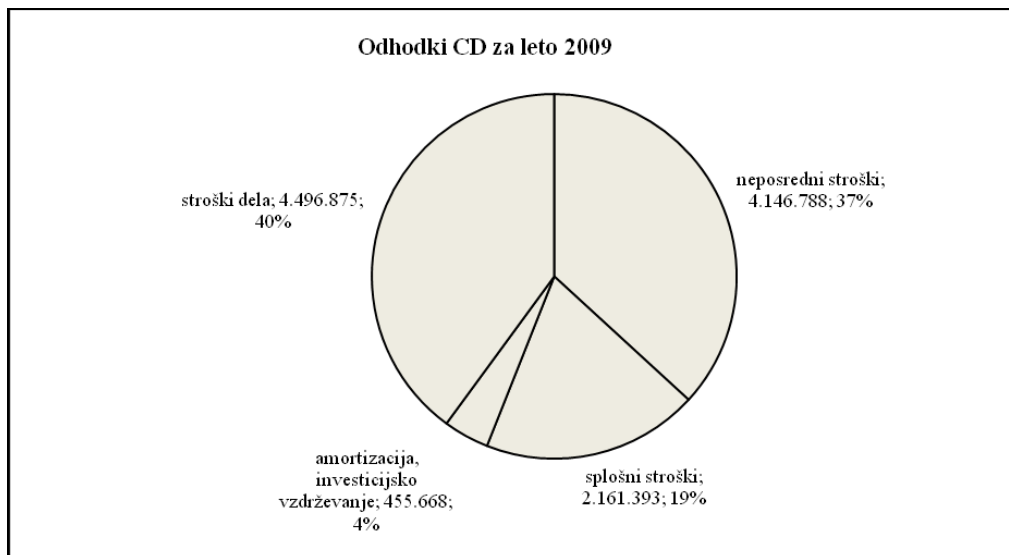
Med odhodki so v letu 2009 največji **stroški dela v višini 4.496.875 €**, ki obsegajo 39,9 % vseh odhodkov (v letu 2007 pred plačno reformo: 35 %).

Sledijo **neposredni stroški** prireditev **4.146.788 €**, ki predstavljajo 36,8 % odhodkov CD. Da smo uspešno poslovali kaže podatek, da so uresničeni v načrtovani višini. Leto prej so bili bistveno višji zaradi otvoritvenega dogodka evropskega leta medkulturnega dialoga, zaradi nekaj zelo dragih projektov javne službe (Faraonska renesansa, nekatera mednarodna gostovanja) in nekaterih obsežnih projektov – mednarodnih kongresov v sklopu dejavnosti na trgu. Višina neposrednih stroškov je odvisna od prireditev, ki so vključene v program obeh dejavnosti, zato se vsako leto lahko zelo spreminja.

19,2 % odhodkov v višini **2.161.393 €** (9 % več kot smo načrtovali) so **splošni stroški** (brez stroškov investicijskega vzdrževanja). Načrtovane so presegli zaradi večjega obsega uresničene programa v prostorih CD kot je bilo načrtovano, večjega števila obiskovalcev, izvajalcev in večjega števila terminov oziroma ur priprav, vaj in prireditev kot smo načrtovali. So nekoliko manjši kot leto prej, zaradi manj zahtevnih kongresnih prireditev, različnih varčevalnih ukrepov (ugašanje luči, manjše število hostes in kontrolorjev, racionalnejše načrtovanje priprav in pospravljanja ...) in manjših obratovalnih stroškov v nekaterih prenovljenih prostorih CD. Zaradi velikega števila obiskovalcev in izvajalcev (več kot 600.000 obiskovalcev, 20.000 izvajalcev v enem letu) so se povečali stroški

čiščenja, sanitarnih materialov, splošnega vzdrževanja in popravil, komunalnih storitev, energije in drugi stroški, ki se povečajo s številom obiskovalcev in izvajalcev.

SLIKA 6: ODHODKI ZA LETO 2009

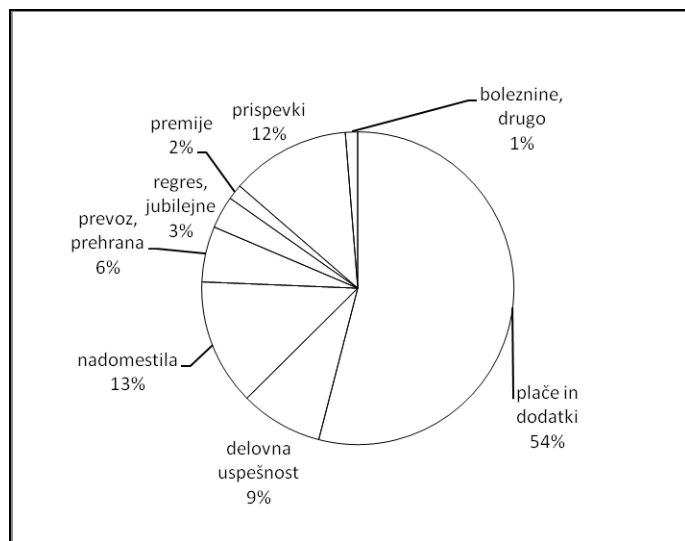

Stroški dela

Zaradi plačne reforme so se stroški dela povečali delno že v letu 2008, še bolj pa v letu 2009, uresničene v letu 2008 presegajo za 7,5 %. So le za 1,2 % nad načrtovanimi.

Za CD je značilno, da je imel pred plačno reformo v letu 2008 izrazito podcenjena delovna mesta. Reforma je ostala na pol poti. Še vedno so v katalogu javnega sektorja po našem mnenju podcenjena določena delovna mesta, pomembna za CD, uvedena so bila nova nesorazmerja, nekaj anomalij je bilo le delno odpravljenih. Namesto, da bi v celoti "prevedli" vsa delovna mesta v nove plačne razrede, zmanjšali število delovnih mest v katalogu (izenačili plače za enako delo na različnih področjih javnega sektorja), nato pa glede na "možnosti proračuna" plače vseh sorazmerno znižali, so ostala mnoga delovna mesta po "zamrznjenem prevajanju" zaradi "prevelikih finančnih posledic" (na katere smo v CD opozarjali, odgovorni za reformo pa so bili gluhi za opozorila) še naprej podcenjena v primerjavi s tistimi, ki so bila bolje uvrščena že pred "reformo". Ohranjena so mnoga nesorazmerja znotraj javnega sektorja, zaradi katerih naj bi bila reforma plačnega sistema sploh začeta.

Značilnost Cankarjevega doma je, da je od leta 2003 dalje korenito zmanjšal število zaposlenih in racionaliziral stroške dela, kar ni značilno za javni sektor. Števila zaposlenih v CD ni mogoče dodatno zmanjšati, saj je bila v letih 2008 in 2009 večina zaposlenih že preobremenjena, predvsem v obdobju od septembra do konca decembra. Zaradi ugodnih rezultatov poslovanja smo zaposlenim zagotovili (poleg redne, ki je bila izplačana le za prve štiri mesece) izplačila delovne uspešnosti iz naslova prodaje na trgu in nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe (v skladu s predpisi), saj le motivirani zaposleni lahko pomembno prispevajo k dobri rezultatom poslovanju (zmanjševanju stroškov, večjim neproračunskim prihodkom, večjemu obsegu in kakovosti izvedenega programa ...).

SLIKA 7: STRUKTURA STROŠKOV DELA ZA LETO 2009

Amortizacija, investicijsko vzdrževanje

Odhodki za amortizacijo v višini 237.625 € so uresničeni v načrtovani višini, stroški investicijskega vzdrževanja v višini 218.043 € pa presegajo načrtovane za 15,7 %. V letu 2009 smo **iz neproračunskih virov** obračunali amortizacijo v višini 237.625 € in zagotovili za investicijsko vzdrževanje 120.543 € neproračunskih sredstev. Ministrstvo za kulturo je za investicijsko vzdrževanje zagotovilo 97.500 €. Amortizacija in neproračunska sredstva za investicijsko vzdrževanje predstavljajo poleg sredstev, ki jih vsako leto zagotovi ustanovitelj, Ministrstvo za kulturo, pomemben vir sredstev za prenove prostorov in opreme CD.

V izkaz prihodkov in odhodkov CD za leto 2009 v skladu s predpisi niso vključena sredstva (in z njimi povezani odhodki) v višini 999.829 €, ki jih je Ministrstvo za kulturo v letu 2009 z osnovno in dopolnilnima odločbama zagotovilo Cankarjevemu domu za investicije in nakup opreme. Poročilo o investicijah, nakupih opreme in investicijskem vzdrževanju v letu 2009 je v poglavju 1.9. Poslovnega poročila.

PRIHODKI CD

Prihodki v višini 11,395.698 € so za 3,7 % večji od načrtovanih. V letu 2009 je ustvarjen presežek prihodkov nad odhodki v višini 134.974 €, ki bo vir za investicije in nakupe opreme v naslednjem letu. **Ministrstvo za kulturo** je zagotovilo 51,2 (43) % prihodkov CD v višini 5,838.057 €, to je 4,5 % več kot leto prej. Sofinanciranje neposrednih programskih stroškov s strani MK se vsako leto spreminja in je odvisno tudi od morebitnih dodatnih sredstev za posebne projekte (ELMD in Prešernova proslava v letu 2008, v letu 2009 pa Kulturni bazar in sofinanciranje kinematografske distribucije).

Sofinanciranje stroškov dela je v letu 2009 povečano predvsem zaradi reforme plač, skupno povečanje glede na leto 2007 je 20 %.

Za investicije, investicijsko vzdrževanje in nakupe opreme je MK zagotovilo v letu 2009 1,097.329 €, kar pa (razen 97.500 € za investicijsko vzdrževanje) ni vključeno v izkaz prihodkov in odhodkov za leto 2009.

MK je v letu 2009 zagotovilo:

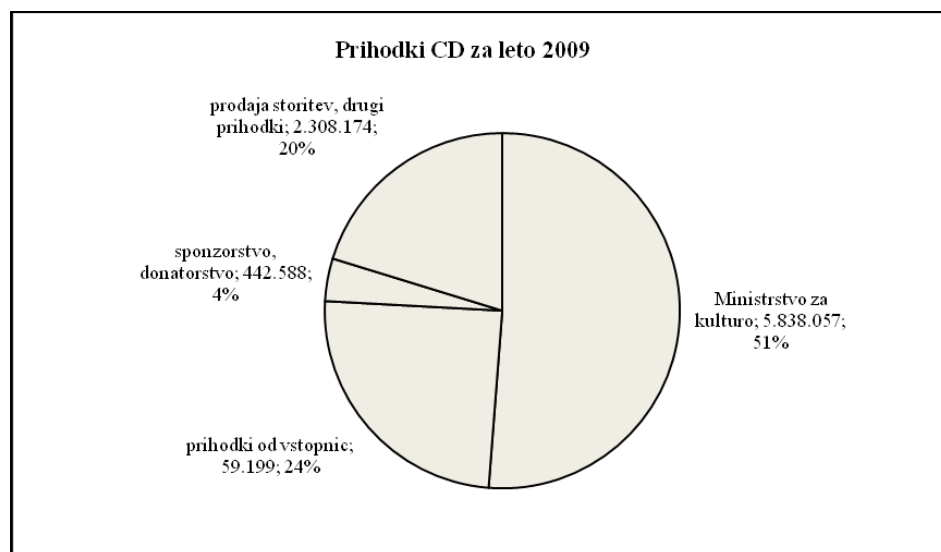
- 42,4 % sredstev za neposredne stroške programa javne službe
- 62,8 % sredstev za splošne stroške CD
- 44,7 % sredstev za investicijsko vzdrževanje
- 64,7 % sredstev za stroške dela zaposlenih v CD.

TABELA 10: PRIHODKI MK ZA PROGRAM CD OD LETA 2007 DALJE

Prihodki MK za program javne službe	uresničeno 2007	uresničeno 2008	uresničeno 2009	delež MK v CP 2009	struktura 2008	struktura 2009
MK za neposredne stroške JS	1.350.983	1.597.906	1.473.213	42,4	28,6	25,2
MK za splošne stroške JS	1.201.317	1.211.946	1.356.560	62,8	21,7	23,2
MK za investicijsko vzdrževanje		33.389	97.500	44,7	0,6	1,7
MK za stroške dela JS	2.418.810	2.743.683	2.910.784	64,7	49,1	49,9
SKUPAJ MK	4.971.110	5.586.924	5.838.057	51,2	100,0	100,0

48,8 % celotnega prihodka v višini 5.557.641 € v letu 2009 so neproračunski prihodki CD. Za 12,4 % so večji od načrtovanih, a za 24,6 % manjši kot leto prej.

- S prodajo storitev na trgu in z drugimi prihodki smo zaslužili 2.308.174 €, to je 20,3 % prihodkov.
- 2.806.880 €, to je 24,6 % vseh prihodkov smo zaslužili s prodajo vstopnic za prireditve javne službe in kulturne prireditve z vstopnino, ki ne sodijo v javno službo in so bile izvedene v sklopu dejavnosti CD na trgu.
- Pokrovitelji in donatorji so za programe javne službe in dejavnosti na trgu zagotovili v recesijskem letu polovico manj sredstev kot leto prej: 442.588 €, to je 3,9 % vseh prihodkov CD.

SLIKA 8: PRIHODKI ZA LETO 2009

VIRI FINANCIRANJA

TABELA 11: SOFINANCIRANJE NEPOSREDNIH STROŠKOV JS

sofinanciranje neposrednih stroškov javne službe	FN 2009	realizacija 2009	deleži 2009
MK	1.451.522	1.473.213	42,4
nejavni prihodki JS	1.933.489	2.003.798	57,6
neposredni stroški JS	3.385.011	3.477.012	100,0

Za neposredne stroške javne službe je MK zagotovilo 42,4 % vseh sredstev. 57,6 % sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.

TABELA 12: SOFINANCIRANJE SPLOŠNIH STROŠKOV

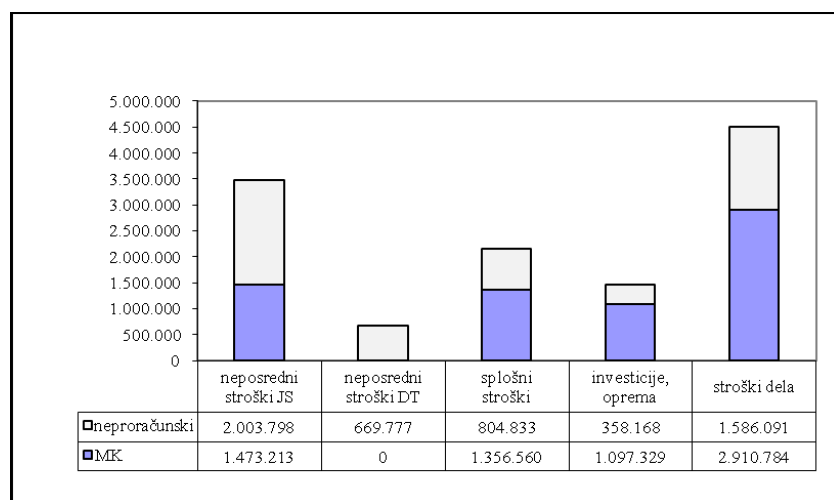
sofinanciranje splošnih stroškov CD	FN 2009	realizacija 2009	deleži 2009
MK	1.282.893	1.356.560	62,8
nejavni prihodki JS	292.055	356.465	16,5
prihodki DT	406.632	448.368	20,7
splošni stroški CD	1.981.580	2.161.393	100

Za splošne stroške je MK zagotovilo 62,8 % sredstev, 16,5 % smo zagotovili z nejavnimi prihodki javne službe, 20,7 % iz prihodkov dejavnosti na trgu.

TABELA 13: SOFINANCIRANJE STROŠKOV DELA

sofinanciranje stroškov dela	FN 2009	realizacija 2009	deleži 2009
MK	3.216.062	2.910.784	64,7
nejavni prihodki JS	308.283	546.594	12,2
prihodki DT	917.101	1.039.497	23,1
stroški dela	4.441.446	4.496.875	100

Viri financiranja stroškov dela: MK: 64.7 %, nejavni prihodki javne službe 12,2 %, prihodki dejavnosti na trgu 23,1 % sredstev za sofinanciranje stroškov dela za leto 2009.

SLIKA 9: ODHODKI PO VIRIH FINANCIRANJA V LETU 2009

V tabeli 14 je pregled razmerja proračunskih in neproračunskih prihodkov CD. Pri izračunu razmerja so upoštevani vsi prihodki, ki jih MK letno zagotovi CD, tudi namenska sredstva za investicije in nakupe opreme, ki niso zajeta v izkazu prihodkov in odhodkov. delež proračunskih prihodkov je v letu 2009 večji zaradi večjih sredstev MK za nujne prenove CD in manjšega obsega neposrednih stroškov KKP (in virov njihovega sofinanciranja) zaradi spremenjenega programa dejavnosti CD na trgu v primerjavi s prejšnjimi leti.

TABELA 14: RAZMERJE MED PRORAČUNSKIMI IN NEPRORAČUNSKIMI PRIHODKI

p r i h o d k i	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
proračunski prihodki	57	52	48	46	51	50	49	51	43	50	52	57	53	47	59
neproračunski p.	43	48	52	54	49	50	51	49	57	50	48	43	47	53	41

1.8.2 PRIHODKI IN ODHODKI KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA / JS**TABELA 15: ODHODKI IN PRIHODKI JAVNE SLUŽBE ZA LETO 2009**

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 2007	uresničeno 2008	načrt 2009	uresničeno 2009	uresn. 09/ načrt 09	uresn. 09/ uresn. 08	strukt uresn.09
JAVNA SLUŽBA / JS							
neposredni stroški JS	3.267.052	4.189.379	3.385.011	3.477.012	102,7	83,0	39,3
splošni stroški JS	1.561.972	1.745.314	1.574.948	1.713.024	108,8	98,1	19,3
investicijsko vzdrževanje JS		33.389	122.500	152.630	124,6	457,1	1,7
amortizacija JS	230.792	265.801	49.301	53.588	108,7	20,2	0,6
stroški dela JS	2.687.386	2.984.836	3.524.345	3.457.378	98,1	115,8	39,1
SKUPAJ ODHODKI JS	7.747.202	9.218.718	8.656.105	8.853.632	102,3	96,0	100,0
MK za neposredne stroške JS	1.350.983	1.597.906	1.451.522	1.473.213	101,5	92,2	16,6
MK za splošne stroške JS	1.201.317	1.211.946	1.282.893	1.356.560	105,7	111,9	15,3
MK za investicijsko vzdrževanje JS		33.389	97.500	97.500	100,0	292,0	1,1
MK za stroške dela JS	2.418.810	2.743.683	3.216.062	2.910.784	90,5	106,1	32,8
SKUPAJ MK ZA JS	4.971.110	5.586.924	6.047.977	5.838.057	96,5	104,5	65,7
prihodki od prodanih vstopnic JS	2.285.915	2.815.448	2.171.628	2.528.282	116,4	89,8	28,5
sponzorji, donatorji JS	306.896	528.526	332.900	338.401	101,7	64,0	3,8
prodaja storitev, drugi prihodki JS	265.061	300.914	103.600	180.446	174,2	60,0	2,0
SKUPAJ NEJAVNI PRIHODKI JS	2.857.872	3.644.888	2.608.128	3.047.128	116,8	83,6	34,3
SKUPAJ PRIHODKI JS	7.828.982	9.231.812	8.656.105	8.885.185	102,6	96,2	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV JS	81.780	13.094		31.553			

Celotni prihodek kulturno-umetniškega programa v letu 2009 je uresničen v višini 8,885.185 €. Načrt je presežen za 2,6 %. Ustvarjen je presežek prihodkov nad odhodki v višini 31.553 €. Za sofinanciranje odhodkov kulturno-umetniškega programa je MK v letu 2009 zagotovilo 5,838.057 € ali 65,7 odstotkov prihodkov javne službe. 34,3 odstotkov sredstev javne službe so nejavni prihodki v višini 3,047.128 €.

Med nejavnimi prihodki predstavljajo **prihodki od prodanih vstopnic** v višini 2,528.282 €, 28,5 odstotkov vseh prihodkov javne službe. Prihodki od prodanih vstopnic so za 16,4 odstotkov višji od načrtovanih in za 10,2 % zaostajajo za uresničenimi v letu 2008 zaradi drugačne strukture programa javne službe in večjega števila prireditvev SNG OB, SF, GML in GMS, kjer CD pripada le 35 % prihodka od prodanih vstopnic.

Pokrovitelji in donatorji so zagotovili 338.401 €. Znesek je za 1,7 % večji od načrtovanega, je pa bistveno (za 36 %) nižji od uresničenega v letu 2008. Na področju pokroviteljstva je bila v lanskem letu recesija očitna.

Drugi prihodki javne službe (opravljene storitve, obresti ...) so uresničeni v višini 180.446 €.

Odhodki javne službe - kulturno-umetniškega programa (brez sredstev, ki jih je MK zagotovilo za investicije in nakup opreme) so v letu 2009 dosegli 8,853.632 €, 2,3 % več od načrtovanih, 4 % manj kot v letu 2008.

Neposredni (programski) stroški predstavljajo 3,477.012 € ali 39,3 % odhodkov javne službe. Uresničeni so le za 2,7 % večji od načrtovanih in so za 17 % manjši kot v letu 2008. Prireditve z najvišjimi neposrednimi stroški: jubilejni jazz festival, LIFFe, arheološka razstava iz zahodne Mehike, orkester Philharmonia London. Polovica neposrednih stroškov so stroški kulturnih storitev / gostovanj v višini več kot 1,769.000 evrov. 324.000 € smo izplačali avtorskih honorarjev, prevozi izvajalcev so presegli 200.000 €, stroški promocije in tiskarskih storitev 300.000 €, nočnine izvajalcev 140.000 € ...

2,003.798 € prihodkov od vstopnic, pokroviteljev, donatorjev in drugih nejavnih prihodkov smo porabili za sofinanciranje neposrednih programskih stroškov, MK je zagotovilo 1,473.213 €. Z nejavnimi prihodki smo zagotovili 57,6 % sredstev za neposredne programske stroške.

TABELA 16: VIRI FINANCIRANJA NEPOSREDNIH STROŠKOV (NS) JAVNE SLUŽBE

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	neposredni stroški NS	MK za NS	nejavni prihodki za NS	delež MK po dejavnostih JS	delež MK za NS	delež nejavnih virov za NS
1. Glasbena dejavnost: resna glasba	800.926	276.852	524.074	18,8	35	65
1. Glasbena dejavnost "druga glasba"	915.340	272.996	642.344	18,5	30	70
1. Glasbena dejavnost	1.716.266	549.848	1.166.418	37,3	32	68
2. Gledališka dejavnost	433.535	257.759	175.776	17,5	59	41
2 a. Plesna umetnost	272.247	92.549	179.698	6,3	34	66
3. Filmska dejavnost	383.008	124.669	258.339	8,5	33	67
4. Kulturno vzgojna dejavnost	294.568	135.428	159.140	9,2	46	54
5. Razstavna dejavnost	301.102	236.925	64.177	16,1	79	21
7 Drugi projekti	76.285	76.035	250	5,2	100	0
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD v €	3.477.012	1.473.213	2.003.798	100	42	58

- **Glasbeni program:** sofinanciranju neposrednih stroškov glasbenega programa je bilo namenjenih 37,3 (38.6) % sredstev MK za neposredne stroške programa JS. Delež javnih sredstev za neposredne stroške glasbenega programa je 32 (29) %. 68 (71) % sredstev za neposredne stroške glasbenega programa smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic in s sredstvi pokroviteljev in donatorjev. Iz tabele 16 je razvidno sofinanciranje tudi ločeno za klasično in drugo glasbo.
- **Gledališki program:** 17,5 (17) % vseh sredstev, ki jih je za neposredne programske stroške zagotovilo MK, je bilo namenjenih sofinanciranju neposrednih stroškov gledališkega programa. Zanje smo zagotovili 59 (42) % sredstev MK in 41 (58) % prihodkov od vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.
- **Ples:** 6,3 % vseh sredstev, ki jih je za neposredne programske stroške zagotovilo MK, je bilo namenjenih sofinanciranju neposrednih stroškov plesnega programa. Zanje smo zagotovili 34 % sredstev MK in 66 % prihodkov od vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.
- **Film:** za filmsko dejavnost smo porabili 8,5 (4.7) % vseh sredstev, ki jih je za neposredne stroške javne službe zagotovilo MK. S sredstvi MK smo financirali 33 (19) % neposrednih stroškov filmskega programa. 67 (81) % sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, s sredstvi pokroviteljev in donatorjev in drugimi nejavnimi prihodki.
- **Kulturna vzgoja, humanistika:** za kulturno-vzgojno dejavnost smo porabili 9,2 (5.3) % sredstev, ki smo jih dobili od MK za neposredne stroške. Z njimi smo plačali 46 (34) % neposrednih stroškov kulturno-vzgojnega programa. 54 (66) % neposrednih stroškov smo plačali iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih nejavnih prihodkov.
- **Razstave:** 16,1 (19.6) % vseh sredstev MK smo porabili za neposredne stroške programa razstav. S tem smo plačali 79 (55) % neposrednih stroškov razstav. 21 (45) % (v letu 2007 le 6 %) sredstev so zagotovili pokrovitelji in prihodki od prodanih vstopnic.
- 5,2 % sredstev MK smo porabili za financiranje neposrednih stroškov Prešernove proslave.

2,003.798 (1,919.855) €, to je 58 % sredstev, smo za neposredne stroške odšteli prihodkov od prodanih vstopnic, sredstev pokroviteljev in donatorjev ter drugih nejavnih prihodkov.

Splošni stroški javne službe v višini 1,713.024 € za 8,8 % presegajo načrtovane, predvsem zaradi večjega obsega uresničenega programa - začasnega gostovanja SNG OB, velikega števila izvajalcev in obiskovalcev. Poleg splošnih stroškov, ki neposredno bremenijo javno službo, smo prišteli 79 % splošnih stroškov CD, v skladu z metodologijo za razdelitev splošnih stroškov.

Viri financiranja splošnih stroškov javne službe: MK je zagotovilo 1,356.560 € ali 79 % sredstev za splošne stroške javne službe, 21 % ali 356.465 € smo zagotovili iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih nejavnih prihodkov javne službe.

Stroški dela, obračunani za javno službo v letu 2009, so 3,457.378 € in so za 1,9 % manjši od načrtovanih, za 15,8 odstotkov presegajo uresničene v letu 2008. MK je zagotovilo 84 % sredstev v višini 2,910.784 €. Iz neproračunskih prihodkov javne službe smo za stroške dela zagotovili 546.596 € ali 16 %, od tega največ za izplačilo delovne uspešnosti zaposlenih v skladu s predpisi.

ODHODKI IN VIRI FINANCIRANJA KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA PO DEJAVNOSTIH

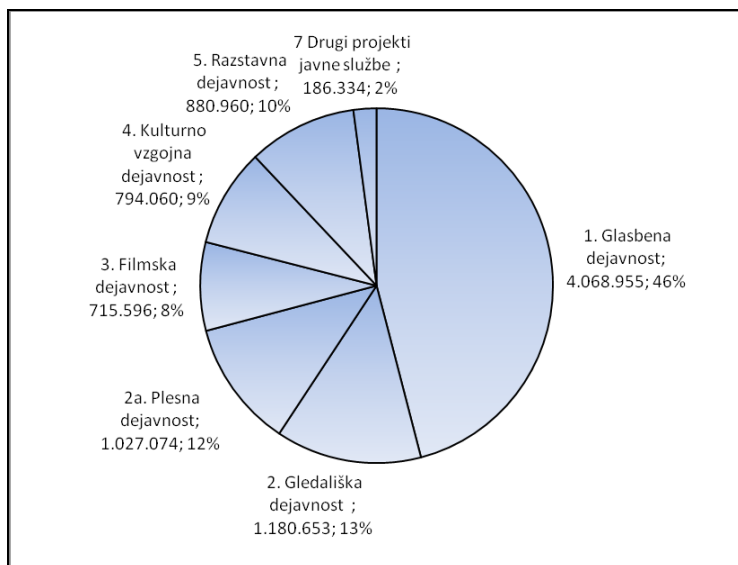
Na podlagi podatkov iz izkaza prihodkov in odhodkov po dejavnostih za leto 2009 in zasedenosti dvoran v letu 2009 smo izračunali odhodke za posamezne dejavnosti javne službe oziroma vrednosti izvedenih programov. Pri izračunu odhodkov oziroma vrednosti opravljenih storitev smo upoštevali dejanske neposredne programske stroške (NS) po dejavnostih, ki smo jim prišteli sorazmeren del splošnih stroškov, stroškov dela, investicijskega vzdrževanja in amortizacije, obračunane iz nejavnih prihodkov javne službe, v skladu z metodologijo za razdelitev splošnih odhodkov.

Iz tabele 16 je razvidna višina vseh odhodkov KUP (neposredni stroški, sorazmerni del splošnih stroškov, stroškov dela in amortizacije) po dejavnostih in viri njihovega financiranja (sredstva MK, nejavni prihodki JS). Za primerjavo navajamo deleže MK za JS po dejavnostih za leto 2008.

TABELA 17: PREGLED ODHODKOV IN VIROV FINANCIRANJA PO DEJAVNOSTIH

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	vsi odhodki JS po dejavnostih 2009	sredstva MK za JS 2009	nejavni prihodki JS 2009	delež MK za odhodke JS po dejavnostih 2009	delež nejavnih prihodkov JS po dejavnostih 2008
1. Glasbena dejavnost: resna glasba	2.521.712	1.536.870	984.843	61	39
1. Glasbena dejavnost "druga glasba	1.547.242	748.533	798.709	48	52
1. Glasbena dejavnost	4.068.955	2.285.402	1.783.552	56	44
2. Gledališka dejavnost	1.180.653	930.482	250.171	79	21
2 a. Plesna umetnost	1.027.074	712.590	314.484	69	31
3. Filmska dejavnost	715.596	337.074	378.523	47	53
4. Kulturno vzgojna dejavnost	794.060	587.786	206.274	74	26
5. Razstavna dejavnost	880.960	818.089	62.871	93	7
7 Drugi projekti in stroški javne službe	186.334	166.633	19.701	89	11
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD v €	8.853.632	5.838.057	3.015.575	66	34

Delež sredstev MK pri sofinanciranju vseh odhodkov javne službe CD je bil v lanskem letu za 5,5 % večji kot leto prej (60,5 %) in za 1,6 % večji kot pred dvema letoma (64,4 %), kar kaže (ob povečanem programu javne službe) na racionalno ravnanje z javnimi sredstvi in zelo uspešne rezultate kolektiva CD pri zagotavljanju nejavnih prihodkov kot vira financiranja programa. Pomembno vlogo pri ohranjanju manj kot 70 % deleža javnih virov javne službe ima tudi dejavnost CD na trgu, ki sofinancira del splošnih odhodkov CD in s tem zmanjšuje stroške javne službe (predvsem sofinanciranje stalnih stroškov in stroškov dela je zelo pomembno).

SLIKA 10: ODHODKI JAVNE SLUŽBE CD PO DEJAVNOSTIH V LETU 2009

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA JAVNE SLUŽBE

V javnem zavodu s področja kulture je zelo težko ocenjevati uspešnost poslovanja. Kako učinkovito meriti gospodarnost, učinkovitost in uspešnost pri upravljanju s sredstvi javnih financ in pri izvajanju javne službe s tega področja? Kaj so ključna merila uspešnosti v javnih zavodih s področja kulture?

Uspešnost = uresničeno / načrtovano = uresničeno / cilj

Med merili uspešnosti poslovanja na področju kulturno umetniške dejavnosti so:

- število premier oziroma različnih prireditev,
- število ponovitev,
- število obiskovalcev, obiskov,
- število prodanih vstopnic,
- izkoriščenost zmogljivosti javne kulturne infrastrukture.

Našteta in še nekatera druga merila uspešnosti in učinkovitosti poslovanja (primerjave uresničenega z načrtovanim in s prejšnjim letom) so razvidna iz Poslovnega poročila za leto 2009. Odebeljeni so rezultati, ki v letu 2009 presegajo zastavljene cilje.

V tabeli 18 v nadaljevanju so izračunani kazalci, s katerimi ocenjujemo uspešnost poslovanja kulturno-umetniškega programa CD oz. javne službe. Izračunani kazalci so dobra osnova za dogovore o obsegu, strukturi in virih financiranja »normalnega« obsega kulturno-umetniškega programa, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo iz javnih sredstev oziroma podlaga za oblikovanje normativov in standardov za sofinanciranje CD. Glede na zastavljene cilje, ki so bili določeni kot izhodišče za pripravo Strategije CD za obdobje 2009 do 2012, ocenjujemo tudi po doseženih kazalcih poslovanje CD v letu 2009 kot uspešno. Odstopanja so povezana z letnimi načrti in spremembami obsega in strukture programa.

TABELA 18: KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA

vsi kazalci v %

kazalci		cilji ¹⁰	2005	2006	2007	2008	2009
K1	MK za neposredne stroške (NS) / NS JS	manj kot 50	39	44	41	38	42
K2	nejavni prihodki za NS / NS JS	več kot 50	61	56	59	62	58
K3	nejavni prihodki JS / prihodki JS	najmanj 30	35	33	36	39,5	34,3
K4	prihodki MK/prihodki JS	manj kot 70	65	67	64	60,5	65,7
K5	delež sponzorskih in donatorskih sredstev v prihodkih JS	najmanj 3,5	5	4	4	5,7	3,8
K6	delež prihodkov od vstopnic v prihodkih JS	najmanj 23	25	25	28	30,5	28,5
K7	število prodanih vstopnic /število vstopnic v prodaji	najmanj 60	62	61	60	64	65,1
K8	odhodki JS/odhodki CD	približno 75	78	74	74	72	78,6
K9	prihodki JS/prihodki CD	približno 75	78	74	73	71,3	78

1.8.3 PRIHODKI IN ODHODKI DEJAVNOSTI CD NA TRGU

Z opravljanjem kongresno-komercialne dejavnosti na trgu je CD v letu 2009 dosegel in nekoliko presegel zastavljene finančne cilje.

TABELA 19: ODHODKI IN PRIHODKI DEJAVNOSTI NA TRGU

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 2007	uresničeno 2008	načrt 2009	uresničeno 2009	uresn. 09/ načrt 09	uresn. 09/ uresn. 08	strukt uresn. 09
DEJAVNOST NA TRGU / DT							
neposredni stroški DT	983.689	1.547.814	757.000	669.777	88,5	43,3	27,8
splošni stroški DT	560.469	633.884	406.632	448.368	110,3	70,7	18,6
investicijsko vzdrževanje DT			66.000	65.413	99,1		2,7
amortizacija DT	233.734	224.407	187.871	184.037	98,0	82,0	7,6
stroški dela DT	1.028.580	1.197.003	917.101	1.039.497	113,3	86,8	43,2
SKUPAJ ODHODKI DT	2.806.472	3.603.108	2.334.604	2.407.091	103,1	66,8	100,0
prihodki od prodanih vstopnic DT	442.034	243.751	200.000	278.598	139,3	114,3	11,1
sponzorji, donatorji DT	128.746	351.825	110.000	104.187	94,7	29,6	4,2
prodaja storitev, drugi prihodki DT	2.275.559	3.128.389	2.024.604	2.127.728	105,1	68,0	84,8
SKUPAJ PRIHODKI DT	2.846.339	3.723.966	2.334.604	2.510.513	107,5	67,4	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV DT	39.867	120.858		103.422		85,6	

Celotni prihodek dejavnosti na trgu je uresničen v višini 2.510.513 €, kar je za 7,5 % več kot je bilo načrtovano. V lanskem letu, ki za CD ni bilo izrazito "kongresno", so finančni rezultati dejavnosti na trgu nekoliko manj ugodni kot v letu 2008, ki je bilo nadvse uspešno "kongresno" leto. Uresničen je presežek prihodkov nad odhodki v višini 103.422 €.

Med prihodki je največji, 84,8 % delež prihodkov od opravljenih storitev (organizacija in izvedba kongresov in drugih sorodnih prireditvev, opravljanje tehničnih storitev in storitev obratovanja in vzdrževanja ...) v višini 2.127.728 €.

11,1 % prihodkov v višini 278.598 € smo zaslužili s prodajo vstopnic za prireditve z vstopnino, ki niso bile v programu javne službe. Več komercialnih kulturnih prireditvev drugih organizatorjev je nadomestilo manjše prihodke od kongresov, simpozijev in podobnih mednarodnih srečanj.

¹⁰ S cilji so mišljene ciljne vrednosti kazalcev, določene v Strategiji ali v letnem Programu in finančnem načrtu.

Sponzorji in donatorji nekaterih kongresov in drugih prireditve so zagotovili 4,2 % prihodkov dejavnosti na trgu v višini 104.187 €.

Neposredni stroški dejavnosti na trgu v višini 669.777 (1,547.814) € so za 11,5 % nižji od načrtovanih. So za 56,7 odstotkov nižji kot v "kongresnem" letu 2008. Njihovo višino je težko vnaprej ocenjevati, saj se predvsem predračuni spreminjajo po dogovoru s soorganizatorji oziroma naročniki storitev glede na vire financiranja. Bistveno je, da ima vsak strošek vnaprej zagotovljen vir financiranja. Višina stroškov in prihodkov kongresno-komercialnih prireditev je odvisna od vrste prireditev in dogovorov s partnerji.

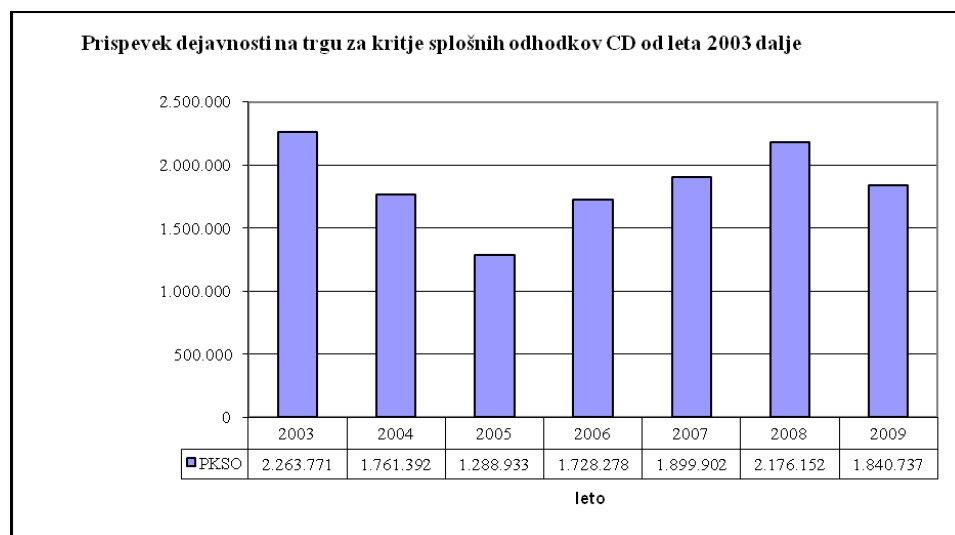
Bolj kot višina celotnega prihodka iz opravljanja dejavnosti na trgu, je pomemben prispevek za kritje splošnih stroškov, stroškov dela in za zagotavljanje amortizacije. Prispevek za kritje splošnih odhodkov CD (razlika med prihodi dejavnosti na trgu in neposrednimi stroški te dejavnosti), ki je ključni planski cilj dejavnosti CD na trgu, je uresničen v višini 1,840.736 € in presega načrtovanega za 283.132 €. Uresničitev tega cilja poslovanja ni enostavna (rezultati poslovanja tega ne kažejo), saj stroški dejavnosti CD na trgu (za razliko od zasebnih podjetij na področju poslovnega turizma) v letu 2009 vključujejo 75 % vstopnih davkov na dodano vrednost. Da ostaja CD pri organizaciji in izvedbi prireditev na trgu konkurenčen, mora zmanjševati in kontrolirati stroške svojih storitev in omejevati neposredne stroške, da omili negativni učinek davka na dodano vrednost.

Slika 10 prikazuje trend gibanja prispevka za kritje splošnih odhodkov CD, ustvarjenega z dejavnostjo na trgu, od leta 2003 dalje. Iz slike je razvidno, da je bilo leto 2008 po ustvarjenem prispevku za kritje splošnih odhodkov kar je ključno merilo uspešnosti poslovanja, najuspešnejše po letu 2003. Leti 2003 in 2008 sta bili "leti mednarodnih kongresov", ko so bili doseženi nadpovprečni rezultati poslovanja dejavnosti na trgu, v letu 2009 pa smo uresnili prispevek na ravni povprečja iz let 2004, 2006 in 2007.

Iz sredstev dejavnosti CD na trgu smo v letu 2009 sofinancirali 25,4 % splošnih odhodkov CD:

- splošne stroške CD v višini 448.368 €,
- stroške dela v višini 1,039.498 €,
- amortizacijo in investicijsko vzdrževanje v višini 352.870 €.

SLIKA 11

1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Izvajanje načrta investicij, nakupa opreme in investicijskega vzdrževanja je v letu 2009 potekalo skladno z dopolnjenim načrtom, ki ga je potrdil tudi Svet CD. Izvajanje del je potekalo uspešno in skladno z zastavljenimi časovnimi roki. Uspešno smo začeli izvajati dva velika projekta prenove, in sicer prenovo klimatskih naprav za prezračevanje v Gallusovi dvorani in zamenjavo celotnega sistema hlajenja. Sredstva je z dopolnilno odločbo 10. septembra 2009 zagotovilo Ministrstvo za kulturo. Oba projekta pomenita velik premik v kakovosti delovanja, saj bomo z njima znižali stroške poslovanja, obenem pa tudi pripomogli k zmanjšanju porabe toplotne in električne energije.

Gallusova dvorana

Odrska tehnika

V sklopu prenove sistema elektromotornih vlekov smo v letošnjem letu nadaljevali s III. fazo prenove. Tako smo stari pogon za filmsko platno zamenjali z novim podobnim elektromotornim vlekrom, ki bo omogočal kakovostnejšo scensko osvetljavo v prvi tretjini odra. Vrednost III. faze je znašala 122.113,70 EUR, dela pa je izvajalo po pogodbi podjetje ELSIS d.o.o.

V sklopu investicijskega vzdrževanja odrske tehnike smo v letu 2009 izvedli nekaj obsežnejših del, ki so povečala zanesljivost obratovanja sistemov odrske tehnike. Tako smo v celoti zamenjali vsa varnostna stikala za hidravlične vleke. Stikala je dobavilo podjetje Kolektor Synatec v vrednosti 2.181,38 EUR, montažna dela pa je izvedlo podjetje EMG v vrednosti 1.719,64 EUR.

Podjetje Sinabit je prenovilo del računalniškega programa za upravljanje odrske tehnike v vrednosti 2.860,00 EUR. Zaradi neustreznih tehnoloških rešitev elektroenergetskega napajanja odrske tehnike smo v celoti preuredili sistem napajanja. Delo je izvedlo podjetje Arba Plus v vrednosti 6.304,01 EUR.

Scenska osvetljava

Načrtovano nadgradnjo elektronapeljave scenske osvetljave smo v celoti realizirali in tako občutno razširili zmogljivost osvetljevanja odra. Dela sta izvajali podjetji Arba Plus v vrednosti 48.998,50 EUR in Elsis v vrednosti 30.252,41 EUR. Podjetje EMG je izvedlo elektroenergetsko napajanje reflektorjev v dvorani, v vrednosti 3.264,33 EUR.

Vzporedno z izvedbo elektronapeljave sta potekali tudi dobava in montaža opreme jakostnih regulacijskih enot, skladno s projektom nadgradnje scenske osvetljave Gallusove dvorane. Dobavo in montažo je izvedlo podjetje Elsis v vrednosti 64.076,01 EUR.

Za upravljanje in programiranje scenske osvetljave smo kupili prenosni regulacijski pult proizvajalca ETC v vrednosti 15.947,98 EUR. Kupili smo tudi generatorje megle z ventilatorji v skupni vrednosti 4.871,04 EUR, ki jih je dobavilo podjetje MK light sound d.o.o.

Koncertno ozvočenje

Tudi v letu 2009 smo nadaljevali načrtovano posodobitev koncertnega ozvočenja. Realizirana je bila II. faza, in sicer smo kupili zvočnike proizvajalca Meyer v vrednosti 45.635,71 EUR. Skladno s tehnološkim razvojem tonskih mešalnih miz smo se odločili za nakup digitalne mešalne mize Yamaha v skupni vrednosti 25.697,14 EUR dobavitelja Audio Pro d.o.o. V sklopu digitalne podpore na področju tona smo kupili računalnik Apple v vrednosti 1.555,40 EUR in dva HP računalnika v vrednosti 1.510,36 EUR ter programsko aplikacijo za obdelavo tona v vrednosti 662,95 EUR.

Nadgradili smo tudi sisteme brezžičnih mikrofонов, in sicer 4-kanalni komplet znamke Shure v vrednosti 6.477,80 EUR (dobavitelj je podjetje MTD Electronics) in 6-kanalni komplet znamke Sennheiser v vrednosti 18.012,15 EUR (dobavitelj: Grothusen). Kupili smo tudi mikrofón za kontrabas v vrednosti 860,06 EUR podjetja Audio Distribution ter mikrofóne Shure v vrednosti 1.375,32 EUR.

V okviru posodobitve odrske opreme smo kupili nov glavni horizont in stranske zaves v vrednosti 24.056,03 EUR (dobavitelj je podjetje Azur Scenic iz Francije), šivanje zaves je opravilo podjetje Tapetništvo Radovljica v vrednosti 2895,40 EUR.

Investicijsko vzdrževanje v Gallusovi dvorani

V letu 2009 smo morali izvesti nekatera nujna vzdrževalna dela, ki so omogočila nadaljnje delovanje odrskih sistemov. Podjetje Elsis je izvedlo prenovno elektroinštalacij scenske osvetlitve na portalu oziroma prosceniju v vrednosti 5699,41 EUR.

Podjetje Tipteh je dobavilo absolutne merilne pozicije v vrednosti 4256,20 EUR. Zamenjavo oz. montažo izvaja naša vzdrževalna služba. Prav tako smo vgradili frekvenčni pretvornik za varno delovanje električnega pogona v vrednosti 1091,60 EUR (dobavitelj je podjetje PS).

Na glavnem odru smo opravili tudi nekatera popravila odrske ploskve akustične školjke, dobavitelja Slovenijales, v vrednosti 3337,92 EUR, končna dela pa je izvajalo Parketarstvo Mrzlikar v vrednosti 2879,22 EUR.

V letu 2009 nam je pošla zaloga rezervnih delov za dvoranske stole, tako da smo pri podjetju Stol Kamnik naročili prototipno različico prenove vseh dvoranskih stolov. Poskusna serija, ki je nameščena v zadnji vrsti parterja, je vredna 4240,24 EUR.

Klimatizacija dvorane

V letu 2009 je Ministrstvo za kulturo omogočilo zamenjavo dveh glavnih klimatskih naprav za dvorano. Tako smo zamenjali trideset let stare naprave in jih nadomestili z energetske varčnejšimi, tehnološko izpopolnjenimi. S tem bomo dosegli boljše učinke pri zmanjšani porabi energije, boljšo kakovost zraka v dvorani in predvsem znižanje šumnosti naprav, posledično pa znižanje šuma v sami dvorani. Projekte za prenovno sta izdelali podjetji Biro ES in Eliza v vrednosti 5834,80 EUR. Dobavo in montažo opreme je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI v vrednosti 242.527,24 EUR.

Za pregled in nadzor različnih cevni strojni inštalacij smo kupili nadzorni komplet (video kamero in monitor) v vrednosti 2936,18 EUR. Komplet je dobavilo podjetje NRG.

Funkcionalna oprema za izvedbo prireditev

Tehnološki razvoj v uprizoritveni dejavnosti zahteva sprotno posodabljanje opreme, če želimo gostiti ugledne izvajalce iz tujine, pa tudi domačim izvajalcem zagotoviti čim boljše delovne razmere.

Posodobitve smo izvajali predvsem pri opremi za digitalne projekcije, saj je prav to področje na pragu precejšnjih tehnoloških sprememb. Tako je podjetje Rap-ing, ki je zastopnik korporacije Sony, dobavilo naslednjo tehnološko opremo za podporo digitalnih in video sistemov:

- digitalni video mešalec slike v vrednosti 26.977,50 EUR,
- multiformatni beta predvajalnik v vrednosti 24.138,97 EUR,
- video vmesniški modul v vrednosti 2160,10 EUR ter
- LCD-monitorje v vrednosti 2738,74 EUR.

Podjetje TSE je dobavilo opremo proizvajalcev Panasonic in Extron, in sicer:

- Blu ray predvajalnik v vrednosti 1269,84 EUR,
- TV-plazme za digitalno oglaševanje v vrednosti 13.974,25 EUR,
- DLP projektor v vrednosti 16.638,65 EUR,
- HD-SDI modul v vrednosti 5000,21 EUR,
- Extron merilni inštrument v vrednosti 1670,24 EUR,
- Extron preklopnik v vrednosti 617,76 EUR ter
- drugo opremo (LCD TV in monitorji) v skupni vrednosti 1865,58 EUR.

Za zajem in obdelavo slikovnega zapisa smo kupili sistem JVC z Apple opremo v skupni vrednosti 5342,48 EUR, ki jo je dobavilo podjetje Slak d.o.o.

Za kongresno dejavnost smo kupili nove govorniške pulte, ki jih je oblikovalo in izdelalo podjetje Arch studio v vrednosti 7238,09 EUR.

Za scenske projekte smo kupili pralni in sušilni stroj v skupni vrednosti 800,61 EUR.

Nabava druge opreme

Za potrebe voznega parka CD smo kupili nov kombi za prevoz potnikov, in sicer Fiat Ducato 33 pri podjetju Avto Triglav v vrednosti 26.121,33 EUR.

Kupili smo tudi koncertni pianino, ki ga potrebujemo za korepetitorske vaje. Pianino je dobavilo podjetje Silič d.o.o. v vrednosti 3494,92 EUR.

Linhartova dvorana

V letu 2009 smo pri podjetju IZTR naročili izdelavo idejnih projektov prenove Linhartove dvorane in Prvega preddverja. Študija sodi v sklop strategije celovite prenove Cankarjevega doma. Idejni projekt je končan ter je v postopku obravnave in usklajevanja znotraj CD. Vrednost idejnega projekta znaša 26.312,00 EUR.

Klub CD

Po enoletnem preizkusnem delovanju Kluba CD in dolgih pogajanjih z glavnim izvajalcem del nam je v letu 2009 uspelo opraviti vsa dela ter odpraviti večino pomanjkljivosti in napak. Končni račun Gradbenega podjetja Tehnik je tako znašal 182.187,47 EUR. Kupili smo tudi napravo za vlaženje zraka v vrednosti 4014,64 EUR dobavitelja Brune.

Informacijska tehnologija

V CD smo v prejšnjih letih vzpostavili dva informacijska sistema, in sicer poslovnega kot podporo poslovanju CD in tehničnega sistema, ki podpira vse upravljalne in nadzorne procese tehnoloških sistemov. Kljub temu posodabljam in nadgrajujem celotno računalniško mrežo ter s tem zagotavljam stabilnost računalniškega sistema. Tako smo v letu 2009 kupili naslednjo tehnološko in programsko opremo:

- LCD-monitorje in skenerje v vrednosti 2332,24 – dobavilo podjetje Menet,
- opremo za digitalno oglaševanje v vrednosti 879,73 EUR,
- osebne računalnike za upravo v vrednosti 13.508,14 EUR – dobavilo podjetje Gambit trade,
- tiskalnike v vrednosti 1399,23 EUR (dobava: Gambit trade),
- prenosnike v vrednosti 948,63 EUR (dobava: Menet),
- strežniški sistem HP Blade v vrednosti 45.556,10 EUR (dobava: *Gambit trade*),
- tiskalnike za tisk vstopnic v vrednosti 3361,07 EUR (dobava: A&Z),
- avtomat za prodajo vstopnic v vrednosti 20.292,00 EUR (dobava: A&Z),
- video modulatorje za monitran sistem v vrednosti 2755,00 EUR (dobava: A2B Electronics),
- antivirusni program GD Panda v vrednosti 12.932,92 EUR (dobava: Anni),
- program za digitalno obdelavo slikovnih zapisov GV proccoder v vrednosti 486,09 (dobava: Rap-ing).

Investicijsko vzdrževanje

Za leto 2009 smo načrtovali obsežno prenovo prvega nadstropja v upravnem delu, vendar smo jo zaradi finančnih razlogov zmanjšali ter izvedli le najnujnejšo obnovo tal in elektronapeljave.

V letu 2009 smo imeli nekaj izrednih nenačrtovanih investicijskih vzdrževanj – predvsem prenovo strehe zaradi zamakanja, popravila poškodovanih vlekov in drugo.

Obnovo elektronapeljave smo v celoti izvedli s pomočjo hišne vzdrževalne službe, kupili smo le ves potrebni inštalacijski material v vrednosti 5073,84 EUR – dobavitelj Elektronabava, obnovo elektrotalnih doz je izvedlo Pazarstvo Žmuc v vrednosti 2104,96 EUR, zamenjavo talnih oblog pa Parketarstvo Mrzlikar v vrednosti 11.712,62 EUR. V Klubu CD smo izvedli oljni premaz parketa v vrednosti 1921,92 EUR. Dela je izvedlo Parketarstvo Mrzlikar. Dogradili smo relejni pogon za železje v vrednosti 1144,00 EUR. V sejnih sobah M1 in M3 je podjetje vgradilo krmilni sistem za AV naprave v vrednosti 2800,50 EUR.

Nenačrtovana investicijska vzdrževalna dela so bila naslednja:

- zamenjava krmilnega sistema klimatske naprave N-265 zaradi električnega udara, izvedlo podjetje Metronik v vrednosti 2520,54 EUR,
- prenova zunanjih tlakov, izvedlo podjetje Mozaik v vrednosti 3005,30 EUR,
- popravilo poškodovanih klopi, izvedlo Tapetništvo Radovljica v vrednosti 1751,60 EUR,
- prenova strehe v 7. nadstropju, izvedlo podjetje Pajer v vrednosti 17.148,33 EUR,
- prenova strehe Galerije, izvedlo podjetje EMSA v vrednosti 12.924,50 EUR.

Druga prenovitvena dela

Poleg investicij in investicijskega vzdrževanja smo načrtovali tudi večja prenovitvena dela, zlasti na področju požarne varnosti in uvajanja ekološko sodobnih tehnologij, ki obenem pomenijo boljše

poslovanje in zniževanje obratovalnih stroškov. Tako že nekaj let glede na finančne možnosti klasična svetila zamenjujemo s sodobnimi, ki so energetske varčnejša in tudi doba svetilnosti je občutno daljša. V tem smislu smo v letu 2009 izvedli obsežno zamenjavo svetilk v vrednosti 48.941,92 EUR. Zamenjavo je izvajalo podjetje Arba Plus. Za nadzor in izvajanje elektroenergetskih meritev smo kupili merilno garnituro v vrednosti 3345,00 EUR, ki jo je dobavilo podjetje Iskra sistemi.

V letu 2009 smo začeli tudi posodabljanje elektromotorni pogon in krmilje osebne dvigala št. 4. Dela izvaja Dvigalotehnika, trenutna vrednost del je 7038,72 EUR.

Na področju protivloma in nadzora smo nadgradili nadzorni sistem za varovanje eksponatov v foto galeriji ter nadziranje drugih prostorov. Za uresničitev projekta je podjetje Arba Plus napeljalo vso potrebno elektriko v vrednosti 10.201,16 EUR. Podjetje Birotehna je dobavilo standardne video kamere v vrednosti 3019,85 EUR. Varnostna služba je, glede na spremembe radijskih zvez, kupila nov digitalni komunikacijski sistem v vrednosti 8102,78 EUR. Dela je izvedlo podjetje Elektronika Naglič. Pri nadzornih in upravljaljskih sistemih klimatizacije in elektroenergetike smo izvedli nekatere posodobitve in nadgradnje. Zato smo kupili zmogljivejše računalnike za spremljanje procesov v vrednosti 2965,11 EUR. Računalnike je dobavilo podjetje Menet. Krmilne in izvajalske elemente in module smo kupili pri podjetju Metronik v vrednosti 4365,50 EUR.

Požarna varnost je stalnica v CD in kot taka vedno v ospredju glede posodabljanja in nadgradnje. Tako smo v letu 2009 izvedli avtomatizacijo odpiranja požarnih dimoodvodnih loput v Kosovelovi dvorani. Elektronapeljavo je izvedlo podjetje Arba Plus v vrednosti 1461,76 EUR, dobavo in montažo dela opreme pa podjetje Piroterm, v vrednosti 1801,80 EUR. V sklopu prenove požarnih sistemov smo ventile in gasilske cevi v celoti zamenjali z ročniki v celotnem hidrantnem sistemu CD. Dela v vrednosti 10.891,95 EUR je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI. Na terasi 5. nadstropja smo namestili varovalno ograjo, ki jo je izdelalo in dobavilo podjetje Pajer v vrednosti 2797,44 EUR. Za sejno sobo M1 smo v celoti prenovili krmilno regulacijski sklop v vrednosti 12.313,67 EUR. Dela je izvajalo podjetje Kovinotehna MKI.

V letu 2009 smo začeli enega od večjih projektov prenove, in sicer zamenjavo celotnega sistema hlajenja. Dosedanji sistem, ki deluje že trideset let, kot hladilno sredstvo uporablja freon, z letom 2010 prepovedan. Zato smo s pomočjo Ministrstva za kulturo pristopili k izvedbi te nujno potrebne prenove. Sistem bo temeljil na dveh sodobnih kompresorskih agregatih, kot posebnost pa smo uvedli še banko ledu. To pomeni, da bomo v nočnem času (nižja tarifa elektrike) s pomočjo kompresorjev proizvajali led, ki ga bomo v dnevnem pogonu uporabljali za hlajenje prostorov. Projekt prenove je izdelal Biro Lenassi v vrednosti 9998,56 EUR. Dobavo in montažo opreme ter sistema izvaja podjetje Kovinotehna MKI v vrednosti 482.736,53 EUR.

Drobni inventar – osnovna sredstva

V načrtu nabave opreme, naprav in inštrumentov manjše vrednosti smo tudi v letu 2009 zagotovili potrebno opremo za zagotavljanje nemotenega dela vseh služb CD. Tako smo kupili:

- orodje, svetilke, čistilni stroj, delovne vozičke v skupni vrednosti 3813,75 EUR,
- glasbeno opremo in mikrofone v skupni vrednosti 962,46 EUR,
- AV-adapterje, predvajalnike, diske, module v skupni vrednosti 4600,11 EUR,
- pisarniško pohištvo in stole v skupni vrednosti 5016,07 EUR,
- mobilne telefone v skupni vrednosti 3183,18 EUR ter
- drugo opremo za izvedbo prireditev v skupni vrednosti 12.392,46 EUR.

Z dopolnilno odločbo 6110-1078/2008/14 je MK zagotovilo tudi sredstva za izdelavo Razširjenega energetskega pregleda objekta. Energetski pregled smo naročili pri pooblaščen organizaciji v letu 2009, zaključen je prav v času izdelave tega poročila v letu 2010. Ugotovili so, da je CD eden redkih javnih zavodov, ki skrbno in racionalno upravlja z energijo v objektu.

1.10 PREGLED MEDIJSKEGA POJAVLJANJA CD IN MARKETINŠKIH PRIJEMOV

Uvodne ugotovitve

/

Leto 2009 je na vseh področjih minilo v znamenju krize. V Službi za trženje programa in odnose z javnostmi Cankarjevega doma pa je – prav tako v duhu varčevanja – bilo to leto predvsem čas intenzivnih ocenjevanj in izpopolnitev marketinških dejavnosti. Slednje so bile tudi v vseh letih prej skrbno in vestno načrtovane ter povsem v skladu z letnim razrezom marketinških sredstev, v letu 2009 pa smo si prizadevali še gospodarnejše načrtovati promocijske dejavnosti, najti v poplavi oglasnih vsebin, ki jim je dnevno izpostavljen potrošnik, nove niše ter skozi te učinkoviteje in bolj usmerjeno komunicirati. Obenem smo v letu 2009 poskušali zgraditi še močnejšo vez z zvestimi in rednimi obiskovalci Cankarjevega doma, jih nagovarjati še bolj osebno in namensko. Tako smo – kot že nekaj let doslej – veliko truda usmerili v neposredni stik s potencialnimi obiskovalci prireditev (neposredni marketing, stik z obiskovalci v CD) ter svetovni splet kot medij promocije in prodaje.

Leto 2009 je tudi v marketinškem smislu prineslo velike izzive: promocijo 20. Liffa in 50. jazz festivala Ljubljana. Oba lahko ocenimo kot uspešna, saj je delež prodanih vstopnic dosegel načrte, stroški promocije pa jih niso presegli.

Z željo, da bi Cankarjev dom, predvsem pa nakup vstopnic, obiskovalcu še približali, smo v letu 2009 ob Informacijskem središču namestili pomembno pridobitev: kartomat za nakup ali prevzem prek spleta kupljenih vstopnic. Ta je obiskovalcem (ob občasnih tehničnih težavah) omogočil nakup in prevzem vstopnic tudi v času, ko je Informacijsko središče zaprto.

Krizno leto 2009 je tako v službi za trženje programa in odnose z javnostmi prineslo nove izzive in spremembe ter težnje, ki jim bomo sledili tudi v prihodnje. Da je vredno nadaljevati v zastavljeni smeri, pa kaže tudi podatek o deležu prodanih vstopnic (glede na število razpoložljivih vstopnic) za prireditev javne službe, ki je nekoliko presegel izredno uspešno leto 2008 in dosegel 65 %. Kakovosten kulturno-umetniški program, podprt z učinkovitimi in nišnimi marketinškimi orodji, bo tako naša smer razvoja tudi v prihodnje.

Marketing

Tiskani mediji

Plačano pojavljanje Cankarjevega doma v tiskanih medijih je v letu 2009 doživelo pomembno nadgradnjo. Poleg mesečnega zakupa cele strani v časopisu Delo, na kateri je objavljen mesečni spored ali koledar prireditev CD, smo podobno, a nekoliko okrnjeno (izbrano) napoved programa umestili enkrat mesečno tudi v Dnevnik. Raziskave so sicer pokazale, da večina naših zvestejših obiskovalcev dobi informacijo o programu CD prav v Delu, a smo s pojavljanjem v Dnevniku želeli opozoriti nase tudi tiste, ki manj pogosto zaidejo v CD. Neposrednega vpliva na prodajo to sicer ni imelo, smo pa okrepili zavedanje o znamki CD (*brand-awareness*). Kot uspešno se je izkazalo tudi Dnevnikovo medijsko pokroviteljstvo 50. jazz festivala Ljubljana, ki je tako dobil popolno dnevno medijsko pokritost. S tem se je nabor medijskih pokroviteljev (doslej Delo – LIFFe, Mladina – Cankarjevi torki) v tiskanih medijih še razširil.

V letu 2009 smo ohranili tudi prilaganje programske publikacije Cankarjevega doma za sezono k dnevniku Delo v začetku septembra; tudi tokrat le ljubljanski izdaji (z okolico). Večina (več kot 90 %) obiskovalcev CD namreč prihaja s tega območja.

Drugega zakupa oglasnega prostora (razen dnevnih objav, v katerih vsak dan napovedujemo dnevni program) v tiskanih medijih ni bilo. Svoje prizadevanje smo raje usmerili v odlične odnose z novinarji (PR), ki v svojih prispevkih (skozi uredniške vsebine) naš program približujejo obiskovalcem.

Radio

Cankarjev dom že več let uspešno sodeluje predvsem s tremi radijskimi postajami: Radiem Študent, Ra Slovenija International in III. programom Ra Slovenija. Predvsem prva omenjena nam že več let omogočata pojavljanje v okviru medijskega pokroviteljstva, a smo v letu 2009 tudi to sodelovanje čim bolj zmanjšali. Pri promociji prireditev in koncertov, ki so bili namenjeni širšemu občinstvu, smo

pokroviteljsko sodelovali tudi z zelo poslušano komercialno radijsko postajo Radio Center. Naš trud in poskusi, da bi se dogovorili o rednem sodelovanju z Radiem Slovenija, predvsem s I. programom in Valom 202 (pa tudi TV Slovenija), so se nadaljevali, a žal neuspešno. Vodstva naše javne televizije medsebojno sodelovanje namreč ne zanima. Ob tem je treba dodati, da prav nasprotno novinarji obeh omenjenih programov pogosto poročajo o kulturno-umetniških prireditvah v CD ali jih napovedujejo.

Televizija

CD oglasnega časa na nobeni od televizij ne zakupuje. Razloga za to sta dva: prvi sta izredno visoka cena zakupa in draga izdelava televizijskih spotov, drugi pa je povezan s predvajanimi vsebinami. Nobena slovenska televizija – niti javna – namreč ne posveča veliko (dovolj?) časa kulturno-umetniškim vsebinam, zato bi bilo oglaševanje CD poleg neustreznih programskih vsebin in oglasov brezpredmetno, saj ne bi ciljno nagovarjalo našega (potencialnega) občinstva. V prihodnje bi sicer želeli določene prireditve, predvsem tiste, ki so ali bodo namenjene najširšemu občinstvu (npr. Liffe; Kraljestvo pravljic, Jazz festival) sicer izpostaviti tudi na televiziji, a bo ta cilj brez pokroviteljskega dogovora neuresničljiv.

Zunanje oglaševanje

Javno plakatiranje (ponudnikov Tam-Tam in Snaga) je bilo in je že več let eno glavnih orodij promocije programa CD; tako zaradi cenovne ustreznosti kot tudi zaradi razmeroma velike učinkovitosti glede na vložena sredstva. Kljub temu smo v minulem letu še pozorneje kot doslej spremljali razporejenost zakupljenih plakatnih prostorov in pojavljanje na manj frekventnih opustili. Največja težava pri plakatiranju (pri navedenih ponudnikih, ki sta cenovno najugodnejša) postaja kakovost storitve. Pred vremenskimi vplivi nezavarovani in neosvetljeni plakati so le delno učinkoviti, saj sicer opozarjajo na prireditve, manj pa uveljavljajo razliko med prireditvami drugih ponudnikov (predvsem koncertov). V spletni anketi smo (ponovno) ugotovili, da je najučinkovitejši način zunanjega oglaševanja na Europlakatu mreži *city light* plakatov, katere zakup je sicer za CD prevelik finančni zalogaj. Ker pa se vodstvo Europlakata že nekaj let dobro odziva na našo prošnjo po pokroviteljstvu LIFFe, smo tudi v letu 2009 lahko že sredi oktobra opozorili na prihajajoči jubilejni 20. ljubljanski mednarodni filmski festival. Ob jubilejnem 50. jazz festivalu Ljubljana nam je Mestna občina Ljubljana omogočila plakatiranje na dveh svojih mrežah *city light*.

V prihodnjem obdobju bomo skušali s plakatnimi prostori vidneje označiti tudi nekatere vhode in druge površine Cankarjevega doma ter nanje opozarjati občinstvo na prireditve v hiši.

V letu 2009 se je nadaljeval tudi razvoj (internega) oglaševanja na televizijskih ekranih, razporejenih v večnamenskih prostorih CD. Prva faza projekta – predvajanje vsebin na plazmah v Informacijskem središču, Prvem in Drugem preddverju – je zaživela že v začetku leta 2009, nadgradnja (s tehnično bolj dognanim podajanjem vsebin in več zasloni po prostorih CD) pa se bo nadaljevala tudi v 2010.

Splet

Spletna stran Cankarjevega doma je tudi v letu 2009 ostala glavna točka razvoja promocije programa CD, čeprav spremembe navzven še niso bile dovolj opazne. Za krajše, poskusno obdobje smo s prerazporeditvijo delovnih nalog uvedli samostojno delovno mesto urednika spletnih strani, kar je zagotovilo, da so bile vsebine še hitreje in natančneje obnavljane in nadgrajevane, hkrati pa je to omogočilo kakovostnejše delo v času največjih zgostitev programa v novembru in decembru – LIFFe in Slovenski knjižnji sejem. Ta dva dogodka (pa tudi Jazz festival Ljubljana) imata namreč samostojni spletni strani. Da je in bo razvoj spleta pomemben tudi v prihodnje, dokazujejo številke: letos je naše spletne strani obiskalo približno 500.000 obiskovalcev (lani 426.000). Povečani obisk gre pripisati 50. jazz festivalu Ljubljana, ki je imel ob jubileju 100 % več obiskovalcev kot leto poprej (z 9000 na 18.000 obiskovalcev), pa tudi dejstvo, da letos v statistiko prištevamo tudi stran 25. slovenskega knjižnega sejma (12.000 obiskovalcev). Kljub temu lahko zapišemo, da je število obiskovalcev v povprečju naraslo za 10 %. Pogostejše se je CD začel pojavljati tudi v socialnem spletnem omrežju Facebook, kjer ima že 200 prijateljev, Galerija CD približno 800 in Teater Cankarjevega doma

približno 1000 prijateljev. 50. jazz festival je na Facebooku dobil 400 oboževalcev in 20. Liffe približno 700 (objavljenih je bilo 84 objav); prav toliko tudi (v letu 2009 prvič) na popularni socialni mreži uporabnikov Twitterju. Sicer smo na Facebooku (kot Cankarjev dom) dejavni vsak dan z vsaj 4 objavami.

Širjenje informacij in mnenj o programu CD v spletnem svetu, na različnih socialnih omrežjih, forumih in mrežah bo tudi v prihodnjem letu ostalo glavna spodbuda spletni podpori, t. i. klasični ali offline promociji programa CD, a le spletna promocija verjetno nikoli ne bo povsem zadostna. V naslednjem letu je tako glavna naloga Službe za trženje programa in odnose z javnostmi ugotoviti čim boljše razmerje obeh za doseg največje učinkovitosti. V razvoju in prenovi spletnih strani CD ostaja tudi zamisel o spletnem časopisu, ki bi bila predvidoma lahko uresničena z novo sezono, torej v septembru 2010.

Odnosi z mediji

Odlični odnosi Službe za trženje programa in odnose z javnostmi z uredništvu in novinarji so jedro pojavljanja Cankarjevega doma v medijih. Profesionalno, usmerjeno in sprotno obveščanje medijev, skrbno pripravljene informacije ter redno komuniciranje s ključnimi novinarji in uredniki zagotavljajo, da se CD redno pojavlja v raznovrstnih medijih. To kaže tudi analiza medijskih objav v elektronskih, tiskanih in internetnih medijih, ki je navedena v nadaljevanju.

Analiza medijskih objav

V letu 2009 je bilo o Cankarjevem domu skupno objavljenih 8670 objav v tiskanih, elektronskih (radio in TV) in spletnih medijih (leto poprej 9414 – to je bila rekordno število objav, ki ga gre pripisati predvsem izjemno odmevni razstavi *Faraonska renesansa*). Naraslo je število objav v tiskanih medijih: 6670 (v letu 2008 6202), upadlo pa število televizijskih (396 objav v letu 2009 in 533 objav v letu 2008) in radijskih objav (874 v letu 2009 in 1358 v letu 2008) ter objav na spletnih medijih (1917 objav v letu 2007 in 730 objav v letu 2008). Razlog za upad števila objav v primerjavi z lanskim letom je dejstvo, da smo zaradi krčenja stroškov (namenjenih za analize medijskega prostora) prenehali spremljati objave v manjših netiskanih medijih (predvsem tujih).

Neposredna prodaja

Redno neposredno (predvsem telefonsko) trženje se je v letu 2009 ponovno pokazalo kot izjemno učinkovit način skupinske promocije in prodaje vstopnic. Razlog za uspeh je predvsem dolgoletno uspešno sodelovanje z organizatorji kulturne dejavnosti po Sloveniji: s sindikalnimi organizacijami, mentorji v osnovnih, srednjih in glasbenih šolah, kulturnimi domovi, interesnimi društvi in zvezami, agencijami, zavodi in nekaterimi posameznimi ljubitelji kulture, ki zaupajo kakovosti programa CD. Odličen skupinski obisk smo v letu 2009 dosegli predvsem na velikih prireditvah, kot so bili: gledališka predstava *Vihar* (ponovitve v januarju 2009, ki si jih je ogledalo več kot 60 organiziranih skupin), nastop zbora Carmina Slovenica, opera *Knez Igor*, nastop violinistke Hilary Hahn in pianista Simona Trpčeskega v okviru srebrnega abonmaja, opereta *Vesela vdova*, baleti *Picko in Packo*, *Romeo in Julija* ter *Hrestač*, scenska kantata *Carmina Burana* in gostovanje Zbora ruske državne kapele. Zanimivo je, da se zanimanje za organizirani način obiskovanja prireditev ne zmanjšuje, temveč nam je v lanskem letu uspelo celo pridobiti nove prostovoljne sodelavce, ki privabljajo in organizirajo obiskovalce po Sloveniji in zamejstvu. Organizatorji skupinskega obiska izjemno cenijo tudi svetovalno vlogo tržnikov v CD.

Namesto sklepa

Leto 2009 je bilo za Cankarjev dom izjemno: delež prodanih glede na razpoložljive vstopnice je kljub vseobsegajoči krizi dosegel rekordno številko 65 %, hkrati pa je prav recesija prinesla pomembno spoznanje, da se bo v prihodnosti morala promocija kulturno-umetniškega programa CD (še hitreje kot doslej) pospešeno razvijati v bolj gospodarno in hkrati učinkovitejšo smer. Verjamemo, da sta poti napredka dve: na eni strani se je treba usmeriti v razvoj in nadgradnjo spleta, po drugi pa individualno

pristopati k našim (sedanjim in prihodnjim) obiskovalcem, krepiti klub zvestobe Ivanka, razvijati individualne storitve (svetovanja o izbiri programa) in druge osebne pristope h kupcu. Le tako bomo namreč tudi v prihodnje ohranili konkurenčno prednost pred drugimi ponudniki kulturno-umetniškega programa in krepili vrednost blagovne znamke CD (in njenih podznamk) v očeh potencialnih obiskovalcev.

1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2009

Kazalec D¹¹, ki pokaže izkoristek zmogljivosti dvorane glede na število sedežev, izračunavamo za vse prireditve, dejavnosti in zvrsti kulturno-umetniškega programa. Sorazmerni delež prodanih vstopnic je pomemben pokazatelj ustreznosti umeščanja posameznih prireditev po dvorinah in prostorih CD, čeprav je zaradi posebnosti posameznih prireditev (akustika, orgle, odrska tehnologija ...) včasih nujno izvajanje določenih prireditev v (po številu sedežev) »prevelikih«, a po drugih merilih najprimernejših dvorinah.

Ciljna višina kazalca D za dvorane CD je 60 (prav zaradi že omenjene specifičnosti programa in dvoran CD). Prodaja vstopnic je uspešna, če jih letno prodamo vsaj 60 %.

Zmnožek števila prodanih vstopnic in njihovih cen je prihodek od prodanih vstopnic, s katerim v CD sofinanciramo neposredne stroške programa, del splošnih stroškov, stroškov dela, amortizacijo in investicijsko vzdrževanje.

Za prireditve kulturno-umetniškega programa (brez razstav) je bilo v letu 2009 prodanih 238.385 vstopnic ali 65,1 (64,4) % vstopnic, ki so bile v prodaji¹². V CD smo prodajali vstopnice za 909 (895) prireditev javne službe. 212 prireditev kulturno-umetniškega programa je bilo brez vstopnine. Povprečna cena vstopnice je bila 11,46 (12,54) EUR, v povprečju je bilo prodanih 262 vstopnic na prireditve. V letu 2009 cenovno ni izstopala nobena prireditev v programu javne službe, cene vstopnic niso dosti odstopale od tistih iz prejšnjih let, uvedli smo nekaj dodatnih popustov. V številu in deležih prodanih vstopnic niso upoštevane brezplačne vstopnice, namenjene promociji programa, novinarjem, pokroviteljem, darovalcem, gostom CD iz tujine, izvajalcem in koproducentom po pogodbah in zaposlenim, ki si morajo po službeni dolžnosti ogledati prireditve. Število teh vstopnic ne presega 4 % vstopnic v prodaji.

Klasična glasba: 117 prireditev z vstopnino, 91.533 prodanih vstopnic, od tega 49.027 abonmajskih, to je 74,5 % vseh vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 13,15 €. Povprečno je bilo prodanih 782 vstopnic na prireditve.

Druga glasba: 69 prireditev z vstopnino, 28.163 prodanih vstopnic, to je 68,4 % vseh vstopnic, ki so bile v prodaji. Povprečna cena vstopnice je bila 21,85 €. Povprečno je bilo prodanih 408 vstopnic na prireditve.

Gledališče: 113 prireditev z vstopnino, 14.374 prodanih vstopnic, to je 51,5 % vstopnic v prodaji, kar je slabše kot v letu 2008. Povprečna cena vstopnice je bila 15,41 €. Povprečno smo prodali 127 vstopnic na prireditve.

Ples: 51 prireditev z vstopnino, 22.563 prodanih vstopnic, to je 76,4 % vstopnic, ki so bile v prodaji. Povprečna cena vstopnice je bila 12,14 €. Povprečno smo prodali 442 vstopnic na prireditve.

Film: 395 predstav z vstopnino, 49.435 prodanih vstopnic za predstave, to je 49,8 % prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila nekoliko višja kot leto prej, 4,42 €. Povprečno 125 prodanih vstopnic na predstavu.

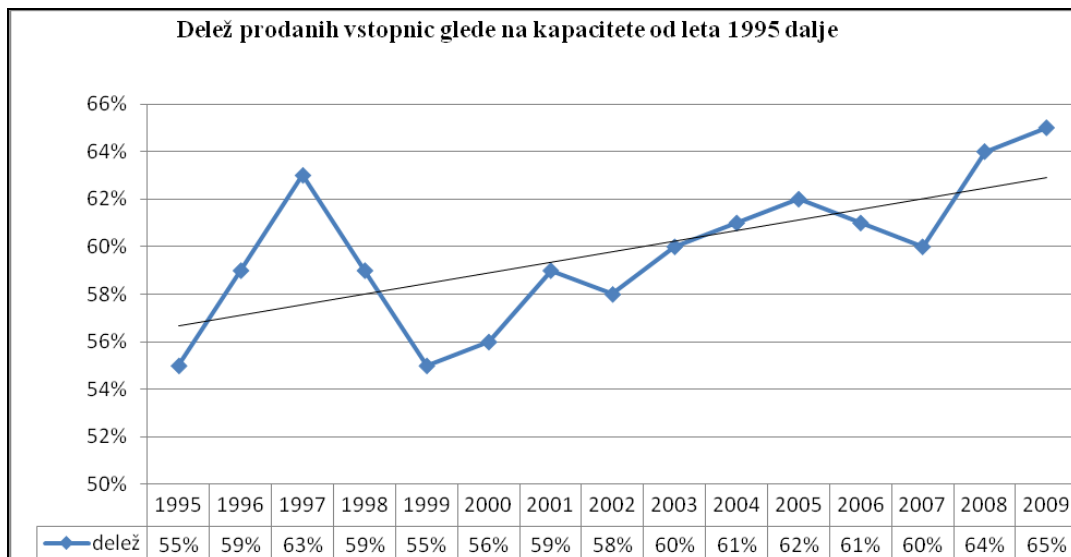
¹¹ $D = (\text{število prodanih vstopnic} / \text{število vstopnic v prodaji}) * 100$

¹² Podatki vključujejo prodane abonmajске vstopnice (SF, RTV ...) za koncerte in operne predstave, ki so zajete v program JS CD.

Kulturna vzgoja in humanistika: 164 prireditev z vstopnino, 32.317 prodanih vstopnic ali 70,9 % prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 6,13 €. Povprečno 197 prodanih vstopnic na prireditev.

Poleg navedenih je bilo za razstave v Galeriji CD prodanih 12.409 vstopnic.

SLIKA 12 DELEŽ PRODANIH VSTOPNIC OD LETA 1995 DALJE

Delež prodanih vstopnic je v letu 2003 prešel dolgoletno približevanje k 60 %, leta 2008 dosegel štiri odstotne točke višji delež, kar potrjuje pozitivno naraščajoči trend v minulih desetih letih. V letu 2009 je delež porasel še malo manj kot za odstotno točko, delno zaradi kakovostnega programa in zaupanja obiskovalcev, delno pa na račun nekoliko večjega števila prireditev z vstopnino v dvoranah z manjšim številom razpoložljivih sedežev kot v prejšnjih letih (manjše število sedežev v prenovljeni Kosovelovi dvorani, preselitev dela programa druge glasbe iz Linhartove dvorane v Klub CD ...).

II KULTURNO – UMETNIŠKI PROGRAM CANKARJEVEGA DOMA

2 RESNA GLASBA IN OPERA

Program, ki v sklopu Cankarjevega doma obsega resno glasbo in opero, je v letu 2009 izvedel 123 prireditev (eno več, kot je bilo napovedano); od tega 81 različnih prireditev iz simfonične, komorne, vokalne in glasbeno-scenske umetnosti.

Zaradi obnove matične stavbe so v sklopu tega programa v Linhartovi in Gallusovi dvorani Cankarjevega doma vadili in uprizarjali tudi vsi ansambli SNG Opera in balet Ljubljana s skupaj 39 predstavami: 12 opernimi in 27 baletnimi.

2.1 SIMFONIČNA GLASBA

Redni program Orkestra Slovenske filharmonije

Modri in oranžni abonma I in II

Orkester Slovenske filharmonije je v letu 2009 v Gallusovi dvorani izvedel svojo osrednjo abonmajsko dejavnost z vsemi 36 načrtovanimi koncerti, ki so razvrščeni v štiri abonmajске nize in predstavljajo 18 različnih programov. Koncerte smo realizirali skladno z napovedanim terminskim načrtom.

Koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija

Abonmajski koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija v Gallusovi dvorani so bili v letu 2009 uresničeni po načrtovani časovnici. Izvedenih je bilo vseh devet napovedanih koncertov. Orkester umetniško vodi glavni dirigent En Shao, s Simfoniki pa redno delajo cenjeni gostujoči dirigenti. Njihovi programi zrcalijo težnje po tehničnih umetniških dosežkih na eni in usmeritvi k pridobivanju čim širše zveste publike na drugi strani.

Prvi del sezone so Simfoniki izvedli skladno z napovedanim programom. Zaradi vokalne nerazpoložенosti pevke Barbare Hendricks je februarSKI koncert izpeljala mlada pevka Iwona Sobotka. Drugi koncert je bil v znamenju obiska umetniškega para skladatelja Rodiona Ščedrina in plesalke Maje Plisecke. Aprilski koncert je vodil Lorenzo Castriota Skanderbeg, na sporedu je bilo med drugim novo delo *Simfonija 2008* Črta Sojarja Voglarja. Izvedba majskega koncerta filmske glasbe s solistko violinistko Anjo Bukovec je bil zaradi poškodbe violinistke ogrožen, vendar so ga uspešno izpeljali s spremembo programa in vskokom dveh solistov: violinista Žige Branka in saksofonista Primoža Fleischmana. Junjski koncert je bil v znamenju Šostakovičeve glasbe pod taktirko En Shaa in s solistom Colinom Carrom na violončelu.

V jesenskem delu sezone je orkester RTV Slovenija v Gallusovi dvorani izvedel koncert pod taktirko glavnega dirigenta s solistom Mihailom Rudijem in z glasbo P. Ramovša, P. I. Čajkovskega in R. Straussa. Oktobra se je maestro Nanut posvetil Mahlerjevi *Peti simfoniji*, novembra pa so bile na sporedu prve izvedbe Janeza Gregorca, Paula Graingerja in Božidarja Kosa pod vodstvom En Shaa. Decembra je Orkester pripravil izbor prizorov iz Mozartove opere *Čarobna piščal* z dirigentom Evanom Christom in Matjažem Robavsom, ki je bil umetniški vodja pevske izvedbe.

Zlati abonma

V okviru programa gostujočih simfoničnih orkestrrov smo izvedli en koncert manj, kot smo napovedali. Filharmonični orkester Ciudad de Mexica zaradi recesije ni dobil dovolj finančne podpore, zato je bila odpovedana evropska turneja. Menedžment orkestra je sicer vztrajal do zadnjega in upal, da se bodo dogovori kljub vsemu uspešno iztekli, zato pa so v toliko bolj neprijeten položaj potisnili evropske organizatorje, ki smo v trenutku, ko bi morali razpisati abonmaje, ostali brez dogovorjenega koncerta. Kljub velikemu prizadevanju je bilo, predvsem zaradi terminske zasičenosti Gallusove dvorane, umetniško ustrezno nadomestilo nemogoče. Namesto tega koncerta smo oktobra pripravili koncert Ruske državne kapele iz Sanktpeterburga.

Gostovanja v okviru zlatega abonmaja so tudi v letu 2009 zagotovila odličen vpogled v kakovostno poustvarjalnost na področju simfonične glasbe. V programskem smislu so bili vsi koncerti izvedeni tako, kot so bili napovedani. Naj naštejemo orkestre: februarja je bil gost Komorni orkester Orpheus iz New Yorka, aprila smo bili del velike evropske turneje Pekinškega simfoničnega orkestra (dirigent Tan Lihua), maja je ponovno gostoval Simfonični orkester Frankfurtskega radia z dirigentom Paavom Järviem. Novembra sta prvič v Ljubljani gostovala Državni orkester iz Lilla z dirigentom Jean-Claudom Casadesusom in Orkester Philharmonia iz Londona z Lorinom Maazelom.

Dobro sta bili zastopani nacionalna glasbena ustvarjalnost orkestrrov in nova glasbena ustvarjalnost. Slišali smo tri novo naročena dela, napisana posebej za gostovanja: *Komorni ples* ameriške skladateljice Joan Tower, *Koncert za tolkala* Guo Ven Jinga in *Tibetanski ples* Fang Kejieja. Doživeli smo nekaj interpretacij, ki se bodo vtisnile v spomin (Brucknerjeva *Peta simfonija* Järvi s Frankfurtskim orkestrom, Mahlerjeva *Deveta simfonija* z orkestrom Philharmonia pod taktirko Lorina Maazela, Suita *Petruška* Stravinskega z orkestrom iz Lilla).

Komorni orkester Orpheus iz New Yorka je pokazal visoko inteligenco ansambelske igre in skupinsko opredeljenost do posamičnih slogovnih pristopov, Pekinški simfonični orkester je prepričal z neverjetno bogatim godalnim zvokom, natančnimi trobili in pihali ter intonančno čistostjo. Ponovno gostovanje Radijskega orkestra iz Frankfurta je bilo v znamenju nemške orkestrske odličnosti. Orkester iz Lilla je nastopil prvič ter presegel vsa pričakovanja z značilno francosko barvitostjo in prožnostjo. Prvo gostovanje londonskega orkestra Philharmonia se je končalo s stoječimi ovacijami.

Solisti so bili prepričljive osebnosti z izdelanim inštrumentalnim slogom in osebnostnim pristopom; večinoma mladi ljudje, ki so že trdno postavljeni solisti svetovne kariere (pianista Jonathan Biss in Herbert Schuch, violinistka Arabella Steinbacher, tolkalist Li Biao). Med dirigenti smo prvič spoznali karizmatičnega Jean-Clauda Casadesusa ter ponovno občudovali mojstrstvo Lorina Maazela in Paava Järvi.

Koncerti so bili izjemno dobro obiskani, dvakrat celo razprodani, mnoge interpretacije so se globoko vtisnile v glasbeni spomin, kritike pa lahko povzamemo kot neenotne: na eni strani nerazodno presežno naravnane, na drugi nezmožne objektivno zaobjeti vlogo in programski koncept cikla, ki v skladu z možnostmi predstavlja prestolnici simfonične dosežke svetovnih orkestrrov. Izjemno moteča postaja tudi neposredna kritiška žalitev publike, ki kaže na nesposobnost sprejemanja glasbene pluralnosti in predvsem nerazumevanje vzvodov žive, interaktivne koncertne izvedbe.

Simfonični koncerti za mladino

V sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije in Orkestrom Slovenske filharmonije, s katerima pripravljamo simfonične matineeje za mladino, smo izvedli vseh 16 vodenih koncertov, ki so bili razdeljeni v štiri terminske in vsebinske sklope: *Zgodba z Zahodne strani* in *Glasbeno kraljestvo živali* v pomladnih terminih, *Čas teče* in *Plesi v simfonični obleki* pa oktobra in novembra. Koncerti dosegajo svoj namen vsebinsko ustreznega seznanjanja mladih poslušalcev različnih starostnih skupin z bogastvom simfonične umetnosti in uspešno uvajajo prvi stik novih generacij s prostori in vsebinami kulturnega življenja.

Program popoldanskih koncertov v organizaciji Glasbene mladine ljubljanske je izvedel 3 od napovedanih 4 koncertov: dva koncerta z naslovom *Rusko popoldne* z Orkestrom Slovenske filharmonije pod taktirko Tošihira Jonezuja s solistom violinistom Maticem Anžejem in 1 koncert v

znamenju hispanske glasbe *Fiesta latina* s Simfoniki RTV Slovenija pod taktirko Mateta Bekavca. Za ta program so šole pokazale manj zanimanja, predvidoma zaradi programa, ki se ni ujemal z učnimi načrti, zato nismo pripravili ponovitve.

Drugi simfonični koncerti

Osrednji simfonični program je dopolnilo 5 koncertov – eden več, kot smo načrtovali. Zaradi velikega povpraševanja smo namreč pripravili ponovitev božičnega koncerta s Simfoniki RTV Slovenija. Novoletni koncert Orkestra Slovenske filharmonije je bil v znamenju mehiške glasbe. Producent programa je bil Cankarjev dom, ki je tudi zasnoval spored koncerta kot uvodni takt pomladnega festivala Viva Mehika. Dirigiral je Silvio Barbato, na sporedu so bila dela mehiških, venezuelskih in brazilskih skladateljev. Koncert je, predvsem po zaslugi programskih drugačnosti, zanimivo odstopal od navadnih dunajsko ali zabavno naravnanih dogodkov drugih organizatorjev.

Velik izvedbeni podvig aprilskega koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo v Ljubljani je vodil Anton Nanut, pripravili so Mahlerjevo *Drugo simfonijo* v sodelovanju z Akademskim pevskim zborom Toneta Tomšiča. Solistki sta bili sopranistka Rebeka Radovan in mezzosopranistka Katerina Roussou, koncert pa žal ni bil kos zahtevam partiture.

Orkester Slovenske vojske je 13. oktobra v Gallusovi dvorani predstavil koncert pod vodstvom polkovnika François Boulangera, dirigenta Orkestra francoske garde; solista sta bila klarinetist Janez Benko in Aleš Ogrin na čelesti. Na sporedu so bila dela Bojana Adamiča in francoskih skladateljev (P. Dukas, G. Faure, M. Ravel, R. Planquette ...).

Božični koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija s ponovitvijo je bil tokrat v znamenju najlepših domačih in tujih božičnih pesmi, vpetih v božične zgodbe. Sodelovali so: Trio Eroika, Otroški in Mladinski zbor RTV Slovenija, pripovedovalec Jurij Souček in dirigent Patrik Greblo. Priredbe je pripravil Patrik Greblo, koncerta sta bila pričakovano zelo dobro obiskana, menimo pa, da esetetsko in vsebinsko populistično zastavljeni okvir prireditve postavlja pod vprašaj njeno umeščenost v program javne službe.

2.2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST

SNG Opera in balet Ljubljana je v januarskih terminih pripravil napovedanih 6 ponovitev opere *Knez Igor* Aleksandra Borodina v dramaturški predelavi Plamna Kartaloffa. Obisk opere je bil malce slabši, kot smo načrtovali.

2.3 VOKALNA GLASBA

Posebno odmeven je bil projekt Zbora Carmina Slovenica v Gallusovi dvorani 17. marca pod naslovom *Na juriš in the mood! Od koračnice do swinga*, ki je pod taktirko umetniškega vodje in dirigentke Karmine Šilec združil mariborski deklški zbor, Orkester Slovenske vojske, Moški pevski zbor Slava Klavora in Moški pevski zbor Ajdovščina. Projekt je ponovno obudil duh iskrenega domoljubja, upora proti fašizmu, skupne vrednote, ki so prevevale partizanske pesmi različnih narodov v času druge svetovne vojne. Velika idejna moč tega množičnega projekta, ki je združil okoli 155 izvajalcev in ki sta jo prepoznali tudi kritična javnost in publika, je bila počastitev partizanske pesmi: brez zadrege, ki danes prekriva njen domoljubni in protifašistični značaj.

Prvi del večera je bil v znamenju glasbe predvojnega Berlina in Pariza (Comedian Harmonists, swing), pa judovske, francoske, italijanske partizanske pesmi, drugi del pa je bil v znamenju slovenskih partizanskih pesmi.

Akademski pevski zbor Tone Tomšič Univerze v Ljubljani je svoj letni koncert predstavil 23. maja 2009 v Dvorani Slovenske filharmonije. Pod vodstvom Urše Lah so bili predstavljeni zahteven program sodobnih baltskih skladateljev Vagna Holmboea, Einojuhanija Rautavaare, Knuta Nystedta,

Sverreja Bergha, pesmi Nane Forte, Lojzeta Lebiča in Jakoba Ježa ter niz prvih izvedb priredb slovenskih ljudskih pesmi različnih pokrajin. Priredbe so prispevali Bojan Glavina, Helena Vidic, Vasja Progar, Blaženka Arnič Lemež, Katarina Pustinek Rakar, Tadeja Vulc.

V sodelovanju z japonskim Centrom za mednarodno kulturno izmenjavo iz Tokia (ICEC) in Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija smo izpeljali združeni koncert z Zborom Takasaki Daiku. Dirigiral je Tošihiro Jonezu, solisti pa so bili Kikuko Tešima, Sanja Anastasija, Kacumi Išihara, Jasuši Hirano. Tradicionalne japonske pesmi je spremljal bujo ples Tosenšo Nišikava. Na sporedu so bili zborovska dela japonskih skladateljev in Beethovnova *Simfonija št. 9*, za izvedbo katere je ta ljubiteljski zbor tudi specializiran. Koncert je izzvenel kot počastitev japonske kulture evropski humanistični ideji, ki je strnjena v Schillerjevi *Odi radosti*.

Dodatno smo 24. oktobra v program uvrstili koncert Zbora Ruske državne kapele pod vodstvom Sergeja Veprinceva s sporedom ruskih ljuskih pesmi in pravoslavne liturgične glasbe. Zbor je pokazal izredno visoko stopnjo vokalne kulture in premišljeno programsko dramaturgijo; koncert je dosegel zelo dober obisk.

Adventni koncert smo zastavili kot uvodni dogodek festivala oddaljenih kultur Armenija od blizu; 6. decembra je tako v Slovenski filharmoniji nastopil Vokalni etno trio Ane Majiljan. Izvrstna armenska mezzosopranistka je zasnovala spored na tradicionalnih in liturgičnih pesmih, ki v armenskem izročilu vznikajo iz skupnih začetkov in so tesno prepleteni v prefinjenem variacijskem oblikovanju. Vokalni trio združuje mlade, klasično izobražene pevke, ki so slovensko občinstvo očarale s svojevrstno tonsko govorico in črno glasbeno močjo arhaične melodike.

2.4 KOMORNA GLASBA

Srebrni abonma

V okviru osrednjega komornega cikla Cankarjevega doma smo izpeljali vseh sedem napovedanih koncertov, ki se programsko niso dosti oddaljili od predvidenega sporeda del. Koncerti so dosegli za približno desetino slabši obisk od načrtovanega, kar pripisujemo predvsem zelo veliki komorni ponudbi koncertov in predvsem škodljivi politiki večine medijev, ki jih kakovostni, a nerazvpiti dogodki intimnih in zahtevnejših vsebin ne zanimajo.

Tako sta na primer zelo slabo medijsko odmevnost in posledični obisk dogodka doživeli dve izrazito pomembni glasbeni osebnosti: zvezdniška violinistka Hilary Hahn in doajen stare glasbe Jordi Savall. Zanju je značilna ravno zmožnost posredovanja klasičnih glasbenih vsebin najširšemu sloju glasbenih ljubiteljev, ki pa v Ljubljani ni prišla do pravega izraza.

Izjemno kakovostno je bilo tudi poustvarjanje tria violinistke Isabelle Faust, pianista Aleksandra Melnikova in hornista Teunisa van der Zwarta z redkim in tehtnim sporedom triev Ligetija in Brahmsa.

Zanimiva interpretka je bila tudi latvijska orgnistka Iveta Apkalna s sporedom sodobnih del za orgle. Sloviti Jordi Savall je pri nas prvič nastopil 15. marca z ansamblom Hespèrion XXI, s katerim je pripravil izjemno široko kodiran spored folij in romanesk. Odmev publike in kritike je bil izreden, vsekakor pa bi osebnost njegove glasbene veličine lahko dosegla širši odmev na našem glasbenem prizorišču.

Violinistka Hilary Hahn je prvič pri nas nastopila na recitalu s pianistko Valentino Lisitso 25. marca, in to z neobičajnim koncertnim sporedom s sonatami Eugèna Ysaÿa in Charlesa Ivesa.

Aprilski koncert je pripadel Mirjam Kalin; v ciklu je nastopila z avstrijskim pianistom Gottliebom Wallischem, ki se je izkazal kot odziven in občutljiv klavirski partner. Mezzosopranistka je bila žal

zdravstveno ali glasovno nerazpoložena, kljub temu je njena podaja pričala o veliki poglobljenosti, s katero se je lotila te zahtevne literature.

V jesenskem delu cikla smo začeli z izjemno kakovostnim koncertom izraelskega Tria Mondrian, ki smo ga pripravili v sodelovanju s tržaškim komornim tekmovanjem Trio di Trieste. Na sporedu so bili klavirski trii Dmitrija Šostakoviča in Johannes Brahmsa.

Zelo odmeven je bil prvi ljubljanski nastop makedonskega pianista Simona Trpčeskega, ki pa je kljub stoječim ovacijam v Gallusovi dvorani in odličnemu odzivu pri koncertnih ljubiteljih prejel slabe kritike.

Izjemno je bilo ponovno gostovanje francoskega godalnega kvarteta Ysaye 8. decembra, ki je oblikoval program z najtežjimi in glasbeno najbolj tehtnimi deli kvartetne literature klasikov Haydna, Bartóka in Beethovna.

Mladi mladim

Cikel Mladi mladim smo v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko v letu 2009 izvedli delno v Klubu CD, delno pa v Osterčevi dvorani Slovenske filharmonije. Izvedli smo vseh 7 napovedanih koncertov. Spored prvega dela sezone je potekal skladno z napovedmi.

Januarja smo prisluhnili harmonikarju Deanu Delgiustu in pihalnemu kvintetu Kwindtet, ki ga sestavljajo Irena Rovtar, flavta, Pavel Kac, oboa, Nadja Drakslar, klarinet, Miha Petkovšek, fagot, Klemen Glas, rog. 4. marca sta si koncert delila harfistka Katja Skrinar ter klavirski duo Nike Tkalec in Primoža Urbanča. Koncert 15. aprila je bil v znamenju baritonista Darka Vidica in pozavnista Tea Kovačeviča, 13. maja pa smo prisluhnili odličnemu pevskega večeru z mladima grškima pevkama: sopranistko Zinovio-Mario Zafeiriadou in mezzosopranistko Katerino Roussou.

V jesenskih terminih cikla Mladi mladim so 19. oktobra v Klubu CD svoje snovanje predstavile skladateljice Tjaša Žalik, Helena Vidic, Neža Žgur, ki so se osredotočile na bolj glasbeno-scensko področje in pa glasbo za orkester mandolin, drugi del pa je prepričljivo oblikoval Matej Bonin. Novembrski koncert v Osterčevi dvorani Slovenske filharmonije je pripadel violončelistu Sebastianu Bertonclju, zmagovalcu TEMSIG, drugi del pa predstavil Kvartet klarinetov Bolineja (Borut Turk, Nejc Herman, Liljana Poklukar, Matija Strniša). Pevski recital 2. decembra sta oblikovala tenorist Sebastjan Podbregar in sopranistka Martina Burger.

Zvoki šestih strun

Vse štiri napovedane koncerte tradicionalnega kitarskega cikla Cankarjevega doma smo v letu 2009 v celoti izvedli v Klubu Cankarjevega doma, ki se je sicer izkazal za intimno prizorišče, blizu salonskemu značaju tovrstnih dogodkov, vendar strunskim inštrumentom akustično ni ravno naklonjen. Katja Porovne se je še posebej skrbno pripravila na recital, prijetna dopolnitev je bila flavtistka Jasna Nadles, s katero redno sodelujeta že vse od začetkov profesionalne glasbene poti. Posebej odmevno je bilo gostovanje lutnjista Paula O'Detta s sporedom del za lutnjo renesančnega mojstra Johna Dowlanda, tkim. angleškega Orfeja. Massimo Felici je 6. maja pokazal mojstrstvo italijanske šole in zanimiv spored glasbenih poklonov, Zoran Dukić pa je očaral s polnokrvno igro in prispeval enega najbolj odmevnih koncertov zadnjih sezon.

Drugi komorni koncerti

Na klavirju v Klubu CD smo pripravili recital s Sonjo Pahor, eno naših najuspešnejših klavirskih pedagoginj. Koncert je bil dobro obiskan, pianistka je izbrala tehten program, ki je zajemal iz več slogovnih svetov.

Koncert orgelskega razreda Akademije za glasbo v Ljubljani je bil 3. junija 2009 posvečen spominu na rednega profesorja Huberta Berganta, hkrati pa je zaznamoval 90. obletnico Akademije za glasbo. Tokrat je mentorica in docentka Renata Bauer pripravila program, ki je vključeval sedanje študente oddelka (Mirka Butkoviča, Martino Okoliš, Tamaro Krajnc Stepišnik, Veroniko Kohout) in tudi

organiste, ki so diplomirali ali magistrirali pri mojstru Hubertu Bergantu: to so bili Katarina Arlič Leban, Barbara Pibernik, Mirta Kudrna, Renata Bauer, Ljerka Očič, Angela Tomanič.

2.5 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE

Cikel nove glasbe

V okviru programa, ki obsega sodobno komponirano glasbo (Predihano 2009), smo pripravili vseh 9 napovedanih dogodkov: 6 koncertov, 1 komorno opero, eno projekcijo opernega filma in predavanje ob festivalu elektronske glasbe.

Poseben dosežek je bilo uvodno dvodnevno gostovanje nizozemskega ansambla za sodobno glasbo *Insomnio*, ki je 29. in 30. marca v Klubu CD in Linhartovi dvorani predstavil dva različna koncertna sporeda. Prvi večer je pripravil slovensko premiero antologijskega serialnega dela *Kladivo brez gospodarja* (*Le marteau sans maître*) Pierra Bouleza ter znamenite Beriove *Ljudske pesmi*. Drugi koncert je bil v znamenju sodobnih nizozemskih ustvarjalcev Roderika de Mana (skladba *Chromophores*, 2007) in Robina de Raaffa (*Tête à tête*, 2008). Slovensko ustvarjalnost je zastopala Larisa Vrhunc s skladbo *Močvirni gozd* iz leta 2004, ki je tako doživela svojo slovensko premiero, kot poklon sodobni mehiški kulturi pa smo na spored uvrstili tudi *Elektrizirano ragljo* (2008) Felipeja Wallerja z zanimivo živo elektroniko. Drugi koncertni večer je posnel Radio Slovenija.

21. aprila smo v Kosovelovi dvorani predstavili opero in glasbeno-scensko delo *Ljubezenske pesmi* (*Love songs*, 2008) v Kanadi živeče srbske skladateljice Ane Sokolović v produkciji Queen of Pudding's Music Theatre z izvrstno mezzosopranistko Lauren Phillips. Libreto zajema deset odlomkov o različnih razsežnostih ljubezni. Skladba Ane Sokolović presega običajno operno obravnavo glasu zaradi geografske, lingvistične in čustvene razsežnosti besedil. Dogodek je segel tudi zunaj glasbenih krogov, saj je bil zanimiv tudi za lingvistično stroko. Pred koncertom smo pripravili pogovor z avtorico, ki je delo predstavila tudi na Zagrebškem bienalu sodobne glasbe.

Presežna prireditev cikla *Predihano* in *Viva Mehika* je bil majski koncert kvarteta *Tambuco*, najbolj znane tolkalne skupine v Mehiki. V Gallusovi dvorani so predstavili dela domačih skladateljev (Marie Granillo, Raúl Tudón, Hectorja Infanzóna, Javierja Alvareza), Angleža Paula Barkerja ter skladbo *Quasar iz leta 1987* Božidarja Kosa. Koncert je ponudil lepo dopolnitev mehiškega festivala.

V okvir Festivala zvočnih umetnosti EARZOOM smo se vključili s koprodukcijo dveh dogodkov: v sodelovanju z društvom Kataman smo pripravili zelo odmevno in razprodano gostovanje elektronskega umetnika Fernanda Corone - Murcofa 25. maja v Kosovelovi dvorani.

Dan zatem smo v sodelovanju z Inštitutom za raziskovanje zvočnih umetnosti pripravili predavanje Takura Mizute Lippita, umetniškega vodja Steima (Studia za elektroinstrumentalno glasbo, Amsterdam) in Daniela Schorna, tamkajšnjega koordinatorja umetniških projektov.

Nina Prešiček je septembra pripravila recital *Vdih časa*, ki je pospremil tudi izid njene zgoščenke s klavirskimi deli 20. stoletja. Predstavila je dela Johna Cagea in Maurizia Kagela z videom, delo *Kozmofonija* Janeza Matičiča z živo elektroniko ter dela Béle Bartóka, Igorja Štuhca in Lojzeta Lebiča. Koncert je doživel veliko zanimanje javnosti, tudi obisk in medijski odmevi so bili zelo dobri.

Zelo dobro je bila obiskana oktobrska projekcija ene najbolj znanih sodobnih oper: *Čaj*, ogledalo duše, kitajsko-ameriškega skladatelja Tan Duna. Pred projekcijo smo pripravili predavanje o izvornih elementih (papir, voda, keramika) in skladateljskih tehnikah, ki jih uporablja skladatelj, ter predavanje o čajnem obredju in njegovi simboliki (Gregor Pompe in Nataša Visočnik).

Novembrski koncert v Klubu CD je bil posvečen obletnici smrti Primoža Ramovša ter je bil v znamenju nove glasbe za harmoniko z izvajalci Klemnom Lebnom in Ernöm Sebastienom na harmoniki, Triom Marakle in klarinetistom Damirjem Fajfarjem.

Poleg Ramovševih del smo slišali skladbo Johanna Cilenška in Jindricha Felda ter krstno izvedbo *S panjskih končnic* kvinteta Tomaža Habeta, za klarinet, violino, kitaro in dve harmoniki (2009). Koncert je ponudil priložnost seznanjanja z glasbo Johanna Cilenška (1913–98), ki je bil v Nemčiji delujoči skladatelj in glasbeni pedagog slovenskega rodu.

Ocenjujemo, da se je cikel Predihano 2009 kot nov programski sklop primerno umestil v glasbeno ponudbo Ljubljane. Osredotočenost na programsko manj opazne vsebine sodobne komponirane glasbe uspešno dopolnjuje siceršnjo bogato glasbeno ponudbo. Ima dobro podporo javnostmi in medijev, ki se zavedajo pomembnosti rednega vključevanja te zvrsti v aktualno kulturno ponudbo Slovenije in svoje vloge pri obravnavi in promociji tovrstnih dogodkov. Priznati pa je treba, da je obisk koncertov iz tega sklopa skromen, saj smo na vseh osmih koncertih našli le 800 obiskovalcev. Ne glede na to bo Cankarjev dom vztrajal pri razvijanju tega prepotrebnega koncertnega sklopa.

2.6 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD

V času obnove lastne matične hiše je SNG Opera in balet Ljubljana izvedla del programa v januarski terminski shemi, to je bila ponovitev opere *Knez Igor* Aleksandra Borodina. Velik delež dodatnega programa v letu 2009 pa je potekal v okviru programa resne glasbe in opere CD (baletne predstave SNG Ljubljana so obravnavane posebej, v poglavju za plesno umetnost):

21. maja je bila v Gallusovi dvorani na sporedu Orffova scenska kantata *Carmina Burana*, ki jo je ljubljanska SNG izvedla skupaj z Opero in baletom SNG Maribor. Koncert je bil razprodan.

Konec junija je ansambel premierno izvedel dve predstavi komične opere v dveh dejanjih *Seviljski brivec* Gioacchina Rossinija v režiji Plamena Kartaloffa; Gallusova dvorana je bila dobro zasedena.

Od 13. do 16. oktobra so operni solisti, operni in baletni zbor ter orkester SNG Opera in balet Ljubljana izvedli štiri predstave operete *Vesela vdova* Franza Lehárja. Dosegli smo načrtovani obisk v Linhartovi dvorani.

3 DRUGA GLASBA

3.1 GLASBE SVETA

Program so sestavljali naslednji sklopi: abonma Glasbe sveta z osmimi koncertnimi večeri in dva koncertna večera v sklopu festivala Druga godba. Dva koncertna večera v abonmaju Glasbe sveta sta bila vključena tudi v festival Viva Mehika.

Z Zavodom Druga godba smo sodelovali pri organizaciji in izvedbi festivala Druga godba. Cankarjev dom je tudi vnaprej financiral neposredne stroške festivala. Programsko sodelovanje je potekalo v Klubu CD, in sicer tako da je Cankarjev dom prispeval en koncert v sklopu Cankarjevih torkov za festival Druga godba, medtem ko je za drugi koncert v Klubu CD neposredne stroške plačala Druga godba. V organizacijskem smislu sta zavoda sodelovala tako, da je vodja programa druge glasbe v CD Bogdan Benigar del svojega delovnega časa v CD namenil tudi za pripravo festivala, pri izvedbi (med festivalom) pa je delno sodelovala tudi tehnična izvedba CD, vključno z uporabo nekaterih tehničnih orodij in opreme za izvedbo koncertov.

ABONMA GLASBE SVETA (OSEM KONCERTNIH VEČEROV)

Abonma Glasbe sveta smo v Cankarjevem domu uvedli leta 2004 z namenom, da bi med letom (sezonsko) obiskovalcem omogočili seznanjanje z glasbeno ponudbo in spremljanje dela, kar od leta 1985 naprej v to okolje prispeva mednarodni festival Druga godba. Gre za tisti del glasbene ponudbe, ki ga opredeljujemo z mednarodnim terminom *world music* ter obsega tradicionalno in popularno

godbo (glasbene zvrsti) z vsega sveta. Jedro koncepta je vsebinska (zvrstna) in geografska raznolikost nastopajočih s poudarkom na oddaljeni državi, ki ji v CD vsako leto namenimo poseben fokus.

Umetnost afganistanskega glasbila rūbab

HOMAYUN SAKHI, Afganistan

Homayun Sakhi, rubab, Toryalai Hashimi, tabla

Homayun Sakhi je na koncertu s svojo virtuoznostjo dokazal, da lahko domiselni umetnik, ki se udejanja v tradicionalnem glasbenem idiomu, svojo izrazno moč obogati in razvije ob upoštevanju tradicije in občutenju starih mojstrov. Izjemno kakovosten koncert, zelo dobro sprejet med kritiki in občinstvom.

9. februar, Linhartova dvorana

Večer mehiške tradicionalne glasbe / **Festival Viva Mehika**

GRUPO JARANERO, Mehika

LOS UTRERA, Mehika

Uspešen prikaz mehiške tradicionalne glasbe z različnimi stili, obogaten z ljudskimi plesi.

Pred koncertoma smo pripravili tudi predavanje in glasbeno delavnico, ki jo je vodil glasbenik, etnomuzikolog in zbiratelj tradicionalnih inštrumentov Guillermo Contreras Arias.

V sodelovanju z mehiškim veleposlaništvom na Dunaju.

14. marec, Kosovelova in Linhartova dvorana

Turneja, posvečena Larsu Hollmerju

ACCORDION TRIBE, Slovenija, Finska, ZDA, Avstrija

Bratko Bibič, Maria Kalaniemi, Guy Klucsevsek, Otto Lechner

Tokratni nastop Accordion Tribe v Sloveniji je zaznamovala smrt Larsa Hollmerja, ki je bil eden od prvotnih članov skupine. V spomin na skupno muziciranje in prijateljevanje mu je četverica čarodejev na harmoniki posvetila vso koncertno turnejo. Žal je program vseboval premalo novega programa, da bi popolnoma zadovoljil.

4. april, Gallusova dvorana

Gostovanje najbolj cenjene mehiške pevke / **Festival Viva Mehika**

LILA DOWNS, Mehika

Koncert je sicer navdušil polno Gallusovo dvorano, prav tako številne kritike, kljub temu pa menimo, da ni dosegel umetniške ravni nekaterih drugih koncertov, ki smo jih v prejšnjih letih videli v tem sklopu v Gallusovi dvorani.

1. junij, Gallusova dvorana

Veliki brazilski zvezdnik na harmoniki

RENATO BORGHETTI, Brazilija

Zamaknjenost, humor in vrhunska virtuoznost so zaznamovali nastop tega odličnega harmonikarja z juga Brazilije v spremstvu treh instrumentalistov v razprodanem Klubu CD.

22. september, Klub CD

Ritmi neukročenega puščavskega vetra in plesne melodije reke Niger

KONCERT AFRIŠKE GLASBE

AFEL BOCOUM & ALKIBAR, Mali

Svojeviti kitarški slog Afela Boocouma odseva malijsko etnično raznolikost in nadaljuje stričevo (ali Farka Toure) glasbeno poslanstvo, in to zna ceniti tudi občinstvo po vsem svetu. V Ljubljani ni bilo nič drugače. Še eden od odličnih malijskih koncertov.

26. oktober, Linhartova dvorana

Down by the Riverside

THE BLIND BOYS OF ALABAMA & PRESERVATION HALL JAZZ BAND, ZDA

Veliki ameriški zasedbi The Blind Boys of Alabama (žive legende gospla z letnico ustanovitve 1939, nagrajene s štirimi grammyji) in Preservation Hall Jazz Band (častitljivi obujevalci neworleanške jazzovske tradicije iz znamenite francoske četrti) sta združili moči v projektu, ki osvetljuje bogato glasbeno tradicijo New Orleansa na gostovanju z naslovom *Down By the Riverside*. Koncert je bil dober prikaz tradicije ameriškega juga, žal pa ni naletel na pričakovano pozornost med obiskovalci in kritiko.

10. november, Gallusova dvorana

SHANBEHZADEH ENSEMBLE, Iran

Saeid Shanbehzadeh

Naghib Shanbehzadeh

iranske dude, dvojna flavta, kozji rog, tradicionalne piščali, tolkala, činele

Saeid in Naghib Shanbehzadeh, oče in sin, ki živita in delujeta v Parizu, sta s polnim zanosom ustvarila odlično glasbeno potovanje po jugu Irana, obogateno s hipnotičen plesom. Občinstvo je bilo navdušeno in cikel je dobro sklenil svoj glasbeni krog po planetu, ki se je začel v Afganistanu in končal v Iranu.

11. decembra, Linhartova dvorana

Ocenjujemo, da je bil celotni sklop na visoki ravni, prav tako je bilo dobro zanimanje občinstva. Prodali smo 114 abonmajev, to je enega več kot v letu 2008. Večje pa je bilo skupno število prodanih vstopnic, saj smo v letu 2009 imeli 4013 prodanih vstopnic (501 na prireditvi), v letu 2008 pa 3924 (436 na prireditvi).

Strokovna kritika je vestno opravila svoje delo le na Radiu Študent in reviji Muska, medtem ko je bilo kritičnih zapisov med dnevniki premalo, da bi lahko podali temeljito analizo o strokovnih odzivih.

Koncert ob odprtju festivala Druga godba

VICTOR DEME (Burkina Faso)

Koncert pevcu in kitaristu Victorja Demeja s spremljevalno skupino dokazuje, da je mogoče uspešno prirediti koncerte tudi v popoldanskem času, še posebno če starši lahko s sabo pripeljejo svoje otroke brezplačno.

18. maj, Klub CD

Sklepni koncert festivala Druga godba

VRUJA, Slovenija, in **A FILETTA**, Korzika

Izjemna sklenitev festivala, še posebno z vokalno skupino A Filetta. Odlični odzivi občinstva in strokovne javnosti.

7. junij, Klub CD

ROMSKI VEČER

Ob svetovnem dnevu Romov smo v sodelovanju z Društvom Amala izvedli romski muzikal *Stekleno jabolko* v režiji Violete Tomič. Nastopili so slovenski igralci in glasbeni gostje iz tujine.

Sreda, 8. april, Linhartova dvorana

3.2 JAZZ IN MEJNE GLASBENE ZVRSTI

Program so sestavljali trije sklopi: Cankarjevi torki (28), 50. jazz festival Ljubljana in dva koncerta Big Banda RTV Slovenija, poleg tega pa še ena glasbena delavnica.

Poleg sodelovanja z javnim zavodom RTV Slovenija pri izvedbi dveh koncertov Big Banda RTV Slovenija smo pri povezovanju Jazz festivala Ljubljana in Jazz Lenta sodelovali še z javnim zavodom

Narodni dom iz Maribora ter pri povezovanju programa Cankarjevi torki in Festival Keltika (dva koncerta) z zavodom Jazz fest Cerklje.

CANKARJEVI TORKI

Cankarjevi torki s svojo programsko svežino in stalnim dogajanjem zapolnjujejo in nadgrajujejo glasbeno ponudbo v Ljubljani ter vedno bolj postajajo jedro programa druge glasbe.

Konceptualni program koncertov v Klubu CD temelji na naslednjih načelih:

- promoviranje jazzovske umetnosti vse koledarsko leto ter s tem vzgajanje in navajanje občinstva na glasbeno zvrst, ki razvija svobodni duh in oblikuje kritično glasbeno misel;
- dopolnjevanje in posodabljanje programskih vsebin Ljubljanskega jazz festivala ter s tem oblikovanje jazzovske kakovosti v prostoru, ki naj bi preprečila programsko nihanje ob menjavi umetniških vodij festivala ali ga uravnavala ter dolgoročno zagotavljala širino programske politike festivala;
- z uvrščanjem koncertov mejnih glasbenih zvrsti želimo povečati splošno kulturno ali glasbeno zavest v tem kulturnem okolju;
- spodbujanje ustvarjalnosti, povezane z jazzom in sodobno glasbo.

Večino koncertov v prvi polovici leta je napovedovalo dogajanje na 50. jazz festivalu Ljubljana. Število domačih izvajalcev, ki so nastopili v sklopu CT, je bilo v prvi polovici leta manjše kot sicer, ker smo najboljše domače izvajalce v letu 2009 povabili na 50. jazz festivalu Ljubljana (glej pod Jazz festival).

UROŠ RAKOVEC TRIO, Slovenija, Hrvaška

Uroš Rakovec, kitara; Žiga Golob, bas; Krunoslav Levačič, bobni

Na koncertu, ki je predstavil avtorski prvenec *Poganjki* (Jazz & Blues Records 2009) se je Uroš Rakovec (med drugim avtor glasbe za filme *Šelestenje*, *Lajf*, *Kratki stiki* ...) predstavil s svojo vizijo renesančne glasbe.

13. januar

BUFFALO COLLISION, New York

Tim Berne, saksofon; Hank Roberts, violončelo; Ethan Iverson, klavir; Dave King, bobni

Vpogled v aktualno dogajanje novega jazz v New Yorku z dvema generacijama glasbenikov.

20. januar

RAMBO AMADEUS, Beograd

Ekstravagantni glasbenik in medijski manipulator Antonije Pušić aka Rambo Amadeus se je vrnil v Cankarjev dom s slovensko premiero albuma *Hipišizik Metafizik* in ponovno navdušil občinstvo v razprodanem klubu.

27. januar

DAMIR IMAMOVIĆ TRIO, Sarajevo

Damir Imamović, kitara/glas; Vanja Radoja, violina; Edvin Hadžić, kontrabas

Sevdah, ki je slišati kot jazz! Odličen koncert, zelo dobro sprejet med občinstvom in v strokovni javnosti.

3. februar

MASSIMO DE MATTIA MIKIRI QUARTET, Italija, Slovenija

Massimo de Mattia, flavte; Denis Biasson, kitara; Bruno Ceselli, klavir; Zlatko Kaučič, bobni

V programu Cankarjevih torkov skušamo predstaviti aktualne jazzovske projekte avtorjev na različnih inštrumentih v jazzu. Tako je bila flavta, ki se v jazzu uporablja redko, glavni motiv za programsko uvrstitev te, sicer dobre jazzovske zasedbe v program.

10. februar

LOUIS SCLAVIS MEETS AKI TAKASE, Francija, Japonska

Louis Sclavis, klarineti; Aki Takase, klavir

Francoz in Japonka sta se prvič srečala v Berlinu pred dvema letoma. On slovi kot eden najbolj avantgardnih evropskih inštrumentalistov na basovskem klarinetu, ona kot izjemna improvizatorka, vodja različnih zasedb, aranžerka in pianistka. Glasbenika sta se zelo dobro ujela skupaj in navdušila navzoče s skladbami, ki sta jih ustvarila za svojo prvo skupno turnejo.

17. februar

Mini jazz festival

VANDERMARK 5 + ATOMIC, Chicago, Oslo, Stockholm

V5: Ken Vandermark, pihala; Dave Rempis, saksofoni; Fred Lonberg-Holm, violončelo; Kent Kessler, bas; Tim Daisy, bobni

Atomic: Fredrik Ljungkvist, saksofoni; Magnus Broo, trobenta; Håward Wiik, klavir; Ingebrigt Håker Flaten, bas; Paal Nilssen-Love, bobni

Tako V5 kot Atomic sta redki stalni zasedbi v sodobnem jazzu, ponašata pa se tudi s skupno turnejo po ZDA. V5 je prva med mnogimi skupinami Kena Vandermarka, s katero je v slabih trinajstih letih izdal 14 albumov! To je bil sanjski večer nove glasbe in neotradicionalnega jazzu v treh nizih po formuli $1 + 1 = 2$, torej kar trije nizi v enem večeru. Odzivi so bili odlični.

24. februar

ELINA DUNI QUARTET, Albanija, Švica

Elina Duni, glas; Colin Vallon, klavir; Bänz Oester, bas; Norbert Pfammatter, bobni

Predstavitev zelo obetavne jazzovske pevke iz Albanije skupaj z odličnimi glasbeniki iz Švice

3. marec

TRIO BRAAM/DEJOODE/VATCHER, Amsterdam

Michiel Braam, klavir; Wilbert de Joode, bas; Michael Vatcher, bobni

Trio BraamDeJoodeVatcher je predan izrazni svobodi in drznosti. Enakovredno ustvarja glasbo, ki se lahko spusti v katero koli smer, odvisno od trenutnih odločitev. Čeprav je bilo obiskovalcev malo, so prisostvovali najboljši mogoči učni uri nove glasbe in njene interpretacije, ki je zaščitni znak nizozemskega pogleda na glasbeno ustvarjalnost.

10. marec

CARLA KIHLESTEDT TRIO 2FOOT YARD, Kalifornija

Carla Kihlstedt, violina/glas; Marika Hughes, violončelo/glas; Shazmad Ismaily, bobni

Skladateljica in violinistka, ki smo jo poslušali v Tin Hat Triu, Sleepytime Gorilla Museum in Cosa Bravi, uspešno ozvočuje vedno več prostora. Trio 2Foot Yard raziskuje meje med art in pop pesmijo ter pri tem uporablja elemente obeh.

17. marec

MAUGER, New York

Rudresh Mahanthappa, altovski saksofon; Marc Dresser, bas; Gerry Hemingway, bobni

Trio Mauger sestavljata legendi ameriške improvizirane godbe Marc Dresser in Gerry Hemingway ter »vzhajajoča zvezda« Rudresh Mahanthappa, ki smo ga pred leti slišali na Ljubljanskem jazz festivalu v duu Raw Materials z Vijayem Iyerjem. Dresser in Hemingway se poznata že od leta 1975 ter sta med drugim igrala v kvartetu Anthonyja Braxtona, medtem ko je Mahanthappa eden najopaznejših altovskih saksofonistov v novem jazzu z raznovrstnostjo, virtuoznostjo in globino svojih večnarodnostnih korenin.

24. marec

BIONDINI/GODARD/REIJSEGER, Italija, Francija, Nizozemska

Luciano Biondini, harmonika; Michel Godard, tuba, serpent; Ernst Reijseger, violončelo

Michel Godard, verjetno najbolj iskan tubist v improvizacijskih vodah, je redni gost naših odrov, v zadnjem času predvsem po zaslugi Sama Šalamona. Tokrat sta mu družbo delala Luciano Biondini in Ernst Reijseger, pri nas viden na dveh zgodovinskih in neponovljivih koncertih s Triom Clusone leta

'94 in sklepni koncert Druge godbe '07 v družbi Mola Sylle, sardinskih pevcev in filmov Wernerja Herzoga. To je bila godba z nasmehom na ustnicah in eden vrhuncev torkovih večerov.

31. marec

STEVE WYNN feat. CHRIS ECKMAN BAND, New York, Ljubljana

Steve Wynn, glas/kitara; Chris Eckman, kitara/glas; Žiga Golob, bas

Blaž Celarec, bobni + posebni gostje

Legendarni vodja skupine Dream Syndicate in avtor več kot tristo pesmi je leta 2008, po sedmih letih, izdal album z naslovom *Crossing Dragon Bridge*. Že iz naslova lahko sklepamo, da je album povezan z Ljubljano, kar je res. Nastal je po tem, ko je Chris Eckman povabil Steva Wynna v Ljubljano, kjer je ostal tri tedne in v njegovem studiu posnel *Crossing Dragon Bridge*, na koncertu pa smo doživeli nadgradnjo albuma.

7. april

GACHA EMPEGA + SAM KARPIENIA TRIO, Marseille

GA: Manu Théron, glas/bendir; Sam Karpienia, glas/tamburin; SKT: Sam Karpienia, glas/mandola;

Daniel Gaglione, glas/mandola; Matthieu Goust, bobni

Manu Théron in Sam Karpienia sta ustanovila Gacha Empega (izg. *geča ampeg*, v prevodu delavec z dvema levima rokama) v letu 1997, izdala album in v dveh letih iz osrčja oksitanske scene prodrila na mednarodne odre. Oba sta s svojimi projekti zaznamovala glasbeno dogajanje v Marseillu in koncert je bil kakovosten vpogled v to glasbeno sceno.

14. april

VOLKOV TRIO feat. STAROSTIN, Rusija

Vladimir Volkov, bas; Slava Kurašov, kitara; Denis Sladkevič, bobni; Sergej Starostin, klarinet & glas
Eden vodilnih evropskih glasbenikov free jazza Vladimir Volkov je glasbeni fenomen, ki obvladuje različne glasbene zvrsti. Zasedba avantgardno improvizirano glasbo zelo ustvarjalno spaja s koreninami tradicionalne folklore. Še eden od vrhuncev v spomladanski ponudbi.

Koncert je podprl Riko.

21. april

SEXTETO RODRIGUEZ, Kuba, New York

Roberto Rodriguez, bobni; Gilad Harel, klarinet; Uri Sharlin, harmonika/klavir; Jonathan Keren, violin; Bernard Minoso, bas

Kubanski jazz sreča klezmer pod vodstvom karizmatičnega tolkalca Roberta Rodrigueza, ki ga med drugim poznamo iz zasedbe Los Cubanos Postizos ter po sodelovanju in skupnem albumu z legendarnim Mauriceom El Médionijem.

28. april

DON BYRON & THE NEW GOSPEL QUINTET, New York

DK Dyson, glas; Don Byron, tenorski saksofon/klarinet/spremljajoči glas; Frank Wilkins, klavir; Brad Jones, bas; Pheeroan Aklauff, bobni

Edinstveni glasbenik Don Byron že več kot desetletje ustvarja v izjemnem razponu glasbenih kontekstov in si v raziskovanju različnih tradicij nenehno prizadeva za »nadžanrski« zvok. Kot klarinetist, saksofonist, skladatelj, aranžer in družbeni kritik Byron vsak žanr glasbe, ki se ga loti, zasnuje v novi podobi, najsi gre za klasično glasbo, salso, hip-hop, funk, rhythm & blues, klezmer ali kateri koli drugi jazzovski slog od swinga in bopa ter prodorne downtown improvizacije.

5. maj

THE NECKS, Avstralija

Chris Abrahams, klavir; Lloyd Swanton, bas; Tony Buck, bobni

Kultna avstralska skupina The Necks je izdala 14 albumov. Chris Abrahams, Tony Buck in Lloyd Swanton v ozračju izjemne vzajemnosti oddajajo energijo, ki je z navadnimi besedami ni mogoče opisati. V takem ozračju se je zgodil tudi njihov drugi koncert v Ljubljani.

12. maj

DERYA TÜRKAN, UĞUR IŞIK & RENAUD GARCIA FONS, Turčija, Francija

Derya Türkan, kemanče; Uğur Işık, violončelo; Renaud Garcia Fons, bas

Vodilni turški virtuoz črnomskega godalnega glasbila kemanče Derya Türkan skladbe obravnava sodobno. Izvaja jih v sodelovanju z znamenitim turškim violončelistom Uğurjem Işikom in slavnim francoskim basistom Renaudom Garcio Fonsom. Kemanče prehaja meje tradicionalnega glasbila, saj v povezavi z violončelom in kontrabasom nastane popolnoma novo glasbeno zlitje. Čaroben glasbeni večer.

V sodelovanju s festivalom Druga godba.

19. maj

THE REMPI'S PERCUSSION QUARTET, Chicago

Dave Rempis, altovski/tenorski/baritonski saksofon; Anton Hatwich, bas; Frank Rosaly, bobni; Tim Daisy, bobni

Vrtinec svobodne improvizacije Rempisovega tolkalnega kvarteta se enakovredno napaja tako pri zahodnoafriških kot tudi latinskoameriških ritmih, ki jih združuje z ameriškim funkom in free jazzom. Eden največjih talentov novega ameriškega jazzu.

26. maj

AMIRA MEDUNJANIN & MERIMA KLJUČO (Sarajevo)

Amira Medunjanin, glas; Merima Ključo, harmonika

Zumra: premierna predstavitev prvega skupnega albuma odličnih izvajalk sevdalink iz Sarajeva.

29. september, 206 obiskovalcev

BRATKO BIBIČ & THE MADLEYS (Ljubljana)

Bratko Bibič, harmonika, glas; Matjaž Sekne, violina, viola; Vasko Atanasovski, saksofoni, flavta; Boštjan Gombač, klarinet, piščali, glas, pojoča žaga; Uroš Polanc, pozavna; Marjan Stanič, bobni, tolkala

Bratko Bibič je aprila letos za švicarsko založbo Bergtoene izdal koncertni album *Dobri duh iz zelenega gozda*, ki ga je predstavil tudi na svojem premiernem nastopu v novem Klubu CD.

6. oktober

MERCEDES PEÓN (Galicija)

Mercedes Peón, glas, semplerji, dude, klarinet, tolkala, ples in video

Solistični projekt, ki ga že dobro leto uprizarja na natančno izbranih intimnih mednarodnih prizoriščih, prepleta njeno do sedaj najradikalnejšo avtorsko osebnost: galicijsko tradicijo v digitalnem okolju.

V sodelovanju s festivalom Mesto žensk in Veleposlaništvom Kraljevine Španije

13. oktober

LIEBMAN-ESKELIN QUARTET (ZDA)

David Liebman, tenorski in sopranski saksofon; Ellery Eskelin, tenorski saksofon; Tony Marino, bas; Jim Black, bobni

Kvartet, ki ga vodita izjemna saksofonista, je skupaj izdal dva albuma (*Different But The Same*, *Renewal*) za založbo Hat Hut. To je bil njihov prvi nastop v Sloveniji.

20. oktober

MARC RIBOT & CERAMIC DOG in posebna gostja ESZTER BALINT (New York)

Eszter Balint, glas; Marc Ribot, kitara; Shahzad Ismaily, bas; Ches Smith, bobni

Ribot predstavlja redno skupino, naslednico godb, ki so jih igrale zasedbe Rootless Cosmopolitans, Shrek in Los Cubanos Postizos, prav vse videne v Ljubljani. Tokrat tudi s posebno gostjo, ki je kot 15-letnica zaslovela v filmu *Stranger Than Paradise* Jima Jarmuscha, pozneje pa sodelovala z mnogimi glasbenimi in filmskimi ustvarjalci. Navdušujoč sprejem in kritike.

27. oktober

KAJA DRAKSLER ACROPOLIS QUARTET feat. SANEM KALFA (Slovenija, Romunija, Turčija)

Kaja Draksler, klavir; George Dumitru, kitara; Goran Komac, tuba; Kristijan Krajncan, bobni; Sanem Kalfa, glas

Acropolis Quartet Kaje Draksler je premierno predstavil svoj nov album *Türkü*, na katerem se spogleduje s turško glasbeno dediščino.

3. november

TRIO GUY/GUSTAFSSON/STRID (VB, Švedska)

Barry Guy, kontrabas; Mats Gustafsson, saksofoni; Raymond Strid, tolkala

Trio Guy-Gustafsson-Strid je decembra 2006 uprizoril enega najboljših koncertov v starem Klubu CD. Tudi tokrat je navdušil sicer maloštevilno občinstvo.

17. november

ANTHONY COLEMAN (New York)

Anthony Coleman, klavir

Newyorški posebež ter nepogrešljiv sodelavec Johna Zorna (*The Big Gundown*, *Cobra*, *Spillane*, *Kristallnacht* ...), Marca Ribota (z zasedbami *Rootless Cosmopolitans*, *Los Cubanos Postizos* ...), Roya Nathansona in Guya Klucevska ter avtor prefinjenih godb (na albumih *Disco by Night*, *Morenica*, *Sephardic Tinge* ...). Na naše odre se je uspešno vrnil z raziskovanjem glasbe Ferdinanda "Jelly Roll" Mortona.

24. november

Rok Predin je odpovedal koncert zaradi umetniških projektov v Londonu. Odločili smo se, da ne iščemo nadomestnih izvajalcev. Prav tako nismo nadomestili predvidenega koncerta 10. novembra zaradi sorodnega koncerta v Gallusovi dvorani.

50. JAZZ FESTIVAL LJUBLJANA

29. junij–4. julij, Križanke, Klub CD, Letni oder Gale hale na Metelkovi

Osrednji programski del je pripadel 50. jazz festivalu Ljubljana, ki je bil za to priložnost drugače urejen. Projekt je vodil vodja programa Bogdan Benigar s programskima sodelavcema Davidom Braunom in Oliverjem Belopeto, ki sta festival umetniško vodila v letih 2000–08. Festival je trajal od 29. junija do 4. julija, potekal pa je v Cankarjevem domu (Mala galerija in Klub CD), Križankah in v AKC Metelkova mesto (letni oder Gale hale). Otvoritveni večer smo izvedli v Cankarjevem domu z odprtjem razstave in koncertom znamenitega nizozemskega umetnika Hanna Benninka. Naslednji dan smo nadaljevali na letnem odru Gale hale na Metelkovi. Osrednji del festivala je krožno potekal v Klubu CD in v Križankah, tako da so koncerte v Križankah uvajali koncerti in pogovori z nastopajočimi v Klubu CD, sledili so koncerti v Križankah, večeri pa so bili sklenjeni s koncertom okoli polnoči v Klubu CD. Skupaj smo izvedli 12 koncertov v Križankah, 8 v Klubu CD, 2 na Metelkovi ter številne spremljajoče dogodke.

Gre za prostorsko in programsko popestritev festivala, osredotočeno na Klub CD kot osrednjo festivalsko točko, ki je hkrati tudi družabni in informativni prostor. Klub CD je bil med festivalom odprt ves dan, namenjen tudi srečevanju glasbenikov, novinarjev, gostov in obiskovalcev. 50-letnico smo oglaševali tudi v najbolj branih svetovnih jazzovskih medijih, zato so prišli obiskovalci iz tujine, vključno s tujimi novinarji in drugimi profesionalci iz jazzovskega sveta.

Osrednja osebnost festivala je bil John Zorn, eden najbolj cenjenih glasbenikov in skladateljev zadnjih tridesetih let, ki še nikoli ni nastopil na ljubljanskem Jazz festivalu. Zorn je ekskluzivno za to priložnost pripravil poseben festivalski večer, ki so ga sklenili Medeski, Martin & Wood. Na festival smo povabili tudi druga cenjena sodobna jazzovska imena, ki so upravičila izbor. Sodelovali smo tudi z RTV Slovenija pri izvedbi koncerta Paquita d'Riviere in Big Banda RTV Slovenija.

Strokovna javnost je navdušeno ocenila tako program kot prenovljeno zasnovo festivala. »Razplesano, sanjaško, svobodno. Odlično!« je zapisalo Delo v naslovu povzetka festivala na kulturni strani. »Stopnjevanja do stoječih ovacij« pa je bil naslov osrednje recenzije v Dnevniku.

Obisk festivala je bil v skladu s pričakovanji. Festival je skupaj z jesenskim koncertom obiskalo 4216 obiskovalcev.

Kot dodatni jesenski del festivala smo v Gallusovi dvorani izvedli koncert Power of Three, ki ga sestavljajo Chick Corea, Stanley Clarke in Lenny White. Dvorana je bila razprodana (1507 obiskovalcev), koncert pa je požel ovacije občinstva.

PO, 29. 6.

Han Bennink – odprtje razstave, *Mala galerija*,

Han Bennink & Guus Janssen (Nizozemska), koncert v *Klubu CD*

TO, 30. 6.

Večer v Chicagu: Roscoe Mitchell Chicago Quartet (ZDA), **Powerhouse Sound** (ZDA),

Letni oder Gale hale, AKC Metelkova mesto)

SR, 1. 7.

Viva La Black feat. Keith & Julie Tippett, Louis Moholo and MinAfric Orchestra (Velika Britanija, Južna Afrika, Italija, Francija), **Avishai Cohen** (ZDA), **Bugge Wesseltoft** (Norveška),

Križanke

Sidsel Endresen (Norveška), *Klub CD*

ČE, 2. 7.

Not Two: Ensemble 56 (Poljska, Madžarska), *Klub CD*

Kristijan Krajncan Contemporary Ensemble (Slovenija, ZDA, Libanon), **Statements feat. Reggie Workman** (ZDA, Japonska, Slovenija), **Paquito d'Rivera & Big Band RTV Slovenija** (ZDA, Slovenija), *Križanke*

Nika Perunović & Marko Zaletelj (Slovenija), *Klub CD*

PE, 3. 7.

Clean Feed: João Paulo (Portugalska), *Klub CD*

EMJO – The European Movement Jazz Orchestra, dirigent **Izidor Leintinger** (Nemčija, Portugalska, Slovenija), **Richard Galliano Quartet feat. Gonzalo Rubalcaba, Richard Bona, Clarence Penn** (Francija, Kuba, Kamerun, ZDA), **Hamilton de Holanda Quintet** (Brazilija), *Križanke*

José James (ZDA), *Klub CD*

SO, 4. 7.

Zlatko Kaučič & Evan Parker (Slovenija, Velika Britanija), **Satoko Fujii ma-do Quartet** (Japonska), *Klub CD*

Večer z Johnom Zornom: 1. del – **Improvisations feat. John Zorn, Marc Ribot, John Medeski, Jamie Saft, Trevor Dunn, Chris Wood, Cyro Baptista, Billy Martin, Kenny Wollesen and Joey Baron** (ZDA); 2. del – **The Dreamers** (ZDA), 3. del – **Zaebos: Medeski Martin & Wood play Book of Angels** (ZDA), *Križanke*

Push Up (Francija), *Klub CD*

TO, 27. 10

Chick Corea, Stanley Clarke & Lenny White Power of Three (ZDA), *Gallusova dvorana*

Drugi koncerti v jazzovskem programu CD:

BIG BAND RTV SLOVENIJA z gosti

Tradicionalna koncerta Big Banda RTV Slovenija v zimskem in jesenskem terminu v Linhartovi dvorani. Program prispeva Big Band RTV Slovenija v skladu s pogodbo:

FIRM SOUNDATION, ROK GOLOB in BIG BAND RTV SLOVENIJA

24. april, Linhartova dvorana

GLENN MILLER REVIVAL

20. oktober, Linhartova dvorana

ADRIAN MARUSZCZYK (Poljska)

Glasbena delavnica in solo koncert poljskega jazzovskega basista Adriana Maruszczyka.

6. januar, Klub CD

3.3 MEJNE GLASBENE ZVRSTI

Izvedenih je bilo 17 koncertov (s ponovitvami) domače in tuje popularne glasbe, šansona ter drugih glasbenih vsebin in folklore.

ZORAN PREDIN, trije različni koncerti s številnimi gosti ob obletnici ustvarjanja

Zoran Predin je predstavil tri različne programe s treh različnih obdobj svojega ustvarjanja.

8., 10. in 14. februar, Gallusova dvorana

NIKA VIPOTNIK, Billie Holiday, Lady poje Blues

Nika Vipotnik je tokrat odigrala vlogo legendarne pevke Billie Holiday. Na klavirju jo je spremljal Blaž Jurjevčič.

6. marec, Štihova dvorana

GAL GJURIN, Koncert za srce in orkester ob izidu novega albuma

19. april, Gallusova dvorana

GULO ČAR

Koncert ob predsedovanju Republike Češke EU

23. junij, Linhartova dvorana

LA VIE EN ROSE, enodnevni festival šansonov, ki ga pripravlja Vita Mavrič.

8. junij, Gallusova dvorana

NEISHA, Cvetni prah ljubezni, koncert ob napovedi novega albuma

8. oktober

PERPETUUM JAZZILE & THE REAL GROUP (Švedska)

Trije razprodani koncerti Perpetuum Jazzile z njihovimi gosti iz Švedske

1.–3. november, Gallusova dvorana

ORLEK, 20 let knap'n'rolla, velika zasavska fešta ob obletnici delovanja skupine Orlek

21. november, Gallusova dvorana

Letni koncert KD Folk Slovenija

LJUBLJANCA LJUBLJANCA, OH KAJ SE ZGODI

Koncert z vsebinskim poudarkom na praznovanju 20-letnice javnega nastopanja Ljobe Jenče.

Nastopajo člani KD Folk Slovenija: Ljoba Jenče, Bogdana Herman, Marino Kranjac, Dario Marušič, Katice, Vruja, Volk folk in gosti: Micka in France Petrač s Hudega vrhá na Blokah, Janez Jocif – srednjeveška glasbila, Marko banda

4. december, Linhartova dvorana

Z LJUBEZNIJO JANIS, tradicionalni decembrski koncert (tokrat muzikal) Cankarjevega doma in Café Teatra v produkciji Zagrebškega mestnega gledališča Komedijska. V vlogi legendarne pevke Janis

Joplin je nastopila Zdenka Kovačiček. Muzikal nas je ponesel v obdobje velikih festivalov, rock legend in svobode.

7. december, Gallusova dvorana

VLADO KRESLIN POJEZIJE, tradicionalni koncerti, na katerih je Kreslin tokrat predstavil tudi svojo knjigo pesmi *Pojezije*. Na koncertu so poleg Beltinške bande in Malih bogov sodelovali še Brina Vogeltnik, Aleksej Ermakov, Helena Vindiš in Martina & Donia.

14.–16. december, Gallusova dvorana

4 GLEDALIŠČE

Cankarjev dom si je, tudi zaradi gledališkega programa, v mednarodnem prostoru zares utrdil položaj zaščitnika sodobne odrske umetnosti in njenih iskanj ter postal zanimiv partner tudi najuglednejšim umetnikom svetovnega prizorišča. Tako smo se kot koproducentje povezali z gledališčem Societas Raffaello Sanzio in kanadskim gledališčem Théâtre UBU, skupino The Tiger Lillies pa smo gostili v partnerstvu s festivalom Ex Ponto.

Blagovno znamko gledališkega (in plesnega) programa – Teater CD smo še utrdili, da bi se vpisala v zavest obiskovalcev ter postala porok za kakovosten domači in mednarodni program, ki nagovarja široko in različno občinstvo. Dostopnost kulture je eno od temeljnih načel kulturne politike in tudi v Cankarjevem domu si prizadevamo, da bi tako programsko raznovrstno kot tudi cenovno ostali zavezani tej stalnici, obenem pa zagotavljali vrhunsko raven programa. Imamo tudi posebno zloženko oziroma plakat Teater CD, ki že drugo leto redno izhaja vsaka dva meseca ter gledališču (in plesu) zavezanemu občinstvu omogoča vnaprejšnji dvomesečni pregled prireditev s tega področja. Gledališko-plesni program ima pod to znamko zdaj drugič povsem samostojno sezonsko publikacijo, v kateri je pregledno zajet ves program sezone ali pa vsaj njegova velika večina. Z vidika obiskovalca gledaliških in plesnih prireditev je pomembno, da mu omogočimo nazoren vpogled v celotno sezono, obenem pa bo s tem v prihodnosti lažje pregledno ocenjevati kakovost in umetniško usmeritev posamezne programske sezone.

Imamo tudi posebne abonmaje samo znotraj gledališko-plesnega programa. Tako so tukaj trije različni abonmaji, imenovani IGRA, GIB in SCENA. Obenem pa največje domače in mednarodne dogodke vključujemo tudi v vse bolj priljubljeni abonma AD HOC. Abonmaja Igra in Gib sta večinoma mednarodna, razlikujeta pa se v tem, da je prvi bolj usmerjen v gledališče, drugi pa bolj v sodobni ples. Poleg petih določenih uprizoritev abonenti šesto še izbirajo iz ponudbe abonmaja Scena. Abonma Scena pa sestavljajo izključno nove domače uprizoritve tako s področja plesa kot gledališča, ki so bile plod koprodukcijskega sodelovanja med Cankarjevim domom in nevladnimi kulturnimi organizacijami. S tem želimo izboljšati obisk domačih predstav in obenem spodbuditi koproducente, ki prihajajo večinoma iz nevladnega institucij, k večji zavzetosti in kakovosti produkcij.

4.1 MEDNARODNI KOPRODUKCIJI IN TUJA GOSTOVANJA

Produksijski vrhunec prve polovice leta je bila velika mednarodna koprodukcija projekta *Pekel (Inferno)*, nastala v okviru *Božanske komedije*, s katero je avtor in režiser Romeo Castellucci v letu 2008 odprl mednarodni gledališki festival v Avignonu. Cankarjev dom je kot koproducent nastopil v zelo imenitni družbi uglednih mednarodnih ustanov; obenem pa je tudi eden od petih soorganizatorjev, ki so temu več kot milijon evrov ovrednotenemu projektu pomagali do sredstev iz sklada Evropske unije – Kultura 2007–13.

V drugi polovici leta pa smo z zelo uglednimi koproducenti izvedli koprodukcijo z znano kanadsko gledališko skupino Theatre UBU, ki jo vodi režiser Denis Marleau (v Sloveniji smo ga pred leti spoznali z odlično in zelo izvirno interpretacijo *Slepcev* Mauricea Maeterlincka), uprizoritev dramskega prvenca *Zabava za Borisa* Thomasa Bernharda.

Societas Raffaello Sanzio, Cesena, Italija
BOŽANSKA KOMEDIJA – PEKEL *Inferno*

Režiser: Romeo Castellucci

Producenti: Societas Raffaello Sanzio, Festival v Avignonu, CD, barbicanbite09 (London), de Singel (Antwerpen), KunstenfestivaldesArts (Bruselj), Atenski festival, UCLA Live (Los Angeles), Vilna – evropska kulturna prestolnica 2009; Festival Sirenos, Vilna; F/T 09 – Tokijski mednarodni umetniški festival in drugi

Skupina Societas Raffaello Sanzio, ustanovljena pred devetnajstimi leti, združuje različne vrste umetnosti ter z uporabo vizualnih in zvočnih možnosti tradicionalnega gledališča in modernih tehnologij ustvarja dela, ki nadgrajujejo dramsko besedilo ter s tem rušijo njegovo prevladujočo vlogo. In to skupino in njenega ustanovitelja Romea Castelluccija v Sloveniji poznamo. Pozna jo tudi svet, večinoma bolje kot doma, v Italiji.

»Božanska komedija je nesporno nemogoč projekt. Veličastnost besedila presega literarno in ga z vidika gledališča poganja v krožnem gibanju.« S temi besedami se je Romeo Castellucci lotil *Božanske komedije*, še enega temeljnega dela evropske literarne tradicije. Uprizoritev je doživela premiero poleti 2008 na avignonskem festivalu. Castellucci je iz Dantejevega epa zajemal osnovni navdih in nastali sta uprizoritvi *Inferno (Pekel)* in *Purgatorio (Vice)*, *Paradiso (Raj)* pa si je režiser zamislil kot instalacijo z igralci. *Pekel*, ki smo ga videli tudi v Ljubljani, so prvič igrali na odprtem odru papeške palače, rezidence prvega francoskega papeža Klementa V., ki ga je Dante postavil med preostale prebivalce *Pekla*, za nadaljnja gostovanja pa ga je režiser predelal za zaprte gledališke dvorane. Celotni projekt je dosegel odmevne in pohvalne kritike tako s strani francoskih kot tudi italijanskih kritikov.

V Sloveniji so si bila mnenja strokovne javnosti deljena in večkrat nasprotujoča.

Kritik Andrej Jaklič je dogajanje na odru opisal z besedami: »Otroci, zaprti v steklenem kubusu, velikanska črna stena, ki zdrobi človeško lobanjo, okostje, ki se samo premika po odru, koreografirani množični prizori z veliko statisti, osamljeni fant s košarkarsko žogo, matere z majhnimi otroki, mladostniki režejo vratove starejšim in nasprotno, objemi naključnežev ... gre torej za izris fragmentov nekih življenj, na videz nepovezanih, sicer pa združenih v – peklu, ki je, tako Castellucci, življenje.« /Delo: Mala slikanica groze/

Petra Tanko je za Radio Slovenija zapisala: »Veliko dramaturško težo dajeta predstavi scenska glasba in likovno oziroma svetlobno oblikovanje, ki posredujejo svet brezizhodnosti, teme, krvi, oddaljenih svetov, v katere ne želimo vstopiti. Kljub temu, da predstava nima jasne dramaturške linije in da so prizori prej kot v stopnjevanju nizani drug poleg drugega in gledalec ne spozna takojšnjega učinka, celota pušča vtis globoke žalosti, pretresenosti nad prikazanim. Ob poznavanju produkcijskih razmerij se lahko vprašamo, kdaj bodo naše institucije sposobne tudi slovenske umetnike promovirati na evropsko, svetovno raven, saj njihovo delo kriterijem vsekakor zadostuje.«

2. in 3. marca 2009, Gallusova dvorana

V povezavi z gostovanjem Castelluccijevega *Pekla*, ki je našel navdih pri Danteju, se je porodila ideja, da bi v Ljubljano povabili znanega italijanskega igralca in režiserja Roberta Benignija, ki slovi po svojem imenitnem branju spevov Dantejeve *Božanske komedije*. Prireditelji smo načrtovali skupaj z Italijanskim kulturnim inštitutom v marcu 2009, ko bi umetnik v Gallusovi dvorani interpretiral nekaj spevov iz *Božanske komedije*. Prva gostovanja v Franciji so na žalost pokazala, da je zaradi verbalne improvizacije nemogoče zagotoviti prevod in predstavo je bilo treba, na predlog igralca, odpovedati.

Théâtre UBU, Montreal, Kanada

THOMAS BERNHARD: ZABAVA ZA BORISA

Koproducenti: CD, Festival v Avignonu, Festival TransAmériques in Usine C (Montréal), Festival La Bâtie (Ženeva), Manège-Mons (Mons, Belgija), Maison de la culture d'Amiens (Amiens, Francija)

Zasnova in režija: Denis Marleau

Zabava za Borisa (1970), prvo dramsko besedilo Thomasa Bernharda, vsebuje obsesije in poetične motive, ki so stalnica v opusu tega avstrijskega pisatelja. Njegovi liki so okrnjeni, nepopolni in fizično zaznamovani, človeški ostanki dekadentne, sprevržene družbe. Čeravno so obsojeni na nedejavnost, pa iz njih bruhajo plohe strastnih in ognjevitih besed, ki napajajo Bernhardovo umetnost razdraženosti.

Čeprav je Dobra žena v avtomobilski nesreči izgubila noge in moža, ni izgubila hladnokrvnosti, plemenitosti in avtoritete. Kot pokroviteljica in dobrotnica se udeležuje dobrodelnih prireditev, a tudi pogosto ostaja doma z Johanno, svojo negovalko in družabnico. Ta stoično sprejema neobzdrane samogovore svoje gospodarice in prenaša različna ponižanja. Johanna neguje tudi Borisa, pohabljenca brez nog, ki ga je Dobra žena nedavno pripeljala k sebi iz doma za onemogle in se z njim poročila. Za Borisov rojstni dan priredi veliko zabavo in na veličastno gostijo povabi trinajst pohabljenec, od katerih vsak prinese darilo za Borisa. Zabava, nekakšna hrupna in glasna zadnja večerja, vrhunec doseže z nasilno Borisovo smrtjo, ki potre vse goste razen Dobre žene.

Marleau pohabljenca – povabljenca predstavi kot lutke, avtomate z vsiljivo, brezdušno in neživo navzočnostjo, a obdarjene z vidom in oživiljene z lučjo. Tako delo navdihne s poetičnostjo. In čeprav so vsi liki razen Johanne priklenjeni na invalidske vozičke, predstava nikakor ne izzveni v temačnih tonih. Seveda je tragiko še kako čutiti, a ta soobstoja tragičnega in komičnega daje vtis človeškosti. To je nedvomno vznemirljiva uprizoritev, »gledališče v gledališču«, ki je gledalce (celo tudi) nasmejala, a jim hkrati dala misliti o nekaterih temeljnih problemih našega bivanja. In čeprav gledališče na videz nima moči, da bi spreminjalo svet, vendarle ponuja možnost, da v njem človek lahko vidi svet tudi z druge perspektive.

Kritik Andrej Jaklič je zapisal naslednje: »Borisovi prijatelji, naslednji režiserjev poudarek, so namreč 'tolpa' računalniško programiranih avtomatov, s pomočjo sodobne tehnologije neverjetno podobnih ljudem, že prav počlovečenih ... Kar pod osnovno črto Marleaujeve interpretacije pomeni tudi, da smo, nenazadnje, vsi na istem, da je tisto, kar utripa pod kožo, pri vseh tako rekoč enako in nespremenljivo. To pa je, vsekakor, blizu tistemu, kar nam ves čas govori že sam dramatik. Da je do meje, od katere naprej bo človeku pripadala velika začetnica, nemogoče priti. Če že, bo to dosegel kdo drug. Res povsem bernhardovsko, a spričo učinkovitega gledališčenja nikakor vsebinsko podvojeno, prej nasprotno.« /Delo: Nemo srce/

Predstava je bila pri občinstvu in strokovni javnosti dobro sprejeta.

19., 20. december 2009, Linhartova dvorana

Hotel Pro Forma, København, Danska in Latvijski radijski zbor, Riga

OPERACIJA: ORFEJ

Koncept in režija: Kirsten Dehlholm

Predstava mednarodnega gledališkega laboratorija Hotel Pro Forma, ki ga je ustanovila režiserka in vizualna umetnica Kirsten Dehlholm, je nastala leta 1993 za festival v Århusu, doslej pa je po svetu imela več kot 120 ponovitev. Kritiki so jo ob gostovanjih med drugim označevali tudi kot »opero 21. stoletja«, »moderno klasiko« in »eno največjih doživetij vseh časov«. A pri nas, 16 let po njenem nastanku, ni bilo tako.

Predstavo izvaja 13 pevcev Latvijskega radijskega zbora, operna in plesna solistka ter vsi se gibljejo po velikanskem stopnišču. Scenografija je ogromno stopnišče z okvirjem pred njim in daje vtis neskončnosti ali pa je meja med končnim in večnostjo. Premiki navzgor in navzdol se vežejo na Orfejev spust v podzemlje ter pot nazaj v svet živih. *Operacija: Orfej* je predstava, ki je, po režiserkinih besedah, »bolj vezana na vizualno umetnost kot pa na svet opere«. In nadaljuje: »Zdi se, da gledalci uprizoritev najbolje sprejmejo takrat, ko ne pričakujejo zgodbe, ampak so se pripravljeni spustiti v odprt prostor, po katerem se lahko prosto gibljemo. Sprva potrebujejo nekaj potrpežljivosti, saj se predstava le počasi odpira, a na koncu so za svojo potrpežljivost poplačani.«

In gledališče nas prav s tovrstnimi projekti očara in potrjuje svojo živost. Dehlholmova je v resnici tudi s predstavo v Cankarjevem domu premaknila meje gledališkega izraza in spreminjala pričakovanja občinstva. Nekaj jih je zelo hitro zapustilo dvorano, drugi smo bili (v večini) očarani.

Predstava je bila v Sloveniji deležna ene same kritike. Glasbeni kritik Dela Jure Dobovišek je med drugim zapisal: »Gostujoča *Operacija* je zablodila Cankarjevega doma in si komajda zasluži komentar. Eden tistih projektov, ki so mogoče videti zanimivi na papirju, tj. v podnaslovljenih klasifikacijah

('vizualna opera') in v samoorisih ('opera 21. stoletja, ki raziskuje globlje pomene starodavnega mita' ipd.), v materialnosti pa se takoj izčrpajo in razberejo kot povrhnjica brez vsebine. Ime odrskega kolektivnega nosilca – 'mednarodnega laboratorija za uprizoritvene umetnosti' – je tokrat dobesedno Hotel Pro Forma.«

Kirsten Dehlholm je o svojem ustvarjanju predavala na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo – študenti so poslušali zanimive zgodbe o predstavah podob, o podobah, ki že trideset let pripovedujejo svoje zgodbe.

11. in 12. maj 2009, Gallusova dvorana

Pogovori o predstavah po predstavah

Po predstavah *Pekel*, *Zabava za Borisa* in *Operacija: Orfej* smo v Cankarjevem domu pripravili pogovore z ustvarjalci – vsi so bili dobro obiskani in občinstvo je bilo za to priložnost hvaležno. Cankarjev dom postaja središče razmisleka o sodobnem gledališču, umetnosti in ustvarjanju.

Načrtovano predstavo *Pošasti in čudesa* gledališča Teatro de ciertos habitantes in avtorja Claudia Valdésa Kurijs smo zamenjali s predstavo *Sivi avtomobil* istega avtorja in gledališča.

Teatro de ciertos habitantes, Ciudad de Mexico, Mehika

SIVI AVTOMOBIL *El automóvil gris*

Režija: Claudio Valdés Kuri

V okviru festivala Viva Mehika – Mehiška kultura v živo je pri nas gostovala v Mehiki in tudi na tujem uveljavljena skupina Teatro de ciertos habitantes, ki jo umetniško že deset let vodi režiser Claudio Valdés Kuri. Predstava je odrska uprizoritev istoimenskega kulturnega mehiškega nemega filma iz leta 1919, v kateri peščica igralcev z japonsko tehniko benši vdahne življenje podobam in več kot 50 likom na platnu. To je zgodba o kriminalni združbi iz Ciudad de Mexico, strahu in trepetu v obdobju revolucije. Žrtve so ustrahovali, jih oropali, nato pa ušli v svojem prepoznavnem sivem fiat. Predstava o sivem avtomobilu mehiško filmsko klasiko dopolnjuje z igralci in improvizirano klavirsko glasbo, oživlja pa tudi umetnost pripovedovalcev benši. V imenu vseh filmskih oseb zgodbo (z besedami) pripoveduje en sam igralec (pri nas je bil to Aljoša Ternovšek), ki občinstvo popelje na divje popotovanje skozi mešanico jezikov, obdobj in kultur.

In predstava je bila za tiste, ki so jo videli, več kot samo zanimiva zgodba ene od oddaljenih kultur. Kritičnega zapisa o predstavi ni bilo.

17. april 2009, Linhartova dvorana

THE TIGER LILLIES: Pesmi o skuštranem Petru in drugi krvavi verzi

Sklepni dogodek 16. festivala Ex Ponto, v sodelovanju s Cankarjevim domom

Pesmi o skuštranem Petru in drugi krvavi verzi je predstava, s katero skupina The Tiger Lillies zaznamuje dvajsetletnico svojega avantgardnega in razvpitega nastopanja. V njej so pesmi iz muzikala *Skuštrani Peter* in mnoge druge uspešnice, ki so jih navdihnili dela znanih in kontroverznih literarnih in umetniških osebnosti, od Heinricha Hoffmanna in Edwarda Goreyja, do Bertolta Brechta in Hansa Christiana Andersena. Tu so obskurne in nevsakdanje umetniške stvaritve, katerih téma so »nesrečne okoliščine, ki se običajno končajo s smrtjo majhnih otrok in čudakov«. To je neizprosna in ostra kritika družbenih (ne)vrednot, katerih žrtve so nešteto otroci tradicionalne, družbi, politiki in religiji tako ljube oblike družine. In téma festivala Ex Ponto 2009 je bila »družina«.

Kritik Radia Študent je zapisal: »Bogastvo in barvitost tém te prečudne angleške trojice, ki jo navzven najbolj zaznamuje visoki glas falsetto vodje zasedbe Martyna Jacquesa, v živo pride še bolj do izraza. V takšnem kontekstu poslušalec precej bolj zbrano posluša besedila skladb, nekoliko pa k skupnemu razumevanju pripomore tudi vizualna komponenta. ... Spretnost vživljanja v različne vloge junakov njihovih pesmi je bila na zavidljivi ravni, vsekakor pa v maniri pravega brechtovskega kabareta – v osnovi gledališkega žanra, ki pa so ga The Tiger Lillies v dvajsetih letih obstoja izredno posrečeno

predelali v prvovrstno glasbeno-uprizoritveno izkušnjo. ... Trije vrhunski klovni so včeraj zvečer na odru Cankarjevega doma spretno dokazali, da so vse prej kot utrujeni.«

23. september 2009, Linhartova dvorana

4.2 KOPRODUKCIJE GLEDALIŠKIH PROJEKTOV

CD že leta načrtno razvija sodelovanje z mladimi ali mlajšimi ustvarjalci, ki jih izbiramo na vsakoletnem javnem razpisu. Ti nato v obliki koprodukcij med nevladnimi javnimi zavodi in CD ustvarjajo v prostorih CD. V letu 2009 smo izvedli sedem gledaliških projektov, kot koproducentje pa smo soustvarili dva festivala: Goli oder in Mesto žensk.

KUD Ljud, CD, IN SITU, graški festival La Strada in Festival Ljubljana
ELEKTRICNE INVAZIJE

Instalacija, gledališke delavnice in performans

Zamisel in režija: Vida Cerkenik Bren in Jaša Jenull

Niz gledaliških posegov v javni prostor, ki jih avtorska skupina KUD Ljud pripravlja v koprodukciji z evropsko mrežo za umetniško dejavnost v javnih prostorih IN SITU, postavlja veliko srebrno kocko na različne in izbrane točke. Iz nje ob dogodku – performansu izstopijo različna bitja, svojevrstni igralski liki, ki s svojo dejavnostjo načenjajo vprašanja (ne)komuniciranja in (ne)sprejemanja drugačnosti v kontekstu javnega urbanega okolja. KUD Ljud je mednarodna skupina mladih ustvarjalcev iz gledališča in sorodnih medijev, ki jih družijo vera v »živo« umetnost v neposrednem stiku z gledalcem. Instalacija je bila en teden postavljena v Veliki sprejemni dvorani; v tem času sta avtorja zamisli, oba diplomirana gledališka režiserja, v Cankarjevem domu organizirala (zelo dobro obiskane) delavnice, ob koncu pa smo videli tudi »dogodek«, performans, ko »nezemeljska« bitja iz kocke izstopijo.

Instalacija in dogodek sta bila zelo dobrodošla popestritev programa Cankarjevega doma v času »bivanja nezemljanov« v Veliki sprejemni dvorani, kjer je »pretok« občinstva v resnici brezštevilen. Presenečeno občinstvo diskretno napovedanega dogodka je, lahko napišemo, prireditev zelo dobro sprejelo. Prav je, da v Cankarjevem domu gostimo tudi mlade, manj izkušene ustvarjalce; in dobrodošlo je, če občinstvo – tako odrasli in (verjetno) še bolj otroci v zimskem času lahko doživijo nekaj »uličnega gledališča«.

od 25. do 31. januarja 2009, Velika sprejemna dvorana

Imaginarni in CD

DAVID HARROWER: ČRNI KOS *Blackbird*

Prevajalka: Alja Predan, režiser: Rene Maurin, igrajo: Iva Babić, Janez Starina in Lucija Tratnik; avtor glasbe: Silence, scenografa Elena Fajt Velikonja in Rene Maurin, kostumografka: Elena Fajt Velikonja, oblikovalec svetlobe: Janez Kocjan

Črni kos, drama sodobnega škotskega dramatika Davida Harrowerja, je začela svojo pot kot uspešnica edinburškega festivala Fringe (pod režijskim vodstvom Petra Steina), kmalu zatem pa je leta 2007 prejela tudi prestižno nagrado Laurencea Olivierja za najboljšo novo igro. Besedilo se ukvarja z eno redkih še danes tabuiranih tem, s pedofilijo ali z ljubezenskimi razmerji med odraslimi in mladoletniki. Briljantnost Harrowerjevega dela je predvsem v pronicanju v globine, ki se mu ponavadi, zavoljo lastnega moralnega udobja, izogibamo. Avtor napada posplošene predstave o spolnih odnosih odraslih z mladoletniki, ki so postali predvsem gorivo senzacionalističnega poročanja.

Predstava, odlična priložnost za igralca, je brez izjeme požela same dobre kritike.

Andrej Jaklič je zapisal: »Janez Starina že od začetka prav nič ne skriva notranje razbrazdanosti, nelagodja, ki ga navdaja ob srečanju z njo. Izdajo ga tako trzajoče, hlastajoče telo, v katerem se že nekaj časa ne počuti več dobro, kot njegove čustvene in miselne reakcije. Te ob prefinjenem niansiranju zajamejo širok spekter čustvenega tobogana. ... Jasnejša in odločnejša je v svoji igralski figuri Iva Babić. Izzivalna v telesnosti, premočrtna v svoji odločenosti priti stvari do dna, ostra v komunikaciji. ... Med situacijami, te so pri njej vedno enoznačne in zato manj notranje razplastene, se

premika hitro in odločno. Razpoloženski spekter njene Une je (kljub enakemu literarnemu izhodišču) manjši kot tisti pri Rayu, tudi zato jo gre bolj kot osebo, ki se je vrnila iskat izgubljeno, razumeti kot za vedno ranjeno bitje, ki se v obupu pred lastno bolečino nazadnje zateče prav k njenemu izvoru.«

Igralca pa nista odlična kar »sama po sebi« – predstava Imaginarnega je tokrat angažirala režiserja in to tisti, ki spremljamo predstave Imaginarnega, opazimo.

Janez Starina je na Slovenskem festivalu komornih uprizoritev SKUP '09 Mestnega gledališča Ptuj prejel nagrado *satir* za vlogo v predstavi *Črni kos*. Žirija jo je utemeljila: »Janez Starina je ustvaril prepričljivo podobo dramskega lika Raya, nekoč, pred prestajanjem zaporne kazni, imenovanega Peter, ki ga v svoji nezadržni razbrzdani sli do mladega najstniškega dekleta in izpovedjo o ljubezni, v obsodbi preteklosti in med spominom, predstavi kot človeka, ki nosi svojo krivdo in zločin, kazen ter razdvojenost, ko se v že oddaljenem času ljubezenskega dogodka ponovno sreča s svojo *žrtvijo* – tokrat z že odraslim dekletom. Njegova čustvena in transformativna razpoloženja, njegovo igralsko stališče do razkrivanja osebnostno deviantne, a vendarle ne obsojajoče izpovedi, je vrhunsko odigrana vloga.«

Slovenska praižvedba 10. maja 2009 in 7 repriz, Dvorana Duše Počkaj

Mini teater, CD, Novo kazališče Zagreb in ZeKaeM (Zagrebačko kazališče mladih)

HEINER MÜLLER: MACBETH PO SHAKESPEARU

Režija: Ivica Buljan; prevod: Milan Štefe; kostumografija: Ana Savić Gecan; scenografija: son:DA; skladatelj: Mitja Vrhovnik Smrekar; koreografija: Tanja Zgonc; dramaturgija: Diana Koloini; lektorica: Mateja Dermelj; igrajo: Marko Mandić, Milena Zupančič, Polona Vetrih, Jurij Drevenšek, Jure Henigman, Jose, Stipe Kostanić, Domen Valič, Anže Zevnik

Ivica Buljan je pred premiero v pogovoru za Dnevnik povedal: »Müller, to ni dramatik za gledališča, ki iščejo novitete. Po drugi strani pa izvrstno opisuje to, kar se je svetu zgodilo zadnje leto, ta občutek strahu, kakršnega nismo poznali od hladne vojne naprej in ni primerljiv niti z 11. septembrom. Ta strah ob ekonomski krizi je presegel strah pred terorizmom ali pred atomskim orožjem, plinska kriza pa je omajala celo to, kar so imeli tudi v najrevnejših evropskih deželah za garantirano, na primer ogrevanje. ... V ta čas torej stopi junak, ta Macbeth, ki pa mu je Müller tako in tako že odvzel vse metafizične razsežnosti, vso refleksijo, ki jo je še imel pri Shakespearu.«

Macbeth po Shakespearu, ki ga le leta 1971 vzhodnonemški dramatik napisal po delu svojega velikega dramskega predhodnika, je v postavitvi režiserja Buljana bistveno opredeljen z izbiro uprizoritvenega prostora. To je Štihska, okrogla dvorana, oder, okoli katerega je občinstvo – iz njegovih vrst pa na prizorišče vstopajo nastopajoči, a si prostor po potrebi odmerijo tudi zunaj »ringa« in s tem v svoje izvajanje čedalje bolj čvrsto vpenjajo gledalce.

Ana Perne je o predstavi zapisala: »Buljan, čigar izziv je marsikdaj prepoznati ravno v reinterpretacijah preinterpretacij, v vzpostavljanju dialoga z dialoškostjo modernističnih avtorjev, se je v svojem ponovnem, v okviru produkcije Mini teatra tretjem ukvarjanju z Müllerjevo odrsko pisavo odločil za dejansko pretvorbo surovosti dramatikovega v uprizoritveni jezik. ... Celota skratka ponudi podobo neukrotljive razbrzdanosti, z (obveznim) nanosom seksualne razpuščenosti in razkrite golote. K takšni transgresivni obarvanosti pa vsekakor najbolj prispeva režijski viziji predana igralska zasedba: v ospredju Marko Mandić kot v človeškosti vse bolj razžrti, od uvodnih znakov ohranjanja previdnosti končno razumsko povsem razbesneli Macbeth; Milena Zupančič, ki v spodbijanju vnaprejšnjih podob scela utelesi materinsko ženo, nakar se poigra še z blodnjavimi fantazijami; Polona Vetrih v vlogi Banqua v ekspresivno reduciranih vstopih poskrbi za zgovorne kontrapunkte; preobražujoča se šesterica (Jurij Drevenšek, Jure Henigman, Jose, Stipe Kostanić, Domen Valič, Anže Zevnik) pa jemlje sopo s polnokrvno telesno igro, preseneti z občasnim vnosom humorja, zna mestoma prav bliskovito, a včasih nečisto preiti od enega lika k drugemu.« /V uprizoritvenem ringu, Dnevnik/

Zapisov o naši predstavi je bilo veliko. A najpomembnejši se zdi del članka v priznani nemški reviji Theater Heute, sicer posvečen 44. Boršnikovemu srečanju; naslovili so ga *Boj za oblast*. Iz zapisa v Theater Heute: »Veliko nagrado za najboljšo uprizoritev je oktobra 2009 prejela predstava, ki ni pogrešala tveganja in intenzivnosti ter je tudi zbudila ostra razhajanja. *Macbeth* v izpeljavi Heinerja

Müllerja in režiji Ivice Buljana je telesno gledališče, ki neposredno ogroža človeka. Gledalci sedijo okrog kvadrata, velikega pet krat pet metrov, črnega, golega odra, na katerem so potegnjene le zemljepisne koordinate srednjeevropskega nekraja (nekje na mejnem območju med Hrvaško in Madžarsko). Gledalci v ozračju kluba za borilne športe spremljajo morilski boj moških v majicah in umazanih vojaških hlačah za oblast. Müllerjeva govorica šviga skozi ozračje kot naboji, pri čemer se to postopoma napolni z vonjem po znoju, žganju in mesu, ki so ga navzoči požrli kot zveri, in po tem, kar so od njega izpljuvali. Akustično surovi balkanski pop in tudi pesem italijanskih fašistov gledalce vedno znova opozarjata na to, za kaj pri tej predstavi asociativno gre. To delo je leta 1965 rojeni Buljan resnično zrežiral na malem odru, in sicer v ljubljanskem Mini teatru (najmanjšem v mestu) in v koprodukciji s podobno usmerjenimi partnerji v hrvaškem Zagrebu. Za gledališko srečanje, ki po svoje še zmeraj upošteva okus elegantnega dela srednjega sloja, sega ta *Macbeth* dejansko do praga bolečine, povzročenega z vojno, čeprav gre za čisto gledališče igralcev, primerljivo s slavnim düsseldorfskim *Macbethom* Jürgena Goscha.«

Müller-Buljanova predstava je velika zmagovalka Borštnikovega srečanja: tukaj so tri nagrade: za najboljšo uprizoritev (v celoti), Marku Mandiću za vlogo Macbetha in Juretu Henigmanu za mladega igralca.

In nagrada so tudi odlični odzivi na gostovanjih ter med njimi tudi na mednarodnem festivalu Festival de Teatro de La Habana. Kubanska kritičarka Isabel Cristina je (med drugim) v besedilu pod naslovom *Scotch Tape* zapisala, »da je slovensko-hrvaška predstava *Macbeth* po Shakespearu izzvala ogromno zanimanja občinstva, ki je prvi večer fizično vdrla v dvorano, medtem ko je na drugi predstavi zaradi velikega števila obiskovalcev moral biti organiziran poseben režim vstopa. Tisti, ki so si uspeli ogledati to predstavo, so bili priče nepozabni izkušnji«.

Premiera 25. januar 2009, 8 repriz, Štihova dvorana; ponovitve bodo tudi v letu 2010.

Artbiro in CD

NENAD VELIČKOVIĆ: SAHIB – Impresije iz depresije

Prevedla: Đurđa Strsoglavac, režija: Ivana Djilas, igra: Branko Završan, scenografija in kostumografija: Jelena Proković

Balkanec in Sarajevčan Nenad Veličković pripoveduje zgodbo o uradniku mednarodne organizacije v povojnem Sarajevu in Beogradu, ki vtise o Balkanu piše svojemu ljubimcu v Veliko Britanijo. Tukaj je tudi dvojni zasuk, v katerem naj bi misija mednarodne organizacije civilizirala Bosance in jih naučila plačevati davke, zato da bo država imela več denarja in bo lahko plačevala misijo mednarodne organizacije.

Predstava je nedvomno uspešnica, izvrstna v vseh svojih elementih in zelo dobro jo opisujejo kritikove besede: »Režiserka Ivana Djilas se z dramatizacijo romana v pismih *Impresije iz depresije* Nenada Veličkovića Sahib že v fazi dramatiziranja spretno izogne poenostavljenemu in stereotipiziranemu gledališčenju bosenskega humorja, kateremu nedvomno najbolj odgovarja žanr stand-up komedije, besedilo pa ga radodarno ponuja. Namesto tega 'njena' zgodba prinaša vse, kar stand-up s svojo specifično formo stežka doseže. Prerašča ga s trpkostjo, zajedljivostjo, dvoumnostjo, tudi cinizmom, spodsekava samoumevnost kulturnih obrazcev, načenja probleme lokalnih in globalnih politik ... Tako režiserka besedilu dovoli, da tudi uprizarjano zaživi svoje razplatenost življenje, hkrati pa natančno zapolnjuje 'strani', ki literarno zgodbo predelujejo v univerzalno gledališko, z vsemi vsebinskimi zastranitvami, številnimi zornimi koti in z odsotnostjo lažnega moraliziranja oziroma pravičniškega patosa. Rezi med prizori so mehki, večinoma komaj zaznavni prelivs so enakovredno razporejeni med govorne zamike, pavze in zamolke ter filigranske telesne interpunkcije. Tudi sicer je telesnost igralca Braneta Završana značajska specifika, ki sublimno nakazuje spolno orientiranost in je ne eksponira, sočasno pa z njemu lastnim fizičnim odzivanjem na konkretne razmere še dodatno orisuje Sahibov latentni civilizacijski in osebnostni konflikt. Junak v njegovi interpretaciji postane pravzaprav razumljiv in prej kot namerno zloben že skoraj žrtev mentalnega prostora, iz katerega prihaja.« /Andrej Jaklič: Kako se učenec zahvali učitelju, Delo/

Ob premieri je Artbiro (v sodelovanju s CD) še poudaril svojo angažiranost in pripravil okroglo mizo o temi predstave z Nenadom Veličkovičem in Dnevnikovimi kolumnisti, ki je bila zanimiva, dinamična, predvsem pa – dobro obiskana.

Premiera 11. marca 2009, 7 repriz, Štiхова dvorana

SENCE. MISLI. RISBE. TAKT.

Hanna's Atelje sonoričnih umetnosti, Cankarjev dom, Ex Ponto, Teatro Miela (Trst), Kulturni center univerze v Celovcu UNIKUM (Avstrija), Production Network for Electronic Art (Norveška)

Hanna Preuss, režija sonorične podobe, idejna zasnova; Jaka Šimenc, oblikovanje svetlobe in prostora; Nataša Burger, igra; Antonella Bukovaz, pesnitve; Irena Tomažin, ples in glas; Urška Draž/Tomaž Duša Draž, kostumi; Guillaume Cailleau, videografija; Luka Umek, video DJ; Johanna Herr, zvočni inženiring; Jaro Jelovac, grafično oblikovanje

Sence.Misli.Risbe.Takt. je, po besedah avtorice, »interaktivna gledališka predstava, je ideja, ki združuje izrazna sredstva gledališke in filmske umetnosti ter zvočne instalacije v prostoru. Je izrazito interdisciplinarne narave, saj gre za sobivanje ali plastenje elementov performativnih umetniških praks s filmskimi in video ter sonoričnimi umetnostmi, podprtimi z najsodobnejšo tehnologijo. Tovrstne uprizoritvene prakse, drzne in tvegane, so po evropskih odrih že dolgo na repertoarju naprednejših gledališč in skupin. Predstava, kot je *Sence.Misli.Risbe.Takt.*, ki nastaja v domači produkciji, pomeni, da v Ljubljani evropske uprizoritvene prakse ne le spremljamo, ampak jih tudi soustvarjamo in v njih sodelujemo«.

Predstava temelji na osnovni pripovedni liniji o treh ženskah, ki se znajdejo v temi med življenjem in smrtjo. Vsaka od njih je na življenje še vezana z neko čustveno nitjo, ki jo povezuje z nekom na oni strani. Preden se lahko odpravijo naprej, morajo to nit razplesti. Namen predstave je uzaveščanje tabuizirane tematike smrti in dokončnosti, hkrati pa vzbujanje refleksije o transcendenci in iskanju smisla v končnosti našega bivanja in odnosov ter prevzemanju odgovornosti za pogosto nezavestne življenjske odločitve in odzive.

Luka Zagoričnik je zapisal: »Predstava po naravni izraznosti giba, podob, poezije in zvoka pravzaprav spregovarja skozi ustaljeno govorico in se morda s tem tudi pomensko zameji. K temu je v izvedbi pripomogla tudi pretiha zvočna spremljava, ki tako ni sprostila vsega svojega izpovednega in za gledalca izkustvenega potenciala. Iz prelivajoče se celote se je v izvedbi rahlo privzdignila le poezija, beseda, dvakrat postavljena iz sence na obrobje in na koncu v nagovarjajočo bližino, kjer je delovala kot odmev iz antične umetnosti. Intenzivnost doživetega se je sprostila in izzvenela tudi in predvsem ob izstopu iz 'dežele senc', s čimer se je skupinsko utripajoče sozvočje treh zgodb (prav preplet vidim kot vir naboja intenzivnosti v predstavi) razkrojil in zvočenel na raven treh osebnih čustvenih popotovanj, 'terapije s srečnim koncem'. Vendar ta ni prinesla niti intenzivne 'katarzične' izkušnje niti grozeče slutnje ponikanja nazaj v 'deželo senc'.« /Amorfna groza čutnega, Delo/

To je predstava za zelo specifičen krog občinstva.

Premiera 23. septembra 2009, 6 repriz, Dvorana Duše Počkaj

Kud Samosvoj, CD, DIC, KUD Pozitiv
PARFUM

Besedilo: Drago Pintarič, režija: Borut Bučinel, koreografija: Grega Mohorčič, dramaturško svetovanje: Blaž Lukan, scenografija: Tjaša Čuš, Nejc Fon, Grega Mohorčič, kostumografija: Suzana Košir, oblikovanje svetlobe: Luka Curk, oblikovaje tona: Jernej Černalogar, igrajo: Milan Štefe, Arna Hadžialjević, Andreja Vezovnik, Gea Erjavec, Maja Kalafatić, Ana Celec

Bučinelova gledališka predstava nas želi popeljati v čutno razsežnost vonja, ki v gledalcu pomaga ustvariti nezavedne asociacije in morebitne reminiscence v času. Rdeča nit je posameznikova potreba po priznanju njegove osebnosti v družbi in družbena agonija za lepoto, erotiko ter materialnimi dobrinami. Predstava je obenem kritika moderne zahodnoevropske družbe, ki je postala družba gledanja, saj je danes že prav vse podrejeno konceptu vizualnosti, hkrati pa v obsesiji z vizualnim zanemarjamo sluh in voh. Režiser s predstavo znova odpre tematiko o brezbriznosti človeške družbe do posameznika. A predstava s pretiranimi in neselekcioniranimi sredstvi ni dosegla svojega namena.

Nič od napovedi za uvrstitev predstave v program CD se namreč na odru Štihove dvorane ni zgodilo – zato je bila to napačna programska poteza.

Po premieri smo v Dnevniku prebrali kritiko Ane Schnabl z naslovom *Parfum: poskus*. Tukaj povzemamo odlomek: »Večina sekvenc se ni premaknila dlje od neposrednega akta zapeljevanja, igre mačke z mišjo ali odkrite manipulacije, zastale so v legitimni, a skoraj prazni zgodbi o nekom, ki podlega ženski lepoti. ... Domiselne scenografske rešitve in uporaba prostora dvorane uprizoritev rešijo pred monotonijo golega dogajanja, temu zadostijo tudi občasne agresivne intervencije vonjev in zamolkla, skrivnostna odrska luč.«

Premiera 13. novembra 2009, 3 reprize, Štihova dvorana

Kolektiv Narobov, KUD France Prešeren, Cankarjev dom
IMPROVIZIJA 2009

Umetniško vodenje: Maja Dekleva Lapajne, voditelja večera: Ana Marija Mitić in Tomaž Lapajne Dekleva, pevci/igralci: Alenka Marinič, Ana Hočevvar, Andrej Težak - Tešky, Rupert Lehofer, Boštjan Gorenc - Pižama, Goran Završnik, Igor Bračič, Silvana Žorž, Sonja Vilč, Gregor Moder, Mojca Weber, Nejc Simšič, Juš Milčinski, Petra Markovič, gib: Gregor Kamnikar, Igor Sviderski, glasba: Gal in Galeristi, kostumografija: Mario Dragojevič, scenografija: Tomaž Lapajne Dekleva, video: Maja Smrekar

»Ni vam treba v Moskvo! Kolektiv Narobov že osmič prireja odmeven in ultra kičast izbor najboljše impro popevke – IMPROVIZIJO 2009! Po lani razprodani in razgreti Linhartovi dvorani se Improvizija vrača na deske Cankarjevega doma ter obljublja še več zabave in pompoznosti.« Tako je Kolektiv Narobov nagovoril svoje občinstvo. In občinstva je bilo veliko. Nekateri smo se počutili skoraj že – v Moskvi.

Šov, predstava, naj bi bila parodija Evrovizije, a je v Linhartovi dvorani postala že »prava Evrovizija«. In občinstvo jo ima (še vedno ali pa prav zato) – rado. In med njimi je nekaj tudi tistih, ki jo poznajo še iz pionirskih časov – iz odra KUD France Prešeren.

Predstava 12. maja 2009, Linhartova dvorana

Kud France Prešeren, CD
FESTIVAL GOLI ODER 2009
5. mednarodni festival improvizacije
Zamisel in izvedba Kolektiv Narobov

Goli oder zapolnjuje vrzel aktualnega dogajanja na področju umetniške improvizacije v mednarodnem prostoru. Sprva je bil osredotočen na improvizacijsko gledališče, pozneje se je konceptualno razširil na različna polja umetniškega ustvarjanja. Ves čas svojega delovanja raziskuje umetniško improvizacijo, najrazličnejše plasti humorja in stik z občinstvom ter razvija v slovenskem prostoru zapostavljene žanre sodobnega klovnovskega gledališča in kabareta. Letošnji festival je imel poudarek na »retrospektivi« lastnega ustvarjanja. V Cankarjevem domu smo izvedli naslednji predstavi:

KUD France Prešeren, Narobov

KLIC / Igra o pomenu imen in priimkov

Zamisel in izvedba: Maja Dekleva Lapajne, Sonja Vilč, izbor glasbe: Sonja Vilč, luč: Tomaž Lapajne Dekleva

Premiera: 20. maj 2006, Edmonton, Kanada

Klic je predstava o številkah in imenih, o nepregledni mreži človeških življenj, o enkratnosti in nedoumljivosti posameznika, želji po komuniciranju, o izoliranosti in povezanosti, o plasteh in skrivnostih banalij. Koliko je vseh teh imen, priimkov, števil in kdo se skriva za njimi? V resnici improvizirani monologi vseh vrst se prepletajo z miniaturnimi koreografijami in nadvse eklektičnim, tudi improviziranim muziciranjem. To je odlična predstava, uspela ni samo na kanadskem festivalu Improvaganca 2006, ampak tudi pri nas.

19. oktobra 2009, Kosovelova dvorana

KUD France Prešeren, Narobov, CD

TOK- TOK!

Sodobna klovnovska predstava

Premiera: 20. april 2008

Ponovili smo tudi zelo uspešno predstavo, ki brez besede, z elementi klovnovstva in fizičnega gledališča ter z igro, odprto za improvizacijo, odkriva vprašanja in pasti ljubezenskega odnosa.

21. oktobra 2009, Štišova dvorana

V Cankarjevem domu smo izvedli tudi predstavi, ki sta nastali v produkciji festivala Mesto žensk, Cankarjev dom pa je koproducent festivala:

Nataša Živković: PRVA LJUBEZEN, DRUGIČ

V okviru 15. mednarodnega festivala sodobnih umetnosti Mesto žensk

»Ko mati in hči stopita na oder, da bi odigrali mater in hčer, vstopita v neko drugo razmerje, postaneta soigralki, ne da bi povsem izstopili iz prvotnega odnosa, ki je neizogiben. A ravno s tem, ko igrata sami sebe, podvajata, stopnjujeta vlogi, ki se začneta luščiti kot stara koža. Kaj ostane? Da si je treba človeški stik – če naj bo svoboden – vedno znova izmisliti. Da je za vsak odnos tisoč možnosti, da te izhajajo iz igre, gledališče pa ima moč, da na to opozarja.« Tako avtorica v gledališkem listu nagovori občinstvo.

V dnevnem časopisju so bili samo pozitivni zapisi in med drugim tudi naslednja:

»Prva ljubezen, drugič je torej ponovno soočenje ne le s prvo ljubeznijo, kot se rado pravi materini 'zaukazani' predanosti lastnemu otroku, zato da bi jo avtorica razprla v njeni razplatenosti in problematičnosti, pač pa je tudi neke vrste razkrstitev avtoričine prve ljubezni – odra, saj nanj avtorica prenese performersko izkušnjo, zato da vzpostavi prostor lastnega izjavljanja. Pri tem ni nepomembno, da izpostavi prav odnos z materjo, a se od njega ustvarjalno distancira in poigra. /Katja Praznik: Prva pozicija: razkrstitev, Dnevnik/

»Izjemno zanimivo bo v tem oziru spremljati nadaljevanje njene kariere, očitno je namreč, da gre za plesalko izvenserijskih kvalit, močne, enovite odrske prezence, ki je sposobna odprto in polemično misliti lastno pozicijo v svetu in v koreografiji.« /Anja Golob: Moja mama in jaz, Večer/

Premiera 17. oktobra 2009, Dvorana Duše Počkaj, 1 repriza; predstavo bomo ponovili tudi v letu 2010.

Imaginarni in Mesto žensk

JANE SHEPARD: ZACIKLANI

To je predstava o dveh mladih ženskah z različno spolno usmeritvijo in njunih predsodkih. Imela je dobre odzive, tako od kritike kot tudi (sicer skromnega števila) občinstva.

Slovenska praizvedba 7. decembra 2008

Dvorana Duše Počkaj, 3 reprize

Na Linhartovem odru smo z Društvom za sodobni ples Slovenije načrtovali VEČER SODOBNEGA PLESA, a ga nismo mogli uresničiti, ker DSPS tudi v letu 2009 za svoje delovanje ni dobilo nikakršnih sredstev.

4.3 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE

Gostili smo odmevni predstavi slovenskih gledališč:

SNG Maribor

Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR

Premiera 21. novembra 2008

Režija: Sebastjan Horvat

Gre za odmevno predstavo režiserja Sebastjana Horvata, ki dokazuje, da je mogoče uprizoriti Cankarja brez zanj značilnega svetobolja, moraliziranja in melanholičnega zanosa. Drama je odigrana v izjemnem ritmu, dogajanje je osvobojeno neposrednih aluzij na zgodovinsko kot aktualno. Predstavo je moralo videti tudi ljubljansko občinstvo.

29. januarja 2009, Linhartova dvorana

SSG Trst

Žanina Mirčevska: ART EXPORT

Po motivih komedije *Impresarij iz Smirne* (1759) Carla Goldonija

Premiera 15. maja 2009

S silvestrsko predstavo *Art export* Grumove nagrajenke 2009, dramatičarke in dramaturginje Žanine Mirčevske smo v Cankarjevem domu takorekoč oživili ansambel SSG, saj je bila to njihova prva predstava v sezoni 2009/10. Komedija je zgodba skupine povprečnih umetnikov, ki težko shajajo, a vendarle skušajo živeti v iluziji svoje umetniške veličine. Njihove ambicije, osebni interesi in upanja se vrtijo okrog izredne delovne priložnosti, ki jo ponuja referentka ministrstva za kulturo. Predstavo je na oder postavil režiser Eduard Miler.

31. decembra 2009, Linhartova dvorana

Pomembno je sodelovanje z generacijami prihodnjih profesionalnih gledališnikov v obliki gostovalnih diplomskih predstav. Pogostoma so študentske predstave izjemne v svoji drznosti, pogumu in vidni volji po ustvarjanju in take lahko bogatijo program CD. Na odru Dvorane Duše Počkaj smo izvedli dve predstavi študentov Akademije za radio, film in gledališče.

Evipid: HELENA

Produkcija študentov 7. semestra študentov AGRFT

Režiserka: Nika Melink, dramaturginja: Nina Šorak, scenografka: Meta Zupančič, kostumografka: Tijana Todorović, igrajo: Nika Rozman, Tina Vrbnjak, Miha Bezeljak, Lidija Sušnik, Miha Rodman, Anže Zevnik, Predrag Mitrović, Jernej Čampelj k. g., Anja Drnovšek k. g., Tina Gunzek k. g., Tina Potočnik k. g., Žiga Udir k. g.

Mentorja: Jožica Avbelj, Jernej Lorenci

Helena je mit o najlepši ženski na svetu, o njeni usodi, po kateri naj bi iz domače Sparte sledila strasti do trojanskega princa Parisa v Trojo. Zato ji pripisujemo krivdo za trojansko vojno, saj se je Menelaj, Helenin mož, z vsegrško vojsko odpravil v napad za povrnitev časti. Evripid pa svojo snov povzema po drugih zgodovinskih in mitoloških virih, ki navajajo, da je Helena preživela čas trojanske vojne v Egiptu. Trojanska vojna se je vendarle zgodila, čeprav je bila Helena zgolj fantom, izgovor ali zaslepljenost. Kako se spoprijeti z dejstvom, da lahko slepo verovanje v podobo, ki so jo ustvarili sami Trojanci in Grki, pripelje do takšnih razsežnosti? To je vprašanje, ki je ustvarjalcem pomenilo glavno vodilo pri razmišljanju.

Premiera 28. januarja 2009, 2 reprizi

Oscar Wilde: SALOMA

Produkcija študentov 8. semestra študentov AGRFT

Režiser: Marko Čeh, dramaturginja: Nuša Komplet, scenograf: Marko Turkuš, kostumograf: Tomaž Tomljanovič, igrajo: Miha Rodman, Maruša Kink, Blaž Šef, Anže Zevnik, Predrag Mitrović, Tina Vrbnjak

Mentorja: Jožica Avbelj, Jernej Lorenci

Osamljeno judovsko kraljestvo Salome. Izpraznjeno wildovsko življenje danes. In neskončne, perverzne igrice, s katerimi si liki v Salomi krajšajo vsakdanjik, zapolnjujejo življenje in osmišljajo bivanje. Blodeči vodnjak nezavednega pa je treba utišati in zadušiti. Zato je konec Salome režiserja Marka Čeha srečen. »Mirno se lahko igramo naprej!« pravi Marko Čeh.

Premiera 14. junija, 3 reprize

Maska

ŠOKING GALA ŠOV

Dogodki ob 40. obletnici pojava skupine Pupilija Ferkeverk

Soorganizatorji in partnerji dogodka: Muzej in galerije mesta Ljubljane, Slovenski gledališki muzej, Cankarjev dom, RTV Slovenija, Akademija za gledališče, radio, film in televizijo, Kinodvor. Mestni kino, Stara mestna elektrarna – Elektro Ljubljana

Ob obletnici pojava skupine Pupilija Ferkeverk je Zavod Maska s številnimi dogodki opozoril na izjemnost pojava te skupine in ga postavil v širši kulturni in umetniški domači ter mednarodni kontekst. V Linhartovi dvorani je slavnostna ponovitev rekonstrukcije predstave PUPILIJA, PAPA PUPILO, PA PUPILČKI sklenila te dogodke in ogledalo si jo je vsaj dvajset mednarodnih gostov.

Skupina Pupilija Ferkeverk je s svojim kratkim, a udarnim delom zaznamovala gledališko neoavantgardo v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji. S svojim inovativnim in brezkompromisnim načinom – v gledališče je vpeljala interdisciplinarni pristop – je Pupilija Ferkeverk zaznamovala enega od prelomnih trenutkov v sodobnih scenskih umetnostih na Slovenskem in širše. In o dogajanju v tem času so se pogovarjali ustvarjalci izvirne predstave. Pogovor je (po sklepni predstavi) vodil Darko Štrajn.

Linhartova dvorana, 28. oktober 2009

4.4 PONOVIITVE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV IZ PREJŠNJE SEZONE

Vse leto smo izvajali reprize naslednjih koprodukcijskih predstav:

W. Shakespeare: VIHAR

4 ponovitve (30. in 31. januarja in 1. in 2. februarja 2009)

Premiere: 19. septembra 2008 v Mariboru, 29. septembra 2008 v Ljubljani, 13. februarja 2009 v Trstu
Koprodukcija: SMG, SNG Maribor, SSG Trst, CD

H. Achternbusch: ELLA

7 ponovitev premiera 8. oktober 2008

Koprodukcija: Imaginarni, CD

D. Wright: POROČENA S SEBOJ

1 ponovitev, premiera 8. februar 2007

Koprodukcija: Imaginarni, CD

Irena Tomažin: KOT KAPLJA DEŽJA V USTA MOLKA

2 ponovitvi, premiera 13. november 2008

Koprodukcija: Maska, CD

4.5 KLUB CD

ZGODOVINA NEKE LJUBEZNI / avtorski recital

Avtorici in izvajalki: Polona Vetrin in Sonja Pahor, kostumografinja: Mojca Makuc, jezikovno svetovanje: Klemen Jelinčič Boeta

To je burna ljubezensko-profesionalna zveza med igralko Adele Sandrock ter dramatikom in pisateljem Arthurjem Schnitzlerjem. Zgodba se dogaja konec 19. stoletja, potem ko so igralki dodelili glavno žensko vlogo v pisateljevi drami *Pravljica*. Ljubezen je trajala le dobro leto, zapustila pa goro strastnih pisem. Igralka Polona Vetrin in pianistka Sonja Pahor sta s svojim izvrstnim nastopom oživili njuno vihravo razmerje in tudi čas na prelomu stoletja ter pričarali ozračje dekadentnega fin-de-siècla.

Premiera 18. november 2009, 1 repriza

CAFÉ TEATER ... POD OBLAKI

Café teater je sklenil svojo drugo zelo uspešno sezono v Klubu Cankarjevega doma. Kabaretnega tipa prireditev v Ljubljani je malo in program Café teatra zapolnjuje to vrzel.

Pripravili smo dve premieri:

Marko Vezovišek: KUBA LIBRE – Kabaret zlatih let

Nastopata: Lara Jankovič in Gregor Strniša, režiser: Jaša Jamnik, dramaturg: Matej Bogataj, skladatelj: Mojmir Sepe, scenograf: Andrej Stražišar, kostumograf: Alan Hranitelj, koreograf: Miha Lampič, produkcija: Café teater

Marjana Trubar se na vaji srečuje z vsakdanjimi gledališkimi zapleti in paradoksi. Z novim pianistom obuja spomine na svojo življenjsko pot, ki jo je iz globokega socializma vodila prek panka in boja za lastno svobodo do šansona, v katerega se je zaljubila pod vplivom legendarnega Mojmirja Sepeta – Mojzesa. *Kuba libre* je obenem nostalgичna pripoved o časih, ki so nezadržno minili, in je hommage generacijama, ki sta se od mladosti poslovili (pre)pozno, in pozdrav tretji, ki si tega razkošja po vsej verjetnosti ne bo več mogla privoščiti.

Premiera 14. maja 2009, 13 repriz

Boris Kobal: LOČENI ODPADKI

Narodna komedija

Igrajo: Boris Kobal, Jaša Jamnik, Lotos Šparovec/Miha Brajnik, režija: Boris Jamnik, kostumografija: Jaša Kobal, scenografija: Andrej Stražišar, produkcija: Café teater

Štirje uveljavljeni mojstri satire se tokrat lotevajo povsem vsakdanjih problemov naše sodobnosti. Skozi oči različnih skupin, od planincev in povzpeticov, do obrtnikov stereotipno nakazujejo naš odnos do kočljivih tem, kot so starost, narodna in verska pripadnost, istospolna usmerjenost, popivanje, prosjačenje brezdomcev na ulicah in še kaj. Celoto povezujejo pogrebci, ki na pokopališču s sarkazmom komentirajo dogajanje. Kot so zapisali ustvarjalci sami, gre za »državljansko neoporečen, logičen, vznesen in skoraj popolnoma trezen razmislek o vseslovenskih narodnih lastnostih in kvalitetah, o kvantah in kvantitetah, o strasteh in strahovih, o manijah in depresijah, o kreaciji, prokreaciji in rekreaciji, o nevoščljivosti in privoščljivosti, o travmah in kompleksih, o moških in ženskah in tistih vmes – o vsem, na kar imate odgovore, pa nanje še vedno iščete vprašanja«.

To je komedija črnega humorja, ki ga je ustvarila odlična zasedba.

Premiera 14. novembra 2009, 6 repriz

Ponovitve produkcije *Kdo vam je pa to delu?* Marka Pokorna, premiera je bila 7. marca 2008, smo prilagodili povpraševanju publike. Ponovili smo jo 9-krat.

Glasbeni program je gostil naslednje domače in tuje šansonjerje:

Adi Smolar (2-krat), Katja Šulc (*Uglasbena poezija* Mile Kačič), Bossa de novo, Same babe Neža in Godalika, Mouron in Terry Truck (šansoni Jacquesa Brela)

Uresničili smo 35 prireditev v okviru Café teatra.

5 PLESNA UMETNOST

Cankarjev dom si je, tudi zaradi plesnega programa, v mednarodnem prostoru zares utrdil položaj zaščitnika sodobne plesne umetnosti in njenih iskanj ter postal zanimiv partner tudi najuglednejšim festivalom in umetnikom svetovnega prizorišča. Tako smo se pri gostovanju predstave *Sedem polj*

sestavljanke organizacijsko povezali z zagrebškim festivalom EUROKAZ, pri gostovanju predstave *Sutra* pa z beograjskim festivalom BITEF.

5.1 PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE

Po načrtih smo izpeljali gostovanje Velikega kanadskega baleta iz Montreala (Les Grand Ballets Canadiens de Montreal) pod umetniškim vodstvom koreografa Gradimirja Pankova. V skladu s končno izbiro programa je skupina na odru Gallusove dvorane predstavila večer velikih ritualnih plesov Igorja Stravinskega *Les Noces (Svatba)* in *Sacre (Pomladno obredje)* v koreografiji Nizozemca Stijna Celisa. Kanadski balet odlikujejo zelo velika skupinska gibalna inteligenca, jasen občutek in zavedanje vsakega plesalca o svoji vlogi in vpetosti v odrsko celoto. Koreograf je to kakovost dodobra izkoristil v interpretaciji, ki je problematizirala tako skupinske omejitve kot individualno iskro, ki usmerja plemenske in družinske odnose v osnovnih obredjih človeške skupnosti. Gostovanje Kanadčanov je, tako po izvedbenem kot koreografskem vložku, ponudilo vrhunski dogodek, ki je bil odlično sprejet.

16. junij, Gallusova dvorana

Scènes de la Terre, Cie 111, Francija; Akademija za umetnosti, Dalian, Kitajska

SEDEM POLJ SESTAVLJANKE *Les sept planches de la ruse*

Koproducenti: Théâtre de la Ville, Pariz, Equinoxe – Scène nationale de Châteauroux

Akrobatski balet geometrijskih likov

Gostovanje v sodelovanju z zagrebškim festivalom Eurokaz.

Zasnova, scena in režija: Aurélien Bory

Aurélien Bory v svoji estetiki spaja živo (live art), prostorsko in vizualno umetnost, zato pri ustvarjanju sodeluje z umetniki različnih zvrsti – v svoji sedmi odrski stvaritvi z igralci Pekinške opere iz Daliana, katerih akrobatska spretnost je med največjimi na svetu.

Sedem polj sestavljanke je sodobna vizualna zgodba, ki se navdihuje pri staroveški kitajski igri tangram, pri kateri iz sedmih geometrijskih likov sestavljamo neštete podobe. Igra, ki vsebuje temelje kitajske miselnosti ter izžareva močno metaforično, sprostitveno in čustveno moč, je osnova vsebine in scenografije uprizoritve. Na odru kosi sestavljanke postanejo kocke, zdrsejo eden proti drugemu, se dvigujejo in oblikujejo vzpetine ali mesta, nasprotujoče si silnice pa zarišejo like, ki lebdiijo, obvisijo in se gibljejo v nenavadnem ravnovesju.

Slovensko občinstvo je nenavadno vizualno predstavo sprejelo z velikim odobravanjem, kritik ni bilo.

16. in 17. junija, Linhartova dvorana

Sadler's Wells, London

SUTRA

Koprodukcija: Athens Festival, Festival de Barcelona Grec, Monnaie Bruselj, Festival d'Avignon, Fondazione Musica Communications Company

Režija in koreografija: Sidi Larbi Cherkaoui

Vizualna zasnova in oblikovanje: Antony Gormley

Glasba: Szymon Brzóska

Gostovanje v sodelovanju z mednarodnim gledališkim festivalom BITEF iz Beograda.

Vodilno britansko plesno središče Sadler's Wells je v Ljubljani predstavilo izjemno predstavo *Sutra*. V njej so moči združili eden najbolj vznemirljivih evropskih plesalcev/koreografov Sidi Larbi Cherkaoui, prejemnik Turnerjeve nagrade Antony Gormley in 17 budističnih menihov iz šaolinskega templja na Kitajskem. Gre za prvo pravo sodelovanje med zahodnjaškimi umetniki in šaolinskim templjem.

Od prvih razprodanih predstav v londonskem središču Sadler's Wells maja 2008 je Sutro videlo več kot 23.000 ljudi v osmih evropskih državah. Predstava, ki je navdušila občinstvo in kritike, je prevzemajoč pogled na filozofijo in vero šaolinske tradicije. Sidi Larbi Cherkaoui, ki je nedavno postal pridružen umetnik plesne hiše Sadler's Wells, je več mesecev preživel v šaolinskem templju na Kitajskem ter raziskoval šaolinsko filozofijo in njeno razmerje do kungfuja. Delo *Sutra* vsebuje presunljive prizore hipnotičnega gibanja. Scenografija, sestavljena iz 21 lesenih zabojev, izoblikuje nenavaden, spremenljiv odrski prostor.

Poljski skladatelj Szymon Brzóska je za predstavo zasnoval glasbo za klavir, tolkala in godala, ki jo slišimo v živi izvedbi.

Občinstvo v Ljubljani je predstavo sprejelo z velikim navdušenjem.

20. septembra 2009, Gallusova dvorana

5.2 PLESNE KOPRODUKCIJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Na odrih Cankarjevega doma predstavljamo dela pomembnih ustvarjalcev, ki odločno in odločilno sooblikujejo prizorišče sodobnega plesa nekateri tudi v evropskih okvirih. V letu 2009 smo izvedli dva plesna projekta, kot koproducentje pa smo sooblikovali 4. festival sodobnega plesa – Gibanica in predfinancirali stroške.

GIBANICA (Moving Cake) / 4. festival slovenskega plesa – med 16. in 22. februarjem 2009

Producent: Zavod Exodos. Koproducentje: CD, Bunker, Društvo za sodobni ples, PTL, Vitkar, En-Knap, Fičo Balet in Triola.

Bienalni festival Gibanica smo kakor vsa leta z izvedbo osmih predstav gostili tudi tokrat:

Bara Kolenc: ATELJE, Linhartova dvorana

Snježana Premuš: MOVE-AS, Dvorana Duše Počkaj

Andreja Rauch Podrzavnik: MELODIJA ZAČETKOV in MELODIJA REFLEKSIJE, Linhartova dvorana

19. februarja 2009

Tina Valentan: KO LUNA RASTE, Dvorana Duše Počkaj

Gregor Kamnikar in Tina Dobaj Eder: ODPRTO OD DO (Commovéo 0.3.1), Kosovelova dvorana

21. februarja 2009

Aleksandra Kostič: DIGITALNA KOMUNA, Kosovelova dvorana

Irena Tomažin: KOT KAPLJA DEŽJA V USTA MOLKA, Dvorana Duše Počkaj

Janez Janša: FAKE IT!, Linhartova dvorana

22. februarja 2009

Gibanica je prikaz najkakovostnejše, tehtne, ustvarjalne sodobnoplesne produkcije minulega obdobja. Selektorji so bili: Amelija Kraigher, kritičarka in dramaturginja, Barbara Novakovič, režiserka in kustodinja, in Samme Raeymaekers, umetniški koordinator festivala December Dance. Prišlo je okoli 30 tujih selektorjev.

Na Gibanici '09 je mednarodna strokovna žirija v zasedbi Katalin Erd (Madžarska), Walter Heun (Nemčija, Avstrija) in Vardi Yaer (Izrael) za najboljšo predstavo festivala izbrala *Fake it!* režiserja Janeza Janše v produkciji Exodosa in Maske. V svoji obrazložitvi pa je kot izstopajoča ustvarjalca izpostavila mlada koreografa in plesalca Jurija Konjarja, ki je na Gibanici nastopil s svojim avtorskim solom *Ulysses* (produkcija Exodos) in kot nastopajoči v *Fake it!*, ter Ireno Tomažin, ki se je predstavila z avtorskim delom *Kot kaplja dežja v usta molka* (Maska, CD) in kot plesalka v *Ateljeju* koreografinje Bare Kolenc (Mesto žensk, Bunker, KUD Pozitiv). Občinstvo je nagradilo koreografinjo Snježano Premuš in plesalca Primoža Bezjaka za solo *Zgodbe o telesu 4: Move-As* (Exodos, PTL, Narodni dom Maribor).

Sklepna prireditev je bila v Drugem preddverju CD.

Flota, zavod, Murska Sobota, Flota Ljubljana, CD, STOP, PTL

Matjaž Farič: SRH / Zvok na koži

Glasba: Milko Lazar, koreografija: Matjaž Farič, kostumi: Sanja Grcić, prostor in rekviziti:

Manca Bajec, plesalke: Rosana Hribar, Kaja Janjič, Manca Krnel, Ana Mrak, Mateja Rebolj;

glasbeniki: SToP, pianist: Milko Lazar

V letu 2006 je koreograf Matjaž Farič nazadnje nastopil v Cankarjevem domu. Tukaj je bil v letih 1999–2001 tudi hišni koreograf. Zdaj se je na Linhartov oder vrnil z novo plesno predstavo *SRH – Zvok na koži* s petimi izvrstnimi plesalkami ter prazgodbo novega slovenskega glasbenega dela Milka Lazarja.

Avtor projekta in koreograf Farič je predstavo pospremil z besedami: »Srečata se ter razdelita svet na moški in ženski del. V razpoki sveta se najdetata. Navdih požene palico, ki udari ob predmet. Moški poganja zvok, žensko telo ga sprejema. Na vibrirajoči koži nastaja glasba in se prelije v premik. Premakne se telo, premakne se zavest, premik postane ples. Ritem se prelomi in nekaj parov oči spremlja, kako se zobje zarijejo v trdo skorjo. V ustih se razlije okus in v čeljusti se zapiči krč. Njen pogled se ustavi na površini, po kateri padajo udarci. Njegova roka jih natančno odmerja, zato se ona zlahka znajde v času. Ko mine čas, se spogledata in slovesno priklonita. Nato pozabita eden drugega. Udarec na bobnen v človeku vzbudi srh. Več je udarcev in bolj so ritmično zapleteni, bolj se srh spreminja v lahkotni občutek letenja.«

»Ženska podoba skozi moška očala,« kot predstavo napoveduje koreograf, »zvok, ki vibrira na koži plesalk« sta zgolj dve od izhodišč plesne predstave *Srh*, v kateri se spretno in natančno prepleta več dialogov – dialog med moškim pogledom in žensko podobo, med komponistom in koreografom ter dialog med petimi plesalkami različnih generacij in videzov ter petimi člani Slovenskega tolkalnega projekta SToP in pianistom Lazarjem. Gib in glasba enakovredno ustvarjata tekoče ritmično in obenem mehko gibalno zvočno arhitekturo.

Predstavo med posedanjem občinstva uvede Mateja Rebolj, ki se z belo »brezspolno« lutko, ovešeno na hrbtu, ogleduje v ogledalu in včasih zadovoljno, pa spet vprašujoče pogleduje proti občinstvu. Tekstilne bele lutke, ki se pojavijo tudi v drugem delu predstave, asociirajo na »srh vzbujajoče« breme moškega pogleda, ki mu ženske želijo narcisistično ustreči in se ga hkrati otresti, obenem pa na nelagodno srhljivost, ki jo moškemu oziroma drugemu lahko vzbudi pogled na žensko.

Iz kritiškega zapisa:

»Prav skozi to razpoko šestdelne suite, ki jo je za predstavo napisal Milko Lazar, odlične plesalke – Mateja Rebolj, Rosana Hribar, Kaja Janjič, Manca Krnel in Ana Mrak – prehajajo skozi različna razpoloženja in utelešenja ženskih likov, pri čemer predstava ne učinkuje ilustrativno, ampak abstraktno. V tem smislu so preiščeni oblikovani delno prosojni črni kostumi Sanje Grcić in scenski rekviziti – lutke in ženske torbice –, ki so uporabljeni kot »ženski« označevalci; v osrednjem delu gre zlasti omeniti zahteven in izvrsten solo Mance Krnel, ki prileze izpod Lazarjevega stola in se v decentni svetlobi gola, obuta v rdeče salonorjave in z rdečo torbico, »prelomljeno« opotekajoče se giblje po prostoru. Intenzivna in mestoma impulzivna koreografija je predvsem v prvem delu osredotočena na seksualizirano oblo gibanje ramenskega dela in rok – tu gre še posebej opozoriti na Rosano Hribar –, vsaka posameznica pa izvaja tudi »lasten« arzenal gibalnih elementov, Kaja Jani, na primer, ponavljajoče baletne prvine. Po preigravanju ženskih likov in podob se v zadnjem delu plesalke grobo lotijo belih lutk in se tako uprejo mučni zahtevi pogleda po utelešanju pričakovanih, zelenih in sprejemljivih podob, do konca predstave, ko med raztresenimi lutkami na prizorišču ena »oživi« – lutka s prišitim moškim spolovilom, ki se prav tako kot Mateja Rebolj v uvodu znajde pred ogledalom – v pogledu žensk, v všečnem in obenem mučnem pogledu drugega.«

Predstavo so kritiki zelo dobro sprejeli, prav tako tudi občinstvo.

Premiera 5. novembra, ponovitvi 6. in 7. novembra 2009, Linhartova dvorana

Celinka in CD

TAKT

Koreografija: Uršula Teržan, dramaturgija: Klavdija Zupan, scenografija: Alen Ožbolt, glasba: Mario Marolt, duh časa: Primož Čučnik, kostumografija: One Fiction Factory (Irena Tozon Mrhar, Metka Megušar Bizjan), plesalke in oblikovalke giba: Alena Medich, Marinka Ribič, Lane Stranič

Sodelovanje koreografinje Uršule Teržan in dramaturginje Klavdije Zupan s slikarjem Alenom Ožboltom, pesnikom Primožem Čučnikom in skladateljem Mariom Maroltom temelji na medsebojni radovednosti in želji po prestopanju mej med posameznimi umetnostnimi zvrstmi. Prehajanje med umetniškimi izrazi poteka v različnih realnih prostorih. Intimni prostori nagovarjajo čute občinstva z morjem zaznav (prostori barv, vonjev, vizualno gibnih podob, zvokovnih atmosfer). Čutno stimulirani in senzibilizirani gledalec nato vstopi v klasični gledališki prostor, kjer plesalci svoj na novo ustvarjeni taktilni svet pretvorijo v gledalčev opazovalno-izkustveni slovar. Ples z vodo in ne le v vodi, pesek kot soplesalec, tkanina v vlogi objekta poželenja – so koraki na poti do presenetljive vizualno-plesne predstave. *Takt* je tako za protagoniste kot tudi za gledalce čutna izkušnja in izmenjava občutljivosti. Predstava je pri občinstvu in tudi strokovni javnosti v resnici uspela, žal pa ni bila deležna niti enega kritiškega zapisa. Lahko zapišemo: to je napaka urednikov kulturnih redakcij osrednjih slovenskih medijev.

Premiera 20. novembra 2009 in 4 ponovitve

5.3 ZAČASNO GOSTOVANJE BALETA SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA

Baletni ansambel SNG Opera in balet Ljubljana je v letu 2009 izpeljal napovedani del rednega programa v Linhartovi in Gallusovi dvorani ter dodatne predstave baleta za otroke: skupaj 27 predstav v Linhartovi in Gallusovi dvorani.

Picko in Packo, balet za otroke s petjem in govorjenim besedilom

Uprizorili smo 19 predstav (napovedanih je bilo 13), od tega 6 v okviru programa kulturne vzgoje CD v sodelovanju z GML. Maja smo poleg sedmih napovedanih v letnem načrtu zaradi velikega zanimanja izvedli še dodatnih 6 predstav.

Mozart vs. Schumann, baletni večer koreografa Uweja Scholza

Skladno z načrtom smo pripravili dve ponovitvi predstave iz sezone 2007/08, dosegli sta povprečen obisk.

Romeo in Julija, balet

Obe napovedani ponovitvi predstave 23. in 24. februarja po koreografski zamisli Jourijs Vamosa v Gallusovi dvorani sta bili dobro obiskani.

Hrestač – Božična zgodba, balet

V zadnjih dneh leta smo na odru Gallusove dvorane predstavili vse 4 napovedane ponovitve baletne pravljičice Yourijs Vamosa na glasbo Petra Iljiča Čajkovskega. Predstave so bile razprodane.

5.4 DRUGE PLESNE PRIREDITVE

Cankarjev dom je sodeloval tudi pri izvedbi dveh baletnih večerov, ki ju Društvo baletnih umetnikov Slovenije v času obnove operno-baletne hiše redno pripravlja na odru Linhartove dvorane. Obe prireditvi je snemala in predvajala RTV Slovenija.

Baletni večer z baletnimi solisti in podelitvijo strokovnih nagrad DBUS 2009 je bil v Linhartovi dvorani 23. aprila 2009. Nagrado za življenjsko delo je prejela baletna umetnica in pedagoginja Maruša Vidmar. Nagrade za pomembne umetniške dosežke v letu 2008 so dobili Tjaša Kmetec, Matjaž Marin, Petar Đorčevski, posebno nagrado za strokovno delo pa Bojana Hinteregger.

Deveti gala večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo je potekal 18. oktobra 2009 v Linhartovi dvorani. Predstavil je niz novih, krajših odrskih zamisli, ki so ponudile kar nekaj obetajočih avtorskih iztočnic. Med koreografi so bili: Lukas Zuschlag, Gregor Guštin, Siniša Bukinac in Dana Petretič, Kjara Stanič, Kristina Aleksova, Alena Medich, Katarina Čegovnik, Isabelle Kralj, Tamara Polanc, Georgeta Radasan in drugi.

Letni koncert Akademске folklorne skupine Franceta Marolta Univerze v Ljubljani

Umetniško vodenje: Mirko Ramovš

Redno letno srečanje s častitljivo folklorno skupino, ki deluje pod umetniškim vodstvom Mirka Ramovša, smo predstavili v polno zasedeni Linhartovi dvorani 9. in 10. maja. Predstava pod naslovom *Vrnitev* se je vrnila na preizkušeno pot ter predstavila plese v tradicionalni podobi in barvitih folklornih kostumih, z nekoliko spremenjenimi ali novimi elementi.

6 FILMSKI PROGRAM

Filmski program smo v letu 2009 z izjemo cikla poljskega filma uresničili po napovedih, tako v organizaciji festivalov kot filmske distribucije.

Poleg načrtovanega smo program znova obogatili tudi z zgodovinskim dogodkom – predstavitev znamenitega nemega filma *Pevec jazz* Alana Croslanda, ki smo ga ob živi glasbeni spremljavi in v sodelovanju s Slovensko kinoteko predstavili v decembru.

6.1 FILMSKI FESTIVALI

23. do 30. marec 2009

11. MEDNARODNI FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA (FDF)

Vse več dokumentarnih filmov dandanes zasledimo v programih velikih mednarodnih festivalov, kar je znak, da zanimanje in pozornost, namenjena dokumentarnemu filmu, naraščata. Dokumentarni film kot komentar našega časa in hkrati kritičen komentar igranemu filmu je deležen precejšnjega zanimanja tudi v Sloveniji.

Na FDF 2009 je bilo predstavljenih 24 celovečernih dokumentarcev in en kratki film. Posvetilo francoskemu cineastu Raymondu Depardonu so pospremili štirje filmi. Redni sklopi *Miti, ikone, mediji* so predstavili šest filmov, *Intimni portreti štiri*, *Aktualni*, *družbenokritični dokumentarci* prav tako štiri.

11. FDF je v sodelovanju z Amnesty International Slovenija prvič organiziral tekmovalni sklop, v katerem tekmujejo filmi na temo človekovih pravic. Tričlanska mednarodna žirija je prvo nagrado podelila mehiškemu filmu *Dediči* (Los Herederos) režiserja Eugenia Polgovskega. Tekmovalni sklop bo na festivalu tudi v prihodnje.

FDF je prvič gostoval tudi na drugi lokaciji, v Kinodvoru, s čimer si je razširil krog občinstva, ki po malem, a vztrajno iz leta v leto narašča. Leta 2007 je festival naštel zgolj 1000 obiskovalcev, leto dni pozneje skoraj 2000, lani pa malo manj kot 3000, kar je velik napredek.

Festival so obiskali srbski režiser Dušan Vesić in scenaristka filma Sandra Rančić (*EKV – Kot bi bilo nekoč*), slovenski režiser Vlado Škafar (*Otroci*), italijanska režiserka Claudia Tosi, makedonski producent in direktor fotografije Brand Ferro ter slovenska producentka in scenaristka Petra Seliškar (*Mostar United*).

Med spremljevalnimi dogodki je izstopalo gostovanje angleškega predavatelja Hugh Purcella, ki je pripravil predavanje z naslovom *Pomembnost zgodbe v dokumentarnih filmih*. Predavanje, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Media deskom Slovenija, je potekalo v Dvorani Lili Novy.

Hugh Purcell, vodja študij na MEDIA-podprtem usposabljanju za socialne dokumentariste EsoDoc in avtor številnih BBC-jevih dokumentarcev, je razkril vlogo pripovedovalca zgodbe in razložil, kako zgodbo upodobiti verbalno, vizualno in kontekstualno. Odgovarjal je na vprašanja: Zakaj film

potrebuje zgodbo ter zakaj zgodba potrebuje uvod, jedro in sklep, čeprav ne nujno v tem vrstnem redu? Kako skrivnostno začiniti dobro zgodbo? Zakaj je konflikt pomemben za zgodbo? In posebej za ustvarjalce dokumentarnih filmov: Kako vsebinsko zastavite film, da ima zgodbo? Koliko zgodbe že morate imeti, da lahko predstavite film?

Od 11. do 22. novembra 2009

20. LJUBLJANSKI MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL – 20. LIFFe

Programsko najbolj ambiciozen projekt filmskega programa CD je tudi lani predstavil prerez najsodobnejše svetovne filmske produkcije. Premierno smo v Sloveniji prikazali 106 filmov (91 celovečernih in 15 kratkih), med njimi kar 65 celovečernih filmov, ki niso imeli zagotovljene distribucije za Slovenijo in jih po vsej verjetnosti ne bo mogoče več videti znotraj meja naše države. Izdali smo razširjen katalog ob 20. obletnici festivala, v katerem so bili zajeti zgodovina festivala, njegov razvoj ter vpliv na kulturno podobo prestolnice in širše okolice.

Na 20. LIFFu smo nadaljevali delno predstavljanje programa v Mariboru, kjer smo zavrteli 23 filmov. Odmev je bil dober, zato bomo to prakso v prihodnje nadaljevali.

Programsko izvedbo festivala je v veliki meri omogočila pridobitev novih finančnih sredstev. Poleg glavnega pokrovitelja Mobitela d.d. je finančno podporo festivalu znova namenila darovalka Tobačna Ljubljana, ponovno smo bili deležni izdatne pomoči evropskega programa Media, ki je v primerjavi z letom 2008 (in leti poprej) podvojila sredstva za LIFFe, kar je ljubljanski festival postavilo na drugo mesto po višini sredstev, ki jih Media med vsemi prijavljenimi (približno 60 festivalov) podeljuje za evropske filmske festivale. Obenem je Media LIFFe uvrstila v novo, dolgoročno shemo financiranja, s čimer je festivalu zagotovljena štiriletna podpora.

Medijska pokroviteljica je bila znova časopisna hiša Delo.

Predstavljeni program je v celoti izpolnil pričakovanja javnosti in tudi medijev, ki so v namenjanju medijskega prostora festivalu zopet presegli pričakovano. 106 filmov smo strnili v 10 programskih sklopov. Novostim iz prejšnjih let (Panorama svetovnega filma, Kralji in kraljice) smo lani dodali še pomembno osvežitev, sklop za otroke in mlade Kinobalon, ki se je izkazala za pomemben korak naprej, s katerim obenem vzgajamo mlado občinstvo. Drugič je bil tekmovalnega značaja tudi izbor kratkometražnih filmov, med katerimi je prvo nagrado podelila tričlanska mednarodna žirija. Festival je avtorsko retrospektivo posvetil avstrijskemu režiserju Michaelu Hanekeju in njegovim zgodnjim delom, regionalno retrospektivo Fokus pa mladim režiserkam iz Južne Amerike. Dvajseto obletnico padca berlinskega zidu in družbenih sprememb v nekdanjih socialističnih državah je LIFFe pospremil s tematsko retrospektivo 1989–2009, s katero se je osredotočil na politične in družbene premike v Vzhodu Nemčiji, Romuniji, na Kitajskem in (posledično) Sovjetski zvezi.

O Liffu smo našteali kar 343 medijskih objav, o njem so obširno poročali tudi na spletnih straneh in v različnih ter vse bolj priljubljenih blogih.

Letošnji festival je spremljalo 171 domačih in tujih akreditiranih novinarjev. Filmi so bili prikazani na 259 projekcijah, od tega 23 v Mariboru. Obisk festivala je bil znova odličen, in to kljub dejstvu, da smo ostali brez storitve Kina Komuna, ki je od leta 2008 zaprt, zaradi česar je imel festival nekoliko manj projekcij, kot je bilo napovedano. Nova lokacija, dvorana Slovenske kinoteke, s svojimi 125 sedeži in zgolj dvema projekcijama na dan seveda ni mogla primerno nadomestiti Komune s 430 sedeži, zato se zdi malenkost manjši obisk LIFFa (46.500 v primerjavi s 47.500 leta 2008) zanemarljiv. O problematiki zapiranja mestnih kinodvoran je v sklepni oceni festivala poročalo tudi Delo: *»Festivalski filmi, pospravljeni spet v velike okrogle skatle, so poslani nazaj na domače naslove. Le peščica tega, kar smo lahko gledali na festivalu, bo – morda – prišlo na redni spored slovenskih kinematografov. Še največ v ljubljanski Kinodvor. Do prihodnjega Liffa bo Ljubljana končno dobila nov, sodoben nogometni stadion. In do prihodnjega Liffa bo najbrž izgubila še kakšen mestni kino. Najmanj enega – od dveh, kolikor jih je še ostalo. To pa je, takole brez vsake distance ali celo z njo, res lahko razlog za – solze.«*

Kar zadeva programsko zasnovo festivala, smo prebirali večinoma pozitivne kritike. V dnevnem časopisu Delo, ki je bil tudi medijski pokrovitelj 20. LIFFa, so med festivalom vsak dan eno stran v celoti posvetili festivalu, kar je za LIFFe pomemben podatek. Delo d.d. je kot medijski pokrovitelj sodelovalo peto leto zapored.

Ker festival niso samo projekcije filmov, temveč tudi vse, kar ta uradni program spremlja, smo pripravili tudi celo vrsto dogodkov, povezanih s festivalskimi gosti. V letu 2009 smo jih v Ljubljani gostili več kot 30 in z njimi pripravili več kot 50 dogodkov (predstavitve pred projekcijami, pogovori, predavanja, novinarske konference).

LIFFe kot večino prejšnjih let ni gostil velikih zvezdnških imen, ki so povezana predvsem z ogromnimi stroški, zato pa je v mesto povabil veliko zelo zanimivih filmskih ustvarjalcev, ki se predvsem v evropskem filmu uvrščajo zelo visoko. Da bi bila srečanja med obiskovalci in filmskimi ustvarjalci, ki jih je festival gostil, bolj prijazna in pristna, smo Drugo preddverje Cankarjevega doma zdaj že tradicionalno preuredili v festivalsko središče, kjer so bili združeni tako vsa logistika kot novinarsko središče ter prostor za srečevanje in druženje. Drugo preddverje je torej združevalo blagajno, novinarsko središče, festivalski logistični center, VIP-sobo, dvorano za predavanja in seminarje, oder za pogovore z gosti, kotiček za sprostitev in druženje ter razstaveni prostor, kjer smo predstavili serijo plakatov z besednimi igrami naslovov iz prejšnjih festivalov. Odziv občinstva na središče je bil znova dober, obiskanost pogovorov z gosti nadpovprečna, zato bomo v tem smislu nadaljevali tudi v prihodnje. Lani je kot drugo festivalsko središče znova zaživelo tudi preddverje v Kinodvoru.

S tem smo izpolnili obljubo izpred treh let, da bomo v prihodnje veliko več pozornosti (tako kadrovske kot finančne) namenjali spremljevalnemu programu in organizaciji programa z gosti, saj postaja ta del festivala vedno pomembnejši za filmske festivale po vsem svetu.

LIFFe ostaja t. i. pregledni festival, ki ponuja v pregled množico filmov, tako ali drugače deležnih pozornosti na svetovnih filmskih platnih, njegovo osrednje programsko načelo pa ostaja predstavljane novih avtorjev, katerih prvence in druge filme prikazujemo v tekmovalnem sklopu Perspektive. Zmagovalnemu filmu nagrado vodomec podarja glavni pokrovitelj festivala Mobitel d.d.

LIFFe je podelil štiri nagrade; tradicionalnega vodomca za najboljši mladi filmi iz sklopa Perspektive je prejel hrvaški film *Črnci* (Crnci) Gorana Devića in Zvonimirja Jurića, nagrado FIPRESCI združenja mednarodnih filmskih kritikov ameriški film *Prinesi mi rožmarin* (Go Get Some Rosemary) bratov Safdie, nagrado za najboljši kratki film nizozemska drama *Odsotna* (Missen) režiserja Jochema de Vriesa, nagrado občinstva pa kanadski film *Ubil sem svojo mamo* (I Killed My Mother) Xavierja Dolana.

LIFFe je v sodelovanju z Mobitelom d.d. znova priredil filmsko delavnico ITAK, na kateri so bili mladi režiserji pod taktirko študenta filmske režije in pisatelja Nejca Gazvode povabljeni, naj kratek, enominutni filmček posnamejo na mobilni telefon. Nagrado je prejel Domen Konda za *Slovenski film*.

Med drugimi spremljevalnimi dogodki je največ zanimanja poželo Medsosedsko koprodukcijско srečanje, ki je v Cankarjevem domu potekalo od 15. do 17. novembra. Drugo Medsosedsko koprodukcijско srečanje Slovenije, Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške (*Neighbouring Co-production Meeting – NCM*) je že tretjič kot uspešen festival s sredstvi programa MEDIA finančno podprla tudi Evropska komisija. Namen koprodukcijškega srečanja sta bila predstavitev kakovostnih igranih in dokumentarnih projektov v razvoju ter spodbujanje mednarodnih koprodukcij. Strokovna javnost se je 16. novembra na izobraževalnem dnevu v okviru evropskega leta ustvarjalnosti in inovativnosti 2009 zazrla v prihodnost, ki jo zaznamujejo nove tehnologije ter novi načini produkcije in distribucije filmov. Osrednji del Medsosedskega koprodukcijškega srečanja so bila osebna, "ena-na-ena" srečanja producentov 17. novembra. Ljubljano in LIFFe je ob tem dogodku obiskalo 35 tujih strokovnjakov, filmskih producentov in agentov.

6.2 FILMSKI CIKLI

Cankarjev dom je za leto 2009 napovedal tri filmske cikle, vendar sta za maj napovedana cikel sodobnega poljskega filma in razstava poljskega filmskega plakata zaradi objektivnih razlogov odpadla. Programski izpad smo nadomestili v jesenski retrospektivi 50 let francoskega novega vala, ki je bila posledično zastavljena precej širše in ambicioznejše; namesto načrtovanega kratkega pregleda klasikov novega vala (Godard, Truffaut, Resnais ...) smo ciklu dodali še vzporeden izbor filmov (skupaj 15), ki so na novi val v petdesetih letih vplivali, ter avtorje, ki nikoli niso bili prepoznani kot pravi novovalovci, a so z njim soustvarjali enako pomembna dela francoskega in evropskega filma.

Od 6. do 11. marca 2009

Cikel sodobnega mehiškega filma

Sestavni del kulturnega projekta umetnost Mehike (*Viva Mexico!*) je bil Teden sodobnega mehiškega filma, v katerem smo predstavili šest filmov sodobne produkcije in produkcije iz polpretekle zgodovine mehiške kinematografije. Mehiški film se je v zadnjih desetih letih v svetu uveljavil s serijo popularnih del, ki so jih režirali Guillermo Del Toro, Alejandro González Iñárritu ali Alfonso Cuarón. Ker je šlo v večini primerov za komercialno in žanrsko naravnane filme, so se ti avtorji hitro znašli na spisku želja ameriških filmskih studiev. Mehiškega filma pa ne zaznamujejo zgolj popularne melodrame ali žanrski filmi, temveč tudi mlada generacija filmarjev, ki svojo poetiko gradi na meji med dokumentarnim in fiktivnim filmom, vpeto v mehiško realnost. Predstavili smo prav tovrstne filme, dela povečini mladih režiserjev, ki sledijo vplivu Carlosa Reygadasa, mednarodno najbolj izpostavljenega in nagrajevanega režiserja aktualne mehiške produkcije. Na šestih predstavah si je filme ogledalo 530 gledalcev.

Revija Stop je o ciklu poročala: »Od 6. do 12. marca se bo v Cankarjevem domu v tednu sodobnega mehiškega filma zvrstilo šest filmov. Selektor Simon Popek se ni odločil za filme tudi po svetu uveljavljenih avtorjev, kot so Guillermo del Toro, Alejandro Gonzalez Inarritu, Alfonso Cuarón, Carlos Carrera in Guillermo Arriaga. Morda zato, da zadeva ne bi bila videti preveč komercialna, ker se je večina naštetih filmarjev dobro znašla tudi v ameriški kinematografiji, kjer so jim celo podelili velike nagrade in zaupali režije velikih komercialnih uspešnic, na primer Harryja Potterja. Predstavitelji hoče dokazati, da mehiški film zaznamujejo tudi drugi ustvarjalci, ki se precej dokumentaristično ukvarjajo z mehiško vsakdanjostjo, čeprav tudi mehiški prvi ligi ni mogoče očitati, da je izgubila poetiko in levičarski nabo, ko se je prigrebla do belega kruha v Ameriki.«

Predvajani filmi:

Violina (Francisco Vargas)

Puščava v duši (Rodrigo Pla)

Intimnosti med Shakespearjem in Victorjem Hugojem (Yulene Olaizola)

Bolj kot vse drugo na svetu (Andrés León Becker, Javier Solar)

Želja družina (Rubén Imaz)

Bitka v nebesih (Carlos Reygadas)

Od 21. do 29. oktobra 2009

50 let francoskega novega vala

Načrtovano jesensko retrospektivo italijanskega in evropskega vesterna smo morali žal prestaviti na leto 2010; izkazalo se je, da so kakovostne 35mm kopije tega rahlo pozabljenega, a pomembnega in vplivnega žanra, zelo težko dosegljive.

Nadomestni cikel smo namenili zgodovinsko morda najvplivnejšemu filmskemu gibanju druge polovice 20. stoletja, izboru filmov francoskega novega vala (in njegovih sopotnikov), ki so ga leta 1959 spočeli nekdanji filmski kritiki. Zgodba o novovalovcih je danes vsem poznana; Rivette, Rohmer, Godard, Chabrol, Doniol-Valcroze in Truffaut so bili sprva filmski kritiki, cinefili, pozneje pa še zagnani filmski ustvarjalci, ki so v evropski in svetovni film vnesli revolucionarne spremembe – nepovezano naracijo, režijsko improviziranje in eksperimentiranje, snemanje na prizoriščih, samorefleksijo, vse tisto, kar je po besedilu *Določena tendenca francoskega filma* (1954) v domačem

filmu pogrešal Truffaut. Ker nismo želeli predstaviti še ene konvencionalne retrospektive novovalovskih filmov (več klasičnih del je namenoma manjkalo, tudi zaradi prostorske omejenosti), smo najvidnejšim predstavnikom dodali nekatere francoske avtorje in filme, ki so jih mladi kritiki v petdesetih letih občudovali in o njih pisali z odobravanjem, predvsem tiste, ki so se spogledovali z žanrom in tradicijo ameriške nizkoprorračunske kriminalke. Da so mnogi režiserji pomenili tako navdih kot sopotnike novega vala (Melville, Bresson), pa je bila dodatna potrditev večne živahnosti in prilagodljivosti francoske kinematografije. Delo je o dogodku poročalo takole: *»Filmski cikel 50 let francoskega novega vala ne bo povsem klasična retrospektiva, ampak program, ki je tematsko razdeljen na dva dela. Tokratni filmski cikel v Cankarjevem domu je zato ena redkih priložnosti, ko je mogoče 'stare' filme, ki sta jih še poganjala cinefilska strast in 'konvencionalni' filmski projektor, in ki so poganjali tudi nove filmske sanje drugod po svetu, pri nas sploh še videti na velikem platnu.«*

Predvajani filmi:

Štiristo udarcev (F. Truffaut)

Do zadnjega diha (J.-L. Godard)

Zaliv angelov (J. Demy)

Cléo od petih do sedmih (A. Varda)

Nori Pierrot (J.-L. Godard)

Nežna koža (F. Truffaut)

Hirošima, ljubezen moja (A. Resnais)

Dvigalo na morišče (L. Malle)

Cherbourški dežniki (J. Demy)

Mouchette (R. Bresson)

Srečno, Baltazar (R. Bresson)

Hazarder Bob (J.-P. Melville)

Špicelj (J.-P. Melville)

Ne dotikaj se denarja (J. Becker)

Orfej (J. Cocteau)

6.3 FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD

Na področju art distribucije filmov smo v Cankarjevem domu v letu 2009 predstavili štiri nove filme in eno predpremierno prikazovanje (*Razmetane postelje*); v art kinih po vsej Sloveniji smo predvajali še ponovitve devetih filmov iz distribucije Cankarjevega doma.

V zadnjih letih je položaj majhnih art distributerjev, kakršen je Cankarjev dom, slab, saj veliki svetovni agenti največkrat ponujajo filme v paketih, kar za programsko usmerjenost in finančne zmožnosti distribucije CD seveda ni sprejemljivo. Veliki, nagrajevani filmi so s strani velikih distributerjev iz Slovenije in republik nekdanje Jugoslavije odkupljeni že pred premiernim festivalskim predvajanjem, kar manjšim v celoti onemogoča dostop. Posledično obisk – vključno z dejstvom, da Kosovelova dvorana CD ni namenjena izključnemu predvajanju filmov, to pomeni, da obiskovalci niso vajeni stalne filmske ponudbe, kar je znotraj logike sodobne reproduktivne kinematografije eden predpogojev za dobro obiskanost – ne more doseči pričakovane ravni. Po drugi strani posamični filmi vendarle dosegajo primerne številke obiskanosti; art distribucija namreč dela in »se obrača« na dolgi rok, praviloma filmi po kinih potujejo več let, in če seštejemo projekcije na LIFFu, v distribuciji CD, v Kinodvoru in art kino mreži, na projekcijah za šole in abonmajih ter na posebnih projekcijah (npr. na Ljubljanskem gradu), številke niso več tako črnoglede, sploh če dodamo prodajo filmov televizijskim postajam, za katere CD občasno (odvisno od pogojev in cene) odkupi pravice. Filmski program CD skratka skrbi za finančno pokritost lastne distribucije, v veliki meri tudi po zaslugi distribucijskega razpisa Ministrstva za kulturo in uspešnega črpanja izvenproračunskih sredstev, npr. od evropskega programa Media, ki podpira distribucijo evropskih filmov, ter seveda organizacije Europa Cinemas, ki je v letu 2009 filmski program CD podprlo z 12.200 EUR.

Od 3. do 18. januarja 2009

Božična zgodba / (Un conte de Noël)

Režija: Arnaud Desplechin; 2008, Francija

Desplechin, eden najbolj čislanih sodobnih francoskih avtorjev, je s svojo dialoško črno komedijo o konfliktih v številčni družini iz severne province občinstvo navdušil že v Cannesu (kjer je igralka Catherine Deneuve prejela posebno nagrado), pozneje je postal festivalska uspešnica, med drugim je navduševal tudi občinstvo na LIFFu. Film je bil v distribuciji spodobno obiskan, popularen je bil tudi pozneje pri šolskih projekcijah in abonmajih, do konca leta 2009 pa je nabral 1880 gledalcev. Mladina je film ocenila z naslednjimi besedami: *»V hollywoodskih božičnih filmih božič iz družine potegne najboljše – v Božični zgodbi iz družine potegne najslabše. V hollywoodskih božičnih filmih družinski člani za božič ugotovijo, da vse tisto, kar jih ločuje, nima smisla – v Božični zgodbi pa družinski člani ugotovijo, da vse tisto, kar jih ločuje, ima smisel in da so prav zaradi vsega tega postali to, kar so. Brez tega, kar jih ločuje, jih ni. Brez tega, kar jih žre, izgubijo identiteto. In identitete nočejo izgubiti. Niti svoje pravice do odtujenosti. Film, ki bi ga morali dajati le na recept.«*

Delo je film ocenilo takole: *»Da ne bo pomote: Božična zgodba ni nekakšna psihološka racionalizacija ali katarzična analiza neke družinske travme; ni drama v klasičnem pomenu besede. Desplechinov pristop je zavestno razburkan, skoraj ekstatičen, tu in tam za koga tudi na silo intelektualističen. A po drugi strani gre predvsem za lucidno kinematografsko ekstravaganco, ki so ji kos le močni in izvirni avtorji. Da film začinjajo tudi igralci, se razume samo po sebi.«*

Od 2. do 16. februarja 2009

Sto žebļjev / (Centochiodi)

Režija in scenarij: Ermanno Olmi; 2007, Italija

Ermanno Olmi, klasik italijanskega in evropskega filma, v svojem zadnjem filmu pripoveduje zgodbo o profesorju filozofije, ki uniči neprecenljivo knjižno zbirko, nakar se zateče na idilično podeželje, kjer ga preprosti ljudje v težavah zamenjajo za odrešenika. Film z izrazito religioznimi konotacijami je klasičen primer počasnega, zahtevnega umetniškega filma, ki ga celo v večjih evropskih državah ne predvajajo v redni distribuciji. Je pa zavoljo svoje kakovosti že danes prepoznan kot klasičen primer umirjene in premišljene kinematografije, skratka kot film, ki mu je žlahtni kinotečni status zagotovljen. Film tudi v Sloveniji ni našel pravega občinstva (978 gledalcev), je pa našel posluh pri strokovni komisiji Ministrstva za kulturo, ki mu je namenila visoko oceno. Radio Študent je o filmu dejal: *»Sto žebļjev je lirichen slavospev naravi in življenju. Film, izmenično bister, pronicljiv in mističen, vsebuje nekaj zlatih misli in izobilje duševne hrane za prebavljanje še dolgo potem, ko se iztečejo odjavni napisi.«* Dnevnik Delo pa, da *»tež edukativni eksistencialni moralki, ki se, pač po olmijevisko, ves čas naslanja in polemizira z religijo, težko kaj usodnega očitamo. Olmi namreč ustvari vizualno meditativno impresijo, podloženo z eksistencialno dramo, pa tudi filozofski esej, napisan za zelo raznovrstno filmsko publiko«.*

Od 14. do 30. aprila 2009

Človek na žici / (Man on Wire)

Režija James Marsh; VB, 2009

Dobitnika oskarja za najboljši dokumentarni film smo se odločili odkupiti iz dveh razlogov. Pravih in dobrih dokumentarcev se v redni distribuciji v Sloveniji znajde zelo malo, po drugi strani pa smo tudi marčevski Festival dokumentarnega filma želeli oplemenititi s Predpremiero, ki bi v Cankarjev dom in Kinodvor privlekla širše množice in povečala zanimanje za dokumentarni film. Film je za svoj »neprivlačni« status dokumentarca privabil razmeroma spodobno številčno občinstvo, saj si ga je skupaj s festivalskimi in posebnimi projekcijami (npr. na ljubljanskem gradu) ogledalo 1563 gledalcev.

Vikend magazin je film pospremil z besedami: *»Čeprav je Človek na žici dokumentarni film, je sestavljen in posnet kot triler, ki gledalca drži na robu sedeža. Predvsem zaradi napetosti trenutka, pa*

tudi zaradi neverjetne bistrournosti, ki je bila potrebna, da je Philippu Petitu z ekipo res lahko uspel ta podvig.« Delova kritika je poudarila, da »čeprav gledalec ves čas ve, da je bil podvig uspešen, ga vse nepričakovane nezgode na poti do cilja – ki kot cilj tudi same mejijo na neverjetno – postavijo v vlogo trepetalca. Marshu v resnici uspe iz znane zgodbe, ki je v hipu obkrožila svet, narediti fascinantno posneto, uživaško napeto kriminalko z artisti in ekscentriki v glavnih vlogah. Usodnost same akcije pa sugestivno ves čas podpirajo še zamolkla godala in rogovi znanih filmskih kosov Michaela Nymana, liričnost Satieja in udarnost Pete Beethovnov.«

Od 21. do 30. septembra 2009

Katin / (Katyn)

Režija Andrzej Wajda; Poljska, 2008

Katin poljskega veterana Andrzeja Wajde, večkratnega dobitnika oskarja in najvišjih festivalskih priznanj, je bil z zgodovinskega in vzgojnega vidika verjetno najpomembnejši evropski film leta 2008, globoko premišljeno delo; spregovoril je o desetletja zamolčani skrivnosti, pokolu poljskih oficirjev in inteligence leta 1940 v bližini katinskega gozda, ki ga je ob zavzetju Poljske izvedla Stalinova vojska, krivdo pa naprtila nacistom. Katin je Cankarjev dom odkupil, ker je na 19. LIFFu prejel nagrado občinstva, ki filmu zagotavlja slovensko distribucijo. Film je bil odmeven predvsem v poznejših fazah distribucije (skupaj 1985 gledalcev), zanimanje za organizirane šolske projekcije je bilo namreč nadpovprečno.

Ocena v Delu se je glasila: *»Nič čudnega torej, da so ob Wajdovem filmu, ki je bil lani najbolj gledan film na Poljskem, premierno je bil prikazan na berlinskem festivalu, nominiran je bil za tujejezičnega oskarja, označen za enega zadnjih velikih evropskih filmov o drugi svetovni vojni. K temu najbrž ni treba posebej dodati, da Wajda, čigar oče je bil prav tako žrtev katinskega zločina, ni posnel po holivudsko zapakirane vojne drame velikih čustev in patosa. Nasprotno. Katin je vizualna in emotivna starina, s svojo le rahlo zlepljeno mozaično dramaturgijo daleč od jasne in linearno povedane zgodbe.«*

Kritika v Mladini: *»Andrzej Wajda, legenda svetovne kinematografije, bi tudi verjetno raje dokumentiral, če bi lahko, pa ne more: arhivskih posnetkov pokola v Katinskem gozdu ni. Nihče ni namreč posnel, kako so ruski vojaki leta 1940 pri Smolensku pobili 14.500 poljskih častnikov, s čimer so poljsko vojsko dobesedno obglavili. Zato je Wajda posnel Katin, neke sorte igrano rekonstrukcijo katinskega pokola, ki ga je Stalin najprej pripisal Hitlerju in nacistični vojski, toda igrani posnetki teh eksekucij so bolj srhljivi kot snuff – in vsaj tako srhljivi kot Zahod, ki je Stalinovi verziji katinskega pokola prikimal val vse tja do leta 1990, ko mu ni mogla več prikimali niti sama Sovjetska zveza.«*

Od 29. do 31. decembra 2009

Razmetane postelje / (Unmade Beds)

Režija Alexis dos Santos; VB, 2009

Romantična zgodba nemirne mladosti, iskanja identitete in raziskovanja spolnosti, ki se spogleduje s francosko novovalovsko energijo, je postavljena v boemski raj – labirintno zapuščeno skladišče v Londonu, polno sanjavih idealistov. V času, ko se filmska distribucija vse bolj nagiba k mlajšemu občinstvu in išče primerne »niše«, se je Cankarjev dom odločil za distribucijo filma, ki neposredno nagovarja poznoosnovnošolsko in zgodnj srednješolsko občinstvo. Ker je 20. LIFFe v program prvič vključil sklop Kinobalon, specializiran prav za to starostno skupino, se je izbor zdel primeren. Film je v redni distribuciji pot po slovenskih art kinih začel januarja 2010.

6.4 ENKRATNI IN DODATNI DOGODKI

3. december 2009

Pevec jazza / (The Jazz Singer)

Režija Alan Crosland; ZDA, 1927

V sodelovanju s Slovensko kinoteko smo po klasikah *Metropolis*, *Luči velemesta* in *General* četrtič zapored pripravili ekskluziven filmsko-glasbeni dogodek, projekcijo *Pevca jazza*, prvega zvočnega filma v zgodovini, v kateri Al Jolson, veliki pevski zvezdnik dvajsetih let, v povečini še nemem filmu odpoje prav uspešnice. Neme dele *Pevca jazza* je v živo in pod taktirko svetovno znanega dirigenta Roberta Israela spremljal simfonični orkester Akademije za glasbo. Dogodek ni bil tako odmeven in obiskan kot v prejšnjih treh letih, k temu sta verjetno pripomogla manj zvezdniški status (film brez zvezdnikov ali velikih avtorskih imen) in dejstvo, da *Pevca jazza* razen zgodovinske vloge »prvega zvočnega filma« ne velja za klasiko sedme umetnosti. Kljub temu gre za edinstven dogodek v slovenskem kulturnem prostoru, o katerem bomo v Cankarjevem domu v prihodnje še razmišljali.

Od 15. do 19. maja 2009

Angeli in demoni / (Angels and Demons)

Režija Ron Howard; ZDA, 2009

Premierno predvajanje uspešnice, posnete po literarni predlogi Dana Browna, se je v Cankarjevem domu znašlo zavoljo zapleta med lokalnim distributerjem in prikazovalcem. Ker je šlo za pričakovano svetovno uspešnico, sta bila premierno prikazovanje filma v Sloveniji in njegova sočasnost s kinematografijo po svetu pomemben distribucijski dejavnik, zato je Cankarjev dom priskočil na pomoč kot začasna rešitev problema. Premierno predvajanje je bilo dobro obiskano in medijsko odmevno, saj gre za enega najbolj pričakovanih filmov leta.

7 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM

7.1 PRIREDITVE ZA OTROKE

7.1.1 KRALJESTVO PRAVLJIC

Kraljestvo pravljic se je uveljavilo kot promocijska znamka za zbir kakovostnih prireditev za otroke in odrasle, ki jih vsako leto v decembru ponudimo šolam (za organizirani obisk) ter ob koncih tedna za izven, uspešno pa sodelujemo tudi s podjetji, ki jim s predstavo omogočimo tudi obdarovanje najmlajših ter obisk dedka Mraza.

Lani smo imeli 3112 obiskovalcev, kar je manj kot minula leta, saj se nismo koprodukcijsko zavezali k sodelovanju z Založbo Mladinska knjiga in pripravili otroških delavnic, ki so vsako leto pritegnile številne otroke; Mladinska knjiga se je za prekinitve sodelovanja odločila iz poslovnih razlogov.

Podvig lanskega decembra je uspešen koprodukcijski projekt z Glasbeno matico Ljubljana, in sicer smo z njenim otroškim zborom ter zborovodkinjo Branko Rotar Pance pripravili program uglasbenih pesmi **Pedenjped** Nika Grafenauerja. Skladbice so napisali: Matevž Goršič, Aldo Kumar, Borut Lesjak, Karol Pahor, Peter Šavli, Črt Sojar Voglar in Tadeja Vulc. Scenarij je prispeval Jože Humer, Pedenjpeda je oživila igralka Vesna Slapar, Katja Pegan pa se je podpisala kot režiserka projekta. *Pedenjpeda* je občinstvo dobro sprejelo, edino kritiko je napisala novinarka Radia Slovenija – bila je naklonjena tako ideji kot izvedbi.

Ob *Pedenjpedu* je lanski izbor vključeval še naslednje projekte za otroke in mladino:

Cirkus Butale (produkcija KUD Kinetikom); **Bibamica na koncertu** (produkcija KUD Kinetikon); **Božični koncert** (produkcija Glasbenega centra Edgarja Willemsa); **Gobec in godec** (produkcija CD); **Peter in volk** (produkcija APT Novo mesto); **Blazno resno o ... Desi** – trilogija uprizoritev po uspešnicah mladinske pisateljice Dese Muck: **Blazno resno zadeti**, **Blazno resno o seksu** ter **Blazno resno slavni** (produkcija Prešernovo gledališče Kranj). Obisk prireditev je bil 50-odstoten – nekoliko slabši, kot smo načrtovali.

Ocenjujemo, da je Kraljestvo pravljic razvojni projekt, ki ga bomo v prihodnje nadgrajevali, zlasti z morebitnimi koprodukcijami z zunajinstitucionalnimi gledališkimi skupinami in društvi.

7.2 KULTURNOVZGOJNE PRIREDITVE

7.2.1 FILMSKA VZGOJA

Filmsko vzgojo že več let zapored prireja filmski abonma za mlade, sestavljen iz filmov, ki jih je Cankarjev dom odkupil in jih distribuira, ter filmov, ki ustrezajo sezonskemu programskemu konceptu. V sezoni 2008/09 je bila ponudba za filmski abonma obširnejša kot minula leta. Oblikovali smo namreč dva abonmaja za dijake in študente. Prvi se imenuje **Jaz in svet** (ta izbor filmov bi lahko imenovali tudi ogledalo druge polovice 20. stoletja, saj se filmi dotikajo tako političnih kot drugih žgočih družbenih vsebin); drugi abonma se imenuje **Jaz in ti** ter z različnimi pristopi in filmskimi govoricami obravnava temeljne človeške vrednote. V okviru abonmaja Jaz in svet so bili med januarjem in aprilom predvajani filmi: *Persepolis* po scenariju in v režiji Marjane Satrapi in Vincenta Paronnauda; *Pomlad v Bosni* po scenariju in v režiji Richarda Sheparda; *To je Anglija* po scenariju in v režiji Shane Meadows; *Michael Clayton* po scenariju in v režiji Tonyja Gilroya. V okviru abonmaja Jaz in svet pa smo gledali še *Ti, ki živiš* po scenariju in v režiji Roya Anderssona; *Povratne steklenice* v režiji Jana Sveraka; *Stregel sem angleškemu kralju* po scenariju in v režiji Jirija Menzla; *Jesenski vrtovi* po scenariju in v režiji Otarja Iosseliani.

V sezoni 2009/10 je ponudba obogatena s posebnim abonmajem, sestavljenim iz dokumentarnih filmov, igranih dokumentarcev ali filmov, ki se navezujejo na dokumentarno vsebino ali temeljijo na resničnih dogodkih, z naslovom **Dokumenti časa** (3. novembra je bila projekcija filma *Človek na žici* režiserja Jamesa Marsha, 16. decembra pa *Sabina* v režiji Sandrine Bonnaire). Namen tega abonmaja je načrtno razvijanje prihodnjega občinstva festivalov dokumentarnega in gorniškega filma.

Abonma **Liffe po Liffu** je 2. novembra 2009 začel Ex bobnar v režiji Koena Mortierja, 2. decembra pa se je abonma nadaljeval s filmom *Vicky Cristina Barcelona* Woodyja Allena. Vpisali smo 159 abonmentov.

7.2.2 GLEDALIŠKA VZGOJA

Abonmajska ponudba

Tradicionalni **abonma za otroke** od 4. do 8. leta je bil v sezoni 2008/09 konceptualno zasnovan, tako ni šlo za izbor gledaliških produkcij iz minule sezone, temveč smo se odločili za niz šestih pripovedovalsko-glasbenih popoldnevov. Zasnovali smo ga predvsem z namenom, da bi mladi obiskovalci ljudsko in umetno pravljico izročilo doživeli na sodoben način – kot pustolovščino s tremi pripovedovalci, glasbenikoma, glasbili sveta ter vsakokratnim gostom, ki bo predstavil eno od slovenskih narečnih skupin. Za CD je to pomenilo predvsem priložnost za razvoj občinstva za pripovedovalski festival. Pri izboru pravljič nam je strokovno svetovala etnologinja Sinja Golob Zemljič.

S sezono 2009/10 pa smo se vrnili k staremu vzorcu in ponudili selektorski izbor; začeli smo v novembru z *Muco Copatarico* v produkciji Prešernovega gledališča Kranj (584 obiskovalcev) ter nadaljevali v decembru s *Petrom in volkom* v produkciji APT Novo mesto (518 obiskovalcev); vpisali smo 316 abonmajev ali 226 več kot v sezoni 2008/09.

Jeseni 2008 smo v tako imenovani **Ta hud abonma**, ki ga ponujamo mladini od 15. leta naprej, vpisali 140 abonmentov; abonma je začel projekt *Ella* režiserja Primoža Ekarta in se nadaljeval s silvestrsko predstavo *Otango*, januarja 2009 smo ponudili *Vihar* v režiji Vita Tauferja, februarja 2009 projekt *Imate radi Bacha?* glasbenikov Boštjana Gombača, Blaža Puciharja, Žige Goloba in Krunoslava Levačiča, aprila pa koncert skupine Terrafolk. Abonma je bil izvrstno pester, po kakovosti nekoliko neuravnotežen, a pri občinstvu zelo dobro sprejet (sodeč po opravljenih anketah).

V sezoni 2009/10 smo abonma za dijake in študente naslovili Svet je iz tira, saj sva s kolegico Aljo Predan pripravili izbor, ki se v marsičem navezuje na Hamletovo sentenco. 7. novembra so si abonenti lahko ogledali predstavo *Srh* v produkciji zavoda Flota ter koprodukciji Cankarjevega doma ter Plesnega teatra Ljubljana, v času knjižnega sejma pa *Ljubezen Anne Frank* ali **zgodbo o človeškem dostojanstvu v produkciji** Gledališča Koper. Število abonmentov je skromno, vpisali smo jih samo 78. Glede na povpraševanje staršev in mentorjev pa se je kot nujno izkazalo, da bi pripravili tudi abonma

za mladino med 10. in 14. letom starosti.

Projekti

Kulturnovzgojna učna ura **Igralec** (scenarij in režija: Barbara Hieng Samobor; kostumografija: Barbara Stupica; igrajo: Nataša Barbara Gračner, Igor Samobor in Matjaž Tribušon) je na sporedu že trinajsto leto. Zahvaljujoč sijajni igralski ekipi, vzorno profesionalnim tehničnim sodelavcem in seveda tudi natančni režiji uprizoritev vse do danes ni občutno zanihala v kakovosti. V letu 2009 je bilo 8 ponovitev za 1365 mladih gledalcev.

Tri Sneguljčice (delovni naslov je bil *Kaj je gledališče*) je gledališka kulturnovzgojna učna ura, namenjena najmlajšemu občinstvu (od 4. do 8. leta). Zgodnja otroška igra je v marsičem podobna gledališki vaji in je pomenila izhodišče našim ustvarjalcem. Ta predstava male gledalce opozarja na tisto, kar o gledališču "nevede vedo", in jim obenem razkriva nekaj gledaliških skrivnosti – čarovnij ... Pripravili smo štiri ponovitve za 796 gledalcev. Predstava je bila tudi izbrana za 1. festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri.

Mladostniki od 13. leta so v našem gledališkem prostoru že nekaj časa zapostavljeni, ekipi najmlajše generacije slovenskih ustvarjalcev pa sta generacijski ključ do tega ciljnega občinstva. Tako smo zanje v sodelovanju s ŠKUC Gledališčem in ob podpori Goethejevega inštituta Ljubljana pripravili projekt **Prepovedano za mlajše od 16**, v katerem gre za preizpraševanje o seksualnostih mladih, izvedeno s pravo mero in z ravno pravšnjo kritično ostjo. V Cankarjevem domu smo ga prikazali kot sklepno predstavo lanskih Transgeneracij, potem pa nam ga zaradi terminskih zadreg in zasedenosti ekipe ni uspelo več uvrstiti na program.

Drugi projekt za mlajše odraščajoče **Dogaja!** uporablja izrazna sredstva, ki so mladim blizu, z vsebino pa se navezuje na vprašanja identitete in iskanja v različnih družbenih kontekstih. *Dogaja!* ponavljamo že tri sezone, lani kar petnajstkrat – povprečna zasedenost dvorane je bila nadpovprečna, 78-odstotna.

7.2.3 LITERARNA VZGOJA

Najpomembnejši projekt na področju literarne vzgoje je bil v letu 2009 znova pripovedovalski festival **Pravljice danes**, ki ga Cankarjev dom že dvanaisto leto pripravlja v koprodukciji s Slovenskim etnografskim muzejem (SEM). Osnovni vodili festivala, katerega program oblikuje in vodi pisateljica, pesnica in pravljičarka Anja Štefan, ostajata enaki kot vsa leta – nastopajoči so poslušalcem ponudili zgodbe, ki so jih prosto pripovedovali, predstavljene pripovedi pa so (razen redkih izjem) izvirale iz ljudskega izročila, domačega in tujega. Festival je tako poslušalcem omogočil, da doživijo dobro pripovedovano besedo. Kot pripovedovalci so se predstavili zbiratelji ljudskega izročila, tujci, ki živijo v Sloveniji, igralci, knjižničarji, glasbeniki, ugledni profesorji, profesionalni pripovedovalci in drugi. Še posebej lahko poudarimo gosta iz tujine Toma Muira, ki je širšemu občinstvu pripovedoval pripovedke z Orkneyjskih otokov ter za zainteresirano javnost pripravil celodnevno delavnico.

V okviru festivala smo osem dogodkov namenili za izven, ciljna skupina so širša javnost ter vsi, ki se s pripovedovalsko umetnostjo srečujejo profesionalno. Lanski festival *Pravljice danes* je z bogatim programom znova privabil različno občinstvo, ki zajema vse generacije. Pokazal je, da je vredno vztrajati in obujati živo govorno besedo in ljudsko izročilo. Obisk festivala je zaradi večje odmevnosti v medijih in kakovostne stalnosti v primerjavi s prejšnjimi leti znova dosegel opazno večji obisk (nekatero predstavo so bile razprodane, prav vse pa dobro obiskane – povprečno 150 obiskovalcev na prireditev), lahko sklenemo, da je zanimanje z vsakim festivalom občutno večje.

Za organizirani obisk smo priredili tudi ogled šestih ponovitev literarno-glesbene kulturnovzgojne učne ure **Gobec in godec** (z izvajalci Boštjanom Gombačem, Jurijem Longyko in Žigom Golobom), ki so doživele dober sprejem številnih obiskovalcev (159 obiskovalcev na prireditev).

Cankarjev dom se v promocijo branja in vseh dejavnosti s področja razvijanja bralne kulture, ki lahko pripomorejo k višanju ravni branja na vseh starostnih stopnjah, vključuje pravzaprav z vsemi programi, ki jih pripravlja v okviru literarnega programa (vključenega v humanistični program). Po naših opazovanjih je med občinstvom vedno več mladih ljudi, ki se na razpravljalni ravni tudi vključujejo v izmenjanje mnenj o prebranem in v pretok informacij o novoizdani literaturi.

7.2.4 GLASBENA VZGOJA

Glasbena vzgoja v Cankarjevem domu je zasnovana skoraj za vse starostne skupine, uresničujemo pa jo tako s kulturnovzgojnimi učnimi urami kot s posebnimi programi v okviru letnega programa Orkestra Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV Slovenija. Program glasbene vzgoje pokrivata tudi Glasbena mladina Slovenije in Glasbena mladina Ljubljana; sodelovali smo pri že utečenih projektih, ki smo jih že večkrat predstavljali: **Jazz v živo**, **Cesarjeva nova oblačila** (Srečanje s Policijskim orkestrom), **Najlepši zbori iz oper**, **Glasbena torta – Orkester s sestavi**. Omeniti je treba tudi novost: v sodelovanju s SNG Opera in balet je Glasbena mladina ljubljanska organizirala šest ponovitev baleta za otroke **Picko in Packo** – vse predstave so bile razprodane.

V produkciji Icoma d.o.o. je nastala enourna priredba Humperdinckove pravljичne opere **Janko in Metka**, v kateri je ohranjena rdeča nit zgodbe, okrajšani so le zborovski in baletni deli ter glasbeni vložki staršev Janka in Metke. Otroci s svojimi predlogi, vprašanji in odgovori interaktivno sodelujejo s pripovedovalcem ter tako s pomočjo klavirja, petja, kostumov in scene spoznajo Grimmovo pravljico tudi v glasbeni izvedbi. Opero smo ponovili štirikrat. Producent je lani pripravil tudi glasbeno pravljico **Mala vodna vila** na glasbo Antonína Dvořáka in po libretu Hansa C. Andersena; izvedli so jo priznani pevci (Urška Arlič, Katja Konvalinka, Nataša Krajnc, Dejan Vrbančič ...), s prikupnostjo in sporočilnostjo pa je na petih ponovitvah navdušila 746 otrok.

Sicer pa smo v letu 2009 ponovili naslednje glasbene kulturnovzgojne učne ure:

Glasba slovanskega in balkanskega sveta s skupino Terrafolk

Nastopili so: člani skupine Terrafolk: Bojan Cvetrežnik; Danijel Černe, kitara in mandolina; Janez Dovč, harmonika, kontrabas

Na šestih ponovitvah smo imeli 1401 obiskovalca, povprečno 233 na prireditvi.

Katalena za vas ... in mesto

Nastopili so: Polona Janežič, klaviature, spremljevalni glas; Vesna Zornik, glas; Boštjan Gombač, klarinet, flavte, tolkala, spremljevalni glas; Tibor Mihelič, basovska kitara, spremljevalni glas; Boštjan Narat, kitara, mandolina, spremljevalni glas; Robert Rebolj, bobni, tolkala.

Organizirali smo dva koncerta za 843 obiskovalcev.

Imate radi Bacha?

Jazzovski aranžmaji glasbe Johanna Sebastiana Bacha

Nastopili so: Boštjan Gombač, klarinet; Blaž Pucihar, klavir; Žiga Golob, kontrabas; Krunoslav Levačič, bobni

S tem projektom smo J. S. Bacha približali 596 mladim obiskovalcem.

7.2.5 LIKOVNA VZGOJA

V letu 2009 smo pripravili domiselne **likovne delavnice** za različne starostne skupine ob dveh pomembnejših projektih v Galeriji CD – *Mehika pred Kolumbom* in ob razstavi Draga Tršarja. Animatorji so pripravili učne liste ter jih z delavniškim delom usmerjali k percepciji razstavljenega. Ocenjujemo, da je bil obisk izvrsten, saj smo našli 343 »delavničarjev«.

Mehiško razstavo je pospremil tudi prilagojen, metodično in didaktično zasnovan katalog za učence od 10. leta naprej. Založili smo 5000 izvodov.

7.2.6 KULTURNI BAZAR

Namen celodnevne dogodka, ki smo ga 20. maja 2009 v sodelovanju med Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za šolstvo in šport prvič organizirali kot izvršni producenti, je predstavitev kulturnih ustanov za strokovne delavce v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter ljudskih univerzah (ponudba za vrtce, osnovne in srednje šole kot tudi izobraževanje za odrasle ter za otroke in mladino). S tem se

krepi zavest o pomenu kulturne vzgoje ter o možnostih, ki jih omenjene ustanove ponujajo posameznim ciljnim skupinam. V celoti je bil Kulturni bazar dobro zasnovan in izveden, na evalvaciji pa smo poudarili tudi slabšo stran, to je promocija – obisk je bil pod pričakovanji – z namenom, da prihodnje leto to prevzame promocijska ekipa Cankarjevega doma.

7.3 USTVARJALNOST MLADIH

7.3.1 TRANSGENERACIJE

Festival je namenjen prikazu gledališke, likovne, video, glasbene in nekaterih drugih oblik ustvarjalnosti srednješolcev iz vse Slovenije. Na srednjih šolah je zanj v zadnjih letih vse več zanimanja. To priča o naraščajoči potrebi in težnjah mladih, da na različne načine upovedujejo in izražajo svoja stališča in odnos do šolskega in širšega družbenega okolja, ob tem pa – kar je enako pomembno – izrazito ustvarjalno in individualno nadgrajujejo v šoli osvojeno znanje in vsebine ter se preizkušajo v nastopanju in predstavljanju.

Če pogledamo vso ponujeno bero gledaliških skupin, ki jih sestavljajo izključno ali pretežno dijaki, vidimo, da so med njimi velike kakovostne razlike kot posledica različne podpore vseh tistih, ki jim poskušajo omogočiti gledališko ustvarjanje. Vidimo, da so na nekaterih srednjih šolah ali v dijaških domovih razmere za delo občutno boljše od večine drugih, omenili bi predvsem Gimnazijo Poljane in Kreatorij DIC, za delo z mladimi načeloma vabijo izkušene in šolane zunanje ustvarjalce, nekateri od njih so profesionalci z izkušnjami v gledaliških hišah ali neformalnih in izveninstitucionalnih skupinah; še nekaj je šol, na katerih je gledališka ustvarjalnost kontinuirana, predvsem zaradi zavzemanja mentorjev. Na nekaterih šolah pa slutimo, da je gledališkemu izrazu namenjene manj podpore, ustvarjalci pa so pri spoznavanju zapletene izrazne abecede prepuščeni bolj sami sebi. Pri prijavljenih projektih je vse manj predstav, pri katerih so idejni nosilci projekta režiserji ali mentorji iz vrst profesorjev. Morda je k temu pripomogla tudi politika nagrajevanja – festivalska selekcija in žirija sta izbrali in nagrajevali predvsem takšne uprizoritve, v katerih je bilo polno izraženo generacijsko stališče, o svetu, njegovih težavah, težavah dijakov: bolj kot ugajanje starejšim sta jo zanimali občutljivost in kritičnost samih dijakov, bolj kot klasičnost in formalna dognanost pa specifični pogled na svet tistih, ki bodo jutri kot nosilci novosti prelamljali s togimi oblikami mišljenja in izražanja. Enaka vodila je žirija zasledovala tudi v letu 2009 ter Kreatorij DIC nagradila z možnostjo produkcije v Dvorani Duše Počkaj.

Izbor plesnih predstav je bil obširnejši kot minula leta, prijavljenih del je bila na primer kar za 50 odstotkov več. Plesne predstave sta odlikovali izčiščena forma in zelo izraženo stališče ustvarjalcev (tema: sodobna družba, diktat, hierarhija).

Na festivalu se je likovna ustvarjalnost predstavila v več kategorijah, pri katerih so se različne zakonitosti in možnosti izražale tako v pristopu kot v sami izvedbi. Pripravili smo razstavo (tokrat prvič) v Veliki sprejemni dvorani.

Literatura je bila v letu 2009 znova v recesiji, na razpis je prispelo 12 avtorskih del; tako da smo – zaradi nezadostne zavzetosti mentorjev – sprejeli odločitev, da literaturo v program festivala vključujemo bienalno ter mentorje sproti opozarjamo na možnosti sodelovanja in predstavljanja dijaških literarnih del.

Festival je dobro sprejela tudi strokovna javnost, sodelujoči pa so bili navdušeni; v tednu dni si je dvoranske prireditve (gledališče in ples) ogledalo 2071 obiskovalcev; število obiskovalcev razstave, ki je bila locirana v preddverju Gallusove dvorane, je bilo zanesljivo največje doslej, ampak gre za približno število, saj si je razstavljenih dela ogledala večina obiskovalcev koncertov v Gallusovi dvorani.

7.3.2 DRUGE PRODUKCIJE

V program smo zajeli dve produkciji – ena je nastala na zasebni plesni šoli Mojce Horvat, druga na srednji glasbeni in baletni šoli – obe sta bili revijske narave in tehnično zahtevni, a dobro pripravljeni.

Z namenom, da bi prikazali izjemen kreativni potencial na II. gimnaziji iz Maribora, smo v program uvrstili njihovo produkcijo *Ujemi ritem* – 7 ponovitev si je ogledalo 2700 vrstnikov.

Zvezi prijateljev mladine je po dveh izpadlih letih lani vendarle uspelo pripraviti prireditev Zlata bralna značka; zanjo smo prispevali program, in sicer kulturnovzgojno učno uro *Gobec in godec*.

V program smo uvrstili tudi projekt, v katerem so sodelovali invalidi kot ustvarjalci, z naslovom *Vse, kar ste želeli vedeti o nas, pa niste vprašali*, nastala v produkciji Društva študentov invalidov Slovenije, ki je požela splošno odobravanje med navzočimi obiskovalci. Gre za projekt s pomembnim sporočilom, saj nam pomaga približati in demistificirati številne zablode o življenju ljudi na invalidskem vozičku; zasnovan je z veliko samoironije, črnega humorja, predvsem pa z ogromno poguma in drznosti.

7.4 HUMANISTIČNI PROGRAMI

Refleksije sodobnih scenskih umetnosti

V prvi polovici leta 2009 so Refleksije sodobnih scenskih umetnosti potekale pod naslovom *Sedanost, spomin, zgodovina: Sodobne scenske umetnosti in uprizarjanje zgodovine*. V sklopu programa Refleksije sodobnih scenskih umetnosti smo se osredotočili na teme sodobnosti in njihovega zgodovinskega konteksta. V drugi polovici leta je potekal program Refleksije sodobnih scenskih umetnosti pod temo *Umetniška in družbena razporeditev teles: sodobne scenske umetnosti in nemoč političnega*. Refleksije želijo predstaviti aktualno razmišljanje in umetniške postopke v sodobnih scenskih umetnostih, ki umetniško prakso uprizarjanja povezujejo s širšimi družbeni vidiki vsakdanjega življenja. Osredotočili smo se na povezave med postopki v sodobnih scenskih umetnostih in družbenimi načini uprizarjanja. V drugi polovici 20. stoletja potrošnja teles v sodobni scenski umetnosti postane polje upora in procesov subjektiviziranja, a danes se zdi prav ta potrošnja brez moči. V središču smo postavili tiste postopke v umetnosti, ki se povezujejo z vprašanjem razporeditve teles v sodobni družbi. Ti so ključni za razumevanje povezav med postopki umetnosti in postopki vsakdanjega življenja, obenem pa tudi vzpostavljajo most med umetniško prakso in kritično teorijo.

Refleksije so sestavljene kot zaporedje internih predavanj, delavnic in javnih predavanj. V letu 2009 smo na predavanjih in delavnicah predstavili različne umetniške projekte in gibanja, ki se nanašajo na realne/mogoče zgodovinske dogodke, na spregledane in nevidne umetnostne prakse.

V letu 2009 smo izvedli skupno 28 dogodkov, od tega je bilo 8 javnih predavanj, 3 praktične delavnice in kar 5 terminov, na katere smo povabili domače ustvarjalce, raziskovalce in teoretike (med njimi so bili: Primož Jesenko, Karla Železnik, Rok Vevar, Mojca Puncer, Barbara Borčič, Urška Vohar, Barbara Orel, Samo Gosarič, Katja Praznik).

Javna predavanja so bila zasnovana kot odprti termini s prostim vstopom, s čimer omogočamo, da mladi spoznavajo in vstopajo v svet sodobnih umetnosti in jih preučujejo iz zelo raznolikih zornih kotov. Na javnih terminih smo imeli v povprečju med 30 in 50 obiskovalcev na predavanje, medtem ko so interna srečanja potekala v majhnem številu seminaristov.

V okviru javnih predavanj smo želeli še posebej poudariti različne tematike, ki opredeljujejo paralelne prakse sodobne slovenske scenske umetnosti, kot so: predstavljanje, reflektiranje, zgodovinenje, arhiviranje in opredeljevanje razmerja med umetniškim dogodkom in družbenim kontekstom. V drugi polovici leta pa smo spoznavali vsebine, ki so vezane na distribucije telesa in sodobno koreografijo.

Izvedene so bile tri delavnice, zasnovane na način povezovanja teorije in prakse ter prehajanja med njima.

Delavnica Marka Pogačnika 2009 – Civilizacija kamna in zavest Zemlje

Delavnica javnosti vsako leto predstavi raziskovanje večrazsežnega prostora, ki mu je avtor posvetil svojo ustvarjalnost. Delavnica vsako leto obravnava določene teme, ki so po avtorjevi izkušnji v danem trenutku pomembne pri procesu preobrazbe človeške zavesti v smislu bolj poglobljenega in večplastnega razumevanja Zemlje, lastnega bistva in vesolja. V letu 2009 se je Marko Pogačnik posvetil civilizaciji kamna, pravzaprav »civilizaciji kamna«, saj so kamni žive priče civilizacije Zemlje. Naprej je iskal možnost, da navežemo komunikacijo z zavestjo Zemlje (Gaje) ter z njo omogočimo sodelovanje in drugačno sobivanje s svetovi Zemlje in narave, kot ga je udejanila

moderna človeška antropocentrično naravnana civilizacija. Delavnica ima svoje zvesto občinstvo, tako da je predavatelj svoje razmišljanje in izsledke o izhodiščni temi podajal pred polno Štiho dvorano.

Muzeoforum

V sodelovanju s Slovenskim muzejskim društvom smo izvedli tri omizja:

– *Filmska dediščina in muzeji*; izhodišči za razpravo sta pripravila dr. Paolo Cherchi Usai, Haghefilm Foundation, Amsterdam, Nizozemska, ter Ivan Nedoh, Slovenska kinoteka, Ljubljana.

– *Digitalizacija v evropskih in slovenskih muzejih – stanje in obeti*; sodelovali so: prof. Monika Hagedorn Saupe, Axel Ermert, Inštitut za muzejske raziskave, Berlin; Franc Zakrajšek, nacionalni predstavnik za področje digitalnih kulturnih vsebin; mag. Zoran Krstulović, Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana; ter Sašo Zagoranski, Semantika, Maribor.

– *Kako zagotoviti dostopen muzej?*; sodelovale so: Sophie Weaver, Colchester in Ipswich muzeji, Velika Britanija; dr. Mojca Lipeč Stopar, Pedagoška fakulteta, Ljubljana; Rajka Bračun Sova, mag. samostojna kult. delavka, Ljubljana; Vida Koporc Sedej, Ministrstvo za kulturo RS, Ljubljana; mag. Bernarda Županek, Muzej in galerije mesta Ljubljane; dr. Vlasta Vodeb, Urbanistični inštitut RS, Ljubljana.

Čeprav gre za razmeroma hermetične dogodke, se na prireditve v okviru Muzeoforuma odziva tudi laična javnost.

Filozofija v človeku

Cankarjev dom je organiziral ciklus treh predavanj na temo *Filozofija v človeku*, na katerih je dr. Borut Ošlajš s stališča filozofije in nekaterih njenih temeljnih disciplin (filozofske antropologije, etike in filozofije religije) iskal poti do sodobnega človeka in njegovih temeljnih oblik eksistencialnega samopremisleka kot praktičnega bitja vrednot.

Izhodiščni namen predavanj je bil filozofijo ponovno približati širši intelektualni skupnosti ter pokazati, da je filozofija, če jo le razumemo dovolj elementarno, vselej zadeva človeka kot človeka ne glede na njegove ožje poklicne ali osebnostne značilnosti. Prvo predavanje (*Človek kot filozofski problem*) je bilo posvečeno filozofski tematizaciji človeka kot bitja svobode, kulture in simbolnih form. Na naslednjem predavanju (*Človek in etika*) smo premislili človeka z vidika možnosti njegovega praktičnega samouresničevanja kot moralnega bitja. Zadnje predavanje (*Človek in religija*) je bilo namenjeno smiselni poglobitvi in sintetični zaokrožitvi obeh predhodnih tem predvsem na ravni religioznih izzivov, ki jih postmoderna družba postavlja pred posameznika in družbo.

Cilj ciklusa predavanj je bil pri zainteresiranem občinstvu spodbuditi potrebo po kritični refleksiji sodobnega sveta in človekovi samorefleksiji glede njegovih temeljnih eksistencialnih potreb. Glede na število poslušalcev in živahne diskusije po predavanjih sodimo, da je bil odziv celo boljši, kot je bilo prvotno pričakovano.

Druga predavanja in okrogle mize

V okviru Humanističnega programa smo pripravili več priložnostnih predavanj, največ ob filmskih festivalih – tako festivalih gorniškega in dokumentarnega filma kot ob 20. Liffu in jubilejnem jazzovskem festivalu.

Sicer pa smo tudi v programskem letu 2009 zaradi odzivanja na družbena, kulturna in politična dogajanja realizirali 31 dogodkov. Med njimi bi omenili tiste, ki so poželi veliko zanimanje pri strokovni in laični javnosti ter odmeve v medijih (v glavnem poročila brez kritičnega vrednotenja):

- sodelovanje z Dnevnikovimi kolumnisti v okviru skupnega projekta *Razumeti Slovenijo, razumeti svet* – teme: Svoboda tiska, Berlinski zid dvajset let pozneje ...;
- *Mahatma Gandhi in nenasilje*;
- *Duhovi v možganih – filozofija in nevroznanost* (v sodelovanju z založbo Krtina);
- *Problem etike v kolumnah* (v sodelovanju z založbo Modrijan);
- *Se slišimo? / Se čujemo?* – omizje s temo slovensko-hrvaških odnosov (v sodelovanju z Mirovnim inštitutom);
- *Satanski stihi*, karikature preroka Mohameda in spopad kultur – mogoče vloge religijskih študij in laičnega pouka o religijah ...

7.5 LITERARNI PROGRAMI

Literarne identitete

V letu 2009 smo v ciklu *Literarne identitete Evrope* gostili osem evropskih prozaistov – Draga Jančarja (Slovenija), Gonçala M. Tavaresa (Portugalska), Vladimirja Vertliba (Avstrija), Diega Maranija (Italija), Guya Helmingerja (Luksemburg), Claire Keegan (Irska), Magdaleno Tulli (Poljska) in Arnolda Stadlerja (Nemčija). Na literarnih večerih smo lahko slišali odlomke iz romanov v izvirnem jeziku in interpretaciji avtorjev, v pogovoru s priznanimi slovenskimi prevajalci in literarnimi znanstveniki pa so se odpirala vprašanja različnih avtorskih poetik, literarnih tradicij in trgov, povezav literature z družbeno problematiko itd. Večina avtorjev se je slovenskemu občinstvu predstavila prvič in požela izreden odmev pri publiki, ki se je tudi aktivno vključevala v debate, in v medijih. Cikel se je v letu 2009 dodobra uveljavil med ljubitelji literature, zato smo se odločili, da ga s štirimi avtorji nadaljujemo v letu 2010. O odzivu strokovne javnosti prilagamo izčrpno zbirko člankov, objavljenih v različnih medijih.

Kresnik pred kresom

Časopisna hiša Delo je v letu 2009 že devetnajstič podelila nagrado kresnik za najboljši slovenski roman. Po tradiciji petčlanska komisija mesec dni pred podelitvijo oznani imena petih nominirancev – finalistov, izmed katerih na kresni večer izbere nagrajenca. Z njimi (Andrej Blatnik, Drago Jančar, Boris Kolar, Sebastijan Pregelj, Goran Vojnović) smo lani prvič pripravili pogovore. Ocenjujemo, da gre za dobro programsko potezo, saj se je na teh večerih, ki so jih moderirali novinarji kulturnega uredništva časnika Delo, razkrilo pet različnih literarnih videnj, pet pogledov na svet in pet pisateljskih delavnic.

Prvi večer je bil namenjen dobitniku kresnika v letu 2008, pisatelju Štefanu Kardošu.

Literarni večeri Društva slovenskih pisateljev

Na že tradicionalnih branjih v Cankarjevem domu so se ob različnih priložnostih predstavili slovenski literarni ustvarjalci, člani Društva slovenskih pisateljev. Z živo in živahno pisateljsko besedo ter zanimivimi popotnicami voditeljev večerov so zaznamovali Prešernov dan, svetovni dan materne jezika, praznik poezije, Cankarjev spomin, Zgodbe pred knjigo in druge pomembne dogodke. Ob uveljavljenih slovenskih pisateljih in pesnikih so nastopili tudi člani Mladinskega kluba Društva slovenskih pisateljev in vsakoletni novi člani DSP.

Literarni večer Društva slovenskih književnih prevajalcev

Tradicionalni decembrski večer branja najnovejše prevodne literature; obisk je bil nadpovprečen, odmevov v javnosti ni bilo.

S knjižnega trga

Namen literarnih večerov v Klubu Lili Novy v Cankarjevem domu je bil predstaviti izbor sprotnega slovenskega leposlovnega ustvarjanja, po merilih kakovosti, aktualnosti ter zvrstne, tematske in sploh vsakršne raznovrstnosti, neodvisno od prodornosti založb. Pogovor voditelja z avtorjem ter z ocenjevalcem knjige – je omogočal tri različne poglede hkrati: predstavitev, interpretacijo in presojo posameznega dela. Vse to je osvetljevalo širino in po drugi strani podrobnosti literarnega besedila, pokazalo v zakulisje avtorjevega zanimanja in razmišljanja ter tako prispevalo svoj delček k priljubljenosti branja. Gostje večera so bili po starosti, slogu, literarni usmerjenosti in še čem različni, ves sklop večerov *S knjižnega trga* pa je tako skušal prikazati zaokroženo podobo aktualnega literarnega dogajanja v Sloveniji.

Fabula

Festival zgodbe – Fabula je v letu 2009 potekal šestič zapored, že drugič smo k oblikovanju programa in izvedbi prispevali tudi programski sodelavci v Cankarjevem domu. V Klubu Cankarjevega doma so se v januarju in februarju zvrstili naslednji dogodki:

- odprtje festivala in literarno branje katalonskih avtorjev (v letu 2009 smo izbrali katalonsko literaturo za osrednji fokus festivala, zato je otvoritvenemu branju sledila natančnejša predstavitev katalonske kulture in literature);
- serija predavanj z naslovom *Dolga, odprta obala katalonske zgodbe*; predavanjem je sledila projekcija filma Morje;
- mednarodni simpozij o pisatelju Lojzetu Kovačiču, na katerem je sodelovalo 11 referentov;
- okrogla miza s temo *Laži*;
- literarni pogovori s tujimi gosti festivala (Nora Iuga, Goncalo M. Tavares idr.).

Naše sodelovanje s Študentsko založbo se z vsakim letom poglablja in nadgrajuje.

Preglej na glas

Festival PreGlej na glas! je v svoji četrti izvedbi postal prepoznaven festival, katerega osnovni cilj je promocija sodobne (slovenske) dramske pisave. Bralne uprizoritve, ki so s časom postale samostojna zvrst, ki je v izziv režiserjem in v pomoč dramatikom, nagovarjajo tako širšo publiko kot strokovno gledališko javnost; lani se je na posamezni dogodek odzvalo približno petdeset obiskovalcev.

Širjenje festivala z okroglimi mizami in javnimi diskusijami pa zareže bolj v akademske vode diskurza in premišljanja aktualnih tematik. Novost, bralno predstavljanje Grumovih nominirancev, utrjuje namembnost te najbolj reprezentativne nagrade na področju slovenske dramatike in omogoča takojšnje reflektiranje. Med festivalom je izšlo pet številčk biltena, v katerega pišejo svoje prispevke obetavni, a še neuveljavljeni pisci. Monografska publikacija predstavljenih dram je dogajanju prinesla trajnost, avtorjem pa reference.

Lani so se v Dvorani Duše Počakaj predstavili:

Neja Repe z dramo *Zbiralci kosti* (režija: Jure Novak); Tamara Šuškić z dramo *Plovba* (režija: Nebojša Pop-Tasić); Vanja Nikolić z dramo *Connection* (režija: Jaka Andrej Vojevec); Simona Hamer z dramo *Tik-tak* (režija: Ajda Valcl).

Svet besede – besede sveta

V letu 2009 smo v Klubu Lili Novy izvedli več pogovorov, ki zadevajo svet literature in literarne svetove sicer. V letu 2009 smo se med drugim spraševali o naslednjih temah: *O alpinizmu in literaturi* (zasnoval in povezoval Iztok Osojnik); *Pravljice o soncu – slovanski večer* (zasnovali in izvedli študenti z Oddelka za slavistiko Filozofske fakultete); *Šepetalci – zasebno življenje v Stalinovi Rusiji*. Omizja so bila kakovostno zasnovana ter vodena, morda so bile tematike glede na cikel, ki jih uokvirja, nekoliko preveč različne.

Pred izidom in ob njem

Novinarjem, strokovni in drugi javnosti smo predstavili 17 leposlovnih del, ki jih je Javna agencija za knjigo sofinancirala v letu 2009.

7.6 MEHIKA

Prispevek humanističnega programa v skupni projekt kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma je dragocen, saj je po eni strani dopolnil druge programe, po drugi pa s temami in izborom referenčnih predavateljev predstavil ustvarjalnost in življenje v Mehiki iz različnih zornih kotov. Dogodki so bili izjemno dobro obiskani. Naj jih naštejemo:

- obisk mehiškega književnika Josėja Emilia Pacheca (v sodelovanju z založbo Tuma, pri kateri bo izšel prevod njegove knjige kratkih zgodb);
- predavanji dr. Ivana Šprajca: *Arheološko rekognosciranje na jugovzhodu mehiške države Campeche* ter *Piramide, ki merijo čas*;
- predavanje dr. Antonia Benavidesa Castilla (Instituto Nacional de Antropologia e Histori): *Kultura Majev*;
- predavanja Carlosa Pascuala: *Povezava predkolumbijskih mitov s sodobnostjo*;
- bralna uprizoritev dramatizirane novele *Talpa* mehiškega klasičnega pisatelja Juana Rulfa (Alenka Bole Vrabec);

- predavanje Besima Spahića: *Fenomen telenovele*;
- predavanje Marka Jenšterleta: *Sodobna mehiška književnost*;
- okrogla miza o Octaviu Pazu (v sodelovanju s Študentsko založbo);
- predavanje dr. Mojce Terčelj: *Kozmologija, religija, magija, šamanizem v Mehiki*;
- predavanje dr. Barbare Pregelj o esejistiki Paza, Fuentesesa in Pitola;
- predavanji, usmerjeni na delo in življenje slovenskega jezuita Marka Antona Kapussa, življenje mehiških Indijancev ter odnos Slovencev do Mehike (predavatelji: dr. Tomaž Nabregoj, dr. Mojca Terčelj).

8 RAZSTAVNI PROGRAM

Glavno vodilo programa ostaja umetniška izjemnost, težišče pozornosti je pogosto usmerjeno tudi na kulturološki pomen izbranih projektov. Pri snovanju letnega programa poskušamo enakovredno uvrščati razstave slovenske in tuje umetniške produkcije, samostojne in skupinske, pregledne in tematske razstave, medtem ko pri izbiri posameznih – še posebej fotografskih – projektov sledimo najrazličnejšim avtorskim poetikam in tehnični raznovrstnosti. Fotografe v glavnem vabimo k sodelovanju, odločamo se tudi med prijavljenimi projekti: poleg uveljavljenih avtorjev redno predstavljamo mlajše, inovativne ustvarjalce. V dobrem desetletju fotografskega programa v Mali galeriji se je pokazalo, da so se mnogi med njimi razvili v zrele ustvarjalne osebnosti, postali dobitniki domačih in tujih nagrad ter bili uvrščeni na pomembne selekcionirane razstave (zadnji primer: pred leti uvrščeni mladi Samo Rovani je lani prejel 1. nagrado na natečaju Emzin).

Tudi leto 2009 je potekalo v znamenju dveh programskih stalnic: v okviru predstavitve oddaljenih kultur, tokrat posvečene Mehiki, smo od pomladi do sredine poletja imeli razstavo staromehiške umetnosti z naslovom *Večno življenje – arheologija Zahodne Mehike*, jeseni pa smo v sodelovanju z Mednarodnim grafičnim likovnim centrom postavili razstavo *Po gogu* – novo obdobje korejske umetnosti ob 28. grafičnem bienalu, s katerim se v Cankarjevem domu že tradicionalno programsko povezujemo vse od ustanovitve Galerije CD.

V sklop razstav znanih slovenskih likovnih umetnikov smo umestili kiparsko razstavo Dušana Tršarja ob izidu njegove monografije, leto pa sklenili s kratko postavitvijo razstave *Rojstvo modernizma* (prav tako ob izidu knjige) v sodelovanju z Obalnimi galerijami Piran. Nadaljevali smo tudi ciklus drobnih vizualnih postavitev *Likovni kritiki izbirajo* v sodelovanju z Slovenskim društvom likovnih kritikov.

K uveljavljanju arhitekture smo pripomogli z razstavo znanega oblikovalskega para Tee in Eda Vidovič, z že tradicionalno razstavo *Arhitektura – Inventura* članov Društva arhitektov Ljubljana ter tematiko zaokrožili z izjemno zanimivim in aktualnim izborom bosensko-hercegovskega oblikovanja z naslovom *Pogled izza*.

Na področju fotografije smo poleg že tradicionalnega Emzinovega natečaja za fotografijo leta uresničili še 8 samostojnih in eno mednarodno skupinsko fotografsko razstavo *Photonic luminatic*, saj se je pomembni fotografski festival Mesec fotografije z letom 2009 prelevil v bienalno prireditev in ga bomo ponovno gostili šele v letu 2010.

Ob razstavah v Galeriji CD smo – kot je že ustaljeno – pripravljali redno in izredno vodenje (skupaj 370) in otroške delavnice (82), saj je bilo kar nekaj projektov, ki so hkrati tudi izrazito didaktičnega značaja. Navezovanje stika s ciljnim skupinami na razstavnem področju razvija služba za promocijo programa in odnose z javnostjo z zunanjimi sodelavci ter v dogovoru in ob strokovni podpori razstavnega programa. Na razstave zunaj Galerije CD je bil vstop kot doslej prost, torej brezplačen.

Izrazito večdisciplinarni razstavni program Cankarjevega doma sledi ustaljeni, a uspešni programski zasnovi, ki se po pravilu v Galeriji CD kot osrednjem razstavišču posveča likovni umetnosti, Mala galerija neprekinjeno predstavlja in uveljavlja sočasno fotografsko ustvarjalnost, medtem ko razstave s

področja arhitekture, oblikovanja in kulturne zgodovine postavljamo v večnamenskih prostorih CD (te so maloštevilne zaradi goste terminske sheme drugih prireditev v teh prostorih).

Pri uresničevanju razstavnega programa nadaljujemo razvejano in dinamično sodelovanje z domačimi in tujimi strokovnjaki (dr. Jure Mikuž, Andrej Medved, dr. Ivan Šprajc, mag. Breda Škrjanec, Boris Gorupič, dr. Peter Krečič, Andrej Hrausky, Raul Barrera Rodriguez idr.), ustanovami ali asociacijami ter tujimi kulturnimi predstavništvi: Mednarodnim grafičnim likovnim centrom, Obalnimi galerijami Piran, Moderno galerijo, mariborsko Fotogalerijo Stolp, Društvom arhitektov Ljubljana, Slovenskim društvom likovnih kritikov, Slovensko izseljensko matico ter ljubljanskim nevladnim Zavodom za kreativno produkcijo Emzin in Galerijo Photon ter še bi lahko naštevali. Iz tujine pa smo sodelovali s slovitim Inštitutom za antropologijo in zgodovino iz Ciudad de Mexica ter Conaculto, s sarajevsko Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje ter galerijo Collegium Artisticum in belgijskim Uradom za kulturo mesta Namur.

Med tujimi predstavništvi smo se povezali s Francoskim inštitutom Charlesa Nodiera, veleposlaništvoma mehiške republike, Bosne in Hercegovine ter kraljevine Belgije.

V programskem letu 2009 smo uresničili 20 razstavnih projektov, 9 manjših vizualnih postavitev, 3 dokumentarne tematske razstave ob drugih prireditvah v hiši, 1 razstavno gostovanje, 1 predavanje, skupaj 33 razstavnih in 1 spremljevalni dogodek iz vizualne umetnosti. Hkrati so potekale priprave za zahtevnejšo razstavo stare armenske umetnosti in druge tekoče programe za leti 2010 in 2011.

Ob razstavah smo natisnili 1 katalog (sofinancirali še 4), 9 zgibank, 1 prevodni vložek za prevzeti katalog ter prevzeli 4 kataloge v komisijsko prodajo, izdali še 2 plakata (za vse razstave zunaj Galerije pripravljamo le manjše število računalniških plakatov). Ob razstavah v Galeriji CD smo izdali tudi 1 dokumentarni video zapis. Razstave v Cankarjevem domu si je v letu 2009 ogledalo najmanj 101.659 obiskovalcev.

Program smo terminsko in finančno izpeljali v načrtovanih okvirih.

8.1 ARHEOLOGIJA

RAZSTAVA V OKVIRU FESTIVALA KULTURE IN UMETNOSTI »VIVA MEHIKA«

MEHIKA PRED KOLUMBOM:

razstava *Večno življenje – arheologija Zahodne Mehike*

Cankarjev dom, Galerija CD: 10. marec–26. julij 2009

Po lanski izjemni postavitvi *Faraonske renesanse*, ki je simbolizirala enega najvidnejših civilizacijskih izvorov starega sveta, smo se podali na odkrivanje največjega in najpomembnejšega kulturnega središča novega sveta, v predkolumbovski čas mehiških kultur. Kljub izrazitim razlikam imajo stari Egipt in mezoameriške kulture tudi veliko sorodnosti, ki opozarjajo na edinstvenost in vseobsežnost invencije človeškega rodu, hkrati pa obe geografsko skorajda diametralni območji v svojih veličastnih spomenikih skrivata mnoge skrivnosti in uganke, skratka odpirata več vprašanj, kot nam je doslej uspelo ponuditi odgovorov o naši duhovnosti in kreativnem geniju.

Ko smo se odločali za Mehiko kot sedmo po vrsti v nizu predstavitev oddaljenih, nam manj znanih kultur v Cankarjevem domu, se nismo zavedali, da bomo v sodelovanju z mehiškimi kulturnimi ustanovami pridobili razstavo, ki je bila do nedavna velika neznanka tudi njim samim. Gre za predstavitev nedavnih arheoloških izkopavanj v Zahodni Mehiki, obsežnem ozemlju, kjer je v času pred prihodom Špancev živelo veliko neodvisnih kultur. Te se očitno razlikujejo od drugih mezoameriških kultur in civilizacij, saj jih opredeljujejo številni edinstveni kulturni elementi, ki so bili do nedavnega le površno raziskani. Najpomembnejša od teh posebnosti je tradicija tako imenovanih jaškastih grobnic (300 pr. n. št.–600 n. št.), podzemnih struktur, ki so jih uporabljali za pokop uglednih članov družbe. Skupaj z umrlimi so vanje položili vrsto dragocenih predmetov, med katerimi izstopajo številne človeške in živalske figure, ki s svojim neverjetnim razponom upodobitev prinašajo osupljivo sliko življenja in smrti prebivalcev tega oddaljenega in posebnega območja.

Medtem ko keramični izdelki močnih osrednje-mehiških državotvornih kultur kažejo panteon bogov in spomenike njihovih vladarjev-svečenikov, pa v umetnosti Zahodne Mehike opazovalec odkrije pravo »človeško komedijo« likov nenavadne, povsem anegdoticne umetnosti.

V državah Colima, Nayarit in Jalisco, kamor se uvrščajo ti zgovorni grobni pridatki, strogi umetniški kanoni niso našli plodnih tal, saj keramika teh krajev ni obremenjena z uradno religijo in predpisano ikonografijo, marveč razvija živo pripoved o vsakdanjem življenju. Ta pripoved je ponekod tudi smešna, drugje pretirana do karikature, tudi posvetna, a predvsem prijazno pretresljiva v svoji ekspresivni izrazni moči.

Skozi zahodno narativno umetnost odkrivamo vojščake, igralce z žogo, akrobate, grbavce, glasbenike, matere z otrokom in še bi lahko naštevati, pri celotni galeriji likov pa lahko zasledimo tudi socialne razlike med družbenimi stanovi, saj med terakotami najdemo gole in delno oblečene figure, pa vse do takšnih, ki nosijo dragocena oblačila in nakit. Tako ženske kot moške figure so upodobljene v najrazličnejših telesnih pozah od stoječe, sedeče, čepeče ali klečeče, z najrazličnejšimi položaji rok. Ta umetnost ima mnoge lastnosti narodne umetnosti, saj je naivna, vesela, brezbrizna, nastaja v danem trenutku, iz impresije – ali kot jo je označil občutljiv raziskovalec, »popolno nepopolna impresionistična umetnost«.

Prav zaradi dejstva, da v tem delu Mehike niso poznali formalnih in ikonografskih omejitev umetnosti, ki ga predpisuje visoko svečeništvo ali vladarji sami, mnogi predmeti presenečajo s svojo »modernostjo«. Zato ni čudno, da je bil veliki mehiški slikar Diego Rivera, pri katerem so se energijski tokovi predkolumbovske preteklosti in mehiške narodne umetnosti skupaj s poznimi likovnimi elementi kubizma spojili v njegovem monumentalnem delu, tudi strasten zbiralec (med mnogimi drugimi artefakti) prav teh živopisnih neukročenih figuric. Nenazadnje je magijska in oblikovna moč mehiške plastike izrazito vplivala na Henrija Moora, ki je utiral poti modernega kiparstva 20. stoletja. Podoživljal je arhitektonsko strogost, kubično oblikotvorno moč in magično intenzivnost stare mehiške umetnosti ter jih prenesel v svoje delo. V Britanskem muzeju pa se je srečal prav s figuralnimi deli zahodnomehiške obale, ki so mu – kot je nekoč izjavil – »vlile pogum, da se v svojih skulpturah poigra z negativnim prostorom«.

Kulturna dediščina Zahodne Mehike je bila skozi 20. stoletje v glavnem predmet naključnih najdb ali celo grobnih plenilcev, v zadnjih dvajsetih letih pa si sledijo sistematična arheološka izkopavanja, ki so spodbudila obsežna znanstvena raziskovanja ter posledično pomembna nova odkritja in spoznanja o tej izvorni sui generis kulturi.

Ljubljanska razstava je bila po *Art and Archaeology of the Unknown Past (Umetnost in arheologija nepoznane preteklosti)* iz leta 1998 šele druga, po obsegu sicer manjša razstava, ki se celostno ukvarja s kulturo jaškastih grobnic zahodne Mehike, in sploh prva, v celoti zasnovana na sistematičnih arheoloških izkopavanjih te kulture, razstavljene najdbe pa sodijo med pomembnejša odkritja zadnjih desetletij v Mehiki.

Razstava je bila poleg uvodnih dokumentarnih delov, posvečenih predstavitvi mezoameriških kultur in posebej Zahodne Mehike, razdeljena na 12 tematskih sklopov: kult prednikov, narava, ženske, školjčno okrasje, keramika in gospodinjski pripomočki, bojovníki, glasbeniki in igralci z žogo, pogled na svet, jaškasti grobovi ter posebej predstavljena dva groba št. 24 in 26 v obliki rekonstrukcije in za konec ohranjanje skozi čas: sodobni Cori. Razstava je poleg fotografskega in video gradiva obsegala 164 artefaktov, ki v glavnem sodijo v čas na prehodu iz predklasičnega v klasično obdobje mezoameriške umetnosti.

Razstavo smo pripravili v sodelovanju z Državnim inštitutom za antropologijo in zgodovino v Ciudadu de Mexico: kustos razstave je bil Raul Barrera Rodriguez, vodji projekta pa Diego Emanuel Muñoz Sapién (INAH) in Nina Pirnat Spahić (CD).

Postavitev razstave je pripravila arhitektka Katarina Štok, grafično oblikovanje celote pa Brane Žalar. Uresničitev projekta so podprli: Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Mehike in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in glavni pokrovitelj razstavnega programa Pivovarna Laško.

8.2 LIKOVNA UMETNOST

Jesensko sezono smo začeli v okviru 28. grafičnega bienala in v sodelovanju z MGLC postavili razstavo z naslovom *Po gogu – Novo obdobje korejske umetnosti*.

Na predlog Jeon Joonhoja, nagrajenca prejšnjega bienala leta 2007, razstava, ki jo je kurirala Kim Jyeong-Yeon, predstavlja postgogojevsko generacijo južnokorejskih umetnikov, kot so: Kira Kim, Jang Minseung & Kim Check, Jeon Joonho, Lee Yongbaek, MOON Kyungwon, Lee Sea Hyun, Moon Hyungmin, Liyung. Rojeni so bili v šestdesetih letih. Takrat so njihovi starši gradili povojno državo. Odraščali so v sedemdesetih, ko je z amerškimi vojaki prišla v Korejo glasba go-go in so državo poplavile množične zabave v klubih gogo. Gogo je postal sinonim za mladinsko kulturo zadovoljstva. Ustvarjati so začeli v osemdesetih. Od predhodne generacije so se oddaljili predvsem po tem, da so se zavedli realnosti zunaj klubov. Njihova dela ponujajo razmislek o raznih vprašanjih sedanje korejske družbe, razdeljene na severno in južno državo, v katerih še živi hladna vojna. Kustosinja projekta je bila mag. Breda Škrjanec.

V nadaljevanju smo pripravili strnjeno »retrospektivno« kipersko razstavo Dušana Tršarja (r. 1937). Akademski kipar Dušan Tršar se je torej začel samostojno uveljavljati ob koncu šestdesetih let. V naslednjem desetletju je že pritegnil pozornost z razgibanimi svetlobnimi objekti; ti so združevali tradicionalno kiparsko problematiko z iskanji učinkov sodobnih snovi, ki omogočajo prosevanje, žarčenje in svetljenje. Značilne oblike, ki izhajajo iz teh pojavov, je nato začel fiksirati v trdnejše materiale, predvsem bron, ki ga izziva in spodbuja še danes. Čeprav Tršarjeva dela spominjajo na konkretne objekte, na primer drevo ali štirno, pa jim z mojstrsko obdelavo telesne gmote in njene površine vdihuje posebno, umetniško energijo. Tršar je vsekakor ustvarjalec, ki so ga nove težnje v likovni umetnosti vedno zanimale in se je zato v svojih delih od začetka ukvarjal s sodobnimi likovnimi, pa tudi tehničnimi eksperimenti. Kljub omejenemu prostoru naše Galerije nam je uspelo kar najbolje predstaviti delo tega znanega slovenskega kiparja skozi vsa najpomembnejša obdobja in obraze njegove ustvarjalne poti. Postavitev je bila skupno delo kiparjevega sina Matica Tršarja in Nine Pirnat, bila pa je tudi zelo dobro kritiško sprejeta. Ob razstavi je izšla Tršarjeva monografija, besedilo zanjo je prispeval dr. Jure Mikuž.

Leto smo zaokrožili s kratko (mesec dni) postavitvijo razstave ROJSTVO MODERNIZMA – Prelomnica v slikarstvu 1976–80: Emerik Bernard in Tomo Podgornik.

Projekt je bil že leta 2006 postavljen v Obalnih galerijah Piran – prenos v Ljubljano se nam je zdel smiseln ob izidu knjige z istim naslovom, pa tudi z namenom, da si jo lahko ogleda širši krog slovenske kulturne javnosti. Avtor razstave je umetnostni zgodovinar in likovni kritik Andrej Medved, knjiga je izšla v ediciji Hyperion, avtorji besedil pa so Andrej Medved, Ješa Denegri in Sergej Kapus. Avtorji so želeli nakazati, da Bernard in Podgornik /vsekakor/ sodita v antologijo svetovnega modernega slikarstva; kar mora tuja kritika šele spoznati in potrditi: njuno umetniškost, presežnost in izjemnost (iz besedila Andreja Medveda). Zelo kontroverzna teza je pobudila različne odmeve v strokovni javnosti, sicer pa je razstava sama po sebi kristalna postavitev res izjemnih del obeh slikarjev.

Ob jubilejnem jazz festivalu smo namesto tradicionalne razstave jazz fotografije v prostoru Male galerije predstavili likovno razstavo slovitega nizozemskega jazz glasbenika Hana Benninka, ki je hkrati imel v Klubu CD tudi celovečerni koncert. Razstavo je pripravil David Braun.

8.3 ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE

Razstave s področja arhitekture in oblikovanja praviloma postavljamo v večnamenskih prostorih Prvega preddverja in Velike sprejemne dvorane, pogosto z zunanjimi partnerji kot glavnimi producenti.

Področje industrijskega (pa tudi unikatnega) oblikovanja sta v letu 2009 zastopala Tea in Edo Vidovič, znan slovenski ustvarjalni par, svojo predstavitev sta naslovila *Različne poti do oblikovanja*. Njun inovativni in domišljeni pristop k snovanju pohištva ter prispevek v oblikovanju nove podobe "bivanjske krajine" potrjujejo številne nagrade, prostor Prvega preddverja sta napolnila z izvrstnim

izborom svojih najbolj znanih izdelkov: spomnimo se stola Sax, predalnika Tema, jedilnic Argos in Real, spalnice Maestral in še bi lahko naštevali. Besedilo za razstavo je prispeval dr. Peter Krečič.

Arhitekturni projekt leta 2009 pomeni še eno od programskih stalnic, in sicer ARHITEKTURA – INVENTURA, pregledna razstava članov Društva arhitektov Ljubljana 2007–09, ki jo že tradicionalno pripravljamo v sodelovanju z Društvom arhitektov Ljubljana. Razstava pomeni spodbudo kakovostnega dela v arhitekturi in oblikovanju, hkrati pa želi širšo javnost opozoriti na kompleksno problematiko prostorskega oblikovanja. V zadnjih nekaj letih je tudi Evropa pokazala vedno večje zanimanje za snovanje slovenskih arhitektov, zato je tembolj pomembno, da je z arhitekturnimi stvaritvami sprotno seznanjena tudi domača javnost. Da resnično obstaja zanimanje za to področje, dokazuje tudi izjemen odziv obiskovalcev te bienalne prireditve, saj gre za eno najbolj obiskanih razstav v naši hiši, postavljenih zunaj prostora Galerije CD. Ob razstavi je tudi tokrat izšel obsežen katalog vseh razstavljenih del in avtorjev v oblikovanju Nene Gabrovec, postavitev je kot vse prejšnje izdaje zasnovala arhitektka Sonja Miculinič.

Izjemen odziv javnosti in medijev je doživela obsežna predstavitev bosensko-hercegovskega oblikovanja z naslovom POGLED IZZA.

Gre za projekt, ki je zaznamoval 50-letnico nastanka in delovanja Združenja likovnih umetnikov uporabnih umetnosti in oblikovalcev Bosne in Hercegovine (ULUPUBIH) in, natančneje, predstavlja njegovo logično nadaljevanje, osredotočeno na predstavljanje avtorjev in pojavov na oblikovalski sceni Bosne in Hercegovine v zadnjem desetletju. Razstava zato ponuja različne oblikovne prakse, ki jih ne pogojujejo samo generacijske razlike, temveč tudi način izobraževanja in različni vrednostni sistemi. Pluralizem pogledov in oblikovnih praks je namreč značilnost oblikovalskega prostora Bosne in Hercegovine. Kolegi iz BiH so predstavili izbor najpomembnejših del različnih vej oblikovanja in njihovih avtorjev, ki jih je potrdilo lokalno in mednarodno oblikovalsko prizorišče. Ob razstavi so izdali obsežen katalog v uredništvu znanega oblikovalca in docenta na sarajevski ALU Asima Dželilovića, ki je bil tudi sicer *spiritus movens* celotnega projekta. Razstavo je pregledno postavila arhitektka in oblikovalka Sanda Popovac.

8.4 FOTOGRAFIJA

Poleg vsakoletnega vseslovenskega fotografskega projekta Natečaja za fotografijo leta, ki uveljavlja fotografijo kot enega ključnih elementov sodobne vizualne komunikacije in že petnajsto leto gostuje v CD v sodelovanju z Emzinom, smo uresničili še 8 samostojnih fotografskih razstav, od tega dve iz tujine in šest domačih, generacijsko in umetniško povsem različnih avtorjev ter eno mednarodno skupinsko razstavo.

Žirija Emzinovega natečaja leta 2009 je zasedala v sestavi: Jure Eržen, Igor Španjol in Metka Dariš (Ljubljana), Fedor Vučemilović (Zagreb) in Reiner Riedler (Dunaj). Slednji je imel nekaj dni pred odprtjem tudi odmevno predavanje v prostorih CD. Nagrado za reportažno fotografijo je prejela Maja Hitij, medtem ko so bile nagrade glavnega dela natečaja podeljene takole: 1. nagrada Samo Rovnan, 2. nagrada Blaž Zupančič in 3. nagrada Branko Blaž Lesjak.

Fotografsko sezono smo začeli z razstavo Andreja Blatnika z naslovom *Knapovske marionete*; obsežen ciklus je nastal v sodelovanju z Revirskim muzejem Trbovlje. Nadvse zanimiv projekt, ki je poleg likovno-estetskih nosil tudi sociološko-etnografsko razsežnost.

Mladi, propulzivni francoski fotograf Gregory Valton se je predstavil s svojim najnovejšim projektom *Bežnost*, posvečenim francoskemu pesniku Robertu Desnosu, ki je umrl 8. avgusta 1945 v češkem Terezinu. Celoto je zasnoval leta 2007 in dokončal poleti 2008 z 200-kilometrskim trekingom od Nemčije do Češke; projekt je nastajal v sodelovanju s Francoskim inštitutom Charlesa Nodiera.

V okviru festivala kulture in umetnosti Viva Mehika smo poleg večje razstave stare mehiške umetnosti načrtovali tudi dve fotografski razstavi slovenskih avtorjev: dr. Ivana Šprajca in Dušana Arzenška.

Mednarodno uveljavljeni arheolog, etnolog in antropolog Ivan Šprajc je za to priložnost pripravil dokumentarno razstavo *Kultura Majev – Arheološko rekognosciranje na jugovzhodu mehiške države Campeche*, ki je predstavila dosežke arheoloških terenskih pregledov v osrednjem delu polotoka Jukatan v jugovzhodni Mehiki. Gre za obsežno, težko prehodno in pretežno s tropskim gozdom preraščeno območje, še pred dobrim desetletjem skoraj povsem neznano z arheološkega vidika, čeprav leži v samem osrčju ozemlja, ki so ga nekoč poseljevali Maji. V sedmih odpravah pod vodstvom I. Šprajca je bila odkrita vrsta prej neznanih arheoloških najdišč iz predklasičnega in klasičnega obdobja (ok. 300 pr. n. št.–900 n. št.), med njimi tudi številna urbana središča z monumentalno arhitekturo, skulpturami in hieroglifskimi napisi. Podatki, zbrani med površinskimi pregledi, so izpopolnili poselitveno sliko območja kulture Majev ter razkrili mnoge značilnosti arhitekture in prostorske ureditve mestnih jeder, vplive naravnega okolja na izbiro lokacij za naselbine in povezave s sosednjimi regijami. Njegova razstava je pomenila pomembno dopolnitev kulturnozgodovinske razstave v Galeriji CD.

Avtorski pogled na sodobno Mehiko pa smo si lahko ogledali na fotografijah Dušana Arzenška z naslovom *Mehika 2008*. Kot urednik *Le Monde diplomatique* se je pridružil leta 2008 ekipi RTV Slovenija pri pripravi dokumentarnega filma o prof. dr. Šprajcu in njegovih raziskavah majevskih piramid v džunglah Jukatana na mehiški meji z Gvatemalo. Tako je nastala ta razstava, sestavljena iz 6 sklopov, ki skozi oko fotoaparata niza vtise te izkušnje v kontekstu sočasnosti in ne dediščine.

Barbara Jakše in Stane Jeršič, znani fotografski tandem, sta pod naslovom *Smeri* predstavila nenavadne upodobitve našega mesta.

V novem fotografskem projektu prvi in drugi prostor povezuje pot, smeri med svetovi predstavljajo združevanje ali odtujevanje. Majhno ali veliko je zgolj predmet naše predstave in izgubljeni v podobah, ki jih vidimo, iščemo resnico smeri. Pogled z vrha je perspektiva, ki je za fotografa nadvse očarljiva in prepričljiva past drugačnega videnja, fotografske niti podob pa tako stkejo neskončno prefinjene plasti opazovanja navadno nevidenega sveta.

Blaž Zupančič je z domisljeno razstavo *Mimobežnost* predstavil dosežke fotografiranja slovenske pokrajine in raziskovanja novih pristopov snemanja pokrajinske fotografije, pri čemer ga zanimajo predvsem barvne ploskve in rasterske strukture ter še posebej dinamika, ki jo omogoča na vlaku premikajoča se kamera; ko polzi po slovenskih pokrajinah, zarisuje na film zabrisane, poetične in hkrati dinamične slike mimobežnih impresij. Za serijo podob s te razstave je spomladi prejel drugo Emzinovo nagrado, sicer pa je dnevna kritika projekt zelo dobro ocenila.

V sodelovanju z galerijo Photon smo pripravili predstavitev nove slovenske fotografije in videa z naslovom *Photonic Luminatic*. Razstava je prikazala novejša smernice v slovenski fotografiji in videu z izborom avtorjev mlajše in srednje generacije, ki ustvarjajo v širšem kontekstu vizualne umetnosti. Fotografski del razstave je razdeljen na tematske sklope, s katerimi predvsem opozarja na določene avtorske položaje in pristope (npr. z vidika dokumentarizma, intimizma), izbor video projektov pa predstavlja zaokroženo celoto, kar poudari že s posebnim nazivom – *Perspektive mest*. Kustos fotografskega dela razstave je bil Dejan Sluga, za izbor video umetnikov pa sta bili odgovorni Vesna Bukovec in Metka Zupanič. Predstavljeni avtorji v fotografiji: Uroš Acman, Tomo Brejc, Vanja Bučan, Dejan Habicht, Jernej Humar, Nataša Košmerl, Peter Koštrun, Andrej Osterman, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Bojan Salaj, Damjan Švarc, Bojana Tomše in Špela Volčič.

V videu so se predstavili: Zmago Lenardič & Jasna Hribernik, Skupina Kolektiva, Polonca Lovšin, Anja Medved, Tanja Lazetič in Dejan Habicht.

Benka Pulko (roj. 1967) se je po različnih strokovnih izkušnjah od leta 1996 ustalila v svobodnem poklicu novinarstva in kulturnih dejavnosti. V tem času se je izurila v fotografiranju (klasična in digitalna fotografija ter obdelave), urejanju fotografije, objavljanju fotozgodb in fotoreportaž, od leta 2003 je postavila tudi vrsto samostojnih fotografskih razstav in izdala več fotografskih publikacij. Na številnih potovanjih po svetu je posnela vrsto zanimivih in pretresljivih zgodb. Z razstavo *Črno-bela mavrica* je na ogled postavila izbor fotografij velikega formata (eksponiranih na platno) o življenju tibetanske skupnosti v izgnanstvu, ki priča o prepletenosti beline, črnine in barvitosti življenja,

ljubezni in strahu, veselja in skrbi ter opredeljuje razmerje med zunanostjo in notranostjo, našim in vašim ter tem, kar bi želeli biti, in tem, kar smo.

Zvezdni prah – inkarnacije je zadnji tematski cikel zanimivega raziskovalca v fotografiji Rajka Bizjaka (r. 1963). V svoji tokratni raziskavi išče povezavo med človekom in univerzumom – ter jo v vizualnem kodu tudi najde. Zbirka *Zvezdni prah – inkarnacije* nas predstavlja kot dediče kozmološkega vizualnega odtisa – toda brez metafizičnega balasta. V strogem racionalističnem duhu povzema sodobne astrofizične teorije nastanka univerzuma, ki nas danes obdaja, nastanka elementov, ki gradijo naše telo in struktur, ki jih pri tem ustvarjajo. Podobnost struktur makro in astro sveta je osupljiv vizualni odgovor, ki nam določena spoznanje kaže drugače kot v suhoparnem jeziku matematičnih enačb. Ciklus je obsegal 29 barvnih fotografij formata 70 x 180 cm v tehniki digitalnega kromogenskega tiska na klasičnem barvnem fotografskem papirju.

V letu 2009 so bile skoraj vse fotografske razstave ne le medijsko predstavljene, ampak tudi kritiško – v glavnem zelo dobro – ocenjene.

8.5 DRUGI PROJEKTI

Jesensko sezono smo začeli z dokumentarno kulturnozgodovinsko razstavo *Po sledih zabrisanega spomina – Slovenci v Bosni in Hercegovini 1530–2009*, ki je v domiselnem oblikovanju Studiabotas ponudila vpogled v širši slovenski javnosti skorajda neznani del narodove in kulturne dediščine – bivanje in delovanje rojakov v Bosni in Hercegovini od 16. stoletja do našega časa. Kaj so »tam nekje doli« počeli tisoči naših rojakov, med njimi tudi Benedikt Kuripečič, Miroslav Hubmajer, Anton Aškerc, Ivan Cankar, Ivana Kobilca, Anton Jeglič, Marija Vera, Milan Skrbinšek, Jože Plečnik, Vladimir Šubic, Edvard Kocbek, Božidar Jakac, Bojan Adamič, Josip Osti ... Za društvo Consortium artisticum Ljubljana je razstavo zasnoval Stanislav Koblar, v sodelovanju s Historijskim muzejem BiH v Sarajevu in Slovenskim društvom Triglav v Banja Luki ter ob podpori Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

V sodelovanju s Slovenskim društvom likovnih kritikov in njegovim predsednikom, umetnostnim zgodovinarjem Borisom Gorupičem, smo nadaljevali akcijo *Likovni kritiki izbirajo* in v letu 2009 uresničili 9 predstavitev, ki so na vidnem prostoru Prvega preddverja naletele na dober odziv javnosti. Kot smo že zapisali, želi prireditelj nadaljevati nekdanj odmeven projekt *Likovno delo meseca*, ki je pred leti potekal v CD. Predstavitve so v glavnem usmerjene k mlajšim generacijam ali v širši javnosti manj poznanim slovenskim likovnim umetnikom in njihovem širšemu uveljavljanju. Uresničili smo naslednje:

izbor: Milena Koren Božiček; avtorica: Nataša Tajnik

izbor: dr. Lev Menaše; avtor: Primož Bertonec

izbor: Maja Škerbot; avtor: Matej Košir

izbor: Grega Košak; avtor: Marko Tušek

izbor: Franc Obal; avtor: Ignac Meden

izbor: Alenka Domjan; avtor: Zmago Lenardič

izbor: Aleksander Bassin; avtor: Bojan Bensa

izbor: Maruša Avguštin; avtor: Vlado Stjepić

izbor: Barbara Sterle Vurnik; avtor: Jožef Muhovič

Razstavni program sodeluje tudi pri pripravi manjših vizualnih »spremljav« drugih programov v hiši, postavljenih v prostorih, kot so preddverja dvoran, Klub CD ipd.

Eden takih manjših spremljevalnih projektov je bila razstava koncertnih plakatov Zorana Predina. Projekt je pomenil prijazno vizualno spremljavo ob dogodkih, ki so zaznamovali kantavtorjeve jubilejne koncerte. Še posebej ker je bila predstavitev, sicer majhna po obsegu, postavljena na udarnem prostoru Prvega preddverja.

Ob humanističnem programu in ciklu predavanj v sklopu Festivala mehiške kulture in umetnosti smo postavili manjšo predstavitev z naslovom *Anton Marko Kappus – misijonar, ki je odkrival Mehiko* v Dvorani Lili Novy.

Ob svetovni pedagoški konferenci v Ljubljani smo v sodelovanju s Pedagoško fakulteto v Ljubljani postavili manjšo predstavitev del profesorjev in študentov z naslovom *Kreativnost in delo z mladimi*.

Razstavni program že tradicionalno sodeluje pri postavitvi razstav ob Ljubljanskem mednarodnem filmskem festivalu: tokrat, ob 20. Liffu, je šlo za dve dokumentarni postavitvi plakatov in fotografij v Drugem preddverju in prehodu Maximarketa.

V okviru 11. festivala dokumentarnega filma pa je razstavni program sodeloval pri postavitvi razstave Amnesty International.

8.6 GOSTOVANJA, PRIPRAVA ZA LETO 2010 in 2011

Novembrsko fotografsko razstavo Benke Pulko z naslovom *Črno-bela mavrica* posredujemo v Fotogalerijo Stolp v Mariboru, s katero nas tudi sicer veže dolgoletno plodno sodelovanje. Termin mariborske predstavitve se je pomaknil na začetek januarja (torej v leto 2010), vendar so vsi stroški in večina dela, povezanih z gostovanjem, nastali v letu 2009.

Ob rednem delu so ves čas potekale priprave za program, ki ga načrtujemo v naslednjem obdobju dveh ali treh let. Nekateri projekti so zahtevnejši, zato so tudi priprave dolgotrajnejše. Zlasti pri produkciji razstav je pripravljalna faza neprimerno težavnejša kot pri prevzemih končanih projektov.

V letu 2009 smo zasnovali razstavo najstarejše še živeče generacije slovenskih likovnih umetnikov z delovnim naslovom *Stari mojstri*, potekale so priprave za belgijsko razstavo *Znaki in pisava* (iz Kulturnega centra v Namurju, Belgija – projekt pripravljamo v poletnem času vzporedno z razstavo Ferdinanda Knopfa v Narodni galeriji). Z muzejem dekorativnih umetnosti iz Pariza se nam je uspelo dogovoriti za razstavo Henrija Toulouse-Lautreca, ki jo bomo uresničili v prvi polovici leta 2011.

Največ dela pa smo posvetili uresnitvi armenske kulturnozgodovinske razstave z naslovom *Armenska tradicija med svetom in svetim*, ki jo postavljamo v okviru festivala kulture in umetnosti oddaljenih kultur Armenija od blizu. Razstava odpira svoja vrata že v sredini februarja, torej je bila večina dela opravljena že v letu 2009.

III. KONGRESNO-KOMERCIALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA

3.1 SPLOŠNA OCENA REZULTATOV POSLOVANJA

Kongresno-komercialna dejavnost je bila kljub napovedanim slabim gospodarskim razmeram v letu 2009 uspešna. V programsko shemo smo poleg izobraževalnih prireditev in sejmov vključili več kulturnih prireditev drugih organizatorjev, saj je bilo v letu 2009 manj mednarodnih kongresov. Ponudba zasebnikov je vedno močnejša in ima določene poslovne prednosti v primerjavi z javnimi (državnimi) zavodi, v katerih veljajo predpisi za javni sektor. Kongrese s področja medicine navadno prireajo kongresni organizatorji iz Evrope (CORPCO), ki jih najamejo združenja, domači organizatorji kongresov pa večino storitev opravijo sami, na primer na fakultetah ob pomoči študentov. Tudi na domačih tleh se pojavljajo nove profesionalne agencije kongresnih organizatorjev (PCO), ki se želijo uvrstiti med večje v Evropi.

Za številne poslovne partnerje je Cankarjev dom postal zanimivejši zaradi obnovitvenih del, izvedenih v zadnjih letih (Drugo preddverje, Klub CD ter Kosovelova dvorana z zamenjavo stolov in številnimi tehničnimi izboljšavami). Več smo vlagali v izobraževanje in usposabljanje zaposlenih ter v vpetost in opaznost ožjega in širšega kongresnega marketinga v mednarodnih kongresnih organizacijah: udeležili smo se izobraževalne delavnice ICCA v Malagi, kjer smo neposredno pridobili informacije o novih ciljnih kupcih ter se prek združenja IAPCO izobraževali za strokovno vodenje kongresov v Wolfsbergu v Švici. Bili smo dejavni v dveh mednarodnih strokovnih združenjih: v IAPCO (združenju kongresnih agencij, znanem po oblikovanju svetovnih meril za organiziranje kongresov) in ICCA (združenju za informiranje o mogočih organizatorjih kongresov). Udeležili smo se dvodnevne srečanja s potencialnimi naročniki v Dubrovniku prek NASEBE in oglaševali v mednarodni reviji CIM. Predstavili smo se na tujih trgih (EIBTM v Barceloni) in se udeležili slovenske kongresne borze CONVENTA na Gospodarskem razstavišču. Konkurenčnost CD je v letu 2009 dodatno povečala nadgradnja profesionalne kongresne programske aplikacije AMLINK.

Za naročnike in partnerje smo v sodelovanju s kulturno-umetniškim programom CD pripravili sprejem z ogledom razstave o mehiški kulturi (pod vodstvom dr. Šprajca), ki je gostovala v CD. Izboljšali smo informacije na spletu, uvedli e-novičke z informacijami o delovanju kongresno-komercialne dejavnosti CD, ki jih pošiljamo naročnikom.

Za nadaljnji razvoj kongresno-komercialne dejavnosti CD je koristno sodelovanje s Slovenskim kongresnim uradom, katerega člani smo, z Zavodom za turizem Ljubljana in s Slovensko turistično organizacijo.

Ogled dveh tujih kongresnih centrov v Atenah za celotno ekipo kongresno-komercialne dejavnosti je bil spodbuda v smislu strokovnega izobraževanja in hkrati izpolnjevanja pogoja za pridobitev certifikata dejavnosti. Poleg tega ob primerjavi s tujimi, podobnimi centri prejememo nove ideje, pomembne za razvoj naše dejavnosti in izboljšanje kakovosti storitev.

Številni ugledni gostje, profesorji in znanstveniki z vsega sveta so pripomogli k izmenjavi raziskovalnih spoznanj ter k proučevanju in reševanju strokovnih vprašanj, obravnavanih na posameznih kongresnih in znanstvenih srečanjih.

S kongresno-komercialno dejavnostjo ali dejavnostjo na trgu smo v letu 2009 presegli načrtovane cilje:

Po ustvarjenem prihodku:

- načrtovani prihodek 2,334.604 EUR
- uresničeni prihodek 2,510.513 EUR

Po številu prireditev:

- načrtovanih 805 dogodkov, 201 projekt
- uresničenih 820 dogodkov, 255 projektov

Po prispevku za kritje splošnih odhodkov¹³:

- načrtovani prispevek za kritje splošnih odhodkov 1,577.604 EUR
- uresničeni prispevek za kritje splošnih odhodkov 1,840.736 EUR

Ugodno je bilo finančno razmerje med neposrednimi in obračunanimi splošnimi stroški hiše (vključno z amortizacijo in investicijskim vzdrževanjem), ki smo jih morali v skladu s finančnim načrtom za leto 2009 zaslužiti z dejavnostjo CD na trgu za sofinanciranje z načrtom določenega deleža splošnih odhodkov.

Večji prispevek za kritje splošnih odhodkov zmanjšuje splošne odhodke kulturno-umetniškega programa / javne službe CD. Uresničeni prihodki za kritje splošnih odhodkov CD so za 263.132 EUR večji od načrtovanih. Z njimi smo sofinancirali sorazmerni del splošnih odhodkov CD (ki naraščajo z obsegom uresničenega programa) in ustvarili presežek prihodkov nad odhodki v višini 103.422 EUR. Presežek je pomemben tudi kot osnova za izračun največje višine sredstev za dodatno delovno uspešnost iz dejavnosti na trgu CD v letu 2010, ki ne sme presegati 60 % presežka prihodkov nad odhodki minulega leta. Presežek je vir sofinanciranja investicij in nakupov opreme v letu 2010.

Dosežen je bil (kljub težavam zaradi zelo zasedenih dvoran v terminih, ugodnih za poslovne partnerje ali naročnike CD) zastavljeni cilj o načelnem razmerju glede uporabe vseh, v letu dni razpoložljivih terminov med javno službo in kongresno-komercialno dejavnostjo:

Razmerje med javno službo in dejavnostjo na trgu v dvoranh CD

- načrtovano: 75 % : 25 % v letnem načrtu za leto 2009, v Strategiji: 70 : 30.
- uresničeno: 75 % : 25 %

3.2 URESNIČENI PROJEKTI

Mednarodne prireditve v Cankarjevem domu

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije, seminarje, izobraževalne prireditve. V letu 2009 smo jih organizirali 8 z 2445 udeleženci in 84 dogodki v trajanju 24 dni. Največji kongres od njih je bilo 35. letno srečanje ISPAD v septembru s 1100 udeleženci.

Druge mednarodne prireditve:

- 7. evropski kongres logopedov – CPLOL
- 19. evropsko združenje za raziskave žlahtnjenja rastlin
- 9. evropsko srečanje urologov – EAU
- Jadransko vaskularno srečanje
- Konferenca EEAT
- Postdoktorski skupni simpozij o kardiovaskularnih boleznih
- Slavnostni sprejem ob dnevu Evrope
- Arhitekturna konferenca: Naslednji korak, projekt arhitektura

¹³ Prispevek za kritje splošnih odhodkov je vir za sofinanciranje sorazmernega dela splošnih stroškov, investicijskega vzdrževanja, amortizacije in stroškov dela CD.

Slovenske prireditve v Cankarjevem domu, tudi z mednarodno udeležbo

Mednje uvrščamo prireditve gospodarsko-podjetniškega značaja (korporacijske), družabne prireditve (plese, modne revije, podelitve priznanj, komercialne izobraževalno-sejemske prireditve in razstave). V letu 2009 je bilo 148 prireditev s 475 dogodki in 98.988 obiskovalci.

Pomembnejše prireditve:

- Dinners Club International & AmCham – v družbi slavnih z Billom Clintonom
- Slavnostna podelitev diplom Filozofske fakultete
- Podelitev nagrad in priznanj za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke v letu 2008
- Mercatorjevi trženjski dnevi
- Proslava ob mednarodnem dnevu žena
- Viktorji 2009
- Gaudeamus 2009
- Ljubljanski dnevi Orisa 3
- Nova pomlad življenja
- Dan upora proti okupatorju
- Čar lesa, razstava
- Nacionalna konvencija Lions klubov
- 90-letnica Medicinske fakultete
- Dan bolezni ven; SERVIER Pharma, d.o.o.
- Besede miru, Elan Vital
- Pot uspeha; KD Group, predavanje
- 15. slovenski festival znanosti
- 9. festival za tretje življenjsko obdobje
- Osrednja proslava ob 40-letnici Obrtno-podjetniške zbornice
- Slovenski frizerski festival
- Slovenska Gazela 2009
- Proslava ob dnevu reformacije
- Frankfurt po Frankfurtu
- Slavnostna podelitev Zoisovih nagrad in priznanj
- Proslava ob 20-letnici akcije SEVER
- 17. decembrski Managerski koncert
- Športnik leta 2009
- Proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti

Mednarodne prireditve zunaj CD

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije, seminarje. V letu 2009 je bilo 5 tovrstnih prireditev z 42 dogodki in 1490 udeleženci.

- 36. letna konferenca Evropskega združenja za raziskave v industrijskem gospodarstvu – EARIE
- Ever 2009
- Evropski odbor za psihiatrijo UEMS
- Inovacije in novi načini zdravljenja srčnega popuščanja – 2. mednarodni forum Branislava Radovančevića
- BIA in biotehnologija na slovenski razvojni poti

Kulturne prireditve drugih organizatorjev v programu dejavnosti CD na trgu

Mednje uvrščamo glasbeno-scenske in odrsko-scenske prireditve, filmske predstave, predavanja, razstave, sejme kulturnega značaja. V letu 2009 smo organizirali in tehnično izvedli 94 prireditev z 219 dogodki in 113.473 obiskovalci. Največ smo jih našli na jubilejnem, 25. slovenskem knjižnem sejmu (49.000) in na mednarodni fotografski razstavi World Press Photo (29.500). Med "napake" uvrščamo muzikal Broadway v organizaciji zavoda Nostalgija, ki tudi sodi med kulturne prireditve drugih organizatorjev

Kulturne prireditve drugih organizatorjev v programu dejavnosti CD na trgu:

- S tamburico na potep, Letni nastop FS Emona
- Predstavitev novega slovenskega alpinističnega dokumentarnega filma: Špaltna Expres
- Koncert Tereze Kesovija
- 3. mednarodni Festival gorniškega filma
- Ženske & Moški.com; Špas Teater
- 60-letnica glasbene šole Franca Šturma, slavnostni koncert
- Dotik T-rajanja; 60-letnica delovanja FS Tine Rožanc
- Melodije za srce
- 5. mednarodni tango festival
- Volkswagner, Koncert skupine Laibach in Simfoničnega orkestra RTV Slovenije
- Koncert Big band orkestra Slovenske vojske
- Koncert ob 65-letnici PPZ Ljubljana in 100-letnica rojstva Radovana Gobca
- Djordje Balašević, koncert
- Moje pesmi moje sanje; Prešernovo gledališče Kranj
- Festival orientalskega plesa
- Poletne prireditve Festivala Ljubljana
- Koncert ob 75-letnici Vinka Globokarja / Festival Ljubljana
- 3. slovenski Flamenko festival – SIFF: Carmina Flamenca
- Muzikal Broadway
- Nocoj, pa oh nocoj; Prifarski muzikanti
- 25. slovenski knjižni sejem
- 15. gala koncert Radia Ognjišče
- Novoletni koncert Orkestra Slovenske vojske
- Božično-novoletni koncert Papirniškega pihalnega orkestra Vevče
- Božično-novoletni koncert Orkestra Slovenske policije

Poleg prireditev smo organizirali novinarske konference, sprejeme po prireditvah in sestanke poslovnih partnerjev.

Tehnični sektor CD je z opravljanjem tehničnih storitev ter zagotavljanjem opreme in sodelavcev iz tehnične izvedbe v dvoranah CD ter na drugih prizoriščih v Ljubljani in Sloveniji pomembno pripomogel k uspehom dejavnosti CD na trgu.

V sklopu kongresno-komercialne dejavnosti smo v letu 2009 organizirali 255 prireditev z 820 dogodki, od tega 94 kulturnih prireditev drugih organizatorjev. Na njih smo našli 216.396 obiskovalcev.

Pogosto težavno sožitje in usklajevanje kulturno-umetniškega programa, sofinanciranega iz javnih virov, in kongresno-komercialnega programa ali širše dejavnosti CD na trgu, ki mora vse storitve v celoti zaračunati neposrednim uporabnikom, partnerjem ali naročnikom, je tudi v letu 2009 v Cankarjevem domu zadovoljivo obrodilo sadove.

PRILOGA: Prireditve in obiskovalci kulturno-umetniškega programa po dejavnostih in zvrsteh

datum	dvorana	p r i r e d i t e v, i z v a j a l c i	št. prired.	št. obiskov.
	GD	Abonmaji Orkestra Slovenske filharmonije	36	38.779
	GD	Abonmaji Simfonikov RTV	9	9.862
17.2.09	GD	Zlati: Komorni orkester Orpheus New York, Solist: Jonathan Biss, klavir	1	1.415
22.4.09	GD	Zlati: Simfonični orkester iz Pekinga, dir: Tan Lihua	1	1.394
20.5.09	GD	Zlati: Simfonični orkester Frankfurtskega radia, dir: Paavo Järvi	1	1.390
9.11.09	GD	Zlati: Državni orkester iz Lilla, Dirigent: Jean-Claude Casadesus	1	1.321
22.11.09	GD	Zlati: Philharmonia Orchestra London, Dirigent: Lorin Maazel	1	1.463
		Zlati abonma	5	6.983
1.1.09	GD	Novoletni koncert SF, dir: Silvio Barbato	1	1.310
21.4.09	GD	Koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo v Lj; Dirigent: Anton Nanut; APZ Tone Tomšič Univerze v Ljubljani	1	260
13.10.09	GD	Koncert orkestra slovenske vojske; Dirigent: Francois Boulanger	1	1.365
20.12.09	GD	Božični koncert RTV, dirigent Patrik Greblo	1	1.520
21.12.09	GD	Božični koncert RTV, dirigent Patrik Greblo	1	1.463
		Drugi simfonični koncerti	5	5.918
		Glasbene matineeje	19	18.724
		SIMFONIČNA GLASBA	74	80.266
17.3.09	GD	Carmina Slovenica: Na juriš ...	1	1.061
23.5.09	SF	APZ Tone Tomšič; Dirigentka: Urša Lah; letni koncert	1	344
6.12.09	SF	Adventni koncert: Vokalni etno Trio Ane Majiljan	1	203
24.10.09	GD	Zbor Ruske državne kapele; Dirigent: Sergej Veprincev	1	1.310
28.10.09	GD	Zbor Takasaki Daiku, Simfonični orkester RTV Slovenija; Dirigent: Tošihiro Jonezu	1	982
		VOKALNA GLASBA	5	3.900
27.1.09	SF	Srebrni: Isabelle Faust, violina; Aleksander Melnikov, klavir; Teunis van den Zwart, rog	1	281
11.2.09	GD	Srebrni: Iveta Apkalna, orgle	1	609
15.3.09	GD	Srebrni: Jordi Savall, viola da gamba & Hespèrion XXI	1	494
25.3.09	GD	Srebrni: Hilary Hahn, violina; Valentina Lisitsa, klavir	1	787
20.4.09	SF	Srebrni: Mirjam Kalin, Gottlieb Wallisch	1	328
21.10.09	SF	Srebrni: Trio Mondrian	1	279
11.11.09	GD	Srebrni: Simon Trpčeski, klavir	1	728
8.12.09	SF	Srebrni: Godalni kvartet Ysaye	1	318
		Srebrni abonma	8	3.824
28.1.09	KCD	Mladi Mladim: Dean Delgiusto, harmonika in Kwindtet, pihalni kvintet: I. Rovtar, P. Kac, N. Drakslar, M. Petkovšek, K. Glas	1	78
4.3.09	KCD	Mladi mladim: KATJA SKRINAR, harfa; NIKA TKALEC, PRIMOŽ URBANČ, klavirski duo	1	67
15.4.09	KCD	Mladi mladim: DARKO VIDIC, bariton, TEO KOVAČEVIČ, pozavna	1	71
13.5.09	KCD	Mladi mladim: ZINOVIA-MARIA ZAFEIRIADOU, sopran; KATERINA ROUSSOU, mezzosopran; pevski recital	1	118
19.10.09	KCD	Mladi mladim: TJAŠA ŽALIK, HELENA VIDIC, NEŽA ŽGUR, MATEJ BONIN; Skladateljski večer	1	99
25.11.09	SF	Mladi mladim - Koncert nagrajencev TEMSIG	1	85
2.12.09	SF	Mladi mladim, pevski recital: Sebastijan Podbregar, Martina Burger	1	72
		Mladi mladim	7	590
4.2.09	KCD	Zvoki šestih strun: Katja Porovne Silič, kitara; Jasna Nadles, flavta	1	117
11.3.09	KCD	Zvoki 6-ih strun: Paul O'Dette, lutnja	1	148
1.4.09	KCD	Zvoki 6-ih strun: Zoran Dukić	1	214
6.5.09	KCD	Zvoki 6-ih strun: Massimo Felici, kitara	1	110
		Zvoki šestih strun	4	589

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
8.5.09	GD	Diplomski koncert študentke orgel Barbare Pibernik	1	100
3.6.09	GD	Koncert študentov orgel AG, Mentorica: Renata Bauer	1	203
		Orgelski koncerti	2	303
16.11.09	KCD	Sonja Pahor, klavir	1	135
		KOMORNA GLASBA	22	5.441
	GD	Knez Igor, Aleksander P. Borodin, SNG OB Lj.	6	4.442
	GD	Seviljski brivec, Gioacchino Rossini; režiser: Plamen Kartaloff	2	1.958
	LD	Vesela vdova, Franz Lehar; opereta; SNG OB Lj	4	1.426
21.5.09	GD	Carl Orff, Carmina Burana, SNG Lj + SNG MB; scenska kantata	1	1.443
		ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJ.	13	9.269
29.3.09	KCD	Insomnio; Pierre Boulez, Le marteau sans maître (Kladivo brez mojstra); Luciano Berio, Ljudske pesmi / Predihano	1	58
30.3.09	LD	Insomnio: Roderik de Man, Chromophores; Larisa Vrhunc, Močvirni gozd; Robin de Raaff, Tete à tete; Felipe Waller, La Raganella Elettrizzante / Predihano	1	65
21.4.09	KD	Ljubezenske pesmi, Ana Sokolović / Predihano	1	27
18.5.09	GD	Tambuco, tolkalni kvartet / Predihano	1	146
8.10.09	KD	Tan Dun: ČAJ, ogledalo duše / pogovor+operni film	1	148
21.9.09	KCD	Vdih časa, Koncert sodobne klavirske glasbe: Nina Prešiček, klavir	1	116
12.11.09	KCD	Nova glasba za harmoniko: Posvečeno Primožu Ramovšu; Klemen Leben, Ernő Sebastian, harmonika; Trio Marakle	1	60
25.5.09	KD	Festival zvočnih umetnosti: Koncert Murcof-a / Predihano	1	170
26.5.09	M3,4	Festival zvočnih umetnosti: STEIM – 40 let delovanja v živi elektroniki; Takuro Mizuta Lippit in Daniel Schorn; predavanje	1	9
		Predihano	9	799
		DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	9	799
		RESNA GLASBA	123	99.675
9.2.09	LD	Glasbe sveta 09: Hodayun Sakhi; akustika	1	304
14.3.09	KD	Tradicionalni mehiški instrumenti, Guillermo Contreras Arias, delavnica	1	50
14.3.09	LD	Festival Viva Mehika: Grupo Jaranero in Los Utrera (Mehika); Večer mehiške tradicionalne glasbe	1	505
4.4.09	GD	Accordion Tribe	1	543
1.6.09	GD	Lila Downs	1	1.331
7.6.09	KCD	Druga godba: A Filetta in Vruja	1	241
26.10.09	LD	AFEL BOCOUM & ALKIBAR (Mali)	1	382
10.11.09	GD	DOWN BY THE RIVERSIDE: BLIND BOYS OF ALABAMA & PRESERVATION HALL JAZZ BAND	1	824
11.12.09	LD	SHANBEHZADEH ENSEMBLE	1	336
8.4.09	LD	Romski večer: STEKLENO JABOLKO , Prvi slovensko-romski muzikal	1	437
22.9.09	KCD	RENATO BORGETTI	1	249
18.5.09	KCD	Otvoritveni koncert Druge godbe: Victor D��m��	1	210
		ETNO GLASBA	12	5.412
13.1.09	KCD	UROŠ RAKOVEC TRIO	1	99
20.1.09	KCD	Buffalo Collision	1	56
27.1.09	KCD	Rambo Amadeus	1	230
3.2.09	KCD	Damir Imamović Trio	1	197
10.2.09	KCD	MASSIMO DE MATTIA MIKIRI QUARTET	1	71
17.2.09	KCD	LOUIS SCLAVIS MEETS AKI TAKASE	1	110
24.2.09	KCD	VANDERMARK 5 + ATOMIC	1	203
3.3.09	KCD	Elina Duni Quartet	1	77
10.3.09	KCD	TRIO BRAAM/DEJOODE/VATCHER	1	58
17.3.09	KCD	Carla Kihlstedt Trio Two Foot Yard	1	105

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
24.3.09	KCD	Mauger	1	83
31.3.09	KCD	Biondini / Godard / Reijseger	1	93
7.4.09	KCD	STEVE WYNN feat. CHRIS ECKMAN BAND	1	217
14.4.09	KCD	Gacha Empega + Sam Karpienia Trio	1	74
21.4.09	KCD	VOLKOV TRIO feat. STAROSTIN	1	80
28.4.09	KCD	Sexteto Rodriguez	1	104
5.5.09	KCD	Don Byron New Gospel Quintet	1	97
12.5.09	KCD	The Necks: Chris Abrahams, klavir; Lloyd Swanton, bas; Tony Buck, bobni	1	180
19.5.09	KCD	Druga godba: Derya Türkan Minstrel's Era feat. Uğur Işık & Renaud Garcia Fons	1	225
2.6.09	Metelkova	Druga godba: Nomo	1	220
26.5.09	KCD	THE REMPI PERCUSSION QUARTET	1	55
29.9.09	KCD	AMIRA MEDUNJANIN & MERIMA	1	206
6.10.09	KCD	BRATKO BIBIČ & MADLEYS	1	103
13.10.09	KCD	Mesto žensk: MERCEDES PEON	1	168
20.10.09	KCD	LIEBMAN-ESKELIN QUARTET	1	99
27.10.09	KCD	MARC RIBOT & CERAMIC DOG feat. ESZTER BALINT	1	228
3.11.09	KCD	KAJA DRAKSLER ACROPOLIS QUARTET feat. SANEM KALFA	1	104
17.11.09	KCD	TRIO GUY/GUSTAFSSON/STRID	1	66
24.11.09	KCD	ANTHONY COLEMAN	1	87
24.4.09	LD	FIRM SOUNDATION, ROK GOLOB, BIG BAND RTV SLOVENIJA	1	590
20.10.09	LD	GLENN MILLER REVIVAL, Big Band RTV Slo; Dirigent: Emil Spruk	1	583
29.6.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Han Bennink & Guus Janssen	1	175
30.6.09	Metelkova	50. Jazz festival Ljubljana: Večer v Chicagu: Roscoe Mitchell Chicago Quartet; Powerhouse Sound; Ken Vandermark: Funk Volume	1	216
1.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Jazzland, Not Two, Clean Feed; predstavitev založb	1	21
1.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Jazzland: Sidsel Endersen	1	6
1.7.09	Križanke	50. Jazz festival Ljubljana: Viva La Black feat. Keith & Julie Tippett, Louis Moholo and MinAfric Orchestra; Avishai Cohen; Paquito D'Rivera & Big Band RTV Slovenija	1	616
2.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Not Two: Ensemble 56	1	168
2.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Nika Perunović & Marko Zaletelj	1	58
2.7.09	Križanke	50. Jazz festival Ljubljana: Krajncan Contemporary Ensemble feat. Ambrose Akinmusire and Jimmy Greene; Statements feat. Reggie Workman; Bugge Wesseltoft	1	382
3.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Clean Feed: João Paulo	1	135
3.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: José James	1	90
3.7.09	Križanke	50. Jazz festival Ljubljana: EMJO – The European Movement Jazz Orchestra & Izidor Leitingner; Richard Galliano Quartet feat. Gonzalo Rubalcaba, Richard Bona, Clarence Penn; Hamilton de Holanda Quintet	1	869
4.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Zlatko Kaučič & Evan Parker	1	53
4.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Satoko Fujii ma-do Quartet	1	81
4.7.09	KCD	50. Jazz festival Ljubljana: Push Up!	1	82
4.7.09	Križanke	50. Jazz festival Ljubljana: Večer z Johnom Zornom: 1. del – Improvisations feat. John Zorn, Marc Ribot, John Medeski, Jamie Saft, Trevor Dunn, Chris Wood, Cyro Baptista, Billy Martin, Kenny Wollesen and Joey Baron; 2. del – The Dreamers; 3. del – Zaebo: Medeski Martin & Wood play Book of Angels	1	1.264
27.10.09	GD	50. jazz festival: CHICK COREA, STANLEY CLARKE & LENNY WHITE POWER OF THREE	1	1.507

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
6.1.09	KCD	Glasbena delavnica in solo koncert poljskega jazzovskega basista Adriana Mauszczyka	1	244
		JAZZ	48	10.835
8.2.09	GD	Od Ikebane do Zdravljice – Akustični rock koncert ob slovenskem kulturnem prazniku; Zoran Predin	1	1.121
10.2.09	GD	Etno večer – Balkan žur z Mentol bonbonom; Zoran Predin	1	1.402
14.2.09	GD	Valentinov koncert za zaljubljene – Pod srečno zvezdo; Zoran Predin	1	1.108
1.11.09	GD	PERPETUUM JAZZILE & THE REAL GROUP	1	1.521
2.11.09	GD	PERPETUUM JAZZILE & THE REAL GROUP	1	1.541
3.11.09	GD	PERPETUUM JAZZILE & THE REAL GROUP	1	1.537
14.12.09	GD	Pojezije, Vlado Kreslin	1	1.299
15.12.09	GD	Pojezije, Vlado Kreslin	1	1.308
16.12.09	GD	Pojezije, Vlado Kreslin	1	1.378
21.11.09	GD	Orlek - 20 let knap'n'rola	1	830
9.6.09	GD	La Vie En Rose; Mednarodni večer šansonov	1	1.497
23.6.09	LD	Gulo Čar, koncert romske skupine	1	180
6.3.09	ŠD	Nika Vipotnik, Billie Holiday – Lady poje blues	1	170
8.10.09	LD	Cvetni prah ljubezni, Neisha	1	424
19.4.09	GD	Gal Gjurin: KONCERT ZA SRCE IN ORKESTER	1	1.532
7.12.09	GD	Z ljubeznijo, Janis; Pesmi, pisma in duša Janis Joplin	1	850
4.12.09	LD	Ljubljanka, Ljubljanka, oh kaj se godi, Letni koncert KD Folk Slovenija	1	428
		MEJNE GLASBENE ZVRSTI	17	18.126
		DRUGA GLASBA	77	34.373
20.4.09	ŠD	Macbeth after Shakespeare, Buljan / Mueller	1	173
	ŠD	Macbeth after Shakespeare, Buljan / Mueller	9	1.105
4.2.09	DDP	Doug Wright: POROČENA S SEBOJ	1	72
		Električne invazije; KUD Ljud	8	220
		Goli oder: Tok-tok!; Režija: Maja Dekleva Lapajne	2	142
	ŠD	Sahib - Impresije iz depresije; Nenad Veličković	8	956
	DDP	Črni kos, rež: Rene Maurin; Imaginarni	7	219
12.5.09	LD	Improvizacija Kolektiva Narobov	1	590
	GD	Vihar, William Shakespeare / V.Taufer	4	3.041
	DDP	Sence. Misli. Risbe. Takt, Hanna Preuss	7	220
	DDP	Ella, Primož Ekart / Herbert Achternbusch	6	221
	ŠD	Parfum, Borut Bučinel	4	373
	KCD	Zgodovina neke ljubezni, Polona Vetrih in Sonja Pahor	2	216
	DDP	Kot kaplja dežja v usta molka, Irena Tomažin	2	49
		KOPRODUKCIJE	61	7.424
	DDP	Zaciklani, Jane Shepard	3	83
23.9.09	LD	Pesmi o skuštranem Petru in drugi krvavi verzi, The Tiger Lillies, Ex Ponto	1	432
17.10.09	DDP	Mesto žensk: Prva ljubezen, drugič / Preboleti Naceta Junkarja, Nataša Živković, Mesto žensk	1	65
18.10.09	DDP	Mesto žensk: Prva ljubezen, drugič / Preboleti Naceta Junkarja, Nataša Živković, Mesto žensk	1	53
	KCD	Cafe Teater	35	4.787
28.10.09	LD	Pupilija, papa Pupilo pa Pupilčki - Rekonstrukcija; rež: Janez Janša	1	214
	DDP	Evripid, Trojanke, Helena; produkcija AGRFT	3	106
29.1.09	LD	Za narodov blagor, SNG Mb	1	210
31.12.09	LD	Art Export, Žanina Mirčevska; Slovensko gledališče Trst	1	443
	DDP	Saloma, Oscar Wilde; AGRFT	4	102
		GOSTOVANJA SLOVENSКИH GLEDALIŠČ	51	6.495
	GD	Romeo Castellucci: Božanska komedija - Pekel; Societas Raffaello Sanzio	2	834
17.4.09	LD	Sivi avtomobil, Teatro de Ciertos Habitantes	1	157

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
	GD	Operacija: Orfej, Hotel Pro Forma, Rež: Kirsten Dehlholm	2	504
	LD	Sedem polj sestavljanke, rež: Aurélien Bory; Scènes de la Terre & Cie 111	2	476
	LD	Zabava za Borisa, Thomas Bernhard; Theatre Ubu Montreal	2	527
		GOSTOVANJA GLEDALIŠČ IZ TUJINE	9	2.498
		GLEDALIŠČE	121	16.417
		Kratki filmi	2	248
		20 let padca zidu	19	1.646
		Ekstravaganca	17	2.083
		Fokus	17	1.943
		Kralji & kraljice	27	7.693
		Kinobalon	16	1.749
		Panorama svetovnega	48	8.034
		Perspektive	39	7.076
		Predpremiere	53	13.808
		Retrospektiva	21	1.613
		20. LIFFE	259	45.893
		11. FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA	46	2.856
		Človek na žici, rež: James Marsh	16	394
		Snemaj!, rež: Jaume Balagueró	1	5
		Božična zgodba, rež: Arnaud Desplechin	16	547
		Sto žeblice, rež: Ermanno Olmi	14	308
		Katin, rež: Andrzej Wajda	15	868
		Razmetane postelje, rež: Alexis dos Santos	3	174
		FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD	65	2.296
6.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Violina, rež: Francisco Vargas	1	119
7.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Puščava v duši, rež: Rodrigo Pla	1	57
8.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Intimnosti med Shakespearjem in Victorjem Hugojem, rež: Yulene Olaizola	1	80
9.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Bolj kot vse drugo na svetu, rež: Andrés León Becker, Javier Solar	1	44
10.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Želva družina, rež: Rubén Imaz	1	61
11.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Bitka v nebesih, rež: Carlos Reygadas	1	95
12.3.09	KD	Mehiški filmski cikel: Puščava v duši, rež: Rodrigo Pla	1	75
		Mehiški filmski cikel	7	531
21.10.09	KD	50 let francoskega novega vala : Štiristo udarcev (F. Truffaut, 1959)	1	143
22.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Zaliv angelov (J. Demy, 1963)	1	74
22.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Cléo od petih do sedmih (A. Varda, 1962)	1	78
23.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Nori Pierrot (J. L. Godard, 1965)	1	170
24.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Nežna koža (F. Truffaut, 1964)	1	110
25.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Mouchette (R. Bresson, 1967)	1	59
25.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Hirošima, ljubezen moja (A. Resnais, 1959)	1	112
26.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Hazarder Bob (J. P. Melville, 1955)	1	37
26.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Špicelj (J. P. Melville, 1962)	1	67
27.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Ne dotikaj se denarja (J. Becker, 1954)	1	31
27.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Dvigalo na morišče (L. Malle, 1957)	1	81
28.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Srečno, Baltazar (R. Bresson, 1966)	1	84
28.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Cherbourški dežniki (J. Demy, 1964)	1	81
29.10.09	KD	50 let francoskega novega vala: Orfej (J. Cocteau, 1950)	1	54
		50 let francoskega novega vala	14	1.181
		FILMSKI CIKLUSI	21	1.712
		Angeli in Demoni, rež: Ron Howard	5	903

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
3.12.09	LD	Filmski spektakel s Slovensko kinoteko: Pevec Jazza	1	253
		DRUGE FILMSKE PREDSTAVE	6	1.156
		FILM	397	53.913
		Kraljestvo pravljic	17	3.272
20.2.09	ŠD	PRIGODE Z BISERGORE; Bibamica na potepu	1	138
	ŠD	Cirkus Butale	3	452
3.11.09	KD	Dokumenti časa: Človek na žici, rež: rež: James Marsh	1	80
16.4.09	KD	Dokumenti časa: Jesenski vrtovi	1	158
12.2.09	KD	Dokumenti časa: Povratne steklenice	1	174
16.12.09	KD	Dokumenti časa: Sabina, rež: Sandrine Bonnaire	1	86
12.3.09	KD	Dokumenti časa: Stregel sem angleškemu kralju	1	172
15.1.09	KD	Dokumenti časa: Ti, ki živiš	1	159
15.4.09	KD	Liffe po Liffu: Michael Clayton	1	71
14.1.09	KD	Liffe po Liffu: Persepolis	1	106
11.2.09	KD	Liffe po Liffu: Pomlad v Bosni	1	79
11.3.09	KD	Liffe po Liffu: To je Anglija	1	84
2.11.09	KD	Liffe po Liffu: Ex bobnar, rež: Koen Mortier	1	114
2.12.09	KD	Liffe po Liffu: Vicky Cristina Barcelona, rež: Woody Allen	1	139
		Filmski abonma	12	1.422
25.11.09	KCD	25. slovenski knjižni sejem: Filmska projekcija Persepolis	1	150
		Persepolis	1	150
31.1.09	KD	Moj prvi abonma: Gobec in godec; Nastopajo: Jure Longyka, Žiga Golob, Boštjan Gombač in Boštjan Rous	1	137
21.2.09	ŠD	Moj prvi abonma: Gobec in godec; Nastopajo: Jure Longyka, Žiga Golob, Boštjan Gombač in Matjaž Jaušnik	1	138
7.3.09	ŠD	Moj prvi abonma: Gobec in godec; Nastopajo: Jure Longyka, Žiga Golob, Boštjan Gombač in Matjaž Jaušnik	1	148
18.4.09	ŠD	Moj prvi abonma: Gobec in godec: Boštjan Gombač, Žiga Golob in Jure Longyka; gost: Toni Gašperič	1	115
23.5.09	ŠD	Moj prvi abonma: Gobec in godec: Nastopajo: Jure Longyka, Žiga Golob, Boštjan Gombač in Rudi Bučar	1	116
29.11.09	LD	Moj prvi abonma: Muca Copatarica; Prešernovo gledališče Kranj	1	584
14.12.09	LD	Moj prvi abonma: Peter in volk, Teater Novo mesto	1	278
15.12.09	LD	Moj prvi abonma: Peter in volk, Teater Novo mesto	1	240
		Otroški abonma	8	1.756
31.1.09	GD	Ta hud abonma: Vihar, William Shakespeare / V.Taufer	1	772
14.2.09	LD	Ta hud abonma: Imate radi Bacha?, Jazzovski aranžmaji glasbe Johanna Sebastianana Bacha (zasedba: Boštjan Gombač, klarinet, Blaž Pucihar, klavir, Žiga Golob, kontrabas, Krunoslav Levačič, bobni)	1	340
21.3.09	ŠD	Ta hud abonma: SAHIB, Nenad Veličković	1	79
11.4.09	LD	Ta hud abonma: Terrafolk; koncert	1	326
7.11.09	LD	Ta hud abonma: Srh, Zvok na koži; Matjaž Farič in Milko Lazar	1	215
27.11.09	LD	Ta hud abonma: Ljubezni Ane Frank; gledališče Koper	1	124
28.11.09	LD	Ta hud abonma: Ljubezni Ane Frank; gledališče Koper	1	199
		Ta hud abonma	7	2.055
		PRIREDITVE ZA NAJMLAJŠE	49	9.245
	ŠD	Igralec	8	1.365
	ŠD	Tri Sneguljčice	4	796
17.4.09	KD	Prepovedano za mlajše od 16	1	92
	KD	Dogaja!	15	2.215
		Katalena za vas... in mesto	2	598
		Glasba sveta s skupino Terrafolk	5	1.168
	KD	Janko in Metka, opera za otroke	4	494
	KD	Mala morska deklica, opera za otroke	5	746

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
	LD	Big Band RTV za GML	5	2.609
	LD	Policijski orkester za GML: Cesarjeva nova oblačila	5	2.878
	LD	Najlepši zbori iz oper	4	2.320
	GD	Glasbena torta	2	2.750
	ŠD	Gobec in Godec / KVH ura	6	955
		Delavnice za otroke ob razstavah	23	343
		Pravljice danes	28	404
		Kulturni bazar	39	518
		UČNE URE	156	20.251
		Transgeneracije	15	2.071
	LD	Ujemi ritem	6	2.842
5.5.09	GD	Zlata bralna značka: Gobec in godec	1	1.398
20.6.09	LD	Plesna šola Mojca – 20 let	1	582
	LD	Letna produkcija Srednje glasbene in baletne šole Lj.	2	1.070
19.10.09	LD	VSE KAR STE ŽELELI VEDETI O NAS, PA NISTE NIKOLI VPRAŠALI; Gledališka predstava Društva študentov invalidov	1	418
		USTVARJALNOST MLADIH	26	8.381
		Refleksije sodobnih scenskih umetnosti	22	578
	M1	Filozofska predavanja	3	233
	ŠD	Pogačnikova delavnica	2	435
	M1	Muzeoforum	3	153
		Psihološka predavanja	7	247
		Druga predavanja	10	1.670
		Forum mirovnega inštituta	5	243
		Okrogle mize, forumi	27	1.767
12.3.09	KCD	KULTURA MAJEV, dr. Antonio Benavides Castillo	1	157
16.3.09	KCD	FENOMEN TELENOVELE, dr. Besim Spahić	1	72
19.3.09	KCD	POGOVOR S JOSEJEM EMILIOM PACHECOM; Literarni večer ob izidu knjige Načelo užitka	1	30
23.3.09	KCD	PIRAMIDE, KI MERIJO ČAS: Astronomija in arhitektura v stari Mehiki; Arheološka odkritja v deželi Majev; dr. Ivan Šprajc	1	90
31.3.09	KD	PIRAMIDE, KI MERIJO ČAS: Astronomija in arhitektura v stari Mehiki; Arheološka odkritja v deželi Majev; dr. Ivan Šprajc	1	90
1.4.09	KD	Tolmači sanj in obredni zdravilci v jugovzhodni Mehiki; dr. Mojca Terčej	1	120
6.4.09	KCD	Življenje in delo Antona Marka Kappusa; Tomaž Nabregoj	1	33
8.4.09	M3,4	Povezava predkolumbovskih mitov s sodobnostjo; Carlos Pascual	1	80
9.4.09	M3,4	Sodobna mehiška literatura – med crackom in gverilo; Marko Jenšterle	1	10
16.4.09	M1	Esejistika Paza, Fuentes in Pitola; Barbara Pregelj	1	12
20.4.09	KCD	Juan Rulfo: Talpa; Bralna uprizoritev dramatizirane novele	1	7
22.4.09	KCD	Octavio Paz in ponovna iznajdba mehiške kulture	1	13
		Mehika	12	714
		HUMANISTIČNI PROGRAM	91	6.040
8.1.09	KCD	Literarne identitete Evrope: DRAGO JANČAR (Slovenija) Drevo brez imena	1	25
23.1.09	KCD	Ob izidu: Martin Luter King ml. (Avtobiografija); literarni večer	1	193
18.2.09	M3,4	Literarne identitete Evrope: VLADIMIR VERTLIB; Vmesne postaje	1	81
13.3.09	M3,4	Literarne identitete Evrope: DIEGO MARANI: Nova finska slovnica	1	46
15.4.09	M3,4	Literarne identitete Evrope: GUY HELMINGER	1	16
18.5.09	M1	Literarne identitete Evrope: Claire Keegan	1	40
21.10.09	M1	Literarne identitete Evrope: Magdalena Tulli: V RDEČEM	1	27
18.11.09	ŠD	Literarne identitete Evrope: Armin Stadler	1	55
		Literarne identitete Evrope	8	483
		Kresnik pred kresom	4	278

datum	dvorana	p r i e d i t e v, i z v a j a l c i	št. prired.	št. obiskov.
		Svet besede - besede sveta	6	664
		Literarni večer DSP	8	222
		S knjižnega trga	4	367
		Fabula	9	548
		Preglej na glas!	4	105
		Prireditve ob Slovenskem knjižnem sejmu	5	616
		Pred in ob izidu	17	739
		LITERARNE PRIREDITVE	66	4.067
		KULTURNA VZGOJA IN HUMANISTIKA	388	47.984
23.-30.3.09	P2	11. FDF: Amnesty International / razstava	1	1.200
6.-14.4.09	LN	Anton Marko Kappus – misijonar, ki je odkrival Mehiko	1	50
6.-17.4.09	GD-predv.	Transgeneracije / razstava	1	800
10.3.-26.7.2009	G	MEHIKA PRED KOLUMBOM, Večno življenje – najnovejše arheološke najdbe v Zahodni Mehiki	1	10.500
4.9.-20.10.09	G	Po gogu - Novo obdobje korejske umetnosti, Grafični bienale	1	800
3.11.-15.12.09	G	Dušan Tršar, retrospektivna kiparska razstava	1	800
19.11.08-15.2.09	G	8. slovenski bienale ilustracije	1	4.000
22.12.09-24.1.10	G	Rojstvo modernizma: Premolnica v slikarstvu 1976-80: Emerik Bernard in Tomo Podgornik	1	800
7.1.-8.2.09	P1	Različne poti do oblikovanja, Tea in Edo Vidovič	1	4.500
11.2.-6.3.09	VSD	Arhitektura - Inventura	1	5.200
18.3.-13.4.2009	VSD	POGLED IZZA, Razstava oblikovanja v Bosni in Hercegovini	1	5.000
21.1.-22.2.09	MG	Knapovske marionete, Andrej Blatnik	1	1.300
10.2.-8.3.09	P1	Natečaj Emzin za fotografijo leta 2009	1	5.000
25.2.-22.3.09	MG	Bežnost, Gregory Valton	1	1.400
25.3.-10.5.2009	MG	Kultura Majev, Ivan Šprajc	1	2.000
13.5.-21.6.09	MG	Mehika 2008, Dušan Arzenšek	1	1.500
23.6.-20.7.09	P1	Smeri-Nebo nad Ljubljano, Barbara Jakše in Stane Jeršič	1	3.000
29.6.-19.7.09	MG	Tempo comodo , Han Bennink ; Jazz fotografija	1	2.000
9.9.-11.10.09	MG	Mimobežnost, Blaž Zupančič	1	2.000
14.-21.10.09	MG	Mesec fotografije – Photonic Luminatic	1	2.500
18.11.-20.12.09	MG	Črno - bela mavrica, Benka Pulko	1	2.500
22.12.08-18.1.09	MG	Kostja Gatnik	1	1.400
21.12.09-17.1.10	MG	Rajko Bizjak: Zvezdni prah - inkarnacije	1	400
13.-20.10.09	VSD	Kreativnost in delo z mladimi	4	4.000
14.1.-14.2.09	P1	Plakati Zorana Predina	1	3.800
1.-17.12.09	P2	Likovni kritiki izbirajo: Jožef Muhovič; izbor Barbara Sterle Vurnik	1	4.000
1.-19.7.09	P3	Zmago Lenardič, Likovni kritiki izbirajo; izbor: Alenka Domjan	1	2.000
12.10.-3.11.09	P4	Likovni kritiki izbirajo: Vlado Stjepić; izbor Maruša Avguštin	1	3.000
16.2.-1.3.09	P5	Nataša Tajnik, Likovni kritiki izbirajo; izbor: Milena Koren Božiček	1	3.500
18.-31.5.09	P6	Marko Tušek, Likovni kritiki izbirajo; izbor: Grega Košak	1	2.000
2.-19.4.09	P7	Matej Košir, Likovni kritiki izbirajo; izbor Maja Škerbot	1	2.500

datum	dvorana	prireditelj, izvajalci	št. prired.	št. obiskov.
7.-20.9.09	P8	Likovni kritiki izbirajo: Bojan Bensa; izbor Aleksander Bassin	1	3.000
8.-24.6.09	P9	Ignac Meden, Likovni kritiki izbirajo; izbor: Franc Obal	1	2.000
9.-29.3.2009	P10	Primož Bertonec, Likovni kritiki izbirajo; izbor: Lev Menaše	1	2.000
11.-22.11.09	P2	20. Liffe / razstava	1	10.000
15.-25-9-09	VSD	OD ZABRISA DO PRENOVE IDENTITETE, Slovenci v Bosni in Hercegovini 1530–2009	1	3.500
		RAZSTAVE	39	103.950
7.2.09	GD	Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku	1	1.300
		DRUGE PRIREDITVE JS	1	1.300
19.2.09	LD	Gibanica: Atelje, Bara Kolenc	1	119
20.2.09	LD	Gibanica: Melodije refleksije & Melodije začetkov, Andreja Rauch Podravnik	1	149
20.2.09	DDP	Gibanica: Move - As; Snježana Premuš	1	67
21.2.09	KD	Gibanica: Odprto od do (Commoveo 0.3.1), Gregor Kamnikar & Tina Dobaj Eder	1	98
21.2.09	DDP	Gibanica: Ko luna raste, Tina Valentan	1	67
22.2.09	LD	Gibanica: Fake It!, Janez Janša	1	137
22.2.09	KD	Gibanica: Digitalna komuna, Aleksandra Kostič	1	84
5.11.09	LD	Srh, Zvok na koži; Matjaž Farič in Milko Lazar	1	210
6.11.09	LD	Srh, Zvok na koži; Matjaž Farič in Milko Lazar	1	154
	DDP	Takt, U. Teržan in K. Zupan	5	160
22.2.09	DDP	Gibanica: Kot kaplja dežja v usta molka, Irena Tomažin	1	72
		SLOVENSKE PLESNE KOPRODUKCIJE	15	1.477
23.4.09	LD	DBUS: baletni večer z baletnimi solisti; podelitev strokovnih nagrad	1	327
18.10.09	LD	DBUS: Gala večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo	1	541
		PLESNA GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	2	868
9.5.09	LD	Vrnitev; AFS France Marolt ŠOU v Ljubljani	1	575
10.5.09	LD	Vrnitev; AFS France Marolt ŠOU v Ljubljani	1	395
		FOLKLORA	2	970
6.4.09	GD	Prazna hiša, Negro con Flores, Hoja po robu; Cullberg balet, Koreograf Johan Inger	1	792
16.6.09	GD	Grand Ballets Cannadiens / VELIKI KANADSKI BALET IZ MONTRÉALA: ZNAMENITI RITUALNI PLESI IGORJA STRAVINSKEGA Posvetitev pomladi, Svatba	1	824
20.9.09	GD	Sutra; rež: Sidi Larbi Cherkaoui	1	1.067
		PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	3	2.683
	LD	Mozart vs. Schumann	2	750
	GD	Romeo in Julija, SNG OB Lj	2	2.270
	LD	Picko in Packo	25	13.898
	GD	Hrestač, P. I. Čajkovski; balet; SNG ob Lj	4	5.280
		ZAČASNO GOSTOVANJE SNG BALET LJ. V CD	33	22.198
		PLESNA UMETNOST	55	28.196
		GOSTOVANJA IZVEN LJUBLJANE	6	1.140
		URESNIČEN KULTURNO-UMETNIŠKI PROGRAM / JS CD V LETU 2009	1.207	386.788

Poslovno poročilo Cankarjevega doma za leto 2009 so pripravili:

Mitja Rotovnik, *generalni direktor*

Jana Kramberger, *direktorica poslovnega sektorja*

Sašo Kranjc, *direktor tehničnega sektorja*

Breda Pečovnik, *direktorica kongresno-komercialne dejavnosti*

Janja Kolenc, *vodja službe za kadrovske in splošne zadeve*

Ingrid Gortan, *vodja programa resne glasbe in baleta*

Bogdan Benigar, *vodja programa jazza, etna in druge glasbe*

Staša Mihelčič, *vodja projektov*

Simon Popek, *vodja filmskega programa*

Barbara Rogelj, *vodja kulturnovzgojnega in humanističnega programa*

Nina Pirnat Spahić, *vodja razstavnega programa*

Saša Globačnik, *vodja službe za trženje programa in odnose z javnostjo*

Mira Štrbenk, *poslovna sekretarka*

in druge sodelavke in sodelavci iz Cankarjevega doma.

Uredila in koordinirala: Jana Kramberger

Jezikovni pregled: Sonja Vesel Košmrlj

Metodologija, analize podatkov: Jana Kramberger

Seznami prireditev, podatki o zasedenosti dvoran: Irena Verdinek, koordinatorka programa
Jana Kramberger

Podatki: Služba za finančno-računovodske zadeve, vodja Dušan Lakner

Služba za kadrovske in splošne zadeve, vodja Janja Kolenc

Arhiv podatkov programske koordinacije in blagajne za prodajo vstopnic, Irena Verdinek
Andreja Šteblaj

Ljubljana, 22. februar 2010